

Omgevingsbeleid

Nota van beantwoording

provincie **HOLLAND**
ZUID

Nota van beantwoording

22 januari 2019

Nota van beantwoording

Omgevingsvisie
Omgevingsverordening
Programma Ruimte
Leefomgevingstoets

Afbeelding voorpagina

Skyline Rotterdam
Gerhard van Roon / Kunst en vliegwerk ©

Inhoud

1. Inleiding	6
2. Nota van Beantwoording	7
A001 – Gemeente Den Haag	7
A002 – Bestuurlijk overleg Duin- en Bollenstreek	8
A003 – Gemeente Rijswijk	10
A010 – Gemeente Strijen	11
A011 – Gemeente Lansingerland	12
A012 – Gemeente Krimpenerwaard	13
A014 – Gemeente Gouda	15
A015 – Gemeente Zoetermeer	20
A016 – Gemeente Westland	21
A017 – Gemeente Capelle aan den IJssel	25
A018 – Gemeente Albrandswaard	26
A019 – Gemeente Barendrecht	27
A020 – Gemeente Ridderkerk	41
A021 – Gemeente Schiedam	49
A022 – Gemeente Nieuwkoop	50
A023 – Gemeente Kaag en Braassem	52
A024 – Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	53
A025 – Gemeente Rotterdam	56
A027 – Gemeente Katwijk	57
A028 – Gemeente Gorinchem	60
A029 – Gemeente Alphen aan den Rijn	63
A030 – Gemeente Midden-Delfland	71
A032 – Gemeente Pijnacker-Nootdorp	72
A033 – Gemeente Delft	74
A034 – Gemeente Goeree-Overflakkee	87
A035 – Gemeente Waddinxveen	91
A036 – Gemeente Den Haag	98
B001 – Gemeenschappelijke reactie van de Waterschappen	100
B002 – Landschapstafel IJsselmonde	103
B003 – Landschapstafel Rijn- en Veenstreek	104
B004 – Gezamenlijke reactie van de Veiligheidsregio's	105
B005 – Gezamenlijke reactie van de Zuid-Hollandse Waterschappen	106
B006 – Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard	111

B007 – Regio Drechtsteden	112
B008 – Regio Midden-Holland	113
B010 – Regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden	115
B011 – Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland.....	121
B013 – Rijkswaterstaat	124
C001 – LTO.....	130
C002 – Gemeenschappelijke reactie Natuurorganisaties	133
C003 – Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen.....	137
C010 – Algemene Vereniging voor Natuurbescherming.....	138
C014a - Openstaande vragen uit de NvB startdocument – Luchtwachters	139
C014b – Openstaande vragen uit de NvB startdocument – Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland.....	141
C019 – Wereld Natuur Fonds	142
C020 – Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland.....	143
C021 – Stichting Kwaliteitsteam Buytenpark	151
C023 – Dunea	152
C024 – LTO Noord Glaskracht.....	153
C025 – Klankbordgroep Windpark Oude Mol	155
C027 – Buurtvereniging BurenOpSas.....	156
C029 – Stichting Meyvliet en Vereniging Park Leeuwenbergh	157
C030 – Erfgoedvereniging Heemschut	158
C031 – Faunabeheereenheid Zuid-Holland	161
C032 – VNO-NCW WEST.....	166
C033 – Vereniging Houdt Vlietrand Groen	167
C034 – Havenbedrijf Rotterdam N.V.....	168
C036 – Zuid-Hollandse GGD-en	171
C037 – Initiatief Overbewinkeling.....	174
C038 – Wijkvereniging Oud Voorburg	176
C039 – Bewonersgroep Windturbine Vlietzone (BWV).....	178
C040 – Waternet.....	179
C041 – LTO Noord.....	180
C042 – Windpark Oude Mol BV	184
C043 – Dierenradar.....	185
C044 – Wijkvereniging Leidschendam Oud Zuid	189
C045 – TenneT TSO B.V.	190
C046 – Voedselfamilies	193
D001 – Webinar 2018	194

3. Reactie op advies van de Commissie m.e.r. op de Leefomgevingstoets	195
4. Wijzigingen.....	202
4.1 Omgevingsvisie.....	202
4.2 Omgevingsverordening	211
4.3 Programma Ruimte	215

1. Inleiding

De Provincie heeft haar bestaande beleid voor de fysieke leefomgeving beleidsneutraal omgezet naar een digitaal raadpleegbaar omgevingsbeleid. Onderdeel van dit proces is het vaststellen van een Omgevingsvisie, Omgevingsverordening en een gewijzigd Programma ruimte.

De ontwerp-Omgevingsvisie, ontwerp-Omgevingsverordening en het ontwerp-Programma ruimte hebben samen met de Leefomgevingstoets van 6 november tot en met 17 december 2018 ter inzage gelegen. Gelijktijdig hiermee hebben ook twee modules met beleidsaanpassingen ter inzage gelegen: de module Kantoren, Wonen & Verstedelijking en de module Rijke Groenblauwe Leefomgeving. Voor deze modules zijn separate Nota's van Beantwoording opgesteld.

In totaal zijn 98 zienswijzen ingediend, waarvan 69 gericht op het beleidsneutrale Omgevingsbeleid. In de voorliggende Nota van Beantwoording zijn alleen de zienswijzen opgenomen die betrekking hebben op het beleidsneutraal omgezette omgevingsbeleid.

De zienswijzen zijn samengevat op hoofdlijnen. De samenvattingen en beantwoording van alle zienswijzen zijn in vier delen gesplitst:

- A Gemeentes
- B Overige overheden en bestuursorganen
- C Stichtingen en (maatschappelijke) organisaties
- D Particulieren

Zienswijzen die betrekking hebben op de Module Kantoren, Wonen & Verstedelijking zijn opgenomen in de 'Nota van Beantwoording Module Kantoren, Wonen & Verstedelijking'.

Zienswijzen die betrekking hebben op de Module Rijke Groenblauwe Leefomgeving zijn opgenomen in de 'Nota van Beantwoording Rijke Groenblauwe Leefomgeving'.

2. Nota van Beantwoording

A001 – Gemeente Den Haag

A001-V0011 Voldoende groen & water

In dit hoofdstuk komen een aantal niet kwantificeerbare uitspraken voor zoals “voldoende groen en blauw” (pag. 7), “meer zwemwater” (pag. 7), “voldoende groen en water” (pag. 7). Deze uitspraken worden sterker door expliciet uitspraken te doen over hoeveelheden (eventueel in bandbreedtes) en/of te verwijzen naar onderzoek.

Antwoord

De Visie vormt de streep aan de horizon en vormt een levend document. De Visie is bedoeld als een kapstok voor ons handelen, een houvast voor nadere afspraken. Het concreet maken van deze afspraken willen wij in overleg met onze partners doen. De plek om deze concreetheid uit te werken zien wij plaatsvinden binnen de Uitvoeringsagenda. In de Visie gaat het om een ambitie waarvan hoeveelheden en/of bandbreedte nog niet vaststaat.

A001-V0012 Opgave landbouw

De ambitie om “het ecologische systeem (...) weide- en akkervogels” (pag. 14) is een enorme opgave voor de landbouw. Een dergelijke uitspraak heeft meer uitleg nodig.

We missen de doorvertaling in beleid of maatregelen van de constatering dat een trendbreuk noodzakelijk is binnen de landbouw (pag. 16).

Antwoord

Wij delen uw opvatting dat het verduurzamen van de landbouw een uitdagende opgave is. De Provincie wil deze opgave nadrukkelijk met partners in de landbouw en voedselketen en andere direct betrokken partners oppakken. Met de Innovatieagenda Duurzame Landbouw (2016) heeft de Provincie een koers ingezet om doormiddel van een duurzame transitie aanpak tot verandering te komen. Dat betekent, met maatschappelijke partners netwerken opbouwen, goede initiatieven ondersteunen in proeftuinen en kennis ontwikkelen. In de Uitvoeringsagenda werken we deze koers meer opgavegericht uit. Waar mogelijk gaan we versnellen en verbreden. We willen bijvoorbeeld met meer agrariërs en ketenpartners nieuwe verdienmodellen opzetten en deze in de praktijk toepassen en opschalen.

A001-V0013 Ruimte kust en water

Wij adviseren om de uitspraak “de kust en het water bieden nog genoeg ruimte” (pag. 26) nader uit te leggen en sterker te onderbouwen hoe Zuid-Holland “betere stad-landverbindingen” (pag. 26) wil realiseren.

Antwoord

Uit de gesprekken die zijn gevoerd blijkt dat de stad-land verbindingen verbeterd kunnen worden. Vooral de groenblauwe hoofdstructuur en de stadsranden behoeven daarbij extra aandacht, dit wordt binnen de Uitvoeringsagenda opgepakt. Het is belangrijk dat alle inwoners van Zuid-Holland snel toegang krijgen tot de groengebieden waarbij in deze provincie een belangrijke rol wordt toebedeeld aan kust en water.

A002 – Bestuurlijk overleg Duin- en Bollenstreek

A002-V0014 Landbouw en bollenteelt

In hoofdstuk 5 van de Visie wordt ingegaan op duurzame landbouw. Wij zijn daar een groot voorstander van, echter zien we de unieke bollenteelt hier niet in terug. Wij willen u graag wijzen op de Visie Vitale Bollenteelt 2030, welke de bollensector heeft opgesteld en op 29 augustus 2018 heeft gepresenteerd. De ambities uit deze Visie sluiten prima aan bij de uitgangspunten van de Intergemeentelijke StructuurVisie Greenport, die zich richt op een gemeenschappelijke inzet voor herstructurering en revitalisering van de Greenport Duin- en Bollenstreek in samenhang met verbetering van de natuurlijke, landschappelijke en recreatieve kwaliteiten. De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) investeert aanzienlijke bedragen om deze herstructurering en landschapsverbetering in de periode tot 2030 te realiseren.

Antwoord

De Duin- en Bollenstreek maken inderdaad mooie stappen op het vlak van duurzaamheid met onder andere de door u benoemde Visie en het project Bollenpolder van de toekomst. Aangezien de bollenteelt als Greenport wordt beschouwd, is deze niet als zodanig opgenomen onder het kopje (grondgebonden) landbouw. De bollenteelt heeft echter duidelijk raakvlakken met de grondgebonden landbouw. In de uitvoering zal dit verband worden gelegd.

A002-V0015 Natuur Duin- en Bollenstreek

Wij zijn verheugd dat u het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Zuid-Holland in 2027 wilt afronden, inclusief de ecologische verbindingen. Graag willen wij bepleiten de verbinding Keukenhofbos-Duinen expliciet te benoemen daar deze een aantal jaar geleden als strategische reserve natuur is bestempeld. Graag willen wij pleiten voor aandacht voor insectenvriendelijke inrichting en beheer van alle openbare ruimte, ook buiten de NNN, zowel binnen bebouwd gebied als erbuiten, zoals langs (provinciale) wegen en water en in recreatiegebieden.

Antwoord

De Provincie heeft recent besloten om de gehele strategische reservering onderdeel te laten vormen van het NNN. Inmiddels wordt een plan van aanpak voorbereid waarin wordt uitgewerkt hoe de natuuropgave kan worden gerealiseerd. De Provincie treedt hiervoor in overleg met de regio. Verder doet u concrete aanbevelingen en benoemd concrete kansen die wij zullen betrekken bij de Uitvoeringsagenda. Vooral de stimulering van insectvriendelijke inrichting in Groene Cirkels vinden wij kansrijk. Recent onderzoek laat zien dat het aantal bijen en –soorten enorm is toegenomen binnen daarvoor aangelegd 'bijenlandschap'.

A002-V0016 Waterrecreatie Duin- en Bollenstreek

Wij missen hier de Trekvaart Haarlem-Leiden als historisch watersysteem en de Ringvaart Haarlemmermeer die, als het op waterrecreatie aankomt, van groot belang is voor het creëren van ommetjes en doorsteken in het netwerk maar geheel in de Provincie Noord-Holland ligt. Wij willen u vragen de Trekvaart aan de tekst toe te voegen en de samenwerking met de Provincie Noord-Holland aan te geven voor het ontsluiten van vaarverbindingen Ringvaart-Trekvaart.

Antwoord

Wij ondersteunen deze gedachte en zullen deze expliciet benoemen in de Visie.

A002-V0017 Erfgoed in de Duin- en Bollenstreek

Naast de erfgoedlijnen vinden wij ook het agrarisch (bollen)erfgoed in de streek belangrijk. Hier valt het hele agrarische landschap onder, met polders, dijken en molens, maar ook het zanderijenlandschap en de later aangelegde bollenteeltgebieden met bijbehorende elementen zoals bollenschuren en landschuurtjes. Graag zien wij dat dit erfgoed ook een plek krijgt in de Visie.

Antwoord

Wij delen uw standpunt dat erfgoed voor de regio belangrijk is. Erfgoed komt in de Visie op verschillende plaatsen terug, onder meer onder de opgave landschap en duurzame landbouw en beleven en genieten van de leefomgeving. Het is belangrijk dat erfgoed vervolgens een goede plek krijgt in de integrale uitwerking van de Uitvoeringsagenda en maken graag afspraken hierover met de regio.

A003 – Gemeente Rijswijk

A003-V0018 Robuuste verbindingen

Wij onderschrijven het belang van robuuste verbindingen tussen de kust, het achterland en toegangspoorten tot het Nationaal park Hollandse Duinen. Station Rijswijk is wat ons betreft een van de toegangspoorten tot de gebieden in het Nationaal Park de Hollandse Duinen, waaronder de Landgoederenzone. Wij zijn benieuwd naar hoe u aankijkt tegen de toegangspoorten en de robuuste verbindingen van en naar de verschillende gebieden.

Antwoord

De robuuste verbindingen is één van onze hoofdpogaven binnen de Uitvoeringsagenda (aantrekkelijk en gezond verbinden in een waterrijk Zuid-Holland). Toegangspoorten kunnen daarbij een waardevolle rol vervullen. In de Uitvoeringsagenda wordt in gegaan op het op orde krijgen van de verbindingen van het openbaar vervoer en de fiets naar deze toegangspoorten. Er is daarbij ook een rol weggelegd van beheerders en ondernemers om aantrekkelijke toegangspoorten te creëren en behouden.

A010 – Gemeente Strijen

A010-T0001 Opstelling windmolens op windenergielocatie Mariapolder

Provinciaal beleid met betrekking tot de opstelling van windmolens op locatie Mariapolder in de Omgevingsvisie is een lijnopstelling. De indiener wil de provincie vragen dit aan te passen omdat uit participatie is gebleken dat een clustervariant op meer draagvlak kan rekenen en momenteel de voorkeursvariant is van de Gemeente Strijen. In de bijlagen zijn ter ondersteuning een samenvatting van de concept MER, het advies van kwaliteitsteam Hoeksche Waard en de presentatie “(Energie)transitie Strijensas” bijgevoegd.

Antwoord

In de concept-omgevingsvisie Zuid-Holland is voor deze locatie het volgende opgenomen “De provincie gaat ervan uit dat de locaties Westerse Polder Cromstrijen en Mariapolder Strijen worden opgeschaald tot zo'n 15 MW per locatie, aangezien de locaties landschappelijk aanvaardbaar worden geacht, mits binnen de locaties een lijnopstelling wordt gerealiseerd.”

De concept-omgevingsvisie bevat slechts voor deze 2 locaties een beperking tot een lijnopstelling. In algemene zin wordt in de Visie voor alle locaties windenergie gesteld dat de voorkeur wordt gegeven aan enkelvoudige lijnopstellingen en clusters, in samenhang met en evenwijdig aan de betreffende infrastructuur en scheidslijnen.

De keuze van de gemeente betreft een ruitvormige opstelling van de windturbines. Wij hebben er begrip voor dat bij de keuze van de plaatsingsopstelling meerdere belangen aan de orde zijn dan alleen landschap en ruimtelijke kwaliteit. De gekozen ruitvormige opstelling is gunstiger vanuit het oogpunt van leefkwaliteit en ontziet de nabijgelegen woonkernen meer dan een lijnopstelling met hetzelfde aantal turbines. Deze locatie kan dan ook op meer lokaal bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak en acceptatie rekenen dan de andere alternatieven.

Wij willen graag met de gemeente verder in gesprek gaan over het door de gemeente gekozen voorkeursalternatief en bezien in hoeverre hiervoor aanpassing van het provinciaal beleid nodig is. Op dit momenten passen wij het beleid dus niet aan. Daarbij hebben wij mede overwogen dat het provinciaal beleid voor windenergie niet is gewijzigd bij de beleidsneutrale omzetting naar het omgevingsbeleid en inhoudelijke zienswijzen op dit punt nu niet worden meegenomen.

A011 – Gemeente Lansingerland

A011-W0005 Corridor A12

Gemeente Lansingerland gaat er vanuit dat de uitkomsten van de Corridor A12 en de Holland Railterminal verwerkt worden in het provinciaal omgevingsbeleid en zou dat graag bevestigd zien.

Antwoord

Omdat de besluitvorming over de A12 en de Holland Railterminal tijdens het opstellen van de concept versie nog niet was afgerond, is dit nog niet meegenomen in het provinciaal omgevingsbeleid.

Inmiddels is de besluitvorming rondom de railterminal afgerond. GS heeft op 20 november, onder voorbehoud van financiering, besloten dat Klappolder in Lansingerland de locatie wordt voor de eerste railterminal voor niet kraanbare trailers met vers, conform de aanbevelingen uit het locatieonderzoek "Rail Terminal Zuid-Holland. Aangezien dit besluit nog een essentieel voorbehoud heeft, wordt dit besluit nu nog niet opgenomen in het Omgevingsbeleid. Zodra het voorbehoud is komen te vervallen, wordt het besluit onderdeel van het Omgevingsbeleid.

Op 11 september is het Provinciaal programma bedrijventerreinen vastgesteld. Deze wordt in de loop van 2019 aangepast gezien de ontwikkeling in de A12 corridor. De versie van 11 september is daarom input voor het provinciaal omgevingsbeleid. Concreet betekent dit aanpassing van de hectares van Logistiek Park A12. Het veilingterrein beschouwen we als bestaand stads- en dorpsgebied en staat dus niet op de 3 ha kaart. Het toevoegen van het veilingterrein als transformatiegebied is nu niet mogelijk, omdat het bij het bedrijventerreinenbeleid gaat om een beleidsneutrale omzetting. De afspraken over Knibbelweg Oost kunnen nog niet worden opgenomen omdat deze nog niet geformaliseerd zijn.

Wijziging omgevingsbeleid:

- *Dik gedrukte tekst toevoegen in onderstaande passage (pagina 200)*

*De inzichten in de kwantitatieve behoeften komen uitgebreid aan de orde in de behoefteraming die in 2017 is uitgevoerd. Een van de conclusies daarbij is dat er binnen de Zuid-Hollandse regio's zeker nog kwalitatieve behoefte is aan nieuwe ontwikkelingen. In sommige gevallen kan het nodig zijn om slechte plekken, waaraan geen behoefte blijkt, uit de markt te nemen of een andere invulling te geven. Er wordt op basis van de huidige informatie geconstateerd dat vooral voor grootschalige (logistieke) bedrijven en HMC-bedrijven in veel regio's een kwalitatieve mismatch lijkt te bestaan: het bestaande aanbod dekt mogelijk niet volledig de vraag vanuit deze segmenten **maar het beeld verschilt per regio**. Daarnaast is het aanbod voor regulier-gemengde bedrijvigheid (lokaal MKB) geografisch niet altijd optimaal verdeeld in de regio's. Zo zijn er gemeenten/subregio's met nauwelijks nog hard planaanbod voor dit segment, terwijl daar zeker wel vraag te verwachten is van soms sterk lokaal gewortelde bedrijven. Hierover kan een regionale visie goed inzicht geven.*

- *In tabel met planaanbod aanpassen (in programma ruimte pagina 12 t/m 14)*

o Logistiek park A12 (hard) 15 hectare

o Logistiek park A12 (zacht) 6 hectare

- **Dikgedrukte tekst toevoegen op pagina 200**

*In tabellen in het Programma Ruimte is opgenomen welke bedrijventerreinen een zachte plancapaciteitstatus hebben en welke een harde status. **Inmiddels zijn er bestuurlijke afspraken in de A12 corridor gemaakt. Deze afspraken zijn nog niet terug te vinden in de genoemde tabellen omdat het provinciaal programma bedrijventerrein A12 nog niet geactualiseerd is.***

A012 – Gemeente Krimpenerwaard

A012-T0002 Krimpenerwaard als beschermingscategorie 1 en 2 –gebied

De gemeente Krimpenerwaard is aangeduid als beschermingscategorie 1 en 2-gebied, terwijl uit de Strategische visie van Riek Bakker en Sybilla Dekker is voortgekomen dat de samenleving klaar is voor ontwikkelingen in de Krimpenerwaard.

Antwoord

Het huidige omgevingsbeleid is gericht op het overzetten van het bestaande provinciale beleid in de Omgevingsvisie. Nieuwe ontwikkelingen, zoals de Strategische Visie, zijn hierin niet verwerkt. De verwerking van de uitkomsten van het proces van de Strategische Visie kan plaatsvinden in een volgende partiele herziening.

A012-T0003 Warmtekoude opslag en milieubeschermingsgebieden voor grondwater

De Provincie wijst het gebied langs de Lek aan als strategische zoetgrondwatervoorraad. De bepalingen die voorheen voor de boringsvrije zones golden worden nu uitgebreid naar het gehele gebied voor strategische grondwatervoorraden. Hierdoor kunnen geen bodemenergiesystemen meer worden gerealiseerd, wat een ernstige beperking van de opgave ten aanzien van de energietransitie betekent. In boringsvrije zones zou collectieve warmtekoudeopslag mogelijk moeten worden gemaakt. Ook ondiepe bodemenergiesystemen moeten mogelijk worden gemaakt, dit moet kunnen zonder de belangen van drinkwaterwinning te schaden. Daarnaast kan het gebied kleiner worden gemaakt, door bijvoorbeeld als noordgrens de N210 te nemen.

Antwoord

Ook de gebieden die aangewezen zijn als strategische zoetwatervoorraad voor de drinkwatervoorziening gelden de bepalingen voor boringsvrije zone. Dat betekent dat er niet geboord mag worden in de beschermde deklaag. Deze dient in stand gehouden te worden teneinde het zoetgrondwater in het watervoerend pakket te beschermen. Het kan niet worden uitgesloten dat er zowel bij open als gesloten systemen het grondwater toch wordt besmet/vervuild.

De omvang van het gebied is afgestemd op de ter plaatse te ontwikkelen drinkwaterwinning.

A012-T0004 Ruimtelijk beleid als beperking voor energietransitie

In de omgevingsverordening wordt veel nadruk gelegd op windenergie, terwijl zonnevelden ook aandacht verdienen. In het ruimtelijk beleid is het binnen de Krimpenerwaard nauwelijks mogelijk om duurzame energie op te wekken, het buitengebied is daarvan vrijwel uitgesloten en het zal hierdoor niet mogelijk zijn een haalbaar aanbod aan de regio Midden-Holland te doen dat zich verhoudt tot de opgave van de energietransitie.

Antwoord

Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde. Binnen het huidige beleid zijn er ook in de Krimpenerwaard mogelijkheden voor de opwekking van zonne-energie.

Een in 2019 te sluiten Klimaatakkoord alsmede vast te stellen Regionale Energiestrategieën kunnen ertoe leiden dat de planologische kaders voor duurzame energieopwekking in de toekomst worden aangepast.

A012-T0005 Gevolgen van bodemdaling en energietransitie

Voor veenweidegebieden wordt terughoudendheid in het toestaan van zonnevelden verlangd, maar dat staat in tegenstelling tot de energieopgave.

Antwoord

Het huidige beleid voor zonnevelden is vastgesteld in mei 2018. Bij de omzetting naar de omgevingsvisie is dit beleid niet aangepast. Wij zien ook dat de opgave vraagt om een volgende stap in ons ruimtelijke beleid voor duurzame energie en dat synergie met de bodemdalingsproblematiek het onderzoeken waard is. Daarom is in het huidige beleid al aangegeven dat in knippuntgebieden zonnevelden een optie zijn, mits er een gedegen ruimtelijke visie aan ten grondslag ligt. Een in 2019 te sluiten Klimaatakkoord alsmede vast te stellen Regionale Energiestrategieën kunnen ertoe leiden dat de planologische kaders voor duurzame energieopwekking in de toekomst worden aangepast.

A012-T0207 Ruimtelijke reservering capaciteitsvergroting Brienenoord- en Algeracorridor

Hierover zijn verbindingen benoemd in de MIRT agenda, waarover de gemeente Krimpenerwaard graag met de Provincie in gesprek gaat.

Antwoord

Wij nemen kennis van uw opmerking en gaan het gesprek met u graag aan.

A014 – Gemeente Gouda

A014-T0041 Detailhandel

Ten aanzien van ontwikkeling van detailhandel zien wij inconsistentie in het omgevingsbeleid. U zet in op een goede regionale afstemming van detailhandelsontwikkelingen. Daarbij lijkt u geen oog te hebben voor bovenregionale effecten die grootschalige ontwikkelingen in de centrumgebieden kunnen hebben voor de middelgrote en overige centra. U legt met uw beleid nadruk op ontwikkelingsmogelijkheden in de metropoolregio Rotterdam-Den Haag. Wij pleiten voor bovenregionale toetsing van de effecten van grootschalige detailhandelsontwikkelingen.

Antwoord

Wij herkennen ons niet in de constatering dat wij in het beleid nadruk leggen op de ontwikkelingsmogelijkheden in de metropoolregio Rotterdam-Den Haag. Wel is het zo dat er op meerdere punten een verschil bestaat tussen het functioneren van de binnensteden van Rotterdam en Den Haag en andere centra. Deze twee binnensteden functioneren bovengemiddeld sterk. De gemiddelde omzet per vierkante meter ligt ruim boven het gemiddelde en is sinds 2011 met meer dan 5% toegenomen. De omvang van het detailhandelsaanbod (kritische massa) ligt een factor 2 tot 5 keer hoger dan in andere grote centra in Zuid-Holland. Ook het aanbod aan horeca en leisure maakt het dat deze centra zorgen voor een compleet en toekomstbestendig aanbod aan voorzieningen waardoor ze aantrekkelijk blijven om te bezoeken en onderscheidend zijn van internet als aankoopplaats. Daarnaast trekken de binnensteden van Rotterdam en Den Haag aanzienlijk meer bestedingen van (inter)nationale toeristen naar zich toe dan de overige centra. Hieruit blijkt dat deze centra belangrijk zijn voor het toeristisch en recreatief profiel van de provincie Zuid-Holland en een grote aantrekkingskracht met zich meebrengen. Dat betekent overigens niet dat nieuwe ontwikkelingen in de binnensteden van Rotterdam en Den Haag niet of minder onderbouwd hoeven te worden. De Omgevingsvisie en – verordening zijn ook voor ontwikkelingen in deze binnensteden gewoon van toepassing. Nieuwe ontwikkelingen moeten bijvoorbeeld in alle gevallen worden onderbouwd (ladder voor duurzame verstedelijking) en mogen niet tot onaanvaardbare leegstandseffecten in andere centra leiden. Hierbij dient aandacht te zijn voor alle relevante harde planvoorraad in de omgeving en voor (boven)regionale effecten van nieuwe ontwikkelingen. De Adviescommissie Detailhandel beoordeelt hier ook nadrukkelijk op. De Adviescommissie kijkt ook naar het gebied waar de effecten optreden en beperkt zich daarbij niet tot bestuurlijke grenzen. Wij zijn dan ook van mening dat in ons ruimtelijk beleid voldoende waarborgen zitten dat bij beoordeling van (grootschalige) nieuwe detailhandelsontwikkelingen de bovenregionale effecten goed meegewogen worden.

A014-T0042 Detailhandel

In de visie noemt u dat “de hoogste categorie van de provinciale hoofdstructuur bestaat op dit moment uit elf locaties”. Door in dergelijke kwalificerende termen te spreken wordt voorbij gegaan aan de belangrijke functie die de overige centra hebben voor de bereikbaarheid van het dagelijks aanbod en de meerwaarde die deze centra hebben voor de leefbaarheid van de kleine kernen, wijken en buurten, wat u ook aangeeft in de ontwerp Omgevingsvisie. Wij verzoeken u een andere aanduiding voor deze categorie te gebruiken. De hoofdstructuur van de detailhandel in Zuid-Holland bestaat uit drie categorieën: de grote centra, de middelgrote centra en de lokale centra. Vervolgens kan gesproken worden over de ‘eerste’, ‘tweede’ en ‘derde’ categorie centra. Dit verwijst naar een neutrale ordening en doet recht aan het belang van alle detailhandelscentra in de hoofdstructuur.

Antwoord

Wij zijn het met u eens dat de overige centra een belangrijke rol vervullen voor de bereikbaarheid van dagelijks aanbod en een meerwaarde hebben voor de leefbaarheid van kleine kernen, wijken en buurten. De gehanteerde terminologie te ontwikkelen, te versterken en overige centra is dan ook niet bedoeld om een hiërarchie aan te geven, maar wel om de plek van een winkelcentrum in de totale provinciale detailhandelsstructuur te duiden, inclusief ontwikkelingsperspectief. Wij willen deze terminologie dan ook handhaven, maar zullen wel de zin over 'de 'hoogste categorie' aanpassen.

Wijziging omgevingsbeleid:

Termen als hoogste of eerste zijn niet passend bij een provinciale detailhandelsstructuur waar elk winkelcentrum zijn eigen waardevolle plek in het totaal heeft.

In de beleidskeuze 'concentratie detailhandel' zal de zin 'De hoogste categorie van de provinciale hoofdstructuur bestaat op dit moment uit elf locaties:' vervangen worden door de zin 'De categorie 'Te versterken centra' van de provinciale hoofdstructuur bestaat op dit moment uit elf locaties:'

A014-T0043 Mobiliteit

Voor een compleet mobiliteitsnetwerk is het van belang om in het ruimtelijk beleid te werken met ruimtereserveringen, zodat kansrijke locaties voor nieuwe infra niet worden gebruikt voor andere functies met een overwegend lokaal belang.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

A014-T0044 Windenergie

Ten aanzien van het opwekken van windenergie herhalen wij de zienswijze gegeven door regio Midden-Holland (verzenddatum 24 januari 2018) op de ontwerp wijziging 2018 Visie Ruimte en Mobiliteit, Programma Ruimte en Verordening Ruimte.

Antwoord

Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde. Voor de beantwoording van uw eerdere zienswijze verwijzen wij daarom naar de nota van beantwoording bij de wijziging 2018 van de Visie Ruimte en mobiliteit.

A014-T0045 Programma Ruimte Detailhandel

In het ontwerp Programma Ruimte heeft u op pagina 28 een tabel opgenomen van Kwantitatieve ontwikkelingsmogelijkheden op subregionale schaal tot 2022. Volgens deze tabel is er ontwikkelruimte voor de metropoolregio Rotterdam-Den Haag van 229.050 m² voor de niet-dagelijkse sectoren tot 2022 terwijl er tegelijkertijd een overaanbod is van detailhandel in deze sectoren op provinciale schaal van 155.250 m². Dit is tegenstrijdig. Extra uitbreiding van detailhandel in de MRDH bovenop de ontwikkelingen die al in gang zijn gezet in Rotterdam en Den Haag en de komst van de Mall of the Netherlands in Leidschendam zal de markt nog meer onder druk zetten. Bovenregionale effecten van deze bestaande ontwikkelingen zijn nauwelijks meegenomen in de planvorming. Deze effecten zullen zich eerst moeten uitkristalliseren voordat sprake kan zijn van aanvullende uitbreidingen. De vraag is wat de toegevoegde waarde van deze tabel is en of deze geen onrealistische verwachtingen wekt en voor onrust in de markt zorgt.

Antwoord

De kern van het provinciaal detailhandelsbeleid ligt in concentratie en bundeling van detailhandel in de centra van dorpen, steden en wijken. Daarnaast heeft de provincie een verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat het aanbod aan detailhandel niet te groot wordt, waardoor er op plaatsen onaanvaardbare leegstand zou kunnen ontstaan. Om een beeld te krijgen van de indicatieve ontwikkelingsmogelijkheden, alsmede de bekende zachte en harde planvoorraad, hechten wij daarom juist waarde aan de genoemde tabel die dit inzichtelijk maakt. Naar aanleiding van een eerdere discussie in de Statencommissie Ruimte & Leefomgeving over de Discussienota detailhandel is er al voor gekozen om in de toelichting op de tabel aan te geven dat de tabel geen toetsingskader vormt voor nieuwe plannen. De tabel dient vooral als communicatie-instrument met een belangrijke boodschap. Zoals in de toelichting bij de tabel staat vermeld gaat het om modelmatige marktruimteberekeningen. De hiervoor gebruikte cijfers en bronnen zijn allemaal traceerbaar. Het gaat om het huidige aanbod, de toekomstige vraag, actuele koopstromen, omzetcijfers, marktaandeel internetaankopen en modelmatige aannames voor de toekomst (bevolkingsprognose, marktaandeel online). Het model houdt bewust geen rekening met beleidsmatige ambities, keuzes of ingrepen (beleidsneutraal en heeft niet als doel als 'norm' te dienen voor de lokale haalbaarheid van bepaalde branches of specifieke winkels. Het model laat wel zien dat de detailhandel in bepaalde (sub)regio's meer ontwikkelingsmogelijkheden heeft dan in andere. Er zijn verschillen waarneembaar tussen regio's. Dat betekent inderdaad dat er in sommige gebieden detailhandel kan worden toegevoegd en dat in andere gebieden meer nagedacht moet worden over vermindering van winkelaanbod en kwalitatieve versterking van de detailhandelsstructuur. De verordening ruimte stelt overigens wel grenzen aan de aanvaardbaarheid van nieuwe ontwikkelingen. Die is namelijk afhankelijk van de ruimtelijke effecten die een dergelijke ontwikkeling met zich meebrengt. Dit betekent dat moet worden aangetoond dat het woon- en leefklimaat en de ruimtelijke kwaliteit niet onevenredig worden aangetast. Het gaat daarbij onder meer om het voorkomen van onaanvaardbare leegstand en het voorkomen van duurzame ontwrichting van het voorzieningenniveau waar het gaat om de eerste levensbehoeften.

A014-V0078 Cultuurhistorisch watersysteem

In de opsomming van het unieke cultuurhistorische watersysteem hoort ook de Hollandse IJssel, welke deel uitmaakt van het rondje Rijn-IJssel. Deze route is belangrijk voor het ontlasten van de Gouwe, door kleine recreatievaart zoals sloepen andere opties te bieden.

Antwoord

De Provincie deelt de mening van de gemeente Gouda, dat ook de Hollandse IJssel past binnen de opsomming van het unieke cultuurhistorische watersysteem in Zuid-Holland. Deze route biedt mogelijkheden voor recreatie, toerisme en is een verbinding tussen stad en land. In de Visie worden daarbij een aantal voorbeelden gegeven van routes, het is geenszins de bedoeling om alle vaarroutes op te nemen in de Visie, wij zullen in de toekomst kijken waar de Hollandse IJssel een plek kan krijgen binnen de Uitvoeringsagenda. Nu en in de toekomst zetten wij ons in voor het fijnmazige netwerk van de recreatieve vaarroutes, waar het ronde Rijn-IJssel toe behoort.

A014-V0078 Klimaatbestendige delta

In uw visie beschrijft u dat u wilt naar een klimaatbestendige delta (pagina 30). Hierin wordt terecht aandacht gegeven aan bodemdaling. Wij zijn van mening dat daarbij nadrukkelijk de bodemdaling in de bebouwde omgeving als uitdaging meegenomen moet worden. Deze uitdaging is complexer en de opgave is vele malen kostbaarder, zoals ook is het gebleken uit het rapport dat vorig jaar is verschenen van het Planbureau van de Leefomgeving (dalende bodems, stijgende kosten).

Antwoord

Bodemdaling is één van de grote uitdagingen die meegenomen zijn als ontwikkeling van onze fysieke leefomgeving. Bodemdaling is een complexe uitdaging, zowel voor binnenstedelijk als landelijk gebied. Wij hebben bij het maken van de Visie gebruik gemaakt van de rapportage 'Dalende bodems, stijgende kosten', en wij staan voor een complexe opgave. In de Visie is er gekozen om bodemdaling als een brede uitdaging neer te zetten, in de uitvoering zal dit verder worden gespecificeerd en worden uitgewerkt. Dit zal onder meer in de Uitvoeringsagenda verder worden vorm gegeven. Graag gaan wij met Gouda, overheidsinstellingen en andere organisaties gezamenlijk deze uitdaging aan, wij zijn dan ook blij met de coalitie Stevige Stad.

A014-V0078 Rol bij toerisme

Het is niet duidelijk welke rol u neemt op het gebied van toerisme. Er worden nieuwe Amerken genoemd en de wens voor een platform en duurzaam toerisme, maar er worden geen concrete ambities en maatregelen genoemd.

Antwoord

Wij onderschrijven uw wens om een duidelijke rol van de Provincie neer te zetten. In de visie is op hoofdlijnen daarover een hoofdstuk opgenomen over de sturing en governance. Het is de bedoeling dat dit concreet wordt gemaakt in de Uitvoeringsagenda. Verdere uitwerking van de ambities beschreven in de Visie vindt ook plaats in de Uitvoeringsagenda.

A014-V0078 Toerisme

In relatie tot recreatie en toerisme heeft u het niet over de Holland City strategie van het NBTC. Dit vinden wij een gemiste kans. De genoemde 'uitschieters' doen tekort aan al het aanbod in de provincie. Het NBTC heeft een prima voorzet gemaakt met het verknopen van de highlights in de provincie in verhaallijnen en districten. Voor Gouda en omgeving is Cheese Valley van groot belang, welke deel uitmaakt van de Dutch Food and Cuisine line. Dit verknoopt ook het lokaal produceren en consumeren. Maar ook verhaallijnen als de Gouden Eeuw en Dutch design zijn van groot belang in de provincie.

Antwoord

De Provincie is verheugd met de Holland City strategie van het NBTC, gericht op internationale, maar ook nationale toerisme. Wij zien hierbij mogelijkheden om elkaar in de toekomst te versterken om het Zuid-Hollandse verhaal te vertellen. Wij hebben echter bewust gekozen om een aantal 'uitschieters te noemen' die als uithangbord fungeren. Graag gaan wij met jullie en NBTC in gesprek over de uitwerking om de verhaallijnen van 'Zuid-Holland' te delen.

A014-V0079 Cheese Valley

Binnen de Groene Cirkel Kaas wordt nu de Graafstroom genoemd, maar Cheese Valley is een initiatief van meerdere gemeenten wat hier ook vermeld zou moeten worden. Goudse kaas is een wereldproduct, alsmede immaterieel erfgoed en onlosmakelijk verbonden met het Groene Hart. Nu nog steeds zijn de meeste zelfkazende boeren in dit gebied te vinden. Daar moet beter gebruik van gemaakt worden binnen de regionale economie van het Groene Hart. De toekomst van het gebied hangt samen met het onderscheidend vermogen van kaas.

Antwoord

De Provincie is blij met de ontwikkelingen rondom de Groene Cirkel Kaas, ten tijde van schrijven had daarbij Graafstroom een leidende rol in de het project. Cheese Valley is daarbij een samenwerking tussen meerdere gemeenten binnen het Groene Hart, waaronder de gemeente Gouda. De Provincie is het eens met de zienswijzen en zal de wijziging opnemen in de Visie.

A014-Z0014 Proces niet in de geest van de Omgevingswet

Bij de participatie-momenten heeft u bijeenkomsten helder uitleg gegeven over uw standpunten en werkwijze, maar geen gelegenheid geboden om te bespreken hoe de provincie een bijdrage kan leveren aan opgaven in de lokale samenleving. Bovendien kiest u voor een 'beleidsarme' aanpak voor de visie op dit moment, hetgeen vanuit de ambitie om inhoudelijk samenhang te realiseren in het beleid voor de leefomgeving eveneens een gemiste kans is.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

A014-Z0015 Participatie – mogelijkheid om inhoudelijk te reageren

De mogelijkheid om inhoudelijke input te geven op het ontwerp-omgevingsbeleid is beperkt tot de zes weken waarbinnen een zienswijze kan worden ingediend. Hiervan heeft u ons pas een dag na de start van de zienswijze termijn schriftelijk op de hoogte gesteld. Rekening houdend met de tijd die nodig is voor zorgvuldige besluitvorming en regionale afstemming, zijn wij nauwelijks in de gelegenheid geweest om het omgevingsbeleid - dat in totaal ruim 650 pagina's beslaat - grondig te bestuderen.

Antwoord

De termijn waarbinnen gereageerd kon worden was zoals wettelijk voorgeschreven. In het traject vooraf is participatie onderdeel geweest van het proces. Onder andere met open huizen, summer schools en de zomertour afgelopen zomer. De Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving is al enkele maanden voor de officiële inspraak beschikbaar gesteld. Ook het Ontwerp-Omgevingsbeleid, het neutraal omgezette deel van de ter inzage liggende stukken plus het onderdeel kantoren, verstedelijking en wonen, was digitaal al enkele maanden beschikbaar en daar zijn in de laatste weken voor de officiële inspraak slechts kleine en tekstuele wijzigingen in aangebracht. Op beide was continue feedback mogelijk. Wij betreuren het dat u de mogelijkheden tot participatie en inspreken als onvoldoende heeft ervaren.

A015 – Gemeente Zoetermeer

A015-T0033 Kenniscentra hoogstedelijke zone

Indiener onderschrijft het belang van kenniscentra en verzoekt om niet alleen de Dutch Innovation Factory als kenniscentrum aan te merken maar de gehele campus Dutch Innovation Park aan te duiden als kenniscentrum.

Antwoord

De aanduiding van de Dutch Innovation Factory als kenniscentrum is onderdeel van de beleidsneutrale omzetting van het omgevingsbeleid. Aanduiding van de gehele campus Dutch Innovation Park past niet in een beleidsneutrale omzetting. Graag gaan wij met indiener in gesprek over achtergrond en betekenis van de aanduiding van de gehele campus Dutch Innovation Park als kenniscentrum in een eventuele beleidsrijke omzetting.

A015-V0024 Duurzame waterrecreatie

De gemeente vraagt om een link in de omgevingsVisie met het advies van de PARK 'Landschapspark Zuidvleugel'.

Antwoord

De Visie maakt nadrukkelijk gebruik van het advies Landschapspark Zuidvleugel. Een van de ambities onder groenblauw in en om de stad betreft de samenhang en focus die wordt aangebracht in de sturing, samenwerking en financiering van het landschapspark Zuidvleugel en groenblauw in en om de stad door middel van het uitwerken van zes regioprojecten met het historisch watersysteem als drager voor ontwikkeling en de groenblauwe verbinding met het buitengebied, met lijnen als de Rotte, Vliet, Schie en Oude Rijn.

A015-Z0010 Gebiedsprogramma Middengebied

Indiener beschrijft het belang en de samenstelling van de alliantie Middengebied. En verzoekt om het Middengebied op één van de kaartbeelden in de Omgevingsvisie aan te duiden.

Antwoord

Op dit moment is de digitale raadpleegomgeving nog in volle ontwikkeling. In de toekomst kunt u via de kaartviewer gebieden selecteren. U kunt dan bijvoorbeeld zelf een figuur tekenen om uw gewenste gebied aan te geven. Daarnaast kan er in de toekomst ook gezocht worden op postcode, straatnamen, gebieden, steden en dergelijken.. Op deze manier kunt u specifiek gaan filteren op uw gebied en o.a beleidsbeslissingen en de onderdelen van de verordening die gelden voor dat specifieke gebied opvragen vanuit de database. Daarmee zal het ook mogelijk zijn om het Middengebied te selecteren. Wij onderzoeken nog op welke wijze verschillende regio's in het syteem worden opgenomen.

A016 – Gemeente Westland

A016-T0006 Transformatiegebied Galgeweg – Burgemeester Elsenweg

Dit gebied (in bijlage aangeduid) was eerder als transformatiegebied aangemerkt, maar bij de vaststelling van de VRM is deze aanduiding weer vervallen en is het weer opgenomen als teeltgebied. Een deel van dit gebied is inmiddels getransformeerd en aan de rest van het gebied wordt nu gewerkt. Bij de inspraakprocedure van de laatste herziening van de VRM is verzocht de functie van glastuinbouwgebied te schrappen maar de kaart is daarop niet aangepast en deze functiewijziging is nu wederom niet meegenomen. Het omgevingsbeleid Verstedelijking en Wonen en kaart 11 bij de Omgevingsverordening dienen hierop te worden aangepast.

Antwoord

Dit gebied is gelegen tussen de Galgeweg, de Piet Struijkweg en de N213. Het gaat om een glastuinbouwgebied, waarvan transformatie al in gang is gezet door de aanleg van een nieuwe weg en – in samenhang daarmee- de verplaatsing van enkele sportvelden en de aanleg van een ecologische verbindingszone. Enkele glastuinbouwbedrijven zullen nog blijven, maar die hebben echter geen fysieke uitbreidingsruimte meer. In het werkboek Westland, een door college GS en B&W vastgestelde gezamenlijke ruimtelijk-economische strategie voor het glastuinbouw gebied in Westland, is het gebied aangeduid als transformatiegebied.

De gemeente heeft in het kader van de Wijziging 2018 van de Visie ruimte en mobiliteit een zienswijze ingediend en verzocht om de locatie uit de begrenzing van het glastuinbouwgebied te halen. Dat is toen afgewezen omdat de plannen nog niet concreet genoeg leken en omdat er nog een enkele glastuinbouwbedrijven aanwezig waren. Inmiddels is er meer duidelijkheid over de plannen. Er is thans voldoende aanleiding om de huidige aanduiding als 'glastuinbouw' aan te passen. Het gebied zal de aanduiding 'maatwerkgebied glastuinbouw' krijgen in de Omgevingsverordening. Deze aanduiding biedt zowel ruimte voor transformatie als voor voortzetting van de bedrijfsvoering van de bestaande bedrijven. Hoewel het provinciale glastuinbouwbeleid niet is gewijzigd bij de beleidsneutrale omzetting naar het omgevingsbeleid, nemen wij deze aanpassing nu toch mee. Er is geen reden de achterhaalde aanduiding nog langer te handhaven.

Wijziging omgevingsbeleid

In de Omgevingsverordening wordt de driehoekvormige locatie aan de Galgeweg (gemeente Westland) aangeduid als 'maatwerkgebied glastuinbouw' in plaats van 'glastuinbouwgebied'.

In het Programma ruimte wordt de volgende tekst opgenomen over de ontwikkelingsrichting.

“Maatwerkgebied Driehoek Galgeweg

De driehoek tussen de Galgeweg, de Piet Struikweg en de N213 is in de Omgevingsverordening aangeduid als 'maatwerkgebied glastuinbouw'. Een deel van dit gebied heeft al geen glastuinbouwfunctie meer. Er bevindt zich onder andere een sportaccommodatie, een woonwagenkamp en een wateropvang. De nog aanwezige glastuinbouwbedrijven kunnen hun bedrijfsvoering voortzetten. Vrijkomende percelen kunnen een andere functie krijgen, passend in de omgeving. Er zijn al plannen voor onder andere een groenzone (onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland).”

A016-T0008 Locatie windenergie

Een strook langs de A20 is op kaart 16 van de Omgevingsverordening aangewezen als locatie voor windenergie, maar inmiddels is duidelijk dat deze strook daar niet voor geschikt is; gegadigden voor exploitatie daarvan hebben zich hierom teruggetrokken. Het is ongewenst om deze aanduiding op die plek te handhaven.

Antwoord

De provincies en het Rijk hebben afgegesproken om 6000MW windenergie (waarvan 735,5 in Zuid-Holland) te realiseren in 2020. Deze opgave dient te worden vastgelegd in de provinciale structuurvisies. De locatie langs de A20 is één van de locaties die bijdraagt aan het realiseren van deze opgave.. Het is ons bekend dat de gemeente Westland geen voorstander is van windenergie binnen de gemeente. Echter, dat deze locatie niet geschikt is voor windenergie en er definitief geen potentiële exploitanten zijn staat niet vast en is uit onderzoek niet gebleken. Daarnaast is de urgentie om locaties beschikbaar te hebben voor duurzame opwekking van elektriciteit groot. Wij handhaven deze locatie dan ook in de Omgevingsverordening.

A016-T0009 Atlantikwall

Op de kwaliteitskaart zijn delen van de Atlantikwall opgenomen, maar er zijn ook nog delen van de Atlantikwall zichtbaar die nog niet op de kaart zijn opgenomen, zoals gedeelten van de tankgracht in 's-Gravenzande.

Antwoord

Allereerst melden wij voor alle duidelijkheid dat het Ontwerp-Omgevingsbeleid in deze fase alleen een beleidsneutrale omzetting betreft. Daarom voeren wij nu geen inhoudelijke wijzigingen door in het provinciaal erfgoedbeleid.

U geeft aan dat u een deel van de Atlantikwall (in 's-Gravenzande) mist op de kwaliteitskaart. Helaas zonder een aanduiding op kaart. Ook geeft u aan nog meer delen te missen. Waar het precies om gaat geeft u echter niet aan. Daarom kunnen wij deze vraag nu niet inhoudelijk beantwoorden. Bij een nadere onderbouwing van deze reactie (op kaart, met beschrijving) zullen wij deze betrekken bij de evaluatie in 2019 van ons beleid voor ruimtelijke kwaliteit (en bezien hoe wij de kwaliteitskaart hierop kunnen aanpassen).

A016-T0010 Natuurnetwerk Nederland

Op kaart 7 van de Omgevingsverordening ontbreken de Gantelzone en een deel van de Zwethzone, die laatste zone staat wel geheel op kaart 14, Ruimtelijke kwaliteit en beschermingscategorieën.

Antwoord

De Gantelzone behoort niet tot het NNN.

Het desbetreffende deel van de Zwethzone heeft sinds de laatste herziening van de Verordening ruimte niet meer de dubbelaanduiding van Recreatiegebied én NNN, maar alleen die van Recreatiegebied. Dat is ook de reden waarom dit deel wel op kaart 14 staat weergegeven (als recreatiegebied).

A016-T0011 Recreatietoervaart

Op kaart 12 van de Omgevingsverordening ontbreekt de Nieuwe Vaart bij 's-Gravenzande.

Antwoord

De Nieuwe Vaart bij 's Gravenzande is geen onderdeel van het BRTN netwerk, dit is bevestigd door Waterrecreatie Nederland. De doorvaarthoogte van alle wateren in het Westland is met 1,80 meter te laag om als BRTN vaarweg in aanmerking te komen. Daarvoor is een doorvaarthoogte van 2,40 meter vereist.

De Nieuwe Vaart is wel onderdeel van een sloepennetwerk. De bescherming van het sloepennetwerk is een gemeentelijke taak.

A016-T0012 Openbaar vervoer

In de Omgevingsvisie wordt aangegeven dat de provincie een adequaat aanbod van openbaar vervoer realiseert, maar dat geldt niet voor het gebied van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Op de kaart is dat gebied alleen als een witte vlek aangegeven, maar wellicht is het duidelijker als daar ook in de tekst aandacht aan wordt besteed.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

A016-T0013 Gezondheid en veiligheid

In de visie komen de onderwerpen gezondheid en veiligheid slechts sporadisch aan de orde, daar zou meer aandacht aan moeten worden besteed, op een meer prominente plek.

Antwoord

Wij hebben de thema's gezondheid en veiligheid een prominente plek in de Ambitienotitie gegeven, mede op nadrukkelijk verzoek van Provinciale Staten. In het voorwoord van de Ambitienotitie is genoemd dat Zuid-Holland voor een vernieuwingsopgave staat 'met een gezonde en veilige samenleving waarin iedereen meedoet'. Daarnaast komen de thema's gezondheid en veiligheid ook in de specifieke ambities naar voren. Zo staat in de ambitie 'naar een nieuwe economie: the next level': "Ook een aantrekkelijke, groene en gezonde leefomgeving is een belangrijke vestigingsfactor." En "Via inzet op een aantrekkelijke en gezonde woon- en werkomgeving trekken we bedrijven, kenniswerkers en andere talenten aan". In de ambitie 'Naar een levendige, meerkernige metropool' zijn de volgende passages opgenomen: "De uitdaging is om de stap te maken naar een gezonde, sociale en duurzame samenleving. De metropolitane ontwikkeling moet op die manier vorm krijgen." En in de ambitie 'Best bereikbare provincie' de volgende passages: "We pakken verkeersknelpunten aan.", "beperking veiligheidsrisico's goederenvervoer". Verder ademt de ambitie 'Gezonde en aantrekkelijke leefomgeving' geheel beide thema's.

A016-T0014 Bodemsanering

In de visie wordt opgemerkt dat de bevoegdheid voor bodemsaneringsoperaties met de inwerkingtreding van de Omgevingswet overgaat naar de gemeenten. Het is nog niet duidelijk wat de stand van zaken is met betrekking tot de sanering en of alle bekende vervuilde locaties tegen die tijd zijn gesaneerd.

Antwoord

Ja, alle informatie wordt beheerd door de omgevingsdiensten. Dit is een continue proces. Op elk moment kan de beschikbare informatie worden opgevraagd. Wij gaan er vanuit dat na de rolwisseling tussen provincie en gemeente de omgevingsdiensten deze taak ook namens de gemeente zullen voortzetten. Dit is echter aan de gemeente om vanuit haar nieuwe rol hier keuzen in te maken.

Om dit soort vragen in kaart te brengen zijn wij onlangs een project gestart met betrekking tot de "warme overdracht van bodemtaken" als gevolg van de Omgevingswet. Doel hiervan is om de informatieoverdracht te borgen de verdeling van de taken met de gemeenten af te stemmen. Een deel van de bodemtaken blijft immers nog onder het overgangsrecht. Gemeenten zijn van harte uitgenodigd om deel te nemen aan dit project.

Nee, bodemverontreinigingen blijven aanwezig. Zaak is dat op een goede manier met verontreiniging wordt omgegaan en dat er geen risico's zijn. Locaties waar nu sprake is van onaanvaardbaar risico en waar sanering nog niet is afgerond blijven onder bevoegd gezag van de Provincie.

A016-T0015 Bodemdaling

In het Programma Ruimte wordt ingegaan op de bodemdaling in veenweidegebieden, maar niet op bodemdaling in andere dan gebieden zoals in De Lier. Juist voor die gebieden moet beleid worden geformuleerd over het al dan niet toestaan van wateronttrekking uit het eerste watervoerende pakket.

Antwoord

Wij zullen de resultaten van het onderzoek afwachten. Mochten de resultaten daartoe aanleiding geven dan zullen wij beleid formuleren voor wateronttrekking uit het eerste watervoerend pakket.

A017 – Gemeente Capelle aan den IJssel

A017-T0016 Detailhandel

In het kader van de wijziging 2018 van de VRM heeft de gemeente Capelle a/d IJssel een zienswijze ingediend (kenmerk: 972374, d.d. 16 januari 2018), die is toegelicht bij de Statencommissie Ruimte en Leefomgeving van 18 april 2018 (zienswijze nummer A03). De inhoud van de pleitnota en het tekstvoorstel moeten hier als ingelast beschouwen. Ambtelijk is al aangegeven dat dit tekstvoorstel een goede input zou kunnen zijn voor het Ontwerp-Omgevingsbeleid. Met het overnemen van het tekstvoorstel zou de provincie goed voorsorteren op de komst van de Omgevingswet omdat maatwerk en het daardoor beter aansluiten op de lokale doelen of omstandigheden een van de speerpunten van de Omgevingswet is. Verzocht wordt het tekstvoorstel ten aanzien van artikel 6.1.3. Detailhandel van de Omgevingsverordening over te nemen.

Antwoord

In de nota van beantwoording van de VRM 2018 is aangegeven dat wij van mening zijn dat de provincie oog heeft voor de snelle veranderingen van de detailhandel en ruimte biedt voor dynamiek, maar wel van mening is dat de centra daar de beste locaties voor zijn.

Met het provinciaal beleid wordt de kracht van detailhandel voor vitale en levendige centra benut.

De afgelopen periode zijn er op verzoek van de gemeente Capelle aan den IJssel meerdere casussen besproken en door ons beoordeeld over het huisvesten van bepaalde vormen van detailhandel in het Hoofdweg-gebied. Het ging daarbij onder andere over een ondernemer in elektrische fietsen en een Ranzijn, met een aanbod aan dierenbenodigdheden. In alle gevallen hebben wij hier niet mee ingestemd omdat het detailhandelsbeleid in belangrijke mate is gestoeld op het uitgangspunt dat detailhandel zich primair in centra dient te vestigen, behalve detailhandel in goederen die vanwege aard en omvang niet of niet goed inpasbaar zijn in die centra.

De nu voorliggende omzetting van het VRM-beleid naar de omgevingsvisie is voor het onderdeel detailhandel een beleidsneutrale omzetting. Ons standpunt ten aanzien van detailhandel is dus nu niet gewijzigd. De door Capelle aan den IJssel ingediende voorstellen zullen wij daarom als aandachtspunten meewegen bij een volgende wijziging van de omgevingsvisie op het onderdeel detailhandel.

A018 – Gemeente Albrandswaard

A018-T0017 Beleidsneutrale omzetting

Door het ontbreken van een inhoudelijke koerswijziging wordt een belangrijk beoogd effect van de Omgevingswet gemist, namelijk een betere beleidsmatige en integrale benadering en afweging. De ontwikkeling van de gemeentelijke omgevingsvisie dient ook op de beleidsperspectieven van de provincie te worden afgestemd. Een lokale integrale afweging van tegenstrijdige behoeften en functies zal dus moeten leiden tot begrenzendes keuzes en zelfs afwijzingen. In dit proces had een provinciale omgevingsvisie met een meer integraal karakter kunnen helpen.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

A018-Z0005 Participatie

De Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening zouden een meer participatief proces met inwoners en mede-overheden en integrale benadering en afweging mogen bevatten dan zij nu doen. Ook in de gemeentelijke omgevingsvisie zullen forse integrale afwegingen moeten worden gemaakt. Dit om evenwichtig in zowel lokale als regionale behoeften te voorzien die recht doen aan de specifieke kwaliteiten van de gemeente.

Antwoord

Wij delen uw opvatting dat integraliteit, participatie en maatwerk van groot belang zijn voor de goede werking van het Omgevingsbeleid. De komende twee jaar worden verschillende acties in gang gezet zodat deze onderwerpen beter tot hun recht komen in het Omgevingsbeleid. Deze zijn geagendeerd voor de Lange Termijn Agenda Omgevingsbeleid van Provinciale Staten.

A019 – Gemeente Barendrecht

A019-T0046 Agro/food cluster Nieuw Reijerswaard in logistiek industrieel systeem

In de introductie Omgevingsvisie, logistiek industrieel systeem wordt de in ontwikkeling zijnde agro/food cluster Nieuw Reijerswaard niet benoemd. Gezien de grote betekenis hiervan voor de agrofoodsector dit graag opnemen.

Antwoord

Zie A019-T0056

A019-T0047 A4-Zuid op kaartbeeld logistiek industrieel systeem

Op het kaartbeeld bij het logistiek industrieel systeem (introductie omgevingsvisie) staat de A4 ingetekend. Dit is één van de mogelijkheden in een lopende studie naar het goederencorridor Rotterdam-Antwerpen. Vraag is of dit tracé terecht is ingetekend.

Antwoord

Deze mogelijke nieuwe weg is als ruimtelijke reservering ingetekend. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

A019-T0048 Term groene ruimte bij landschappelijke eenheden

In de introductie Omgevingsvisie, landschappelijke eenheden geeft u aan grote waarde te hechten aan het belang van de groene ruimte binnen de provincie. In het buitengebied van Barendrecht zijn ook recreatieve en toeristische functies aanwezig. In die zin vragen wij ons af of de term groene ruimte passend is. Hierbij ontbreken de opgaves ten aanzien van bijvoorbeeld de energietransitie.

Antwoord

De 'groene ruimte' is een overkoepelende term die ook recreatieve en toeristische functies omvat. Energietransitie is een ambitie voor de gehele provincie. Bij de gebiedsgerichte uitwerking van het omgevingsbeleid kunnen opgaven en functies in een bepaald gebied specifiekere worden gedefinieerd.

A019-T0049 Zuidpolder Barendrecht vrijhouden van bebouwing

In de introductie Omgevingsvisie benoemt u het belang van de groene ruimte. Er zal een zorgvuldige afweging moeten worden gemaakt tussen diverse ruimteclaims. Nadrukkelijk is bij ons de wens om met name de Zuidpolder vrij te houden van bebouwing en de natuur- en recreatiefunctie van het gebied te versterken.

Antwoord

Hiervan is kennisgenomen.

A019-T0050 Energie

In de introductie Omgevingsvisie benoemt u de ambitie om het aandeel duurzame energie in 2020 substantieel te verhogen. Daarbij concludeert u dat binnen Zuid-Holland veel windvermogen is. Gezien de moeizame opgave om binnen de regio 150 mW windenergie te realiseren, lijkt deze conclusie onjuist. Ook de verbinding met de inzet bij de Regionale Energie Strategie, waar u als provincie in participeert, wordt gemist. Een aanvulling en nuancering op deze punten is gewenst.

Antwoord

Zie A019-T0075

A019-T0051 Tegenstelling beleidskeuzes ontwikkelingen buiten BSD

Bij de opgave “Beschermen, versterken en beleefbaar maken van kwaliteit van het landschap, cultuurhistorische waarden en natuurlijke karakteristieken van de leefomgeving” is er bij de beleidskeuzes een tegenstelling tussen de keuze “Grootschalige recreatieve ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied” en “Stedelijke ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied”. Als deze keuzes gezien worden als het realiseren van bijvoorbeeld sportvoorzieningen als stedelijke ontwikkelingen kunnen wij dit plaatsen. Graag verduidelijking hierover.

Antwoord

Sportvoorzieningen beschouwt de provincie in principe als stedelijke voorzieningen. Ze zijn nauw verbonden met wonen. Sportvelden zijn daarom onderdeel van het stads- en dorpsgebied. Recreatieve voorzieningen waarbij de nadruk meer ligt op het recreëren in het buitengebied, zoals wandelen en fietsen, beschouwt de provincie niet als stedelijke voorzieningen. Dit geldt ook voor parken met recreatiewoningen. Deze liggen in het algemeen in of nabij groen- en duingebieden, veelal op afstand van het stads- en dorpsgebied. De ladder voor duurzame verstedelijking is daarom niet van toepassing op deze buitenstedelijke recreatieve voorzieningen.

A019-T0052 Invloed van Rotterdam The Hague Airport op leefomgeving

Bij de opgave “Zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving en beperken van hinder” wordt de invloed van Rotterdam The Hague Airport gemist.

Antwoord

Rotterdam The Hague Airport staat niet genoemd in het overzicht van samenhangende beleidskeuzes m.b.t. zorg voor een gezonde en veilige leefomgeving en het beperken van hinder. Geredeneerd vanuit de beleidskeuze voor Rotterdam The Hague Airport is dit een consistente keuze. Deze beleidskeuze gaat uit van versterken van het zakelijk profiel van de luchthaven. Het beperken van hinder voor de omgeving komt elders tot uiting, zoals in de omschrijving en de afweging. Ook is de provincie zeer terughoudend met het toestaan van ruimtelijke ontwikkelingen binnen de geluidscontouren van de luchthaven. De afweging gaat uit van het vinden van een balans tussen groei van de luchtvaart, beperken van hinder en woningbouw.

A019-T0053 Mobiliteitstransitie

In uw beleid is grote aandacht voor automobilititeit, wat wij niet vanzelfsprekend achten. Wij willen ons samen met onze collega gemeenten sterk maken voor een mobiliteitstransitie. Deze transitie zien wij graag sterk verwoord terug in uw omgevingsvisie.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

A019-T0054 Verbinding met openbaar vervoernetwerk MRDH

In de afweging rond de hoofdverbindingen van het openbaar vervoernetwerk missen wij de directe verbinding met het openbaar vervoernetwerk welk onder de vervoersautoriteit MRDH valt. De specifieke inzet van H2 als brandstof zoals die wel wordt gebruikt binnen het concessiegebied van de vervoersautoriteit MRDH wordt gemist evenals de koppeling met deze vervoersautoriteit.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

A019-T0055 A4-Zuid op kaartbeeld mobiliteit

Voor wat betreft het wegverkeer merken wij op dat op de kaart rond mobiliteit de A4-zuid ingetekend is als bestaande weg terwijl dit nog onderwerp van studie is.

Antwoord

Zie A019-T0047

A019-T0056 Ontwikkeling Nieuw Reijerswaard opnemen in mobiliteitsbeleid

Bij de versterking van de bereikbaarheid van de Greenports dient naast Barendrecht ook de ontwikkeling Nieuw Reijerwaard te worden betrokken. Ook ontbreekt deze locatie bij de opsomming van de agrologistieke handelscentra.

Antwoord

Nieuw Reijerwaard is een belangrijk onderdeel van het genoemde agro/food cluster Barendrecht/Ridderkerk. Het verbeteren van de ontsluiting van zowel de bestaande terreinen als het in ontwikkeling zijnde Nieuw Reijerwaard is daarom van groot belang. Bij een volgende herziening zullen wij, conform uw verzoek, het handelscomplex Barendrecht/Ridderkerk (inclusief Nieuw Reijerwaard) opnemen bij de opsomming van de agrologistieke handelscentra.

A019-T0057 Kaart groene buffer houdt geen rekening met visie Landschapstafel IJsselmonde

De op de kaart aangegeven groene buffer wordt gemarkeerd als een categorie 2 gebied zonder rekening te houden met de in ontwikkeling zijnde visie van de Landschapstafel IJsselmonde. Bij de ontwikkeling van deze visie is de provincie één van de partijen binnen de Landschapstafel. De verbinding wordt echter nu niet gelegd.

Antwoord

Dit is een misverstand. De aanduiding groene buffer betekent dat dit soort gebieden bijzondere kwaliteiten hebben en in die hoedanigheid een belangrijke en specifieke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van Zuid Holland leveren. Met de in ontwikkeling zijnde visie van de Landschapstafel wordt vervolgens invulling gegeven aan het ruimtelijk programma voor dit bufferzone gebied. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden zijn mogelijk, maar met in achtneming van het instandhouden van de specifieke waarden.

A019-T0058 Afwegingskader voor claims in de fysieke ruimte ontbreekt

Naast de groenopgave ligt er in de visie van de Landschapstafel IJsselmonde ook een grote opgave in het kader van de energietransitie en de woningbouwopgave. Dit zijn in potentie strijdige opgaven, er liggen meerdere claims op de fysieke ruimte. Het afwegingskader ontbreekt echter, wat wel noodzakelijk is om een afgewogen keus te kunnen maken.

Antwoord

Er liggen inderdaad meerdere claims op de fysieke ruimte die zorgvuldig zullen moeten worden afgewogen. Het klopt echter niet dat het afwegingskader ontbreekt, want de Ontwerp-Omgevingsvisie, de Ontwerp Omgevingsverordeningen en het Ontwerp-Programma vormen tezamen het provinciale afwegingskader. Zo zullen de gemeenten bij de afweging van nieuwe fysieke claims altijd moeten voldoen aan de regels in de Verordening (denk aan de ladder voor duurzame verstedelijking en de regels voor ruimtelijke kwaliteit). De verschillende opgaven die spelen op IJsselmonde worden geconcretiseerd en samengebracht op de Landschapstafel.

A019-T0059 Rol provincie in recreatieschappen en bij Landschapstafels

We missen in de beleidsvoornemens de rol van de provincie als financier in de recreatieschappen en de inzet van de provincie bij de Landschapstafels.

Antwoord

Rol provincie als financier in de recreatieschappen:

De provincie Zuid-Holland heeft in de uitvoering van het beheer van recreatiegebieden geen rol. De provincie is echter wel verantwoordelijk voor het behoud en de realisatie van voldoende recreatiemogelijkheden en voor een goed vestigingsklimaat in Zuid-Holland.

Het budget van de provincie voor recreatiegebieden blijft daarom ook voor de komende jaren beschikbaar.

Voor de recreatiegebieden worden daarom meerjarige afspraken gemaakt om zekerheid te bieden.

De recreatiegebieden moeten in de toekomst een positie krijgen binnen de Regiegroepen en landschapstafels;

Inzet van de provincie bij de landschapstafels:

De landschapstafels hebben samen met de provincie meerjaren uitvoeringsprogramma's opgesteld. De bijdrage van de provincie is maximaal 50% van het investeringsbedrag per project.

A019-T0060 Beleidstekst groen vrijwilligersnetwerk en grootschalige recreatieve ontwikkelingen

Rond het groen vrijwilligersnetwerk en grootschalige recreatieve ontwikkelingen is de beleidstekst wat aan de magere kant en zou de aanleiding, afweging en motivering verder moeten worden uitgewerkt om ook mogelijke initiatiefnemers meer houvast te geven bij mogelijk passende planvorming.

Antwoord

Grootschalige recreatieve ontwikkelingen

De provincie voert momenteel een verkenning uit naar verblijfstoerisme. Deze verkenning bestaat uit twee delen. Deel één betreft een globale marktverkenning voor Zuid-Holland als geheel, en deel twee betreft een nadere verdieping voor enkele gebieden. Vooruitlopend op de uitkomsten van deze verkenning voert de provincie al beleid voor grootschalige recreatieve ontwikkelingen. Dit houdt in dat bij nieuwe initiatieven een goede onderbouwing nodig is van de behoefte en regionale afstemming. De afronding van de verkenning naar verblijfstoerisme zal naar verwachting leiden tot nadere invulling en onderbouwing van het beleid voor grootschalige recreatieve ontwikkelingen.

Groen vrijwilligersnetwerk

De tekst over het groen vrijwilligersnetwerk is inderdaad aan de magere kant. De tekst hierover in de visie wordt daarom aangevuld, om mogelijke initiatiefnemers een beter beeld te geven wat 'de groene motor' voor initiatieven kan betekenen.

Wijziging omgevingsbeleid:

De beleidsbeslissing over groenvrijwilligerswerk in de Omgevingsvisie komt als volgt te luiden:

Groen vrijwilligerswerk

Beleidskeuze

Provincie Zuid-Holland ondersteunt structureel de groene vrijwilligers en stimuleert groenparticipatie.

Toelichting

Omschrijving

De provincie bevordert de groenbeleving door de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen in de provincie te stimuleren. Eén van de manieren om burgers te betrekken is vrijwilligerswerk in het groen. De provincie wil samen met maatschappelijke partners een efficiëntere organisatie van aanleg, onderhoud en herstel van landschapselementen realiseren. De uitwerking hiervan heeft geleid tot het programma De Groene Motor.

Het programma De Groene Motor ondersteunt vrijwilligerswerk door het aanbieden van cursussen, gereedschap uitleen, verzekering en ladderkeuring. Hierbij is veilig en professioneel werken van belang. Via het platform zelfdoeninerfgoedengroen.nl wordt deze ondersteuning gefaciliteerd. Tevens kunnen vrijwilligersgroepen via het platform vacatures plaatsen voor activiteiten/vrijwilligerswerk.

Het groene vrijwilligerswerk is divers. Vrijwilligers zijn o.a. actief bij beheer landschapselementen, natuurbeheer, weidevogelbeheer, natuurinventarisatie en als natuurgids. De laatste jaren is dit verder aan het ontwikkelen via burgerparticipatie. Deze burgerinitiatieven vinden vooral plaats in het stedelijk gebied.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Met de decentralisatie van het natuurbeleid is de provincie de hoofdverantwoordelijke overheid voor het natuurbeleid en groenbeleving. Om dit beleid goed uit te voeren zijn betrokkenheid en draagvlak van de inwoners essentieel. Met de ondersteuning van groene vrijwilligers via het programma De Groene Motor geeft de provincie Zuid-Holland hieraan invulling.

Aanleiding

Op verzoek van PS bij de behandeling van de beleidsvisie Groen. Bevorderen groenbeleving en betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen.

Afweging

Het ontbreken van aandacht voor vrijwilligers in de beleidsvisie Groen en de wens hier een vernieuwingsimpuls aan te geven.

A019-T0061 Mogelijkheden buitenstedelijke recreatie

Wij zien in de huidige tekst (voor grootschalige recreatieve ontwikkelingen) mogelijkheden voor het versterken van de buitenstedelijke recreatie zoals sport. Wij vragen u om, gezien in het licht van de diverse opgaven dit punt kritisch te bezien.

Antwoord

Sportvoorzieningen beschouwt de provincie in principe als stedelijke voorzieningen. Ze zijn nauw verbonden met verbonden met wonen. Sportvelden zijn daarom onderdeel van het stads- en dorpsgebied. Recreatieve voorzieningen waarbij de nadruk meer ligt op het recreëren in het buitengebied, zoals wandelen en fietsen, beschouwt de provincie niet als stedelijke voorzieningen. Dit geldt ook voor parken met recreatiewoningen. Deze liggen in het algemeen in of nabij groen- en duingebieden, veelal op afstand van het stads- en dorpsgebied. De ladder voor duurzame verstedelijking is daarom niet van toepassing op deze buitenstedelijke recreatieve voorzieningen.

Het provinciaal beleid laat ruimte voor het versterken van buitenstedelijke recreatieve voorzieningen, maar vraagt aan gemeenten wel de behoefte aan deze voorzieningen goed te onderbouwen en daarbij regionaal af te stemmen (vergelijkbaar met de ladder voor duurzame verstedelijking).

A019-T0062 Samenvoegen archeologie en werelderfgoed

Gezien de onderlinge relatie vragen wij u om de onderdelen 'behouden en versterken werelderfgoed' en 'vergroting draagvlak archeologie' samen te voegen tot een integraal beleidsvoornemen.

Antwoord

We hebben er bewust voor gekozen om twee aparte beleidsbeslissingen op te nemen voor 'behouden en versterken werelderfgoed' en 'vergroting draagvlak archeologie'. Dit conform staand beleid wat via dit omgevingsbeleid inhoudelijk ongewijzigd is vastgesteld.

Met deze beleidsbeslissingen worden namelijk aparte doelen gediend, te weten:

- 'behouden en versterken werelderfgoed' is primair gericht op de bescherming van werelderfgoed, en daarnaast ook de beleving daarvan. Dit betreft een drietal ruimtelijk begrensde gebieden binnen Zuid-Holland (molengebied van Kinderdijk, de Romeinse Limes (nominatie) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (nominatie). Dit betreft ook landschappelijk en bouwkundig erfgoed, dus breder dan alleen het archeologisch erfgoed

- 'vergroting draagvlak archeologie' richt zich specifiek op publieksbereik wat betreft archeologie. Dat gebeurt door het stimuleren c.q. subsidiëren van presenteren en toegankelijk maken van archeologische vondsten en verhalen van Zuid-Holland. Dit om het draagvlak voor de archeologie onder de inwoners van Zuid-Holland te vergroten

Zodoende willen wij voorstellen om deze twee onderdelen niet samen te voegen.

A019-T0063 Werelderfgoed ook van nationaal belang

U geeft aan dat het behoud van werelderfgoed geen nationaal belang betreft, in onze optiek is dit zowel internationaal maar ook nationaal belang.

Antwoord

U hebt gelijk. In de ontwerp-omgevingsvisie is per abuis aangegeven dat dit niet het geval is. Wij passen dit aan.

A019-T0064 Vervallen kwaliteitskaart VRM

In uw beleidsvoornemen wordt verwezen naar de kwaliteitskaart van de Visie ruimte en mobiliteit welk volgens onze interpretatie komt te vervallen met vaststelling van deze omgevingsvisie. Graag zien wij hierover verduidelijking.

Antwoord

De kwaliteitskaart is niet vervallen en maakt onderdeel uit van het Omgevingsvisie. Meer informatie kunt u vinden onder de knop 'Omgevingskwaliteit' op de webpagina van de viewer van het Omgevingsbeleid.

A019-T0066 Permanente bewoning recreatiewoningen en flexwoningen

Permanente bewoning van recreatiewoningen zou een oplossing kunnen bieden voor uw beleidsvoornemen rond flexwoningen. Wij vragen u dan ook deze onderwerpen in onderling verband te bezien.

Antwoord

Ten behoeve van flexwonen zijn wij op zoek naar tijdelijke, goedkope woonruimten voor mensen die snel woonruimte moeten hebben. De omvang van deze groep, de zogenoemde spoedzoekers, is substantieel en deze spoedzoekers vragen om een structurele oplossing. Zo'n structurele oplossing is het aanbieden van woonruimten in tijdelijke of permanente bebouwing (al dan niet in leegstaand of getransformeerd vastgoed), voor de verschillende groepen spoedzoekers.

Naar aanleiding van uw reactie dat permanente bewoning van recreatiewoningen een oplossing kan bieden voor ons beleid ten aanzien van flexwonen merken wij op dat dit wat ons betreft niet de oplossing is. Wij zijn van mening dat recreatiewoningen door hun aard een eigen (recreatieve) waarde hebben, die door permanente bewoning toe te staan, verloren gaat.

Het toestaan van permanente bewoning op recreatieparken en herbestemmen van recreatiewoningen leidt ertoe dat parken transformeren naar stedelijke functies, vergelijkbaar met woonwijken. Het eindbeeld van de door u verzochte beleidswijziging is verdere verstedelijking buiten steden en dorpen, op plekken waar de infrastructuur niet afdoende is en voorzieningen meestal ontbreken. Het tast verder het recreatieve karakter aan van hiertoe aangewezen gebieden en gaat ten koste van recreatieve verblijfsmogelijkheden. Daarnaast is een belangrijk aspect dat mensen die daar verblijven zich niet altijd in kunnen schrijven in de BRP, waardoor het gebruik van verschillende sociale voorzieningen (bijvoorbeeld een uitkering) onmogelijk is. Permanente bewoning van recreatiewoningen wordt daarom door de provincie beschouwd als een ongewenste ontwikkeling.

Verder zien wij in de provinciale verkenning Verblijfsrecreatie die eind 2018 is gepresenteerd, dat recreatieparken snel verouderen ten opzichte van de marktvraag en niet meer investeren in voorzieningen voor recreatie. Daardoor worden veel recreatieparken meer en meer afhankelijk worden van de huisvesting van arbeidsmigranten en spoedzoekers. Deze ontwikkeling zorgt ervoor dat de recreatiefunctie van parken nog verder uitgehold. In het vervolgproces op de verkenning Verblijfsrecreatie die de komende periode loopt, is deze ontwikkeling een van de uitdagingen waarop verder zal worden ingezoomd.

A019-T0067 Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Tekstueel zit in het beleidsvoornemen toekomstbestendige bedrijventerreinen een dubbeling die kan vervallen.

Antwoord

We hebben de vermeende dubbeling in het beleidsvoornemen bewust gekozen, opdat expliciet wordt gemaakt dat bedrijventerreinen ten dienste staan van het hier gevestigde bedrijfsleven. We nemen uw zienswijze daarom ter kennisgeving aan.

A019-T0068 Havenvisie

In onze regio zijn wij in constructief gesprek rond de ontwikkeling van de Rotterdamse haven. Uit de nu voorliggende tekst zou kunnen worden geconcludeerd dat de Havenvisie een vaststaand document is. Dit doet geen recht aan de constructieve gesprekken die wij voeren. Het is dan ook wenselijk deze tekst te nuanceren.

Antwoord

Zie A020-T0106

A019-T0069 Ontwikkeling internetdetailhandel

Wij zien een grote ontwikkeling van de internetdetailhandel, waarbij een goede mix van ophaalpunten voor diverse soorten van goederen essentieel is.

Antwoord

Wij herkennen de ontwikkeling die u schetst. Vandaar dat we als basis voor onze beleidskeuzes een onderzoek hebben laten uitvoeren naar de gevolgen van internetdetailhandel voor de kwaliteit van de leefomgeving en de mobiliteit. We constateren dat er inderdaad behoefte is aan ophaalpunten, en dat er een onderscheid gemaakt kan worden in diverse soorten hierin. Afhaalpunten voor internetdetailhandel zien we in ons beleid in beginsel als detailhandel vanwege de hiermee gepaard gaande publieksfunctie. Vandaar dat we deze thuis vinden horen in winkelconcentraties. Voor het afhalen van niet-dagelijkse goederen zonder een etalage- of showroomfunctie maken we een uitzondering voor goed bereikbare plekken buiten de winkelconcentraties.

A019-T0070 Integrale visie beleidsvoornemens water

De beleidsvoornemens voor waterveiligheid, zwemlocaties, waterkwaliteit en zoetwater grijpen direct op elkaar in, maar in de diverse teksten ontbreekt de integrale visie.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Deze integrale visie op water van de provincie staat reeds op de LTA Omgevingsbeleid als onderdeel van water.

A019-T0071 Bevoegd gezag water

Bij sommige beleidsvoornemens voor water is onduidelijk welk orgaan nu bevoegd gezag is, provincie of waterschap.

Antwoord

U geeft aan dat het bij sommige beleidsvoornemens onduidelijk is welk orgaan, provincie of waterschap, bevoegd gezag is. Omdat niet duidelijk is welke beleidsvoornemens u precies bedoeld, kunnen wij dit slecht op hoofdlijnen beantwoorden. De provincie werkt het Europese en Nationale beleid uit naar regionaal niveau en stelt de beleidsdoelen, waterschappen werken dit verder uit op operationeel niveau en bepalen welke maatregelen moeten worden genomen of wat hun inzet moet zijn om een doel te bereiken.

A019-T0072 Ruimte voor de Rivier

Het traject Ruimte voor de Rivier wordt nadrukkelijk gemist als één van de bouwstenen rond water.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren.

De provincie heeft als beleidsdoel om Zuid-Holland te beschermen tegen overstromingen. 'Ruimte voor de Rivier' is een van de maatregelen waarmee dit kan worden bereikt.

A019-T0073 Klimaattafel en reductie industrie

De voor ons liggende energietransitie gaat van alle partijen de nodige inzet vragen. Het rijk heeft middels de klimaattafels de hoofdlijnen uitgezet wat eind dit jaar zal leiden tot het klimaatakkoord. Eén van de tafels betreft de industrietafel. Op rijksniveau wordt de inzet bepaalt. Het noemen van een concrete reductie in deze visie is dan ook niet wenselijk om de optimale inspanning niet te frustreren.

Antwoord

U geeft aan dat in ons omgevingsbeleid ambities zijn opgenomen die via de klimaattafels op rijksniveau worden bepaald en dat het provinciale omgevingsbeleid hier onvoldoende rekening mee houdt. Het omgevingsbeleid van de provincie betreft een beleidsarme omzetting van bestaand beleid in een nieuw jasje. Indien het klimaatakkoord een wijziging van het provinciale omgevingsbeleid behoeft, zal dit in een later stadium worden meegenomen. Ook uw, overigens terechte, opmerkingen zullen op dat moment worden ingevuld.

A019-T0074 Haven industrieel complex, afvang CO2 en opslag onder de Noordzee

Ondersteuning van het initiatief vanuit het haven industrieel complex, om te komen tot afvang van CO2 en opslag onder de Noordzee, zou moeten worden toegevoegd aan het beleidsvoornemen.

Antwoord

Zie A019-T0073

A019-T0075 Mogelijkheden windenergie

U geeft in uw beleidsvoornemens aan dat er binnen Zuid-Holland veel windvermogen mogelijk is. Gezien de ervaring binnen de regio Rotterdam lijkt stevige nuancering op zijn plaats. Dit in het kader van de vooruitzichten waarbij de huidige opgave van 150 MW niet haalbaar is. Bovendien tonen de eerste analyses van de Regionale Energie Strategie aan dat er beperkte mogelijkheden zijn voor het opwekken van duurzame elektriciteit onder andere door windenergie.

Antwoord

Met windvermogen bedoelen we het aanbod aan wind in onze provincie. Dit aanbod is groot (zie windatlas KNMI). Indiener legt windvermogen uit als potentiële ruimte voor het realiseren van windenergie op land. Dat is een andere vraag, namelijk waar de opgave voor hernieuwbare energie in de toekomst het beste gerealiseerd kan worden. De constatering dat de huidige regionale opgave van 150MW niet haalbaar is achten wij prematuur, aangezien veel locaties pas eind 2017 zijn aangewezen en de realisatiefase nog gaande is.

In het kader van de regionale energiestrategieën zal, aanvullend op de huidige opgave, in de komende periode onderzocht worden hoeveel ruimte er binnen de regio gevonden kan worden voor de duurzame opwekking van elektriciteit (met wind- en zonne-energie). Het RES-proces bevindt zich nu nog in de onderzoeks- en verkenningfase.

A019-T0076 Inzet op waterstof voor de industrie ontbreekt (energietransitie)

De inzet van onder andere de provincie, maar ook van andere partijen op waterstof voor de industrie ontbreekt.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij zullen aan Provinciale Staten voorstellen hiervoor een beleidswijziging voor te bereiden en uw voorstel hierin te betrekken.

A019-T0077 Regionale Energiestrategie

De nu lopende Regionale Energiestrategie ontbreekt volledig in de beleidsvoornemens terwijl ook u hierin participeert.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijzigingen in het beleid doorvoeren. De provincie is deelnemer aan het RES proces en ondersteunt/faciliteert deze ook. Wij zullen aan Provinciale Staten voorstellen hiervoor een beleidswijziging voor te bereiden.

A019-T0079 Aardgasloze nieuwbouw

Het beleidsvoornemen om te streven naar aardgasloze nieuwbouw is inmiddels achterhaald door de wetgeving en kan komen te vervallen.

Antwoord

in de Energie agenda 'Watt Anders' en in de Visie Ruimte en Mobiliteit is onze ambitie beschreven dat de woningen in 2035 de woningen CO2 neutraal zijn. Bij deze beleidsneutrale omzetting blijft dit onze ambitie. Wij realiseren ons dat wetgeving t.a.v. aardgasloze nieuwbouw is ingevoerd en dat op dit moment het proces van de Regionale Energiestrategieën loopt. Deze ontwikkelingen en de tot standkoming van het Klimaatakkoord kunnen in de toekomst leiden tot de aanpassing van ons beleid en onze ambities.

A019-T0080 Warmtenet

De beleidskeuze rond een warmtenet gaat uit van een warmtevoorziening binnen de provincie door middel van inzet van de provincie om te komen tot realisatie. Aanleg van een warmtenet lijkt vooralsnog een mogelijke oplossing maar is afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek wat binnen de diverse regionale verbanden loopt en vervolgens in lokale transitievisies warmte. Ons inziens loopt deze keuze voor op deze uitkomsten. Daarnaast zijn de uitgangspunten zoals opgenomen in de omschrijving inmiddels achterhaald door de Rijks ambitie.

Antwoord

Inderdaad, recentelijk wordt in het concept klimaat akkoord aan regio's en gemeenten gevraagd om energie strategieën en warmteplannen vast te stellen; de concept omgevingsvisie is een beleidsarme omzetting gebaseerd op eerder geformuleerd beleid en maakt verdere uitwerking in de toekomst mogelijk. In algemene zin zijn veel lokaties in zuid-Holland geschikt voor geothermie, echter dit zal niet overal zo zijn; daar zal gezocht worden naar andere oplossingen.

A019-T0081 Geothermie

De stelling in de ambitie dat de Zuid-Hollandse bodem geschikt is voor geothermie lijkt ons, gezien de binnen de BAR-regio uitgevoerd onderzoek, te prematuur.

Antwoord

De stelling dat de Zuid-Hollandse bodem geschikt is voor geothermie, moet gezien worden vanuit provinciaal niveau. Op onze bodematlas en signaleringskaarten.nl zijn alle potentiegebieden terug te vinden. Lokaal kunnen daar inderdaad lagere potenties uitkomen of kan het gebieden betreffen waar nog weinig van bekend is.

A019-T0082 Criteria windturbines

Binnen de gemeente Barendrecht is een toetsingscriterium opgesteld waaraan windmolenontwikkelingen dienen te voldoen. U biedt bij de omgevingsvisie nu wederom de mogelijkheid om naast de in de eerdere herziening opgenomen locaties ook windturbines te realiseren tot 45 meter ashoogte binnen bestaand stads- en dorpsgebied. Daarnaast neemt u ook op dat windturbines met een ashoogte tot 15 meter zowel binnen als buiten bestaand stads- en dorpsgebied geplaatst mogen worden. Dit alles voor zover dit past binnen de lokale situatie. Uiteraard is het aan de gemeente om deze mogelijkheid al dan niet te benutten in de bestemmingsplannen, maar wij dringen er bij u op aan om rond de toetsing van lokale situaties ook objectieve criteria vast te stellen. Dit om ongewenste verwachtingen tegen te gaan. Wij houden overigens vast aan het geformuleerde beleid binnen onze gemeente.

Antwoord

Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde. Ons beleid voor kleinere windturbines is bij deze beleidsarme omzetting dan ook gelijk gebleven. In het beleid is aangegeven dat het ter beoordeling aan de gemeente is hoe met de plaatsing van deze windturbines wordt omgegaan. Wij geven aan een zienswijze in te dienen op het moment dat te weinig rekening is gehouden met het omringende landschap en de cultuurhistorische, ecologische en recreatieve kwaliteiten. Ons vastgestelde beleid op deze onderwerpen is hiervoor het kader, er zijn en worden geen aparte criteria voor opgesteld. Daarnaast bevatten Wet- en regelgeving ons inziens voldoende criteria ten aanzien van bijvoorbeeld geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid.

Voor het overige is de gemeente vrij om in het bestemmingsplan eigen criteria op te nemen voor een lokale afweging, mits geen sprake is van bovenwettelijke eisen.

A019-T0083 Zonnevelden in combinatie met ondergrondse infrastructuur

In de omgevingsvisie beperkt u de mogelijkheden om in te zetten op de realisatie van zonnevelden. Wij zien echter goede kansen, met behoud van ruimtelijke kwaliteit, om in te zetten op de realisatie van substantiële zonnevelden waarbij er waar mogelijk sprake is van dubbel ruimtegebruik, i.c. ondergrondse infrastructuur (buisleidingenstraten) gecombineerd met zonnevelden. Wij vragen u dan ook om ook locaties met ondergrondse infrastructuur mee te nemen in de beschrijving van locaties die vallen onder de bestemming infrastructuur.

Antwoord

Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde. Het huidige beleid voorziet niet expliciet in de combinatie van zonne-velden met buisleidingen straten. Afhankelijk van de ligging van de buisleidingen straten is een zonneveld op dergelijke locaties wellicht mogelijk als ze samenvallen met een van de andere type locaties waar zonnevelden mogelijk zijn. Maar dat is maatwerk.

Daarbij moet vanuit het belang van de ondergrondse infrastructuur zelf ook rekening gehouden worden met met zaken als onderhoud/ inspectie, en eventueel het Besluit externe veiligheid buisleidingen en de Structuurvisie Buisleidingen 2012 – 2035.

Een in 2019 te sluiten Klimaatakkoord alsmede vast te stellen Regionale Energiestrategieën kunnen ertoe leiden dat de planologische kaders voor duurzame energieopwekking in de toekomst worden aangepast.

A019-T0084 Zonnevelden en gebruik agrarisch areaal

Wij wijzen u er op dat binnen de in ontwikkeling zijnde Regionale Energie Strategie één van de uitgangspunten is dat 10 % van het agrarisch areaal binnen Zuid-Holland gebruikt zal moeten worden voor de opwekking van zonne-energie, naast de volledige inzet van geschikte daken in de gebouwde omgeving.

Antwoord

Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde.

Een in 2019 te sluiten Klimaatakkoord alsmede vast te stellen Regionale Energiestrategieën kunnen ertoe leiden dat de planologische kaders voor duurzame energieopwekking in de toekomst worden aangepast. Voorzover ons bekend is daarbij overigens geen sprake van een vast percentage landbouwgrond dat binnen de provincie Zuid-Holland benut zou moeten worden voor zonne-energie.

A019-T0085 Kaart werkingsgebied geluidhinder

Op de kaart van het werkingsgebied rond geluidhinder zijn alle bedrijventerreinen opgenomen. Op zich geeft dit een aardig beeld van de diverse terreinen maar doet geen recht aan de milieueffecten die de diverse terreinen met zich brengen. Het lijkt ons gewenst om juist de terreinen die formeel gezoned zijn specifiek te benoemen er ook helderheid ontstaat is de verschillende verantwoordelijkheden.

Antwoord

Wij zijn ons bewust van het feit dat niet alle denkbare informatie integraal is opgenomen in de kaarten inzake geluid. Voor zover het gaat om het al dan niet gezoned zijn van bedrijventerreinen heeft dit te maken met het feit dat de provincie geen bedrijventerreinen heeft aangewezen die een provinciaal belang vertegenwoordigen. De Provincie Zuid-Holland heeft geen verantwoordelijkheid ten aanzien van geluid op bedrijventerreinen, anders dan waar het de vergunningverlening, toezicht en handhaving betreft voor individuele bedrijven waarvoor de provincie het Wabo bevoegd gezag is.

A019-T0086 Ondergrond en gebruik oude gaswinlocaties voor winning aardgas of opslag stoffen

De druk op de ondergrond neemt toe, mede gezien de effecten van de energietransitie. U geeft aan koppelingen te zien in het hergebruik van oude gas winlocaties voor winning van aardwarmte of opslag van stoffen. Vanuit geologisch onderzoek is ons gebleken dat dit juist gebieden zijn die uitgesloten worden van de mogelijkheid tot winning van geothermie. Graag een verduidelijking hierop.

Antwoord

Indien op aardgaswinlocaties blijkt dat er boven of onder de geëxploiteerde laag waterhoudende lagen aanwezig zijn, waaruit aardwarmte kan worden gewonnen, lijkt ons de winning een goede zaak. Alvorens deze winning plaatsvindt, moet dan wel eerst worden bepaald of er geen lokale breuken zijn waar door de aardgaswinning spanning in de ondergrond is opgebouwd. Indien dit het geval is, moet (helaas) van aardwarmtewinning worden afgezien.

Iets dergelijks geldt wanneer men in de uitgeproduceerde aardgaslaag andere stoffen wil opslaan.

Wanneer er spanning in de ondergrond blijkt te zijn opgebouwd, zal dit waarschijnlijk een reden zijn om van opslag van deze stoffen in oude gaswinlocaties af te zien.

A019-T0087 Ondergrond en opslag CO2

Wij wijzen opslag van CO2 in de bodem onder onze gemeente nadrukkelijk af. Overigens is ook in de huidige kabinetsperiode opslag van CO2 onder land niet meer aan de orde. Er wordt nadrukkelijk gekeken naar opslag op zee.

Antwoord

De provincie onderkent dat afvang, benutten en ondergrondse opslag van CO2-overschotten van belang is voor het beperken van de CO2-emissies en voor het versterken van de regionale economie. Het Rijk heeft er inderdaad voor gekozen om voorlopig geen proefprojecten voor opslag onder land toe te staan, maar opteert voor projecten onder zee. Het is echter mogelijk dat de opslagcapaciteit onder zee op termijn onvoldoende is. Zolang de resultaten van de proefprojecten op zee en andere onderzoeken niet beschikbaar zijn, wijst de provincie opslag onder land af, omdat dit niet past binnen ons beleid van het optimaal benutten en beschermen van bodem & ondergrond in Zuid-Holland.

A019-T0088 Hinder van luchtvaart

Onze inwoners gaan meer hinder ondervinden van al dan niet recreatieve luchtvaart. Uw beschreven beleidsvoornemen, waarbij de beleidskeuze en de omschrijving identiek is, is wat ons betreft te beperkt.

Antwoord

De Provincie Zuid-Holland is bevoegd gezag voor het vaststellen van luchthavenregelingen en luchthavenbesluiten en het verlenen van ontheffingen voor het landen en opstijgen van terreinen anders dan luchthavens. Bepaalde luchtvaartuigen behorend tot recreatieve luchtvaart horen een ontheffing aan te vragen voor landen en opstijgen. Bepaalde, met name kleine luchtvaartuigen zijn wettelijk vrijgesteld. Als er sprake is van een luchthaven dan moet er een luchthavenregeling of luchthavenbesluit worden aangevraagd bij de Provincie. Bij het verlenen van een ontheffing, of vaststellen van een luchthavenbesluit, of -regeling wordt getoetst of er voldaan wordt aan voorwaarden voor geluid, milieu en de directe omgeving met eventueel woningen. Een ontheffing of luchthavenbesluit, of -regeling wordt pas afgegeven als wordt voldaan aan de voorwaarden en het past binnen de directe omgeving. Dit geldt ook voor luchtvaartuigen met recreatieve doeleinden. Het afgeven van ontheffingen is nader omschreven in de Beleidsregel Landen op en Opstijgen van terreinen anders dan luchthavens Zuid-Holland 2013.

A019-T0089 Onbemande luchtvaartuigen (drones)

Nadere uitwerking van ruimte voor start en landing van onbemande luchtvaartuigen (drones) vraagt nadere invulling.

Antwoord

Voor onbemande luchtvaartuigen bestaat een wettelijk kader, waar de provincie nadere invulling aan kan geven. Een ontheffing moet aangevraagd worden voor onbemande luchtvaartuigen (drones) van 25 t/m 150 kg, als deze opstijgen van terreinen anders dan luchthavens. Als er sprake is van een luchthaven waarvan onbemande luchtvaartuigen opstijgen of landen, dan moet er een luchthavenregeling, of -besluit worden vastgesteld. Er wordt getoetst of er wordt voldaan aan voorwaarden gerelateerd aan geluid, milieu en de directe omgeving met eventueel woningen. Op basis hiervan wordt een luchthavenregeling, of -besluit vastgesteld, of een ontheffing verleend. Voor onbemande luchtvaartuigen onder 25kg hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Afgeven van ontheffingen is nader omschreven in de Beleidsregel Landen op en Opstijgen van terreinen anders dan luchthavens Zuid-Holland 2013. Er bestaat geen specifieke wet- en regelgeving over drones boven 150kg. Ook niet in de Wet Luchtvaart en Besluit burgerluchthavens.

A019-T0090 Uitplaatsing heliport Rotterdam The Hague Airport

Uitplaatsing van de heliport op Rotterdam The Hague Airport wordt gemist, vraagt aandacht.

Antwoord

Onlangs is besloten en bekend gemaakt (12 december 2018) dat uitplaatsing van helikopters van Rotterdam The Hague Airport naar een alternatieve lokatie niet haalbaar is, en niet verder wordt onderzocht.

A019-V0026 Landschapstafels

De gemeente vraagt aandacht voor de inzet van de Provincie bij de Landschapstafels.

Antwoord

De Provincie is in gesprek met de Landschapstafels over de rol van de tafels bij de uitvoering van de Visie RGBL. Bij deze doorontwikkeling staat eveneens de sturing en governance centraal (Realisatiestrategie). Onderdeel daarvan is de rol. Positie en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen waaronder de Provincie.

A019-Z0016 Opbouw hoofdstuk beleidskeuzes in de Omgevingsvisie

Wij adviseren u de opbouw van de omgevingsvisie en met name de opbouw van het hoofdstuk beleidskeuzes aan te passen. Door de huidige opbouw is er geen overzicht van gerelateerde onderwerpen. Een opbouw naar onderwerp, in plaats van alfabetische volgorde, geeft meer inzicht en overzicht.

Antwoord

Ons Omgevingsbeleid is digitaal raadpleegbaar op <https://www.zuid-holland.nl/actueel/omgevingsbeleid/> voor de gehele procedure van het ter inzage leggen en vaststellen van het Omgevingsbeleid zijn er uitdraaien van de digitale raadpleegomgeving gemaakt. In het origineel, online, is er geen sprake van een opbouw of volgorde zoals bij een papieren nota gebruikelijk is. In de raadpleegomgeving, die gebaseerd is op een database, kan gezocht worden naar onder andere de beleidskeuzes, en kan er via relaties met andere beleidskeuzes, maatregelen, verordening, etc. doorgelinkt worden. Er kan naast de beleidskeuzes, ook gezocht worden op de verordening, de programma's (maatregelen), provinciale opgaven, ambities en de begrotingsdoelen. Vanuit daar kunnen alle daaraan gerelateerde onderdelen van het Omgevingsbeleid gevonden worden.

A020 – Gemeente Ridderkerk

A020-T0091 Logistiek industrieel systeem

Bij het logistiek industrieel systeem valt op dat het in ontwikkeling zijnde agro/food cluster Nieuw Reijerwaard niet wordt benoemd. Dit ondanks het feit dat dit een project is van nationaal belang wat ook in de Crisis en herstelwet is opgenomen. Wij zouden dit dan ook graag opgenomen zien worden.

Antwoord

Zie A019-T0056

A020-T0092 Landschappelijke eenheden

U geeft aan, net als wij, grote waarde te hechten aan het belang van de groene ruimte binnen de provincie. In het buitengebied van Ridderkerk zijn ook recreatieve en toeristische functies aanwezig. In die zin vragen wij ons af of de term groene ruimte passend is. Hierbij ontbreken de opgaves ten aanzien van bijvoorbeeld de energietransitie.

Antwoord

Zie A019-T0048

A020-T0093 Groene Ruimte

Met u staan wij voor de opgave om de groenblauwe structuur zoveel als mogelijk vorm te geven, met inachtneming van de diverse ruimteclaims. Hierbij zal een zorgvuldige afweging moeten worden gemaakt tussen alle diverse ruimteclaims waarbij gefundeerd een keus zal moeten worden gemaakt. Dit overstijgt het sectorale belang.

Antwoord

We delen uw opvatting. Met de samenvoeging van het beleid voor de fysieke leefomgeving zetten we een stap naar meer integraliteit van het provinciale beleid. In de komende periode zullen we hieraan verder blijven werken. Bij gebiedsgerichte uitwerkingen worden tegenstrijdige ruimteclaims afgewogen om tot integrale oplossingen te komen.

A020-T0094 Windenergie

Uw ambitie om het aandeel duurzame energie in 2020 substantieel te verhogen kunnen wij onderschrijven. Echter de conclusie dat binnen Zuid-Holland veel windvermogen is lijkt onjuist. Binnen Ridderkerk zien wij geen enkele mogelijkheid meer om naast de al voorliggende opgave hieraan tegemoet te komen. De druk vanuit de verstedelijkingsopgave legt al een claim op de leefbaarheid en het beperkte groen binnen onze gemeente.

Antwoord

Met windvermogen bedoelen we het aanbod aan wind in onze provincie. Dit aanbod is groot (zie windatlas KNMI). Indiener legt windvermogen uit als potentiële ruimte voor het realiseren van windenergie op land. Dat is een andere vraag, namelijk waar de opgave voor hernieuwbare energie in de toekomst het beste gerealiseerd kan worden.

In het kader van de regionale energiestrategieën zal, aanvullend op de huidige opgave, in de komende periode onderzocht worden hoeveel ruimte er binnen de regio gevonden kan worden voor de duurzame opwekking van elektriciteit (met wind- en zonne-energie). Het RES-proces bevindt zich nu nog in de onderzoeks- en verkenningfase.

A020-T0095 Kwaliteit van het landschap

Bij de opgave “Beschermen, versterken en beleefbaar maken van kwaliteit van het landschap, cultuurhistorische waarden en natuurlijke karakteristieken van de leefomgeving” is er bij de beleidskeuzes een tegenstelling tussen de keuze “Grootschalige recreatieve ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied” en “Stedelijke ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied”. Graag zien wij een aanpassing in de beleidsvoornemens zodat er geen tegenstrijdigheden blijven bestaan.

Antwoord

Sportvoorzieningen beschouwt de provincie in principe als stedelijke voorzieningen. Ze zijn nauw verbonden met wonen. Sportvelden zijn daarom onderdeel van het stads- en dorpsgebied. Recreatieve voorzieningen waarbij de nadruk meer ligt op het recreëren in het buitengebied, zoals wandelen en fietsen, beschouwt de provincie niet als stedelijke voorzieningen. Dit geldt ook voor parken met recreatiewoningen. Deze liggen in het algemeen in of nabij groen- en duingebieden, veelal op afstand van het stads- en dorpsgebied. De ladder voor duurzame verstedelijking is daarom niet van toepassing op deze buitenstedelijke recreatieve voorzieningen.

A020-T0096 Rotterdam The Hague Airport

Bij de opgave “Zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving en beperken van hinder” wordt de invloed van Rotterdam The Hague Airport gemist.

Antwoord

Rotterdam The Hague Airport staat niet genoemd in het overzicht van samenhangende beleidseuzen m.b.t. zorg voor een gezonde en veilige leefomgeving en het beperken van hinder. Geredeneerd vanuit de beleidskeuze voor Rotterdam The Hague Airport is dit een consistente keuze. Deze beleidskeuze gaat uit van versterken van het zakelijk profiel van de luchthaven.

Het beperken van hinder voor de omgeving komt elders tot uiting, zoals in de omschrijving en de afweging. Ook is de provincie zeer terughoudend met het toestaan van ruimtelijke ontwikkelingen binnen de geluidscontouren van de luchthaven. De afweging gaat uit van het vinden van een balans tussen groei van de luchtvaart, beperken van hinder en woningbouw.

A020-T0097 Mobiliteitstransitie

In uw beleidsvoornemen maken wij op dat er grote aandacht is voor automobilititeit wat wij niet vanzelfsprekend achten. Wij willen ons samen met onze collega gemeenten sterk maken voor een mobiliteitstransitie. Deze transitie zien wij graag sterk verwoord terug in uw omgevingsvisie.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

A020-T0098 Relatie met OV-netwerk onder de MRDH

In de afweging rond de hoofdverbindingen van het openbaar vervoernetwerk missen wij de directe verbinding met het openbaar vervoernetwerk welk onder de vervoersautoriteit MRDH valt. De specifieke inzet van H₂ (waterstof) als brandstof zoals die wel wordt gebruikt binnen het concessiegebied van de vervoersautoriteit MRDH wordt gemist evenals de koppeling met deze vervoersautoriteit.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

A020-T0099 A4-Zuid

Voor wat betreft het wegverkeer merken wij op dat op de kaart rond mobiliteit de A4-zuid ingetekend is als bestaande weg terwijl dit nog onderwerp van studie is.

Antwoord

Zie A019-T0047

A020-T0100 Nieuw Reijerwaard

Bij de versterking van de bereikbaarheid van de Greenports dient zoals eerder aangegeven ook de ontwikkeling Nieuw Reijerwaard te worden betrokken. Ook ontbreekt deze locatie bij de opsomming van de agrologistieke handelscentra.

Antwoord

Zie A019-T0056

A020-T0101 Samenvoegen werelderfgoed en archeologie

Wij vragen om 'Behouden en versterken werelderfgoed' en 'Vergroting draagvlak archeologie' samen te voegen tot een integraal beleidsvoornemen gezien de directe relatie die beide voornemens hebben. Tekstueel merken wij op dat u aangeeft dat het behoud van werelderfgoed geen nationaal belang betreft, in onze optiek is dit zowel internationaal maar ook nationaal belang.

Antwoord

Zie A019-T0062 en A019-T0063

A020-T0102 Kwaliteitskaart

In uw beleidsvoornemen wordt verwezen naar de kwaliteitskaart van de Visie ruimte en mobiliteit welk volgens onze interpretatie komt te vervallen met vaststelling van deze omgevingsvisie. Graag zien wij hierover verduidelijking.

Antwoord

De kwaliteitskaart is niet vervallen en maakt onderdeel uit van het Omgevingsvisie. Meer informatie kunt u vinden onder de knop 'Omgevingskwaliteit' op de webpagina van de viewer van het Omgevingsbeleid.

A020-T0104 Recreatiewoningen

Op zich volgen wij uw beleid om permanente bewoning van recreatiewoningen tegen te gaan. Aan de andere kant zou dit wellicht een oplossing kunnen bieden voor uw eerdere beleidsvoornemen rond flexwoningen. Wij vragen u dan ook deze onderwerpen in onderling verband te bezien.

Antwoord

Zie A019-T0066

A020-T0105 Bedrijventerreinen

Tekstueel zit in het beleidsvoornemen toekomstbestendige bedrijventerreinen een dubbeling die kan vervallen.

Antwoord

Zie A019-T0067

A020-T0106 Havenvisie

In onze regio zijn wij in constructief gesprek rond de ontwikkeling van de Rotterdamse haven. Uit de nu voorliggende tekst zou kunnen worden geconcludeerd dat de Havenvisie een vaststaand document is. Dit doet geen recht aan de constructieve gesprekken die wij voeren. Het is dan ook wenselijk deze tekst te nuanceren.

Antwoord

De gemeente Ridderkerk vraagt om een nuancering van de tekst zoals in beleidskeuze 'De provincie Zuid-Holland draagt bij aan het behoud van de wereldpositie die de Rotterdamse haven bezit.' geformuleerd staat. Op dit moment zitten partners nog met elkaar in een proces om te komen tot een herijking van de havenvisie. De tekst zal genuanceerd worden.

Wijziging omgevingsbeleid:

Aanpassing Omgevingsbeleid beleidskeuze 'De provincie Zuid-Holland draagt bij aan het behoud van de wereldpositie die de Rotterdamse haven bezit.':

Het havenbedrijf Rotterdam werkt op dit moment aan een herijking van de havenvisie 2030. Reden hiervan is dat de afgelopen jaren er een aantal ontwikkelingen hebben plaatsgevonden, zoals het Klimaatakkoord van Parijs, die nu een plek krijgen in de herijkte visie. Deze herijking doet zij tezamen met haar partners; het Rijk, de provincie, Deltalinqs, de Gemeente Rotterdam en de andere regio gemeenten. Het resultaat moet een herijkte Havenvisie 2030 van het havenbedrijf Rotterdam worden, waar iedere partner vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid een bijdrage aan levert.

A020-T0107 Internetdetailhandel

Ook wij zien een grote ontwikkeling van de internetdetailhandel waarbij een goede mix van ophaalpunten voor diverse soorten van goederen essentieel is.

Antwoord

Zie A019-T0069

A020-T0108 Integraliteit van waterbeleid

De beleidsvoornemens grijpen direct op elkaar in maar in de diverse teksten ontbreekt de integrale visie. Ook is bij sommige beleidsvoornemens onduidelijk welk orgaan nu bevoegd gezag is, provincie of waterschap. Ook wordt het traject Ruimte voor de Rivier nadrukkelijk gemist als één van de bouwstenen rond water.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Deze integrale visie op water van de provincie staat reeds op de LTA Omgevingsbeleid als onderdeel van water.

U geeft aan dat het bij sommige beleidsvoornemens onduidelijk is welk orgaan, provincie of waterschap, bevoegd gezag is. Omdat niet duidelijk is welke beleidsvoornemens u precies bedoeld, kunnen wij dit slecht op hoofdlijnen beantwoorden. De provincie werkt het Europese en Nationale beleid uit naar regionaal niveau en stelt de beleidsdoelen, waterschappen werken dit verder uit op operationeel niveau en bepalen welke maatregelen moeten worden genomen of wat hun inzet moet zijn om een doel te bereiken.

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren.

De provincie heeft als beleidsdoel om Zuid-Holland te beschermen tegen overstromingen. 'Ruimte voor de Rivier' is een van de maatregelen waarmee dit kan worden bereikt.

A020-T0109 Energietransitie – CO2

De voor ons liggende energietransitie gaat van alle partijen de nodige inzet vragen. Het rijk heeft middels de klimaattafels de hoofdlijnen uitgezet wat eind dit jaar zal leiden tot het klimaatakkoord. Eén van de tafels betreft de industrietafel. Op rijksniveau wordt de inzet bepaald. Het noemen van een concrete reductie in deze visie is dan ook niet wenselijk om de optimale inspanning niet te frustreren. Ook ondersteuning van het initiatief vanuit het haven industrieel complex om te komen tot afvang van CO2 en opslag onder de Noordzee zou moeten worden toegevoegd aan het beleidsvoornemen.

Antwoord

Zie A019-T0073

A020-T0110 Windenergie

U geeft in uw beleidsvoornemens aan dat er binnen Zuid-Holland veel windvermogen mogelijk is. Gezien de ervaring binnen de regio Rotterdam lijkt stevige nuancering op zijn plaats. Dit in het kader van de vooruitzichten waarbij de huidige opgave van 150 MW niet haalbaar is. Bovendien tonen de eerste analyses van de Regionale Energie Strategie aan dat er beperkte mogelijkheden zijn voor het opwekken van duurzame elektriciteit onder andere door windenergie.

Antwoord

Zie A019-T0075

A020-T0111 Energietransitie - waterstof

De inzet van onder andere de provincie, maar ook van andere partijen op waterstof voor de industrie ontbreekt.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij zullen aan Provinciale Staten voorstellen hiervoor een beleidswijziging voor te bereiden en uw voorstel hierin te betrekken.

A020-T0112 Regionale Energiestrategie

Ook de nu lopende Regionale Energiestrategie ontbreekt in de beleidsvoornemens.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijzigingen in het beleid doorvoeren. De provincie is deelnemer aan het RES proces en ondersteunt/faciliteert deze ook. Wij zullen aan Provinciale Staten voorstellen hiervoor een beleidswijziging voor te bereiden.

A020-T0114 Aardgasloze nieuwbouw

Het beleidsvoornemen om te streven naar aardgasloze nieuwbouw is inmiddels achterhaald door de wetgeving en kan komen te vervallen.

Antwoord

Zie A019-T0079

A020-T0115 Warmtenet

De beleidskeuze rond een warmtenet gaat uit van een warmtevoorziening binnen de provincie. De provincie zet hierbij in op realisatie. Aanleg van een warmtenet lijkt vooralsnog een mogelijke oplossing maar is afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek wat binnen de diverse regionale verbanden loopt en vervolgens in lokale transitievisies warmte. Ons inziens loopt deze keuze voor op deze uitkomsten. Daarnaast zijn de uitgangspunten zoals opgenomen in de omschrijving inmiddels achterhaald door de Rijks ambitie. Ook de stelling in de ambitie dat de Zuid-Hollandse bodem geschikt is voor geothermie lijkt ons, gezien de binnen de BAR-regio uitgevoerd onderzoek te prematuur.

Antwoord

Zie A019-T0080

A020-T0116 Windenergie

U biedt bij de omgevingsvisie nu wederom de mogelijkheid om naast de in de eerdere herziening opgenomen locaties ook windturbines te realiseren tot 45 meter ashoogte binnen bestaand stads- en dorpsgebied. Daarnaast neemt u ook op dat windturbines met een ashoogte tot 15 meter zowel binnen als buiten bestaand stads- en dorpsgebied geplaatst mogen worden. Dit alles voor zover dit past binnen de lokale situatie. Uiteraard is het aan de gemeente om deze mogelijkheid al dan niet te benutten in de bestemmingsplannen, maar wij dringen er bij u op aan om rond de toetsing van lokale situaties ook objectieve criteria vast te stellen. Dit om ongewenste verwachtingen tegen te gaan. Wij houden overigens vast aan het geformuleerde beleid binnen onze gemeente.

Antwoord

Zie A019-T0082

A020-T0117 Zonnevelden

In de omgevingsvisie beperkt u de mogelijkheden om in te zetten op de realisatie van zonnevelden. Wij zien echter wel kansen, met behoud van ruimtelijke kwaliteit. Wij vragen u dan ook om ook locaties met ondergrondse infrastructuur mee te nemen in de beschrijving van locaties die vallen onder de bestemming infrastructuur. Ook wijzen wij u er op dat binnen de in ontwikkeling zijnde Regionale Energie Strategie één van de uitgangspunten is dat 10 % van het agrarisch areaal binnen Zuid-Holland gebruikt zal moeten worden voor de opwekking van zonne-energie naast de volledige inzet van geschikte daken in de gebouwde omgeving.

Antwoord

Zie A019-T0083 en A019-T0084

A020-T0118 Kaart geluidhinder

Om de kwaliteit van wonen en leven zo optimaal mogelijk te houden zijn diverse invloeden van belang. Zo is geluidhinder één van de terugkomende onderwerpen bij gesprekken met bewoners. Rond dit thema heeft u op de kaart van het werkingsgebied rond geluidhinder alle bedrijventerreinen opgenomen. Op zich geeft dit een aardig beeld van de diverse terreinen maar doet geen recht aan de milieueffecten die de diverse terreinen met zich brengen. Het lijkt ons gewenst om juist de terreinen die formeel gezoned zijn specifiek te benoemen er ook helderheid ontstaat in de verschillende verantwoordelijkheden.

Antwoord

Zie A019-T0085

A020-T0119 Noodzaak 3d-beleid (boven- en ondergrond)

Gezien alle ontwikkelingen zowel bovengronds als ondergronds zijn wij met u van mening dat het belang van 3d beleid gewenst is. Naast de druk op de bovengrond neemt ook de druk op de ondergrond toe mede gezien de effecten van de energietransitie. U geeft aan koppelingen te zien in het hergebruik van oude gas winlocaties voor winning van aardwarmte of opslag van stoffen. Vanuit geologisch onderzoek is ons gebleken dat dit juist gebieden zijn die uitgesloten worden van de mogelijkheid tot winning van geothermie. Graag een verduidelijking hierop.

Antwoord

Zie A019-T0086

A020-T0120 CO2-opslag

Wij wijzen opslag van CO2 in de bodem onder onze gemeente nadrukkelijk af. Overigens is ook in de huidige kabinetsperiode opslag van CO2 onder land niet meer aan de orde. Er wordt nadrukkelijk gekeken naar opslag op zee.

Antwoord

De provincie onderkent dat afvang, benutten en ondergrondse opslag van CO2-overschotten van belang is voor het beperken van de CO2-emissies en voor het versterken van de regionale economie. Het Rijk heeft er inderdaad voor gekozen om voorlopig geen proefprojecten voor opslag onder land toe te staan, maar opteert voor projecten onder zee. Het is echter mogelijk dat de opslagcapaciteit onder zee op termijn onvoldoende is. Zolang de resultaten van de proefprojecten op zee en andere onderzoeken niet beschikbaar zijn, wijst de provincie opslag onder land af, omdat dit niet past binnen ons beleid van het optimaal benutten en beschermen van bodem & ondergrond in Zuid-Holland.

A020-T0121 Milieuhinder door recreatieve luchtvaart

Onze inwoners gaan naast milieubelasting vanuit de diverse bronnen ook specifiek meer hinder ondervinden van al dan niet recreatieve luchtvaart. Uw beschreven beleidsvoornemen, waarbij de beleidskeuze en de omschrijving identiek is, is wat ons betreft te beperkt. Nadere uitwerking van ruimte voor start en landing van onbemande luchtvaartuigen (drones) vraagt nadere invulling.

Antwoord

De Provincie Zuid-Holland is bevoegd gezag voor het vaststellen van luchthavenregelingen en luchthavenbesluiten en het verlenen van ontheffingen voor het landen en opstijgen van terreinen anders dan luchthavens. Bepaalde luchtvaartuigen behorend tot recreatieve luchtvaart horen een ontheffing aan te vragen voor landen en opstijgen. Bepaalde, met name kleine luchtvaartuigen zijn wettelijk vrijgesteld. Als er sprake is van een luchthaven dan moet er een luchthavenregeling of luchthavenbesluit worden aangevraagd bij de Provincie. Bij het verlenen van een ontheffing, of vaststellen van een luchthavenbesluit, of -regeling wordt getoetst of er voldaan wordt aan voorwaarden voor geluid, milieu en de directe omgeving met eventueel woningen. Een ontheffing of luchthavenbesluit, of -regeling wordt pas afgegeven als wordt voldaan aan de voorwaarden en het past binnen de directe omgeving. Dit geldt ook voor luchtvaartuigen met recreatieve doeleinden. Het afgeven van ontheffingen is nader omschreven in de Beleidsregel Landen op en Opstijgen van terreinen anders dan luchthavens Zuid-Holland 2013.

A020-V0025 Landschapstafels

De gemeente vraagt aandacht voor de inzet van de Provincie bij de Landschapstafels.

Antwoord

Zie A019-V0026

A020-Z0017 Aanpak vooruitlopend op Omgevingswet

Wij kunnen uw inzet om te komen tot een omgevingsvisie en een omgevingsverordening alleen maar toejuichen, dit vooruitlopend op de invoering van de omgevingswet. Wij hebben inmiddels onze omgevingsvisie vastgesteld. Beide stukken zijn geïntegreerde documenten van voorafgaande afzonderlijke documenten.

Antwoord

Hartelijk dank voor uw opmerking.

A020-Z0018 Alfabetische ordening

In het algemeen zouden wij, om de leesbaarheid te vergroten, de sectorale keuzes niet alfabetisch ordenen maar op onderwerp. Hierdoor kan de onderlinge samenhang ook helder verwoord worden. Deze samenhang ontbreekt nu waardoor er op verschillende plaatsen een ander beeld ontstaat. Het lijkt ons ook wenselijk om de leesbaarheid te bevorderen dat deze onderwerpen zoveel als mogelijk samengevoegd zouden worden.

Antwoord

Zie A019-Z0016

A020-Z0019 Integrale visie

Zoals eerder aangegeven waarderen wij uw inzet om te komen tot een integrale omgevingsvisie.

Antwoord

Hartelijk dank voor uw opmerking.

A021 – Gemeente Schiedam

A021-V0022 Groen doet Goed

Daarbij besteedt u ook veel aandacht aan de groenblauwe verbindingen in de stad, vanuit het bewustzijn van de noodzaak de relaties tussen stad en land landschappelijk, recreatief, en ecologisch te versterken. Hiermee borduurt u voort op bestaande processen waarin ook Schiedam deelneemt, zoals het programma 'Groen doet Goed' gericht op bewustwording, en de samenwerking in de landschapstafel. Graag werken wij op deze wijze met u samen verder aan de verdere concretisering van de ambities: een gezonde leefomgeving, recreatie en groenbeleving, biodiversiteit, groenblauwe stad-landverbindingen als haarvaten in de stad en de effecten van bodemdaling.

Antwoord

De Provincie is blij met de reactie van de gemeente Schiedam om samen te werken aan de ambities van de ontwerpVisie Rijke Groenblauwe Leefomgeving. Wij gaan daarbij verder met de bestaande processen en samenwerking.

A021-W0014 Geen beleidsveranderingen ten aanzien van duurzame mobiliteit

Aangezien ontwikkelingen in duurzame mobiliteit een integraal onderdeel zijn van verstedelijking is het opvallend dat hiervoor nog geen beleidsveranderingen worden benoemd. Voor Schiedam ligt een belangrijke opgave in een sleutelproject waarbij de gemeente overschrijdende A20-zone wordt herontwikkeld. De regionale knooppuntontwikkeling rondom station Schiedam Centrum wordt opgepakt. In dit sleutelproject worden projecten in samenhang ontwikkeld: hoogwaardige intensieve woningbouw op Schieveste, vernieuwing in de werkgebieden 's Graveland / Spaanse Polder met intensivering van arbeidsplaatsen langs de A20, en de te vernieuwen OV-knoop Schiedam Centrum als onderdeel van het landelijke en regionale openbaar vervoersnet. Belangrijke ontwikkelgebieden voor werken en wonen als Schiedam Havens/maritiem cluster en MerweVierhavens / Nieuw Mathenesse liggen binnen de directe invloedssfeer van de knooppuntontwikkeling.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerkingen, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

A021-Z0006 Beleidsruimte voor gemeenten

In de provinciale Omgevingsvisie komt de aandacht voor de geest van de Omgevingswet (lokaal, tenzij) niet voldoende uit de verf. De verschillende rollen en verantwoordelijkheden van de provincie als stimulerende, samenwerkende, meedenkende en ondersteunende overheid, kunnen duidelijker in het omgevingsbeleid worden aangegeven. De gemeente ziet graag een procesvoorstel tegemoet hoe de provincie de gemeenten en andere partners wil betrekken bij de vervolgstappen om te komen tot het provinciaal omgevingsbeleid.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

A022 – Gemeente Nieuwkoop

A022-T0037 Flexwonen en arbeidsmigranten

De provincie wil gemeenten stimuleren te voorzien in woonruimte voor woningzoekenden die tijdelijk woonruimte nodig hebben, waaronder arbeidsmigranten. Gemeente Nieuwkoop heeft moeite die woonunits te realiseren. Er is sprake van een verzoek voor het legaliseren van 60 woonunits waarin arbeidsmigranten verblijven, alsmede een vraag om mee te werken aan een uitbreiding van 17 woonunits. Het betreft het perceel aan de Oostkanaalweg 3 in Ter Aar, een locatie gelegen buiten de bestaand stads- en dorpsgebied en binnen de 20Ke-contour. De provincie beschouwt de huisvesting van arbeidsmigranten als een stedelijke functie, omdat mensen daar langere tijd verblijven en er dus wonen. De gemeente Nieuwkoop kan zich hiermee niet verenigen, omdat de locatie zich al 10 jaar heeft bewezen en naar behoren functioneert. Het ligt meer voor de hand om de locatie te beschouwen als een short-stay functie dan als woonfunctie, waardoor ook de restricties van de 20Ke-contour niet aan de orde zijn. Binnen de gemeente zijn er geen (andere) mogelijkheden voor het huisvesten van arbeidsmigranten in reguliere woonruimte en al zou dat wel zo zijn, zijn daarmee nadelen van allerlei aard mee gemoeid, zoals overlast door hoog verloop en parkeeroverlast. De provincie denkt hierin niet voldoende mee.

Antwoord

Uw zienswijze heeft betrekking op een casus waarover de gemeente en de provincie eerder met elkaar hebben gesproken. Daarom verwijzen wij u naar onze brief van 6 september 2018, kenmerk PZH-2018-662467970, die naar aanleiding van dat overleg aan de gemeente is gestuurd en waarin staat waarom wij deze locatie niet geschikt vinden voor de huisvesting van arbeidsmigranten.

A022-T0038 Recreatiewoningen

De provincie beschouwt de permanente bewoning van recreatieparken als onwenselijk. Nieuwe recreatiewoningen zijn alleen toegestaan in bestaande of in nieuwe verblijfsrecreatieve complexen, vanwege het risico van permanente bewoning. De gemeente Nieuwkoop streeft echter naar ruimere gebruiksmogelijkheden ten behoeve van permanente bewoning van zeven recreatieparken met ongeveer 300 recreatiewoningen. Destijds is aan de oproep van de minister gehoor gegeven om voor permanente bewoners van recreatiewoningen een persoonlijke gedoogstatus te verlenen na ommekomst waarvan de recreatieve functie zou worden hersteld. In 2018 heeft de gemeente de beleidsvisie “Gebruik recreatiewoningen” vastgesteld, met als voorkeursvariant de herbestemming van de recreatiewoningen naar “wonen op het park”. De provincie acht een dergelijke woonbestemming echter in strijd met het provinciaal beleid. Het beleid van de provincie lijkt alleen te zijn gericht op handhaving van de planologische status quo, terwijl zorgvuldig afgewogen en democratisch gedragen besluiten van de gemeente om recreatiewoningen een woonbestemming te geven sneuvelen. Verzocht wordt het provinciale beleid op dit punt te herzien en te vervangen door een meer oplossingsgericht beleid dat recht doet aan deze problematiek.

Antwoord

Uw zienswijze heeft betrekking de gemeentelijke wens om permanente bewoning van recreatieparken toe te staan. De gemeente en de provincie hebben eerder met elkaar gesproken over deze specifieke casus. Daarom verwijzen wij u naar onze brief van 6 september 2018, kenmerk PZH-2018-662467970, die naar aanleiding van dat overleg aan de gemeente is gestuurd en waarin staat waarom wij permanente bewoning niet gewenst vinden.

A022-V0023 Groeninitiatieven in het buitengebied

Onder 'Gezonde leefomgeving voor mens en natuur' (blz. 7-9) lijkt de provinciale Visie op een gezonde leefomgeving zich te beperken tot 'groen' (bos, park, recreatieterreinen) en vooral gericht te zijn op steden (wijken). Belangrijk is om groeninitiatieven te ontwikkelen die bewegen stimuleren, en niet alleen gericht op recreatie. Dit bevordert gezondheid. Er wordt gesproken over parken waar men kan bewegen, maar in kleinere dorpen is dat niet altijd van toepassing.

Antwoord

Het is geenszins de bedoeling om de uitvoering alleen te richten op de stedelijke omgeving. De Visie en de Uitvoeringagenda werken aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving in de hele provincie: stedelijk-, bebouwd- en landelijk gebied. Wij delen de mening dat het belangrijk is om groeninitiatieven te ontwikkelen die bewegen stimuleren. Graag wil de Provincie afspraken maken met de regio over de vergroting van de leefbaarheid.

A023 – Gemeente Kaag en Braassem

A023-Z0013 Participatie

De termijn waarbinnen kan worden gereageerd op de stukken is te kort. Juist bij de Omgevingsvisie, waarbij participatie nadrukkelijk onderdeel uitmaakt van het proces, zou een langere termijn en wellicht een andere manier van meedenken, te verwachten zijn. De ambities en de beleidsvoorstellen die in de stukken naar voren komen, hebben invloed op welke (provinciale) koers er de komende jaren, misschien wel decennia, zal worden ingezet. Een ruimere mogelijkheid tot participatie zou daarbij gepast zijn.

Antwoord

De termijn voor de terinzagelegging was 6 weken zoals wettelijk voorgeschreven. In het traject vooraf is participatie onderdeel geweest van het proces. Onder andere met Open Huizen, Summerschools en de Zomertour afgelopen zomer. De Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving is al enkele maanden voor de officiële inspraak beschikbaar gesteld. Ook het Ontwerp-Omgevingsbeleid, het neutraal omgezette deel van de ter inzage liggende stukken plus het onderdeel kantoren, verstedelijking en wonen, was digitaal al enkele maanden beschikbaar en daar zijn in de laatste weken voor de officiële inspraak slechts kleine en tekstuele wijzigingen in aangebracht. Op beide was continue feedback mogelijk.

Wij betreuren het dat u de mogelijkheden tot participatie en inspreken als onvoldoende heeft ervaren en benadrukken dat het nu voornamelijk een beleidsneutrale omzetting betreft.

A024 – Gemeente Bodegraven-Reeuwijk

A024-T0130 Huisvesting arbeidsmigranten op buitenstedelijke locaties en bedrijventerreinen

Het is van belang dat we op korte termijn adequate huisvesting voor arbeidsmigranten kunnen realiseren. Om snel in die behoefte te kunnen voorzien is meer ruimte in uw Omgevingsverordening wenselijk, onder andere mogelijkheden voor huisvesting van arbeidsmigranten op buitenstedelijke locaties en op (randen van) bedrijventerreinen. De Omgevingsverordening maakt huisvesting op buitenstedelijke locaties alleen mogelijk voor zeer korte piekmomenten, terwijl er ook behoefte is aan huisvesting voor langere perioden.

Antwoord

Naar aanleiding van uw opmerking dat het wenselijk is dat onze omgevingsverordening meer ruimte geeft voor de huisvesting van arbeidsmigranten op buitenstedelijke locaties en op (randen van) bedrijventerreinen, merken wij op dat er in onze provincie te weinig huisvestingsmogelijkheden voor arbeidsmigranten tot stand worden gebracht. Daarom starten wij een programma dat gericht is op een integrale benadering om meer verblijven voor arbeidsmigranten te realiseren. In het kader van dit programma willen wij onderzoeken of er specifiek voor kort verblijvende arbeidsmigranten aanpassingen in ons beleid gewenst zijn.

A024-T0131 Toenemende behoefte aan ruimte voor bedrijventerreinen

De behoefteaming bedrijventerreinen 2017 geeft voor regio Midden-Holland geen overmatige ruimte aan. Naar aanleiding van sterk gestegen verkopen van beschikbare bedrijfskavels en signalen uit het bedrijfsleven dat uitbreidingsruimte zoekt, zijn wij een onderzoek gestart naar behoefteontwikkeling van bedrijfsruimte in onze gemeente. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door BUCK consultancy international, de resultaten verwachten wij in februari 2019. De eerste signalen uit dit onderzoek wijzen op een sterk toenemende vraag, die wij niet meer kunnen opvangen binnen de beschikbare ruimte. De enige uitleglocatie die wij voor bedrijfsterrein nog hebben is Zoutman West. Dit gebied in Reeuwijk-Brug is in uw Programma Ruimte als zachte plancapaciteit opgenomen. Wij zijn nu bezig dit terrein te bestemmen en in ontwikkeling te nemen, er hebben zich hiervoor reeds bedrijven gemeld. Naast Zoutman West zullen wij de behoefte aan verdere uitleglocaties meenemen in de op te stellen regionale bedrijventerreinenstrategie voor Midden-Nederland.

Antwoord

In de behoefteaming bedrijventerreinen van 2017 hebben we voor Midden-Holland weliswaar geconstateerd dat de regio kwantitatief over voldoende aanbod beschikt, maar tegelijkertijd opgemerkt dat er kwalitatief nog tekorten zichtbaar zijn. Daaropvolgend is daarom in de behoefteaming bedrijventerreinen van 2017 de aanbeveling opgenomen om op regionaal niveau een nadere kwalitatieve confrontatie te maken, teneinde de daadwerkelijke definitieve regionale opgave voor bedrijventerreinen vast te stellen en een goede basis te bieden voor de regionale bedrijventerreinenstrategie. Dat traject is nu gaande, waarbij de kwalitatieve mismatch die de u constateert vertaald wordt in uitgangspunten voor de strategie en vervolgens de strategie zelf. Op basis van uw zienswijze kunnen we niet taxeren in hoeverre het door u aangekondigde onderzoek op deze elementen in gaat en in hoeverre de regio hierbij betrokken is. Mocht u op basis van een gedegen onderzoek, goede argumentatie en regionale afstemming over willen gaan tot het ontwikkelen van Zoutman West, gaan we graag met u in gesprek over hoe hiertoe over te gaan.

A024-T0132 Meer ruimte voor windenergie en zonnevelden

Een van de speerpunten voor klimaatdoelstellingen is duurzame energie. Om lokale en regionale doelstellingen te halen moet ook ingezet worden op zowel kleinschalige als grootschalige duurzame energieopwekking. Windenergie en zonnevelden leveren hiervoor het meeste op. Een duidelijke aanwijzing van potentiële locaties komt echter onvoldoende in uw Omgevingsvisie en –verordening naar voren. Dit is onvoldoende om de landelijke, provinciale en gemeentelijke doelstellingen te halen. Zeker in het kader van de Regionale Energiestrategie en het bod dat de regio Midden-Holland medio 2019 aan het Rijk dient te doen. Hierdoor is het erg lastig om in te spelen op initiatieven uit de maatschappij en verwachtingen vanuit het Rijk. Wij zien graag meer ruimte voor windenergie en zonnevelden, bijvoorbeeld op passende locaties langs bestaande infrastructuur, zoals de N11. Deze optie lijkt kansrijk voor het regionale bod aan het Rijk.

Antwoord

Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde.

Een in 2019 te sluiten Klimaatakkoord alsmede vast te stellen Regionale Energiestrategieën kunnen ertoe leiden dat de planologische kaders voor duurzame energieopwekking in de toekomst worden aangepast.

A024-T0133 Optimalisering van het compensatiebeginsel weidevogelgebieden

Graag treden wij met u in overleg over de optimalisering van uw compensatiebeginsel voor weidevogelgebieden, in relatie tot de hiermee gepaard gaande contouren voor belangrijke weidevogelgebieden en de criteria die aan de afbakening ten grondslag liggen.

Antwoord

Het betreft een beleidsneutrale omzetting van de Verordening ruimte in de Omgevingsverordening. Deze zal in de komende periode verder ontwikkeld worden richting de Omgevingswet waarin, ook ten aanzien van de (globale) begrenzing van de belangrijke weidevogelgebieden, mogelijk andere keuzes zullen worden gemaakt. In dat geval zullen wij uw opmerking daarin meenemen. De ruimtelijke bescherming van de belangrijke weidevogelgebieden, en daarmee ook de toepassing van het provinciale compensatiebeleid op deze gebiedscategorie, zal echter gehandhaafd blijven.

A024-T0134 Knikpuntgebieden en toekomstperspectief

In het programma ruimte zijn de MT-polder en polder Lange Weide benoemd als knikpuntgebieden. Voor beide deelgebieden zijn verkenningen uitgevoerd, samen met u en de hoogheemraadschappen. We hebben samen geconstateerd dat er op korte termijn geen kritiek punt nadert, waarop de bodemdaling het huidige grondgebruik onmogelijk maakt. Gezien de uitkomsten van de verkenningen verzoeken wij u om deze twee polders in uw beleidsdocumenten niet meer als knikpuntgebied aan te merken. Wel willen we graag de huidige samenwerking gericht op het afstemmen van de bodemdaling voortzetten en gezamenlijk werken aan een gewogen toekomstperspectief voor deze polders.

Antwoord

Zie B005-T0146

A024-V0001 Begrenzing weidevogelgebieden in GIS (aanpassing kaart)

In de Omgevingsvisie voor de 'Rijke Groenblauwe Leefomgeving' wordt ingezet op behoud en versterking van biodiversiteit. Hieraan gekoppeld is o.m. het provinciale compensatiebeleid ten aanzien van belangrijke weidevogelgebieden. Nadere analyse van uw GIS-bestanden heeft tot de conclusie geleid, dat de begrenzing van de belangrijke weidevogelgebieden in sommige gevallen als niet redelijk of onlogisch moet worden beschouwd. Daarbij zijn ook reeds verstoorde gebieden als belangrijke weidevogelgebied aangewezen zoals delen van lintbebouwing, woonfuncties, bedrijfslocaties en delen van een begraafplaats. Dit kan remmend werken voor de verdere ontwikkeling van genoemde functies en het grondgebruik.

Antwoord

Wij onderschrijven de constatering dat de kaart van belangrijke weidevogelgebieden in enkele gebieden niet meer logisch is. De kaart zal daarom in 2019 in de Omgevingsvisie worden aangepast.

De aanwezigheid van weidevogels is geen statische situatie. De begrensde gebieden geven aan welke gebieden actueel of in potentie het meest geschikt zijn. In voorkomende gevallen moet bij ruimtelijke ontwikkelingen die aantasting betekenen van een als 'belangrijk weidevogelgebied' begreemd gebied, altijd worden gezien of er sprake is van een 'significant negatief effect' (oftewel, of er geen sprake is van 'inpassen', maar van 'aanpassen' of van 'transformeren'). Als er geen sprake is van een 'significant negatief effect' dus als er slechts sprake is van 'inpassen', dan heeft de status van 'belangrijk weidevogelgebied' geen consequenties voor de genoemde ruimtelijke ontwikkeling. Wij achten dit voldoende borging.

A024-Z0022 Meer ruimte in bestaand beleid en actualisatie kaarten

Ondanks de doelstelling voor beleidsneutrale omzetting zien we de noodzaak om voor bepaalde thema's nu al meer ruimte te vragen in uw omgevingsbeleid en om kaarten te actualiseren, zodat dit een actueel beeld geeft.

Antwoord

Als de noodzaak er is om kaarten te actualiseren, omdat ze feitelijk niet meer kloppen met de huidige situatie, dan zal dit gebeuren. Dit wordt per situatie bekeken. De door u gemaakte opmerkingen over enkele kaarten zullen behandeld worden.

A025 – Gemeente Rotterdam

A025-T0136 Bedrijventerreinen

In het Programma ruimte wordt voor bedrijventerreinen de uitbreidingsvraag centraal gesteld. De vervangingsvraag wordt een onzekere factor genoemd, die niet in de vraag-aanbod confrontatie wordt meegenomen. De provincie vergeet daarbij dat er nog veel bedrijfsruimte wordt getransformeerd in het stedelijk gebied. De vervangingsvraag komt dus niet alleen van bedrijventerreinen, maar in nog grotere mate uit het verstedelijkt gebied. Dit probleem wordt steeds vaker signaleerd door marktpartijen. Er is dus voor de toekomst een grote opgave voor kleinschalige bedrijventerreinen of tenminste functiemenging in het stedelijk gebied. De gemeente wil graag op korte termijn overleggen over voornemens tot planreductie of uitstel voor bedrijventerreinen in regio's in de directe nabijheid van Rotterdam.

Antwoord

We onderschrijven volledig dat een vervangingsvraag als gevolg van transformatie invloed kan hebben op de vraag-aanbodconfrontatie. Over de kwalitatieve verdiepingsslag op de (kwantitatieve) cijfers die we voorschrijven, stellen we daarom ook expliciet in het Programma Ruimte: "In deze regionale visies zal ook de vervangings-/transformatievraag worden opgenomen". Daarbij gaat het evident ook over transformatie en/of uitplaatsing van bedrijven in het bestaand stedelijk gebied, in gebieden waar dat van toepassing is. Belangrijke nuance in het Programma Ruimte is dat de vervangingsvraag goed motiveerd moet worden en niet op voorhand goed wordt gevonden door de provincie. We vinden dat voldoende zeker moet zijn dat de transformatie en/of uitplaatsing ook daadwerkelijk plaats gaat vinden en de vervangingsvraag zich dus daadwerkelijk voordoet, voordat hiervoor aanbod in de markt wordt gereserveerd. Op die manier zorgen we voor een kwantitatief en kwalitatief evenwicht in de markt en houden we gezonde druk op kwaliteitsbehoud en -verbetering van (bestaande) bedrijventerreinen. Naar aanleiding van uw verzoek gaan we graag met Rotterdam en de regio in gesprek over hoe de situatie rondom planreductie- of uitstel in dit perspectief te bezien.

A027 – Gemeente Katwijk

A027-T0122 Bedrijventerreinen

In het sturingsbeleid op bedrijventerreinen zit een tegenstrijdigheid ten opzichte van de ambitie om binnenstedelijk meer woningen te bouwen. Hierin wordt het behoud van hectares bedrijventerrein voorop gesteld. Verzocht wordt om in het bedrijventerreinenbeleid (dat nog in ontwikkeling is) in te zetten op een meer kwalitatieve benadering van dit vraagstuk.

Antwoord

Wij herkennen deze tegenstrijdigheid niet. We stimuleren het binnenstedelijk bouwen, maar hechten daarnaast ook aan voldoende en passende ruimte voor bedrijven. Wanneer bedrijventerreinen voor transformatie in beeld zijn dan vragen we om deze ruimte te compenseren, tenzij na regionale afstemming blijkt dat na transformatie nog voldoende geschikte ruimte beschikbaar zal blijven afgezet tegen de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte. In de notitie 'Bedrijventerreinenbeleid Zuid-Holland: terugblik 2018, vooruitblik 2019' (18 december vastgesteld GS, 16 januari 2019 in PS) hebben we wel een aantal voorstellen aangekondigd om de compensatieregeling te verduidelijken en nog meer toe te snijden op de kwalitatieve switch die we sinds 2016 in ons bedrijventerreinenbeleid hebben gemaakt.

Daarnaast doen we ook een beroep op de regio's. Zo hebben we de regio's, waaronder Holland Rijnland, gevraagd de behoefteraming uit 2017 verder kwalitatief te verdiepen en verrijken en bij voorkeur uit te werken in een regionale bedrijventerreinvisie. In deze visie kunnen gemeenten afspraken maken over hoe zij zorgen voor voldoende, kwalitatief geschikte ruimte voor bedrijven. Een onderdeel daarvan is het goed in kaart brengen van locaties die u als gemeente(n) gaat transformeren en waardoor dus mogelijke vervangingsbehoefte gaat optreden. Niet alleen kwantitatief (omvang), maar ook qua samenstelling. De aspecten die u daarbij noemt, zoals beeldkwaliteit/ruimtelijke uitstraling, duurzaamheid, kavelgrootte en milieucategorie, zijn daarbij zeker relevant.

A027-V0019 Waterwinning

U schrijft samen met Dunea onderzoek te gaan doen naar waterwinning uit het Valkenburgse Meer. Uiteraard werken wij hierin graag met u samen om onze kennis en expertise met u te kunnen delen.

Antwoord

Graag werken wij met u samen om onderzoek te doen naar waterwinning uit het Valkenburgse Meer.

A027-V0020 Beheren, ontwikkelen en beschermen

Bij "Beheren, ontwikkelen en beschermen" missen wij de integrale benadering. Weliswaar worden de wederzijdse invloeden genoemd, helaas wordt een concrete aanpak hoe hier mee om te gaan niet genoemd. Ook de effecten van de woningbouw, zoals bijvoorbeeld het mobiliteitsvraagstuk worden niet genoemd.

Antwoord

De Visie vormt de stip aan de horizon en vormt een levend document. De concrete aanpak heeft inderdaad maar beperkt vorm gekregen in de Visie, dit willen wij samen uitwerken met onze partners. In de Uitvoeringsagenda worden opgaven en acties geagendeerd. Hier zullen keuzes en wegingen worden meegenomen tussen opgaven en wat de effecten hiervan zijn.

A027-V0021 Duurzaam toerisme

U zoekt deze balans door verbinding te realiseren tussen landschappen met de grote steden Rotterdam en Den Haag. Wij zien deze opgave ook voor de derde grote stad: De verzameling van steden en dorpen van Zuid-Holland "Hart van Holland" en vragen u dit op te nemen in uw Visie.

In de Visie wordt aangegeven dat in alle scenario's het aantal recreanten en toeristen fors toeneemt. Het is ons niet duidelijk wat u bedoelt met duurzaam toerisme met de juiste balans? En vervolgens hoe dat bereikt kan worden? Welke maatregelen ziet u? De duingebieden in de omgeving van Katwijk zitten nu al op hun maximale draagvermogen voor wat betreft bezoekersaantallen.

Antwoord

De Provincie richt zich op het verbinden van verschillende landschappen en richt zich daarbij ook op de stad-landverbinding. Daarvoor moet een goede ontsluiting zijn en daar waar mogelijk groenblauw. De verzameling van steden en dorpen binnen 'Hart van Holland' zullen daarbij ook worden meegenomen. Daarnaast zien wij in toenemende mate een wens om de gebieden voor recreatieve doeleinden beter te ontsluiten. De Visie introduceert zogenaamde magneetplekken om de druk op de kernen van natuurgebieden zoveel mogelijk te reguleren, wij nemen daarbij het draagvermogen van het gebied mee. Spreiding in de omgeving en het creëren van nieuwe recreatiegebieden behoort in de toekomst tot de mogelijkheden, waarbij rekening gehouden moet worden met al gemaakte afspraken omtrent het beschermen van de natuur en het milieu.

A027-W0034 Verbinding N206 en A44

De ontwikkeling van Project Locatie Valkenburg (en het grote aantal woningbouwplannen elders in de regio) zal een forse toename van het autoverkeer te weeg brengen op de RijnlandRoute. Een verbinding tussen de N206 en de A44 ten noorden van Katwijk is daarom nodig. Voor de verdere ontwikkeling van de verbinding tussen de N206 en de A44 (waarvan de Pioniersbaan een mogelijke uitwerking is) is nadrukkelijke betrokkenheid van zowel uw kant als een betrokken partij als Rijkswaterstaat naar onze mening strikt noodzakelijk.

Antwoord

Hiervan is kennisgenomen.

A027-Z0020 Integraliteit

Ten aanzien van integraliteit miste de gemeente de afwegingen, heldere keuzes in aanleg van bedrijfsterreinen, groen, infrastructuur en woningbouw. De integrale aanpak wordt wel in de teksten aangestipt, maar lijkt nog niet in het DNA van alle stukken te zijn verankerd. Er moeten duidelijkere keuzes worden gemaakt. Er worden voorbeelden genoemd in de teksten voor 'verstedelijking en wonen' en voor 'rijke groenblauwe leefomgeving'.

De gemeente constateert verder dat er een aantal sectorale beleidsrijke ontwerp visies ter inzage ligt, maar dat het bedrijventerreinenbeleid ontbreekt. Hierdoor is het lastig een integraal beeld te krijgen van het provinciale ruimtelijk beleid.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

Het bedrijventerreinenbeleid is onderdeel van de beleidsneutrale omzetting en dus van het Ontwerp-Omgevingsbeleid. Het bedrijventerreinenbeleid valt onder de beleidskeuze 'Toekomstbestendige bedrijventerreinen die de vitaliteit van het bedrijfsleven versterken'.

A028 – Gemeente Gorinchem

A028-T0279 Bereikbaarheid en groeipotentie regio, aantakking Zuidvleugel

We zijn verheugd met de verwoording en aanduiding in de provinciale omgevingsvisie van de spoorverdubbeling MerwedeLingeLijn, de verbreding van Rijksweg A27, een potentiële spoorlijn Breda-Utrecht en de aanlegplaatsen voor openbaar vervoer over water (Gorinchem-Dordrecht-Rotterdam-Hoek van Holland). Daarmee liggen er voor wat betreft de bereikbaarheid van onze regio mooie kansen. De beoogde verbreding van Rijksweg A15 tussen Gorinchem en Papendrecht past daar prima bij. Wij kunnen ons voorstellen dat de provincie ook kijkt naar de groeipotentie van onze regio en breder gaat inzetten op de aantakking van deze regio met de Zuidvleugel van de Randstad.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerkingen, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

A028-T0280 In visie opnemen groeiambitie stad en regio, onderdeel stedelijke agglomeratie

In de provinciale omgevingsvisie wordt Gorinchem aangegeven als een regiokern die in het landelijk gebied ligt. Gorinchem maakt in deze visie geen onderdeel uit van de stedelijke agglomeratie langs de as Dordrecht - Leiden. Wij zien Gorinchem als Poort van de Randstad en willen de stad ontwikkelen door groei en stijging van het aantal inwoners. De wens om te groeien wordt ingegeven door de positie van onze regio: óf we slagen erin onze eigen regio sterk te houden, of we worden langzaam maar zeker steeds afhankelijker van de regio's om ons heen. Onze groeiambitie kan mede ten dienste komen van de Randstad, omdat daar te weinig ruimte is voor de 1 miljoen extra woningen die erbij moeten komen. Onze groeiambitie hebben we niet teruggelezen in de huidige ontwerp omgevingsvisie. Wij willen u vragen om deze ambitie in de definitieve omgevingsvisie op te nemen. Naar ons idee maakt Gorinchem nadrukkelijk onderdeel uit van de stedelijke agglomeratie langs de as Dordrecht - Leiden. In de Visie van de Stad treft u de nadere onderbouwing van onze visie aan en deze is als bijlage 1 bij deze zienswijze aangehecht.

Antwoord

De tekst over de ruimtelijke hoofdstructuur is beleidsneutraal overgezet van de Visie ruimte en mobiliteit naar de Omgevingsvisie. Thans staat dit beleid dan ook niet ter discussie.

A028-T0282 Ruimte voor groei door transformatie verouder(en)de kantoor- en bedrijvenlocaties

De door ons gewenste groei komt ook ten goede van het bedrijfsleven dat we hier nu al hebben en met de, inmiddels gezeekerde, ontwikkeling van het bedrijventerrein Groote Haar nog extra zal krijgen. Deze groei kan conform de provinciale uitgangspunten binnenstedelijk worden gerealiseerd door de transformatie van verouder(en)de kantoor- en bedrijvenlocaties. Dat laatste - het uit de markt nemen van deze locaties en het veranderen van de functie daarvan in bijvoorbeeld wonen - is waar u in uw visie op aandringt en ook prima past binnen uw beleid.

Antwoord

We nemen uw opmerking voor kennisgeving aan en waarderen het dat u zich inspant om aan de provinciale uitgangspunten en (beleids)ambities bij te dragen.

A028-T0283 Herindeling en positie Gorinchem als centrumgemeente

Bij de landelijke politieke besluitvorming rond de herindeling van onze regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden is nadrukkelijk gesproken over de positie van Gorinchem. In de Tweede Kamer is over de positie van Gorinchem als centrumgemeente 'de Motie van der Molen' aangenomen. Bureau Beerenschot is thans bezig met het onderzoek naar onze (toekomstige) regiopositie en zal dit onderzoek in het eerste kwartaal van 2019 afronden. Wij willen ervoor pleiten dat er in uw omgevingsvisie meer oog komt voor de regio om Gorinchem heen. Dat betreft dan niet alleen de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, maar we vragen ook aandacht voor onze relatie met de nieuw gevormde gemeenten West- Betuwe en Altena. Dit ook bezien vanuit de economische potentie van die regio.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe. Waarbij ook veel meer aandacht zal zijn voor de gebiedsgerichte doorwerking van de visie. Hierbij zal ook aandacht gegeven worden aan de relatie met de gemeenten West-Betuwe en Altena.

A028-T0284 Uitbreiding techniek-onderwijs en vervoershubs (regiodeal) in visie opnemen

Om de samenhang en samenwerking in de regio te benadrukken en te versterken, hebben wij een regiodeal ingediend. In de Regiodeal 'werken aan Hollands vakmanschap voor de dag van morgen' van augustus 2018 hebben wij mede namens de omliggende gemeenten en gesteund door onder meer het bedrijfsleven, het onderwijs en uw provincie een verzoek bij het ministerie ingediend voor een bijdrage aan enerzijds het versterken en uitbreiden van het techniek-onderwijs ten behoeve van de regio en anderzijds het versterken van de bereikbaarheid van de regio door middel van een zogenaamde vervoershubs. Voor de exacte inhoud en argumentatie van deze aanvraag verwijzen wij u graag naar deze regiodeal die als bijlage 2 bij onze reactie is gevoegd. Inmiddels hebben we vernomen dat onze aanvraag voor een regiodeal niet is gehonoreerd. De inhoud van deze aanvraag en de behoefte aan zowel de uitbreiding van het techniek-onderwijs als de vervoershubs, blijft onverminderd groot en is noodzakelijk voor de door ons gewenste ontwikkelrichting van onze regio. Wij vragen u dan ook om dit in uw omgevingsvisie op te nemen.

Antwoord

De provincie waardeert het initiatief en de inzet van de gemeente om de regio op verschillende onderdelen te versterken. Het omgevingsbeleid van de provincie Zuid-Holland betreft op dit moment een beleidsneutrale omzetting van het huidige beleid. Wij zien op dit moment nog geen aanleiding om een wijziging van het huidige beleid te doen.

De uitbreiding van het techniek-onderwijs is een vraagstuk dat in verschillende Zuid-Hollandse regio's en verschillende sectoren om aandacht vraagt. Onlangs is in opdracht van de Economic Board Zuid-Holland een onderzoek afgerond naar het Human Capital vraagstuk in Zuid-Holland, waarbij ook aandacht is besteed aan de rol van het (techniek-)onderwijs. De komende periode wordt nader uitgewerkt hoe de provincie wil omgaan met dit vraagstuk. Naar aanleiding daarvan zal hier (mogelijk) beleid op worden ontwikkeld en dit worden doorvertaald naar het provinciale omgevingsbeleid.

A028-T0285 Detailhandel, Gorinchem opnemen als historische binnenstad met regionale functie

Wij willen u verzoeken om op bladzijde 105 (concentratie detailhandel) onze binnenstad op te nemen als historische binnenstad met een regionale functie. De binnenstad van Gorinchem valt onder het beschermd stads- en dorpsgezicht en is 1 van de Hollandse vestingsteden. Daarnaast maakt onze Binnenstad deel uit van de Nieuwe Hollands Waterlinie waarvoor een aanvraag bij Unesco als werelderfgoed is ingediend. Deze binnenstad heeft een sterke regionale functie op het gebied van detailhandel, cultuur, recreatie en toerisme. Voor onze binnenstad hebben we een Retaildeal met het Ministerie van EZK afgesloten. Naast de Retaildeal gaat Gorinchem ook als 'Proeftuin Lokale Transformatie' fungeren in het kader van de Lokale Transformatie. Onze inzet is gericht op een toekomstbestendig en vitaal historisch stadscentrum ten behoeve van onze regio.

Antwoord

Wij waarderen uw inzet op een toekomstbestendig en vitaal historisch centrum van Gorinchem. Uw verzoek om het centrum van Gorinchem op te nemen als historische binnenstad binnen de categorie 'te versterken centra' kunnen wij niet honoreren. De provinciale detailhandelsstructuur, opgebouwd uit drie categorieën winkelcentra, maakt sinds een aantal jaar onderdeel uit van het detailhandelsbeleid en is zeker niet willekeurig. De driedeling en bijbehorende ontwikkelingsperspectieven vinden hun oorsprong in belangrijke mate in de uitkomsten van het koopstromenonderzoek 2012. In 2016 hebben wij dit onderzoek herhaald en is de provinciale detailhandelsstructuur wederom tegen het licht gehouden o.b.v. een beoordeling op een vijftal indicatoren (kritische massa, regionale positie, bestedingen, marktruimte en stedenbouwkundige/ruimtelijke uitstraling). Dit heeft niet geleid tot een andere indeling van de detailhandelsstructuur en opname van het centrum van Gorinchem in de categorie 'te versterken centra'.

A028-T0286 Regio faciliteren bij realisatie energietransitie

In regionaal verband zijn wij bezig met het opstellen van een Regionale Energietransitie (RES). Deze transitie sluit nauw aan bij de duurzaamheidsaspiraties uit ons collegeprogramma en de klimaatdoelstellingen. Wij vragen nadrukkelijk aandacht om de regio te faciliteren bij de realisatie van deze regionale energietransitie in de brede en omvangrijke opgave die het omvat alsook met behulp van de provinciale omgevingsvisie mogelijk te maken.

Antwoord

De provincie is deelnemer aan het RES proces en ondersteunt/faciliteert deze ook. Op dit moment is een beleidsarme omzetting van het omgevingsbeleid gemaakt. Aanpassing van het ruimtelijk beleid aan nieuwe klimaatambities is aan de nieuwe provinciale staten.

A028-Z0059 Onderdeel zienswijze regio A&V

De reactie van de gemeente Gorinchem maakt onderdeel uit van de zienswijze van de regio Alblasserwaard & Vijfheerenlanden.

Antwoord

Voor de antwoorden op deze zienswijze, zie 'B010 - Regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden'

A029 – Gemeente Alphen aan den Rijn

A029-T0253 Sociale component openbaar vervoer

Op het onderdeel mobiliteit missen we de sociale component van vervoer. De omschrijving van de beleidskeuze is erg ruimtelijk ingestoken. Dit geldt ook voor het beleidsonderdeel Compleet Mobiliteitsnetwerk. Wij vragen daarom ook aandacht voor het sociale aspect van vervoer, zoals het vergroten van de keuzevrijheid van vervoer voor personen met een beperking of de groter wordende groep van ouderen. Verder is de aanleiding - vraaggericht in plaats van aanbodgericht - niet verder omschreven en komt het verbeteren van de toegankelijkheid van het openbaar vervoer, zowel op fysiek als mentaal gebied, alsmede de duurzaamheidsambities wat ons betreft onvoldoende naar voren. De uitspraak over het bundelen en strekken van buslijnen, wat tot gevolg heeft dat het voortransport groter wordt, staat haaks op de in de tekst omschreven wens om de afstanden in het natransport beperkt te houden. Wat ons betreft is het verbeteren van het natransport óók onderdeel van de opgave voor het verbeteren van voorzieningen in de ketenmobiliteit. Vanuit de inclusiviteitsgedachte, het centraal stellen van de reiziger en vooruitlopend op MaaS-ontwikkelingen, pleiten wij er voor om het openbaar vervoer als onderdeel van een collectief systeem te duiden en ook binnen deze hiërarchie te beschouwen.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerkingen, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

A029-T0254 Energietransitie

Op het gebied van energie (zon en wind) zien we een discrepantie tussen de te behalen doelen en de mogelijkheden die worden geboden. Visie en verordening sluiten ons inziens ook niet op elkaar aan.

Antwoord

Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde. In algemene zin is het zo dat de energietransitie-doelen in visie en verordening ontleend zijn aan het SER-Energieakkoord van 2013. Voor windenergie betekent dit het realiseren van 735,5MW wind op land in 2020. De verordening ruimte maakt deze opgave ruimtelijk mogelijk. Een in 2019 te sluiten Klimaatakkoord alsmede vast te stellen Regionale Energiestrategieën kunnen ertoe leiden dat de planologische kaders voor duurzame energieopwekking in de toekomst worden aangepast.

A029-T0255 Energietransitie in mobiliteit

De ambitie om in het OV naar zero-emissie te gaan, zoals beschreven in het onderdeel 'Energietransitie in mobiliteit', verdergaand beschreven in het aangehaalde bestuursakkoord dat genoemd wordt in de tekst. Dat gaat ervan uit ernaar te streven dat uiterlijk in 2025 alle nieuw instromende bussen emissievrij zijn aan de uitlaat (tank-to-wheel).

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

A029-T0256 Energie, klimaat en circulair ten opzichte van de Leefomgevingstoets

Opvallend is dat de provincie op de onderwerpen klimaatverandering, energietransitie en de transitie naar een circulaire economie het slechtst scoort. Onze hoop en verwachting is dat de uitkomsten van deze analyse een bijstelling van het beleid tot gevolg heeft om de knelpunten aan te pakken die in het onderzoek gesignaleerd worden. Op het vlak van duurzame energieopwekking blijkt dat niet het geval te zijn. De provincie streeft naar een substantiële verhoging van het aandeel duurzame energie in 2020 met een aandeel zonne-energie van 1,5 PJ. Wij zijn van mening dat deze ambitie scherper gesteld kan worden. Alleen al in de regio Holland Rijnland willen wij in 2025 1,7 PJ duurzaam opwekken: 0,7 PJ door zon op daken, 1 PJ op zonneweides. Een en ander is vastgelegd in het Energieakkoord Holland Rijnland dat mede ondertekend is door de provincie.

Antwoord

Zie A029-T0254

A029-T0257 Circulaire economie en (HMC-)bedrijventerreinen

Wij missen een expliciete verwijzing naar de circulaire ambities en opgaves van de provincie, wanneer het gaat om behoud van voldoende ruimte voor deze categorie bedrijven op lokaal en regionaal niveau. Het verheugt ons dat u aandacht heeft voor een toekomstbestendige, duurzame economie. Daarbij geeft u aan de ontwikkeling naar een circulaire economie in Zuid-Holland te willen versnellen. Hier liggen veel kansen om kringlopen te sluiten omdat de materiaalintensiteit in de provincie hoog is. Duurzame innovaties en experimenteerruimte bieden aan bedrijven en nieuwe samenwerkingen is daarbij essentieel. Innovaties kunnen immers een passend antwoord geven op maatschappelijke vraagstukken rondom energie, klimaat, human capital, circulair ondernemen etc. en daarmee bijdragen aan een duurzame economische structuur. Circulaire bedrijven hebben fysieke ruimte nodig om te innoveren en te groeien. Daarbij zal de behoefte aan grondstoffencollectieven toenemen; fysieke locaties waar de reststromen opgeslagen en verwerkt worden. U beschrijft in dat kader al het belang van verduurzamen van bestaande terreinen en het behouden van een kwantitatief en kwalitatief evenwicht in vraag en aanbod van bedrijventerreinen. Wij verwachten dat u dat ook doet voor HMC- en watergebonden bedrijven. Aangezien circulaire bedrijven zich (deels) in deze hoge milieuhindercategorie bevinden (vanwege de relatie met afval, reststromen, grondstoffen etc.), zou het van meerwaarde zijn om in de tekst rondom toekomstbestendige bedrijventerreinen een expliciete verwijzing te maken naar de circulaire ambities en opgaves van de provincie, wanneer het gaat om behoud van voldoende ruimte voor deze categorie bedrijven op lokaal en regionaal niveau.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking over het gemis van expliciete verwijzing naar de circulaire ambities en opgaves van de provincie wanneer het gaat om behoud van voldoende ruimte voor deze categorie bedrijven op lokaal en regionaal niveau. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Het onderwerp staat eind 2019 op de LTA Omgevingsbeleid als onderdeel van het onderwerp Circulaire Economie. In 2019 wordt hieraan gewerkt samen met onze partners: kennisinstellingen, medeoverheden, het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld. Al onze partners, waaronder ook de gemeente Alphen aan den Rijn, worden uitgenodigd om hierin te participeren. Het ruimtelijk aspect van de transitie naar een circulaire economie wordt in dit proces meegenomen. In het bijzonder is daarbij voldoende ruimte voor HMC en watergebonden bedrijven een belangrijk aspect. Overigens wijzen wij u erop dat in de meest recente behoefte- en raming bedrijventerreinen uit 2017 voor dit type bedrijven al een kwantitatieve ruimtevraag is bepaald. Bovendien stimuleren we regio's, zo ook Holland-Rijnland, om deze raming te vertalen in regionale visies, waarin afspraken worden gemaakt over het zorgen voor voldoende geschikte ruimte voor (circulaire) bedrijven. Verder sturen we via onze Omgevingsverordening op behoud van voldoende ruimte voor HMC en watergebonden bedrijven. In de ontwerp Omgevingsverordening (artikel 6.12, lid 1) is daartoe als uitgangspunt opgenomen dat

bestemmingsplannen de hoogst mogelijke milieucategorie op een bedrijventerrein mogelijk moeten maken. Verder is een compensatieplicht opgenomen bij transformatie van bedrijventerreinen, in artikel 6.12, lid 4 en lid 5. Deze regels stonden overigens ook al in de Verordening Ruimte (artikel 2.1.3 lid 1, 4 en lid 5).

A029-T0258 Integraliteit omgevingsverordening

De artikelen in de Omgevingsverordening vormen nog geen integraal geheel. Het betreffen allemaal losse, op zichzelf staande stukken. De samenhang tussen de artikelen wordt gemist. Verder is het aan te bevelen dat het doel bij de opgenomen artikelen (specifieker) wordt beschreven, zodat men weet wat de aanleiding is tot het artikel en wat de grondslag hiervan is.

Antwoord

De Omgevingsverordening is een eerste stap richting een samenhangend geheel van regels waarmee een verdere integratie kan worden bewerkstelligd, waarbij ook keuzes ten aanzien van de systematiek en het instrumentarium van de Omgevingswet worden gemaakt. Daarbij is ook aandacht voor de Nota van Toelichting waarin de aanleiding, context en de uitwerking van de artikelen wordt beschreven.

A029-T0259 Geitenhouderij: te inhoudelijke artikelen in de omgevingsverordening

Wij zijn van mening dat dit artikel te inhoudelijk is. In de Omgevingswet wordt uitgegaan van de Ja, mits'-gedachte. In dat kader is het vreemd dat inhoudelijk in de Omgevingsverordening wordt gestart met een verbodsartikel inzake een geitenhouderij (artikel 3.14). Qua opbouw is het handiger als met algemene stukken wordt gestart en dat van daaruit wordt afgepeld naar detailniveau. Verder wordt het verbod tot geitenhouderij ook genoemd in artikel 6.18, onder 1-k, wat een logischere plaats is. Voorstel is dat artikel 3.14 wordt geschrapt.

Antwoord

Het artikel over geitenhouderij betreft ruimtelijke voorbescherming, die gelet op een mogelijk verhoogd risico op longontsteking voor omwonenden (zie de toelichting bij artikel 6.18) nodig is totdat de gemeenten overeenkomstig artikel 6.18, eerste lid, onder k, hun bestemmingsplannen hebben aangepast. Het betreft een beleidsneutrale omzetting uit de Verordening ruimte.

A029-T0260 Stiltegebied: te inhoudelijke artikelen in de omgevingsverordening

Afdeling 3.4 gaat in op het stiltegebied. De vraag is of de artikelen in deze afdeling zo tot op detail vanuit de provincie geregeld moet worden.

Antwoord

Het betreft een beleidsneutrale omzetting uit de Provinciale milieuverordening, de Omgevingsverordening zal de komende periode verder worden ontwikkeld richting de Omgevingswet waarin, ook ten aanzien van stiltegebieden, mogelijk andere keuzes zullen worden gemaakt. In dat geval zullen we uw opmerking daarin meenemen.

A029-T0261 Ontgrondingen: te inhoudelijke artikelen in de omgevingsverordening

Afdeling 3.5 gaat in op ontgrondingen 'op land', wat vaag is. Het artikel heeft een hoog detailniveau qua uitwerking op grond van een algemeen artikel L3. Bestemmingsplannen hebben ook in principe regels ten aanzien van het uitvoeren van werken of werkzaamheden. De vraag kan dan gesteld worden of het op provinciaal niveau dan ook nog zo in detail geregeld moet worden.

Antwoord

Het betreft een beleidsneutrale omzetting uit de Ontgrondingenverordening ruimte, de Omgevingsverordening zal de komende periode verder worden ontwikkeld richting de Omgevingswet waarin, ook ten aanzien van ontgrondingen, mogelijk andere keuzes zullen worden gemaakt. In dat geval zullen we uw opmerking daarin meenemen.

A029-T0262 Houtopstanden: te inhoudelijke artikelen in de omgevingsverordening

Afdeling 3.9.5 gaat in op houtopstanden en herbeplanting. Niet duidelijk is over welke houtopstanden het hier gaat. Ook dit soort zaken worden in principe in bestemmingsplannen geregeld. De vraag kan dan ook hierbij gesteld worden of het op provinciaal niveau dan ook nog zo in detail geregeld moet worden.

Antwoord

Afdeling 3.9.5 betreft de beleidsneutrale omzetting van Hoofdstuk 7 van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming. Hier zijn geen inhoudelijke bepalingen toegevoegd. De vraag of de regeling terecht op provinciaal niveau is belegd, is in het kader van deze omzetting niet aan de orde.

A029-T0263 Bestuursakkoord Water

In het Bestuursakkoord Water is afgesproken dat de ontheffingsbevoegdheid van de provincie met invoering van de Omgevingswet verdwijnt. In Artikel 2.16 en 2.17 van de Omgevingswet staan de taken van gemeenten en waterschappen betreffende stedelijk afvalwater. Provincies hebben in de Omgevingswet geen taken of bevoegdheden meer betreffende stedelijk afvalwater. Artikel 5.7 Ontheffing zorg stedelijk afvalwater; . Artikel 8.1 Procedure ontheffing stedelijk afvalwater. Wij gaan er van uit dat deze artikelen verdwijnen bij invoering van de omgevingswet.

Antwoord

De Omgevingsverordening betreft een beleidsneutrale omzetting van bestaande verordeningen, op grond van huidig recht. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal deze zijn aangepast aan de Omgevingswet, dus dan zal de ontheffingsmogelijkheid zijn vervallen.

A029-T0264 Greenport

In de huidige Verordening Ruimte 2014, alsook in de ontwerp Omgevingsverordening 2019, is aangegeven dat een bestemmingsplan voor gronden binnen het boom- en sierteeltgebied PCT-terrein kan voorzien in kassen bij volwaardige boom- en sierteeltbedrijven, tot 50% procent van het beteelbare oppervlak per bedrijf. In de bijlage I (Zienswijze op Ontwerp Omgevingsverordening 2019) verzoeken wij u dit te verruimen naar 70%.

Antwoord

De afgelopen jaren zijn er door de gemeente Alphen aan den Rijn meerdere visies over de Greenport Boskoop vastgesteld. Wij hebben in onze zienswijze van 17 oktober 2018 op de Integrale visie op transformatiegebieden binnen de Greenport regio Boskoop geconcludeerd dat de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Regio Boskoop uit 2009 niet meer actueel is en de wens uitgesproken dat deze door de desbetreffende gemeenten wordt geactualiseerd. Graag worden wij nauw betrokken bij de totstandkoming van deze nieuwe integrale visie op de Greenport. Deze zullen wij dan vervolgens betrekken bij een volgende herziening van het provinciale omgevingsbeleid.

Met uw verzoek om kaart 11 (Greenports) voor vier locaties aan te passen wilt u mogelijkheden creëren voor Ruimte-voor-Ruimte woningen t.b.v. de herstructurering van de Greenport. De Omgevingsverordening bevat reeds voldoende flexibiliteitsbepalingen om, binnen de gestelde voorwaarden, hieraan mee te werken. Een contouraanpassing voor deze locaties is dus niet noodzakelijk. Voor het verhogen van het percentage kassen op het PCT-terrein willen we eerst met u in gesprek over de noodzaak hiervan en over de verdere invulling van het PCT-terrein als onderdeel van de nieuwe integrale visie op de Greenport.

A029-T0266 Windenergie

In Artikel 6.28 van de concept omgevingsverordening, wordt gesteld dat "voor de duurzame energievoorziening ... het bieden van ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie van groot belang is. Met het oog op de verwachte klimaatveranderingen en energieschaarste is het voorzien in een groter aandeel duurzame energie urgenter geworden." Op de bijbehorende kaart voor windenergie op land is aangegeven waar invulling wordt gegeven aan deze urgentie. De regio Holland Rijnland streeft in haar energieakkoord, mede ondertekend door de Provincie, naar energieneutraliteit in 2050. Wind op land levert met B,4PJ (935MW) hierin de belangrijkste bijdrage. Voor 2025 is een tussendoel gesteld van 0,8 PJ opgesteld vermogen. Wij constateren dat met de aangewezen locaties nóch de lange termijn doelstelling nóch het tussendoel haalbaar is. Zelfs de bestaande locatie langs de N11 bij Alphen aan den Rijn is niet meer opgenomen op de kaart. Een handreiking wordt geboden door buiten de locaties voor windenergie kleine en middelgrote windturbines (met een hoogte van maximaal 5 meter buiten bestaand stads- en dorpsgebied en 45 meter binnen bestaand stads- en dorpsgebied of binnen het glastuinbouwgebied) toe te staan. In de praktijk is gebleken dat dit type windturbines economisch niet rendabel is. Het opnemen van deze mogelijkheid in de verordening biedt dus geen antwoord op de urgente vraag naar duurzame energieopwekking. Wij verzoeken daarom de provincie om in haar omgevingsverordening ruimte te bieden voor de plaatsing van grote windturbines in het Groene Hart. De ruimtelijke kaders hiervoor worden op dit moment in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) Holland Rijnland ontwikkeld en in het voorjaar 2019 aangeboden aan de provincie.

Antwoord

De energietransitie-doelen in visie en verordening zijn ontleend aan het SER-Energieakkoord van 2013. Voor windenergie betekent dit het realiseren van 735,5MW wind op land in 2020. De verordening ruimte maakt deze opgave ruimtelijk mogelijk. Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde.

Met de laatste herziening van de Visie ruimte en mobiliteit in mei 2018 is het mogelijk gemaakt om bestaande grote windturbines op locaties die niet zijn op de kaart bij de verordening zijn opgenomen (zoals op de locatie langs de N11 bij Alphen aan den Rijn) te vervangen door nieuwe windturbines. De praktijk in andere provincies laat zien dat ook kleine windturbines economische rendabel kunnen zijn en een bijdrage kunnen leveren aan lokale energiedoelen.

Een in 2019 te sluiten Klimaatakkoord alsmede vast te stellen Regionale Energiestrategieën kunnen ertoe leiden dat de planologische kaders voor duurzame energieopwekking in de toekomst worden aangepast.

A029-W0075 Ontwikkelkans woningbouw bij bodemdaling ipv terughoudendheid

De provincie stelt terughoudend te zijn ten aanzien van het toevoegen van nieuwe woningbouwlocaties buiten bestaand stads- en dorpsgebied in bodemdalingsgevoelige gebieden en vast te houden aan het behoud van polderlandschap. Wij zien echter ontwikkelstrategieën om diverse opgaven, zoals klimaatadaptatie, bodemdaling, recreatie enzovoorts te combineren met woningbouw. WU zijn van mening dat wij meerdere doelen uit het omgevingsbeleid kunnen combineren, waarbij de kwaliteit van het gebied versterkt wordt. Wij zouden daarom graag zien dat deze terughoudendheid omgedraaid wordt in een ontwikkelkans: wij willen juist onderzoeken hoe bodemdaling leidt tot mogelijkheden om meerdere ruimtelijke opgaven te combineren. Zo hebben wij ook op een overzichtskaart de contouren gezien van locaties voor vernatting aan oostzijde van het Aarkanaal. Dit zijn ook locaties die gevoelig zijn voor bodemdaling en veenoxidatie. Wij zien kansen om op een integrale wijze naar deze gebieden te kijken en hoe deze goed kunnen worden ingepast in het groenblauwe netwerk. Ook hebben wij voor deze locaties ideeën over het toevoegen van bijzondere woonmilieus. Wij willen graag met u hierover in gesprek om gezamenlijk tot een visie te komen voor deze belangrijke overgangszone van stad naar land.

Antwoord

De provincie vindt het van belang dat niet alleen woningen maar ook locaties zo toekomstbestendig mogelijk zijn. Wij staan open voor het ondersteunen van ontwikkelstrategieën die opgaven combineren en kwaliteiten versterken, en willen daar graag opbouwend in meedenken, maar zullen deze ook kritisch beschouwen en beoordelen.

A029-X0003 Digitale ontsluiting

De digitale ontsluiting met zoekfunctie die u aanbiedt is een mooi instrument om de weg te vinden in het oerwoud van documenten.

Antwoord

Dank voor uw opmerking. Onze digitale raadpleegomgeving wordt nog doorontwikkeld om de gebruiksvriendelijkheid nog verder te vergroten.

A029-Z0050 Waardering voor vernieuwende benadering

Om te beginnen willen wij onze waardering uitspreken voor de brede en vernieuwende benadering in het nieuwe omgevingsbeleid van de Provincie Zuid Holland. Het is goed dat de Provincie een actieve rol kiest bij de grote uitdagingen van de komende tijd zoals het opvangen van klimaatverandering en het streven naar een toename van duurzame energieopwekking. Wij waarderen dat u deze rol steeds meer samen met andere overheden en burgers wilt vervullen. Het is goed dat u hierin de regie neemt door op een veelheid aan onderwerpen met een visie te komen of met heldere uitgangspunten.

Antwoord

Hartelijk dank voor uw opmerking.

A029-Z0051 Sturingsfilosofie

Zowel in de omgevingsvisie als in de verordening is op onderdelen toch gedetailleerd invulling gegeven aan de visie of verordeningregels, terwijl flexibiliteit en globaliteit uitgangspunt zijn van de Visie cq. Verordening.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

A029-Z0052 Kaartmateriaal

Wij willen nog opmerkingen dat naar onze indruk sommige kaartbijlagen niet geheel up to date zijn. Wij willen u vragen de kaarten goed te controleren op actualiteit. Ook willen wij de suggestie geven om een goed totaaloverzicht te maken van alle kaarten in de verschillende documenten die een zekere status hebben als beleidsuitgangspunt.

Antwoord

Deze eerste versie van het omgevingsbeleid is een beleidsarme omzetting van het bestaande provinciale beleid. De kaarten zijn daarom voor een groot deel ongewijzigd overgenomen uit eerder vastgesteld beleid zoals de Visie ruimte en mobiliteit. De meest recente versies daarvan zijn op 30 mei en 14 november 2018 vastgesteld door Provinciale Staten. Wijzigingen in kaartmateriaal hebben al snel rechtsgevolgen en zijn dan te beschouwen als beleidsrijk. In het ontwerp-omgevingsbeleid zijn alleen bestaand stads- en dorpsgebied en glastuinbouwgebied ge-updatet. Bij volgende herzieningen van het omgevingsbeleid wordt waar nodig het kaartmateriaal geactualiseerd.

Al het kaartmateriaal in de digitale raadpleegomgeving (behorende bij de beleidsbeslissingen in de visie en de artikelen in de verordening) is onderdeel van het omgevingsbeleid en heeft daarmee betekenis en status. Het kaartmateriaal in de Introductie heeft een meer verbeeldend karakter en geeft een toelichtend beeld op de tekst. Uw voorstel om een totaaloverzicht te maken nemen wij in overweging bij de verdere ontwikkeling van het omgevingsbeleid en de toegankelijkheid daarvan.

A029-Z0053 Omgevingswet

Omdat de Omgevingswet nog niet van kracht is, wordt nog verwezen naar bestaande wetten (Waterwet, Wet milieubeheer, enz.). Ook de bestaande verordeningen gebaseerd op deze bestaande wetten zijn inhoudelijk ongewijzigd overgenomen in de omgevingsverordening. Wij gaan ervan uit dat deze verordeningen veranderen of onderdeel worden van de nieuwe omgevingswet als die van kracht wordt.

Antwoord

De Omgevingsverordening is een integratie van bestaande verordeningen op basis van huidig recht, dus op grond van thans nog geldende wetgeving. Deze grondslagen worden bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervangen door die van de Omgevingswet.

A029-Z0054 Participatie

De omgevingsvisie gaat uit van goede voornemens. Om deze ook waar te maken en niet te verzanden in goedbedoelde wensen willen wij graag met u de dialoog aangaan om in concrete opgaven op het gebied van stad en landschap de ambities gezamenlijk op integrale wijze gestalte te geven.

Antwoord

Hartelijk dank voor uw opmerking. We stellen uw bereidheid tot bijdrage op prijs en willen hier graag gebruik van maken.

A029-Z0055 Sturingsfilosofie

Het is mooi te zien dat er gewerkt wordt vanuit kwaliteiten van de gebieden. De beschrijving van de kwaliteiten is een wettelijk vereiste, maar levert ook hele mooie bouwstenen op voor het bepalen van de visie voor de verschillende gebieden. Eén van de uitgangspunten van de Omgevingswet is immers dat er vanuit waarden naar gebieden gekeken wordt en de 'ja mits'-gedachte centraal staat. Ook is één van de doelstellingen om flexibel en wendbaar te zijn. Dat kan in een Omgevingsvisie tot uiting komen door waarden te formuleren en initiatieven daarnaast te leggen. Waarbij op voorhand geen invulling gegeven wordt wat feitelijk mogelijk is. Wij zijn dan ook verbaasd dat in de ontwerpvisie die nu voorligt op een aantal plekken toch al invulling gegeven wordt. Bijvoorbeeld als het gaat om ruimtelijke kwaliteit in agrarisch gebied.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

A030 – Gemeente Midden-Delfland

A030-T0243 Bestaande plancapaciteit Hooipolder-Kerpolder-Oost

In enkele van de bestemmingsplannen binnen de gemeente is sprake van nog niet gerealiseerde plancapaciteit. Dit is onder andere aan de orde in het bestemmingsplan Hooipolder-Kerpolder Oost 2013. Het gebied tussen de A4, de Rijksstraatweg en de Woudseweg in Den Hoorn heeft de bestemming 'Bedrijf – uit te werken'. Deze bedrijfsbestemming dient dus niet te worden gewijzigd via een wijzigingsplan, maar dient te worden uitgewerkt. Daarmee is in dit geval sprake van een bestaande plancapaciteit die volledig kan worden benut zonder dat de toepassing van de ladder duurzame verstedelijking aan de orde is. Bij de beantwoording van de zienswijze op de wijziging van de Visie Ruimte en Mobiliteit 2018 heeft de provincie aangegeven dat dit plangebied op de 3 hectarekaart wordt toegevoegd als zachte plancapaciteit. Geconstateerd is dat dit bij het Ontwerp-Omgevingsbeleid niet is gebeurd. Verzocht wordt dit gebied alsnog toe te voegen aan de 3 hectare kaart voor bedrijven. Dit geldt tevens voor opname in de lijst met bestaande plancapaciteit voor bedrijven.

Antwoord

Bedrijventerrein Hooipolder-Kerpolder gelegen in de driehoek tussen Woudseweg-Rijksstraatweg en de A4 is in de Actualisering VRM 2018 wel degelijk toegevoegd op afbeelding 2.2.1 alsook in tabel 2 Bedrijventerreinen zachte capaciteit in het Programma ruimte. Dit is ongewijzigd overgenomen op blz. 6 en 11 in het ontwerp Omgevingsbeleid in het programma Ruimte.

A030-T0246 Beschermingscategorieën

Vanuit de lokale verstedelijkingsopgave van de gemeente zijn er ontwikkelingen aan de grenzen van de bestaande woonkernen, waarbij sprake is van onduidelijkheid over de uitleg van de provinciale waardestelling. Een voorbeeld van een tegenstrijdigheid is een al lang bestaand klein bedrijventerrein aan de zuidzijde van Schipluiden. Deze locatie is bestemd als bedrijventerrein. In de documenten van het ontwerp-omgevingsbeleid is hiervoor toch beschermingscategorie 1 (kroonjuweel) aangegeven. Verzocht wordt de categorie aanduiding aan te passen aan de feitelijke situatie.

Antwoord

We begrijpen uw opmerking. Het klopt dat er op deze locatie een bedrijventerrein aanwezig is. Tegelijk is deze locatie aangeduid als beschermingscategorie 1 Kroonjuweel cultureel erfgoed. Er is geen reden om deze locatie nog langer als Kroonjuweel aan te duiden. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij nu geen wijziging in het beleid doorvoeren. Bij een eerstvolgende actualisering zullen wij deze aanduiding wel corrigeren.

A032 – Gemeente Pijnacker-Nootdorp

A032-T0126 Aandacht voor het Middengebied

De Alliantie Middengebied is een begin 2018 ontstane bestuurlijke samenwerking van de gemeenten Zoetermeer, Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp die zich richt op het gezamenlijk positie bepalen op meerdere en gelijktijdige beleidsvoornemens van het rijk, de provincie, MRDH, diverse marktpartijen en maatschappelijke organisaties. Het betreft beleidsvoornemens op het terrein van infrastructuur, bereikbaarheid, woningbouw, glastuinbouw, klimaat, natuur en recreatie. Met ontwikkeling van onder meer woningbouw, hoogwaardig openbaar vervoer, en duurzame glastuinbouw wil het Middengebied bijdragen aan de agglomeratiekracht van de hele provincie. Recent is een Mission Paper vastgesteld in de colleges van de drie gemeenten en deze wordt binnenkort door de burgemeesters aangeboden aan de Commissaris van de Koning. In de Mission Paper doet de alliantie een eerste verkenning naar hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) als ruimtelijk en financieel sturend principe voor gebundelde en aanvullende verstedelijking in het Middengebied. De gemeente zoekt gezamenlijk met de Alliantie samenwerking met de provincie bij de verstedelijkingsopgave in het Middengebied.

Antwoord

In het bestuurlijk overleg MIRT Zuidwest Nederland eind november 2018 is geconstateerd dat de mission paper nog geen onderdeel is van de verstedelijkingsalliantie en ook nog niet gedeeld was met regionale partijen. Wij verzoeken u om de provincie te betrekken bij de uitwerking van de Mission Paper Middengebied.

A032-T0127 Ambitie provincie bij aardwarmte

De gemeente Pijnacker-Nootdorp is verheugd dat de provincie stevige ambitie uitspreekt over de ontwikkeling van aardwarmte als kansrijke bron bij de energietransitie. Pijnacker-Nootdorp is een koplopergemeente bij de winning en toepassing van aardwarmte en ondersteunt het doel in het Programma Ruimte van de aanleg van een warmtenet voor onder meer aardwarmte, en werkt daarbij graag samen met de provincie. Tegelijk ondersteunt de gemeente ook het provinciale streven naar een zorgvuldige en integrale afweging, waarbij warmtewinning op een veilige en planmatige manier moet plaatsvinden alsmede dat aansluiting van de bronnen gewenst is, zodat vraag en aanbod goed op elkaar worden afgestemd. Mocht de gemeente een rol kunnen spelen bij het ontwikkelen van deze aanpak dan verneemt de gemeente dat graag.

Antwoord

Bij adviesaanvragen vanuit het ministerie van EZK wordt integraal advies gevraagd bij opsporings- en winningsvergunningen. Bij het opstellen van het advies zal –indien de vergunning betrekking heeft op uw gemeente- uw gemeente benaderd worden om mede advies te geven. Wij stellen uw inbreng zeer op prijs.

A032-Z0021 Procedurele vertaling van integraal beleid en cyclisch proces

Het provinciale omgevingsbeleid betreft het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Hiermee wordt gestreefd naar een optimale wisselwerking tussen gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en een goede leefomgevingskwaliteit. Dit is geen statisch, maar een cyclisch proces. Wat echter niet duidelijk blijkt uit het voorliggende Omgevingsbeleid, is hoe de provincie nieuwe, gewenste ontwikkelingen procedureel verwerkt. Gevraagd wordt in het Omgevingsbeleid duidelijk aan te geven hoe de provincie procedureel omgaat met dergelijke ontwikkelingen.

Antwoord

In het Omgevingsbeleid is het vigerende beleid opgenomen en dat is 'altijd klaar, nooit af'. De provincie werkt opgevegericht en past het beleid indien nodig aan. In de Lange Termijn Agenda Omgevingsbeleid zijn de beleidsactiviteiten geprogrammeerd die (kunnen) leiden tot aanpassingen in het beleid. Hierin heeft iedere opgave een eigen planning. De Lange Termijn Agenda is van Provinciale Staten.

A033 – Gemeente Delft

A033-T0137 Schieoevers

Een van de belangrijkste opgaven waarin Delft samen werkt met de Provincie is de transformatie van Schieoevers van bedrijventerrein naar gemengd stedelijk gebied met werken, wonen en voorzieningen in een duurzame omgeving. In zowel de verordening als de omgevingsvisie staan nog passages over bijvoorbeeld watergebonden bedrijvigheid en compensatie van HMC die deze ambitie onder druk zetten. Het is voor de gemeente essentieel dat ons gezamenlijk doel gestalte krijgt in het Ontwerp-Omgevingsbeleid.

Antwoord

Als provincie zetten we ons in voor verschillende belangrijke opgaven. Belangrijke opgaven zijn onder meer zorgen voor voldoende passende woningen in een aantrekkelijke leefomgeving en zorgen voor zorgvuldig ruimtegebruik en een compact, samenhangend en kwalitatief hoogwaardig bebouwd gebied. Deze beide opgaven komen terug in onze gezamenlijke inspanningen rond de transformatie van Schieoevers. Tegelijkertijd staan we als provincie ook voor een vitale, innovatieve en toekomstbestendige regionale economie. Onderdeel van deze opgave is onder meer dat er ook voldoende aanbod beschikbaar blijft voor watergebonden bedrijvigheid en HMC-bedrijven, die (zeker in de MRDH) een belangrijke pijler vormen onder de regionale economische structuur en een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan circulaire en andere Next Economy-ambities. Het is een grote uitdaging om deze opgaven samen te laten komen in goed ontwikkelperspectief voor Schieoevers. We zetten ons dan ook graag blijvend in om samen met u tot een ontwikkeling op Schieoevers te komen die op alle provinciale opgaven een antwoord geeft.

A033-T0138 Inclusieve stad

De gemeente mist teksten over de inclusieve stad, over samen leven. Dit is wel relevant bijvoorbeeld voor het aanbod van regionale voorzieningen. Alle ruimtelijke plannen moeten uiteindelijk bijdragen aan meer kansen voor mensen.

Antwoord

De Omgevingsvisie bevat geen eindbeeld voor 2030 of 2050, maar wel ambities die voortkomen uit actuele maatschappelijke opgaven. Deze zijn in de visie opgenomen onder 'Ambities en sturing' waarin bij de ambitie 'Naar een levendige meerkernige metropool' over samen leven is opgenomen dat het de uitdaging is om de stap te maken naar een gezonde, sociale en duurzame samenleving. Zie de tekst hieronder: "De metropolitane ontwikkeling moet op die manier vorm krijgen. Om die vitale samenleving te realiseren is meer nodig dan woningbouw alleen. Het economisch potentieel kan beter benut worden door de steden met hun afzonderlijke kwaliteiten te verbinden tot één metropolitaan gebied. Het leef- en vestigingsklimaat daarin kan versterkt worden door stad en land goed te verbinden, door ruimte te bieden voor groen en water in de stad, door een evenwichtige woningvoorraad en passende werklocaties. De vitaliteit van de stad is ook gebaat bij cultuur, kenniscentra en aantrekkelijke binnensteden."

A033-T0139 Ontwerp verordening

De ontwerpverordening is een eerste stap op weg naar de Omgevingswet. De verordening bevat volgens de toelichting daarbij geen nieuwe keuzes. Delft vindt dat een gemiste kans. Voor de gemeentelijke omgevingsvisies en omgevingsplannen is het van belang om snel duidelijkheid te krijgen over hoe de provincie omgaat met de Omgevingswet.

Antwoord

De Omgevingsverordening is een beleidsneutrale integratie van 18 bestaande verordeningen, waarbij deze zoveel mogelijk tot één geheel zijn geïntegreerd. Dit levert een vertrekpunt op om de Omgevingsverordening in de richting van de inwerkingtreding van de Omgevingswet te ontwikkelen naar een verordening waarin alsnog de keuzes ten aanzien van de systematiek en het instrumentarium van de Omgevingswet worden gemaakt. Dit is dan ook de agenda voor de verdere ontwikkeling van de Omgevingsverordening richting de inwerkingtreding van de Omgevingswet, die onmiddellijk na vaststelling van de Omgevingsverordening wordt ingezet.

A033-T0140 HMC, begrip marktregio

Voor de transformatie van Schieoevers is het van belang dat de verordening de mogelijkheid biedt dat compensatie ook de vorm kan krijgen van het in gebruik nemen door HMC of watergebonden bedrijven van terrein dat voorheen door niet-HMC of niet-watergebonden bedrijven ingenomen werd op een als HMC of watergebonden aangewezen bedrijventerrein. We stellen voor dat wanneer in het betreffende artikel gesproken wordt van regio uitgegaan wordt van de 'marktregio'. Zo zal voor HMC bedrijvigheid de regio veel groter zijn dan voor het reguliere lokaal georiënteerde MKB. Door uit te gaan van het begrip marktregio wordt de mogelijkheid om locaties te vinden voor compensatie voor de betreffende categorieën vergroot.

Antwoord

De compensatieplicht bij transformatie van bedrijventerreinen is opgenomen in artikel 6.12, lid 4 en lid 5, van de Ontwerp Omgevingsverordening. We merken dat de compensatieregeling in de praktijk niet geheel duidelijk en voor meerdere uitleg vatbaar is. Daarom werken we aan voorstellen voor (mogelijke) verheldering van de compensatieregels. Deze voorstellen zijn aangekondigd in de notitie 'Bedrijventerreinenbeleid Zuid-Holland: terugblik 2018, vooruitblik 2019' (18 december vastgesteld GS, 16 januari 2019 in PS). Een van de voorstellen is om compensatie bij voorkeur plaats te laten vinden door het 'beter benutten' van bestaande locaties, in plaats van compenseren in het groen. Dit kan bijvoorbeeld door het verhogen van de milieucategorie op watergebonden locaties. Of het uitplaatsen van 'droge' en/of 'lichte' bedrijven die nu op een watergebonden en/of HMC locatie zijn gevestigd. Belangrijk daarbij is dat hierdoor geen tekorten ontstaan voor andere segmenten op de regionale bedrijventerreinenmarkt. Daarom dient hierover in regionaal verband goed afgestemd te worden, in lijn met de regels die hierover nu in de Ontwerp Omgevingsverordening zijn opgenomen. Een tweede voorstel is om te compenseren binnen de marktregio, in overeenstemming met uw verzoek. Of HMC bedrijvigheid een grotere regio kent, en daarmee de mogelijkheid om compensatielocaties te vinden worden vergroot – zoals u stelt – valt daarbij echter te bezien. De marktregio van HMC bedrijvigheid kan niet over één kam worden geschoren en hangt af van het type HMC bedrijvigheid. Voor sommige HMC bedrijven is de marktregio een stuk kleiner dan voor andere. Dit hangt samen met het economisch netwerk waarin het bedrijf opereert, maar bijvoorbeeld ook van het type producten dat het bedrijf maakt. Hiernaast zijn nog vier voorstellen gedaan voor verduidelijking van de compensatieregeling. Casussen uit de praktijk, waaronder Schieoevers, worden hierop getest en kunnen eventueel leiden tot aanpassingen. Na positief advies hierop wordt de voorgestelde uitwerking en verduidelijking van de compensatieregeling opgenomen in de volgende actualisatie van het Omgevingsbeleid en de Omgevingsverordening.

A033-T0141 Archeologie

We vragen speciale aandacht voor de rol en bevoegdheden van de Provincie en de gemeente m.b.t. archeologie. We willen er op wijzen dat er wettelijk en beleidsmatig andere keuzes zijn gemaakt dan nu in de ontwerp-verordening zijn beschreven.

Antwoord

Allereerst melden wij voor alle duidelijkheid dat het Ontwerp-Omgevingsbeleid in deze fase alleen een beleidsneutrale omzetting betreft. Daarom voeren wij nu geen inhoudelijke wijzigingen door in het provinciaal erfgoedbeleid.

Zodoende hebben wij het beschermingsbeleid voor archeologie ongewijzigd overgenomen in de Ontwerp-Omgevingsvisie. Dat past vooralsnog bij de vastgestelde ruimtelijke wet- en regelgeving, en is mede gebaseerd op artikel 9 van het Verdrag van Malta (gericht op het vergroten van het draagvlak voor archeologie).

U stelt dat in de Ontwerp-Omgevingsverordening (onder meer artikel 3.36) foutief verwezen wordt naar de Monumentenwet 1988 als basis voor een vergunning inzake archeologische opgravingen. Deze wet is immers op dit punt vervangen door de Erfgoedwet (met bij een certificeringsstelsel). U hebt daarin gelijk. Deze fout zullen wij corrigeren.

Wij nemen uw overige opmerkingen (over het handelingskader voor archeologie, de bevoegdheid inzake vergunningen, de gedetailleerdheid van de provinciale archeologische verwachtingenkaart) voor dit moment ter kennisname aan. De reden hiervoor is dat het Omgevingsbeleid echt een beleidsneutrale omzetting betreft.

Wat betreft de concrete toepassing - voor dit moment - van het provinciaal archeologiebeleid realiseren wij ons dat de gemeente Delft weliswaar formeel (nog) geen vastgesteld archeologie beleid heeft, maar de facto wel beschikt over eigen expertise, een archeologische beleidskaart en bijbehorende procedures. Indien deze kaart en procedures zouden worden vastgesteld als 'gemeentelijk beleid' dan leidt dit tot een veel duidelijkere taakafbakening tussen gemeente en provincie inzake de toepassing van het archeologiebeleid. Overigens komen provincie en gemeente in de praktijk doorgaans tot constructief overleg over de toepassing van dit beleid. Dit vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid en/of bevoegdheid.

A033-T0142 Detailopmerkingen Omgevingsvisie

a. Introductie

Pag 4. De provincie wil "partner" zijn. Hier zijn wij helemaal voor.

Pag 10. Dagelijks stedelijk systeem. "zo veel mogelijk keuzevrijheid tussen vervoeralternatieven bieden". Daar zijn wij geen voorstander van. Wij kiezen voor fiets en openbaar vervoer.

Pag 10. Op de kaart ook de twee HOV-lijnen vanuit Delft aangegeven.

Pag 12. De economische bijdrage van Delft aan de provinciale opgaven is goed belegd als onderdeel van de hoogstedelijke zone in de POVI.

Pag 12. Naamgeving kennisgebieden in Delft: TIC-Delft (Ttl/Technopolis) actualiseren: Campus Delft.

Pag 12. Toekomstbestendige bedrijventerreinen die de vitaliteit van het bedrijfsleven versterken. De rol van bedrijventerreinen in het behouden van spin offs van de kennisinstellingen blijft onderbelicht.

Pag 18. Aangegeven is dat deze groene ruimte in hoge mate bijdraagt aan de biodiversiteit in de provincie en dat kwaliteiten leent die uniek zijn voor deltalandschappen, gevormd op het grensvlak van zoet en zout, van land, zee en rivieren. Deze landschappen vormen de grondslag voor de identiteit van de bebouwde omgeving en de groene ruimtes en vertellen de geschiedenis van Zuid Holland. Jammer genoeg wordt hierin het landschap of biotoop "stad" niet meegenomen en hiermee scheiding tussen stad en land versterkt.

Pag 18. In de visie wordt aangegeven dat de groene ruimte van ZuidHolland veelzijdig is. Daarbij wordt geconstateerd dat functiescheiding in landelijke gebied niet langer effectief is. Opvallend is dat deze constatering zich beperkt tot het landelijk gebied gezien de link met bv. biodiversiteit in de stad grotendeels ontbreekt.

Pag 22, Zuid Holland is ook sterk in Geothermie.

b. Ambities en Sturing

Pag 30. Klimaatbestendige delta. De focus wordt gelegd op wateroverlast en overstromingen terwijl thema's als droogte en biodiversiteit achterwege blijven. Dit, terwijl juist meer aandacht wordt gevraagd voor natuurinclusieve bouw en naar effecten van klimaatverandering op biodiversiteit (dialoog natuur Deltaprogramma).

Pag 31 Ruimtelijke impact van Circulaire economie, Wat is de rol van de Rotterdamse Haven?

Pag 31. Op verschillende plekken in het document wordt de digitale economie genoemd, wordt het belang van de digitale infrastructuur genoemd en wordt genoemd dat de toekomst digitaal is. De ruimtelijke impact ontbreekt. Evenals afstemming van ruimtelijke inbedding van digitale infrastructuur tussen de overheden gemeenten - provincie - rijk.

Ruimtelijke inpassing van de digitale infrastructuur als 5G (voor de middel lange termijn) vraagt een grotere dichtheid aan antennes en een meer verdicht glasvezelnetwerk. We vragen meer aandacht voor (de ruimtelijke aspecten uit) de position paper Data Centers in luid-Holland waarin PIH, MRDH, Den Haag, Rotterdam, IQ samen onderkennen dat Digitale infrastructuur een essentiële factor is voor internationaal opererende digitale bedrijven om zich in NL te vestigen:

- Zaken om rekening mee te houden met de ruimtelijke inpassing: Het energiegebruik en de warmteafgifte van datacentra is groot. Tot 2030 zal dit zo blijven. Grote centra hebben een 150kV aansluiting nodig. De warmte kan aan een warmtenet worden geleverd. Als na 2030 datacentra optisch worden is te verwachten dat het energiegebruik fors daalt.
- De plaatsing van (grote) datacenters bieden zowel kansen voor gebiedsontwikkeling en economische groei als impact op de energievraag en directe leefomgeving oplevert. Ons grote glastuinbouwcluster en Haven industrieel complex kunnen goed gebruik maken van de restwarmte via de warmterotonde in aanleg. En er wordt hard gewerkt aan een 'Smart Multi Commodity Grid' , een slim energienetwerk waarin warmte een belangrijke rol speelt. Datacenters kunnen belangrijke stabiele nodes worden in dit energienet;
- De MRDH is dichtbij genoeg bij het bestaande datacentercluster in regio Amsterdam om voor gebruikers van de datacenters (internationaal) als één groot cluster gezien te worden en toch voldoende afstand om resilience voordelen te bieden zoals apart en betrouwbaar elektriciteitsnet;
- Uit een eerste locatiestudie al blijkt dat realisatie van datacenters in de regio of stedelijke industriegebieden kansrijk is, met duidelijk synergie voor bestaande bedrijvigheid, het initiatief om tot de opzet van een Cross Sector Cyber Testbed te komen, de Dutch Innovation Factory in Zoetermeer en de NL-IX in Rotterdam ;

Pag 34. De best bereikbare provincie. Ook hier staat een dubbele keuze. Er staan een algemene keuze voor fiets en OV maar ook oplossen van verkeersknelpunten. Wat is de keuze van de provincie?

c. Omgevingskwaliteit

Pag 42 e.v. In het handelingskader ruimtelijke kwaliteit worden spelregels vastgesteld die het bovenlokale, algemene belang borgen bij processen die leiden tot aanpassing van de ruimtelijke kwaliteit (met als uitgangspunt verbetering daarvan). Er wordt gesteld dat om te bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling passend is, vooral de ruimtelijke impact van belang is: een ontwikkeling die past bij de schaal en aard van een gebied heeft in beginsel weinig ruimtelijke impact op de gebiedskwaliteiten en vraagt daarom geen tot weinig provinciale betrokkenheid. Hiermee wordt met name de visuele ruimtelijke impact benoemd, ofwel, hoe de ruimtelijke impact binnen een gebied beleefd zal worden. Hoe verhoudt zich dit tot gebiedskwaliteiten die niet boven het aardoppervlak te zien zijn? Concreet: hoe wordt bij dit soort stellingen gedacht over archeologische belangen?

In het verlengde daarvan: als er archeologische belangen worden meegewogen, gaat het dan alleen maar om bekende archeologische waarden (als bekende kwaliteit van een gebied) of worden dan ook archeologische verwachtingen meegewogen (zoals bv. de Erfgoedwet wel voorschrijft bij het vaststellen van een bestemmingsplan)?

Indien verwachtingen ook worden meegewogen: wordt dan alleen gekeken naar de provinciale CHS of ook naar de vaak veel gedetailleerdere informatie die voorhanden is bij veel gemeentes in Zuid-Holland (zie opmerking over schaalniveau)?

Pag 46. Ruimte in de ondergrond is schaars. Dit onderwerp vraagt om afstemming tussen provinciale en lokale omgevingsvisies. Warmtenet en Digitale infrastructuur vragen om ruimtelijke kaders op provinciaal Niveau.

Beleidskeuzes

d. Pag 53. De lijst met beleidskeuzes. Het is een lange lijst die een beetje geordend is. Sommige regels zijn geformuleerd als een keuze, andere niet. Door de lengte van de lijst gaat het overzicht verloren. Een besluit "versterken kenniseconomie ontbreekt".

e. Pag 54. Hier wordt ingegaan op het bevorderen van een leefomgeving die de gevolgen van klimaatverandering en weersextremen kan opvangen. Het is wenselijk om droogte aan de opsomming van feiten. Naar aanleiding van de opsomming van beleidskeuzes voor natuur/biodiversiteit ontbreekt de stad. De focus ligt op Natuur Netwerk Nederland en ecologische verbindingen maar niet om de biodiversiteit in de stedelijk gebied.

f. Pag 92. Ruimtelijke inpassing. Warmtenet ontbreekt.

g. Pag 96. Ruimtelijke consequenties. Circulaire economie ontbreekt. Circulaire economie brengt andere logistieke vragen met zich mee. Zoals bv. opslagruimte voor grondstof in de bouw. Deze vragen ook sturende ruimtelijke concepten.

h. Pag 122. Een uitstekend ecosysteem voor innovatie en ondernemerschap bevorderen: Wij zien graag dat wordt toegevoegd 'fysieke passende ruimte voor het behouden van spin off bedrijven van de kennisinstellingen in de regio.'

i. Pag 126. Onder goederenvervoer over water wordt de Delftse Schie als een van de belangrijkste wateren voor goederenvervoer aangemerkt. Daarbij is opgenomen dat een volledig netwerk van vaarwegen voldoende kwalitatief hoogwaardige overstortlocaties moet hebben en dat bestaande bedrijventerreinen aan de oevers van dat netwerk moeten worden behouden en beter benut. Dit is volgens ons strijdig met de ontwikkeling van Schieoevers en de watergebonden bedrijvigheid.

j. Pag 160. De provincie zet in op het behoud van groene buffers. Opvallend is de beperking die daaraan is gegeven waardoor Buytenhout, als onderdeel van de provinciale groen blauwe slinger, niet meer tot buffergebieden zou behoren. Wij zien graag dat Buytenhout als groene buffer wordt opgenomen.

k. Pag 200. Wij zien graag dat wordt toegevoegd 'belang van het behouden van spin off bedrijven vanuit de kennisinstellingen.'

l. Pag 200. In de circulaire economie zijn bedrijven in de zware milieucategorieën {betonfabrieken en zandoverslag) verdwenen. Onduidelijk is hoe hiermee om te gaan in de transitieperiode van de komende 10 jaar.

m. Pag 200. Toekomstbestendige bedrijventerreinen moeten de vitaliteit van het bedrijfsleven binnen Zuid-Holland versterken. De ambitie voor de verduurzaming die hieraan wordt gekoppeld is zeer mager en eng geformuleerd, gelet op de opmerking : "Tot slot, kunnen bedrijventerreinen een bijdrage leveren aan energie- en klimaatopgaven". Hierin ontbreekt de noodzaak om te komen tot een sterke verduurzaming van bedrijventerreinen.

n. Pag 212. Onder de stedelijke ontwikkelingen binnen bestaand dorps- en stadsgezicht worden kwaliteiten genoemd als belang van ruimtelijke kwaliteit, behoud van voldoende groen binnen de bebouwde ruimte en ruimtevraag voor klimaat, lucht, geluid etc. Wij zouden hier graag een sterke ambitie neergelegd zien voor een natuur-inclusieve bouw en ontwikkeling waarin de waarde van groen t.b.v. sociale aspecten (beleving, ontmoeting, recreatie), natuurwaarden en biodiversiteit, de waarde van groen t.b.v. luchtkwaliteit, klimaatadaptatie, de ruimtelijke aspecten van groen en de economische diensten opgenomen zouden zijn.

o. Ontwerp voor kantoren

Het huidige kantorenbeleid van de Provincie is gericht op het concentreren van kantoren op de juiste plek, het reduceren van plancapaciteit op kansarme plekken en het bevorderen van transformatie van leegstaande kantoren. De gemeente Delft merkt de Spoorzone als een lokaal en zelfs regionaal kansrijke (en niet kansarme) multimodale locatie in stad en regio aan. Met de Provincie beschouwt de gemeente Delft de Spoorzone in Delft als een locatie die ingedeeld behaart te worden in de categorie OV knooppuntenlocaties en centrum (intercity)stationslocaties.

Binnen de betreffende categorie maakt de Provincie een onderscheid tussen locaties die een (beperkte) groei mogen vertonen en locaties waar een afname van het planaanbod dient te worden gerealiseerd. De Spoorzone is hierin ingedeeld bij de subcategorie 'afname planaanbod'. De gemeente is van oordeel dat hier een arbitrair onderscheid wordt aangebracht dat ook niet (goed) onderbouwd wordt. Zoals aangegeven wordt de Spoorzone in de regio als een kansrijke ontwikkel locatie gezien. De Spoorzone voegt een geheel nieuw gemengd stedelijk woon- en werkgebied aan de stad toe welk gebied door de toevoeging van bedrijfsmatige activiteiten zelfs regionale betekenis kan krijgen.

Het Stec kantorenonderzoek dat de basis vormt voor de indeling in de verschillende categorieën kantorenlocaties deelde Delft nog in in de categorie: afname planaanbod én beperkte groei op enkele locaties. De argumentatie waarom de Spoorzone aangemerkt wordt als locatie waar het planaanbod moet afnemen is nooit gegeven.

Gelet op het lokale en regionale belang van de Spoorzone pleiten wij ervoor om Delft - net als bijvoorbeeld Leiden - te rekenen tot de subcategorie 'beperkte groei'

Antwoord

a. Hartelijk dank voor uw opmerkingen, wij nemen deze voor kennisgeving aan. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijzigingen in het beleid doorvoeren.

b. Hartelijk dank voor uw opmerkingen, wij nemen deze voor kennisgeving aan. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijzigingen in het beleid doorvoeren.

c. Hartelijk dank voor uw opmerkingen, wij nemen deze voor kennisgeving aan. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijzigingen in het beleid doorvoeren.

d. Hartelijk dank voor uw opmerkingen, wij nemen deze voor kennisgeving aan. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijzigingen in het beleid doorvoeren. Ons Omgevingsbeleid is digitaal raadpleegbaar op <https://omgevingsbeleidpzh.mendixcloud.com/p/>, voor de gehele procedure van het ter inzage leggen en vaststellen van het Omgevingsbeleid zijn er uitdraaien van de digitale raadpleegomgeving gemaakt. In het origineel, online, is er geen sprake van een opbouw of volgorde. In de raadpleegomgeving kan gezocht worden naar onder andere de beleidskeuzes, en kan er via relaties met andere beleidskeuzes, maatregelen, verordening, etc. doorgelinkt worden. Er kan naast de beleidskeuzes, ook gezocht worden op de verordening, de programma's (maatregelen), provinciale opgaven, ambities en de begrotingsdoelen. Vanuit daar kunnen alle daaraan gerelateerde onderdelen van het Omgevingsbeleid gevonden worden.

e. Hartelijk dank voor uw opmerkingen, wij nemen deze voor kennisgeving aan. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijzigingen in het beleid doorvoeren.

f. Dat is correct, het betreft hier een beleidsneutrale omzetting waarbij nog geen ruimtelijke reservering gemaakt was voor het warmtenet.

g. Wij begrijpen uw opmerking over het gemis van de ruimtelijke consequenties en de daarbij behorende logistieke vragen van de transitie naar een circulaire economie. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Het onderwerp staat eind 2019 op de LTA Omgevingsbeleid als onderdeel van het onderwerp Circulaire Economie. In 2019 wordt hieraan gewerkt samen met onze partners: kennisinstellingen, medeoverheden, het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld. Al onze partners worden uitgenodigd om hierin te participeren. Het ruimtelijk aspect van de transitie naar een circulaire economie wordt in dit proces meegenomen.

h. Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij zullen aan Provinciale Staten voorstellen te verkennen of dit tot een beleidsaanpassing leidt.

i. Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

j. Buytenhof is in zowel visie als verordening aangeduid als groene buffer en als recreatiegebied. Het betreft een beleidsneutrale omzetting. De begrenzing van de groene buffer is niet gewijzigd.

k. de zienswijze wordt niet helder op welke plek u deze toevoeging precies wenst. De tekst zoals nu opgenomen betreft ons vraaggericht bedrijventerreinenbeleid zoals vastgesteld in februari 2016. Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting voeren wij op dit moment geen wijziging in de beleidskeuze door.

l. wij nemen deze stelling voor kennisgeving aan. Het belang van ruimte voor HMC, zeker voor de transitieperiode, heeft expliciet aandacht in ons bedrijventerreinenbeleid. Zo hebben we in 2017 een nieuwe behoefteraming gemaakt, waarin ook specifiek de behoefte voor HMC is geraamd. Daarnaast moeten hectares voor HMC bedrijven die transformeren door gemeenten worden gecompenseerd, tenzij aangetoond kan worden dat er (op termijn) geen behoefte is.

m. We nemen uw opmerking voor kennisgeving aan en benadrukken dat we in ons huidige bedrijventerreinenbeleid juist expliciet inzetten op verduurzaming van de bedrijventerreinen. Dit is immers één van de drie beleidslijnen ('bedrijventerreinen verduurzamen en voorbereiden op de toekomst'), zoals genoemd in de tekst bij deze beleidskeuze. Eén van de instrumenten die we bijvoorbeeld sinds september 2018 inzetten is de subsidieregeling Energie op bedrijventerreinen Zuid-Holland. Hiermee willen we investeringen in energietransitie en verduurzaming van bedrijventerreinen helpen. Voor de verdere inhoud van de betreffende beleidslijn verwijzen we graag naar de rapportage Vraaggericht bedrijventerreinenbeleid (vastgesteld februari 2016) en de daarbij behorende jaarlijkse voortgangsrapportages, zoals te vinden op onze website.

n. De beleidsbeslissing over stedelijke ontwikkelingen binnen bestaand stads- en dorpsgebied bevat de essentie van het provinciaal beleid op dit punt. De in de zienwijze genoemde aspecten zijn relevant en passen in de bredere omschrijving in de beleidsbeslissing. Bovendien staat het de gemeente natuurlijk vrij om hier specifiek beleid op te voeren.

o. Zie A033-W0044 in de Nota van Beantwoording van 'Kantoren, verstedelijking en wonen'

A033-T0143 Detailopmerkingen Omgevingsverordening

a. Afdeling 3.5 Ontgrondingen

In de verordening is een groot aantal gevallen opgenomen waarbij ontgrondingen vergunningvrij zijn, zoals het aanleggen van waterbassins en het afgraven van bodems ter bestrijding van schimmels (art. 3.36 lid c: normale uitoefening van landbouwbedrijf). Dergelijke processen kunnen wel degelijk grote gevolgen hebben voor archeologische resten. Het egaliseren van percelen tot 0,25 m kan leiden tot het afgraven van (archeologisch verwachtingsvolle) kreekruigen (art. 3.36 lid a), etc. In sommige vergunningvrije gevallen is er sprake van een afweging in het kader van de Wabo, waarbij een ontgrondingsvergunning niks toevoegt. Dit geldt echter niet voor alle gestelde gevallen. In die gevallen veroorzaakt de afwezigheid van een te doorlopen proces van belangenafweging een risico op de ongedocumenteerde vernietiging van archeologische resten.

Lid e van art. 3.36 verwijst naar archeologische opgravingen door een instelling die in het bezit is van een opgravingsvergunning krachtens de monumentenwet 1988. Deze wet is echter niet meer van kracht (vervangen door de Erfgoedwet) en de daaraan gekoppelde opgravingsvergunning is vervangen door een certificeringsstelsel.

b. Voorstel aanpassing paragraaf 6.2.3, artikel 6.12 Bedrijven

Dit artikel van de verordening Ruimte beschrijft de (on)mogelijkheden voor het gebruik, de ontwikkeling en de transformatie van bedrijventerreinen. Ten aanzien van dat laatste punt is met name het begrip 'compensatie' van belang.

Voor de transformatie van Schieoevers is het van belang dat de verordening de mogelijkheid biedt dat compensatie ook de vorm kan krijgen van het in gebruik nemen door HMC of watergebonden bedrijven van terrein dat voorheen door niet HMC of niet-watergebonden bedrijven ingenomen werd op een als HMC of watergebonden aangewezen bedrijventerrein. Hierdoor krijgt compensatie een invulling door de wijziging van het feitelijk bedrijfsgebruik op een HMC of watergebonden bedrijventerrein in plaats van het louter planologisch compenseren. In een situatie waarin de ruimte voor HMC en watergebonden terrein beperkt is en de planologische reservering voor deze bedrijvigheid problematisch, is dit een essentiële aanvulling om meer terrein feitelijk beschikbaar te krijgen voor bedrijvigheid in deze categorie.

In artikel 6.12 van de ontwerpverordening is er verder geen rekening mee gehouden dat de VNG-handreiking ('het groene boekje') waarop artikel 6.12 is gebaseerd komt te vervallen. Deze handreiking wordt ingetrokken door de VNG en vervangen door een nieuwe systematiek waarbij niet meer met milieucategorieën wordt gewerkt maar met doelvoorschriften. Bij bestemmingsplannen met verbrede reikwijdte wordt daar al mee geëxperimenteerd. Artikel 6.12 van de ontwerpverordening laat dat echter niet toe. Artikel 6.35 - waarin een afwijkingsmogelijkheid is opgenomen voor Chw-plannen - biedt in dit geval geen oplossing omdat niet duidelijk is waar een plan dat niet van traditionele milieuzonering uitgaat aan moet voldoen.

c. Artikel 6.27 Archeologie en Romeinse limes (blz. 83 en verder)

Als een gemeente geen vastgesteld archeologiebeleid heeft, met een archeologische waardenkaart die is gestoeld op archeologisch onderzoek, dan geldt binnen de zones die op de CHS zijn opgenomen als terreinen met een redelijk tot hoge archeologische en zeer hoge archeologische verwachtingswaarde het beleid zoals opgenomen op de CHS. Wij zijn van mening dat dit te generiek is gesteld. De gemeente Delft beschikt (nog) niet over een actueel vastgesteld archeologiebeleid, maar heeft wel al sinds 1991 archeologen in dienst (die overigens voor hun werkzaamheden een archeologische waardenkaart hanteren) en is daardoor zeer goed toegerust om onderbouwde beleidsbeslissingen te nemen mbt archeologische monumentenzorg. Wettelijk gezien bestaat er

bovendien geen verplichting tot het vaststellen van een archeologiebeleid, enkel tot het rekening houden met bekende en verwachte archeologische waarden bij het opstellen van bestemmingsplannen; iets dat de gemeente Delft al vele jaren aantoonbaar en goed onderbouwd doet.

Er wordt gesteld dat in gevallen dat de provincie zelf verstoord is, of in het geval van gemeentegrens overschrijdende ontwikkelingen de provincie het bevoegd gezag is m.b.t. archeologie en niet de gemeente. Het is de vraag of deze uitspraak juridisch houdbaar is. Een vergunning kent één bevoegd gezag. Een vergunning wordt in principe aangevraagd bij de gemeente waar een project in hoofdzaak wordt uitgevoerd. Uitzonderingen op deze regel zijn expliciet benoemd in de wet/AMvB's. De provincie kan niet voor één subonderdeel binnen een vergunning de bevoegd gezag rol op zich nemen. Het bevoegd gezag voor archeologie is dus afhankelijk van het bevoegd gezag voor de totale ontwikkeling waarbinnen het aspect archeologie een rol speelt.

Antwoord

a. Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in de verordening doorvoeren. We zullen uw suggestie echter wel nader bestuderen en u berichten over de uitkomsten en het eventuele vervolg.

De opgravingsvergunning op grond van de Monumentenwet 1988 kan via het overgangsrecht van de Erfgoedwet nog relevant zijn, maar wij voegen het certificaat als bedoeld in de Erfgoedwet aan het artikel en de toelichting toe.

b. Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in de verordening doorvoeren. We zullen uw suggestie echter wel nader bestuderen en u berichten over de uitkomsten en het eventuele vervolg.

c. Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in de verordening doorvoeren. We zullen uw suggestie echter wel nader bestuderen en u berichten over de uitkomsten en het eventuele vervolg.

A033-T0144 Detailopmerkingen Programma ruimte

a. Paragraaf 2.2. Transformeren, herstructureren en verdichten

Pag 15. "Bedrijventerreinen met milieucategorie 4 en hoger verdragen zich niet met functiemenging". Dat is te stellig geformuleerd. "Gemeente moet compensatieruimte vinden voor HMC 4". Dat is een te beperkte rolopvatting van de provincie. De provincie heeft daar in een actieve rol.

b. Paragraaf 2. 5. Ruimtelijk reserveren nieuwe infrastructuur

Pag 26. Bereikbaarheid. Op de lijst met openbaar vervoerprojecten ontbreken de HOV verbinden van Delft naar Den Haag zuidwest en van Delft naar Rotterdam noordoost via Lansingerland. De projecten staan ook niet op de kaart in de povi (p 10). De lijst leest als een inventarisatie maar wat is nu het provinciale beleid?

c. Paragraaf 3.3 Cultureel Erfgoed (blz. 43)

Deze paragraaf behandelt expliciet de doelen en realisatiemix met betrekking tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie en Kinderdijk. Het betreft het versterken en behouden van de kernkwaliteiten van dit Unesco werelderfgoed. Vanuit het oogpunt 'Unesco-status' is het opmerkelijk dat de Limes-zone hier niet wordt genoemd. De Limes-zone is weliswaar nog niet opgenomen op de werelderfgoedlijst, maar komt in zowel de omgevingsvisie als -verordening op meerdere plekken terug (vaak ook in het rijtje met Kinderdijk en de Waterlinie) en er worden verschillende instrumenten/regels aan gekoppeld om deze zone te behouden en versterken. Waarom wordt deze zone hier dan niet expliciet benoemd?

Deze vraag stellen we met name ook vanuit de achtergrond dat juist de kernkwaliteiten, zichtbaarheid, belevingswaarde, etc. van de Limes-zone belangrijke criteria zullen zijn bij het (al dan niet) opnemen van de Limes-zone op de Werelderfgoedlijst en het dus ook van belang is dat de provincie (en betrokken gemeenten) hier in dit stadium al zeer bewust mee bezig zijn.

d. Paragraaf 4.2 Duurzaam gebruik van de ondergrond (blz. 47 en verder)

De provincie introduceert een instrumentarium om de bodem correct te kunnen betrekken bij beleidskeuzes (bodemtoets en bodemladder). Hernieuwbaarheid en omkeerbaarheid zijn daarbij belangrijke factoren. Dit zijn echter elementen die voor archeologische waarden niet op gaan: wanneer een ingreep in de bodem ertoe leidt dat archeologische waarden worden geschaad, is er sowieso geen sprake van hernieuwbaarheid en omkeerbaarheid (weg is weg). De vraag of een initiatief acceptabel is, zal dus niet enkel moeten worden beantwoord vanuit de insteek of de bodem hernieuwbaar of omkeerbaar is, maar ook in hoeverre dat opgaat voor zaken die zich in die bodem bevinden, zoals archeologische resten. Wellicht wordt deze

categorie gewogen in de categorie "Beheersbaarheid", maar dat lijkt meer te gaan om milieuhygiënische aspecten.

De provincie Zuid-Holland kent een zeer rijk archeologisch bodemarchief, niet alleen vanwege haar lange bewoningsgeschiedenis, maar ook omdat de relatief natte ondergrond ervoor zorgt dat archeologische resten goed bewaard blijven. Processen die van invloed zijn op de staat van het landschap en de ondergrond kunnen grote gevolgen hebben voor in de bodem aanwezige archeologische resten. Het oxideren van veengebieden is bijvoorbeeld rampzalig voor de daarin opgeslagen archeologische vindplaatsen met veel organische overblijfselen; dergelijke overblijfselen blijven in de natte bodem bewaard, maar verdwijnen wanneer ze worden blootgesteld aan zuurstof.

Zowel bij de beschrijvingen van de risico's die actuele natuurlijke processen met zich meebrengen als bij de potentiële maatregelen die daarvoor worden genomen, staan geen verwijzingen naar de risico's voor archeologische resten en in hoeverre deze risico's worden meegenomen in belangenafwegingen.

Archeologische resten worden niet enkel bedreigd door graafwerkzaamheden, maar zijn kwetsbaar voor alles wat veranderingen in de ondergrond teweegbrengt; of het nu gaat om een natuurlijk proces zoals veenbodemdaling of om een intentioneel 'technisch'-proces om bodemdaling tegen te gaan.

e. Schaalverschil gemeente vs. provincie

Provinciale beleidsinstrumenten zijn bedoeld voor een ander schaalniveau dan die van de gemeente. Evenredig daarmee zijn provinciale belangen van een andere, minder gedetailleerde schaal dan gemeentelijke belangen. Tijdens het samenstellen van de atlas van de provinciale Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) is een discussie over schaalniveaus gevoerd tussen enerzijds de provinciale archeologen en anderzijds archeologen die op gemeentelijke schaal opereren. Gemeentes beschikken vaak over meer gedetailleerd kaartmateriaal (gemeentelijke schaal) dan de provincie (provinciale schaal). In het kader van de CHS heeft de provincie er bewust voor gekozen geen gebruik te maken van het gedetailleerde materiaal, vanwege het beoogde schaalniveau. Op zich een verdedigbare keuze. Dit heeft echter wel geleid tot twee 'waarheden': enerzijds een kaart waarop staat afgebeeld in welke gebieden zich volgens de provincie waardevolle archeologische vindplaatsen kunnen bevinden (archeologische verwachting) en anderzijds de verwachtingskaarten die gemeentes hanteren. Te kort en ongenueanceerd samengevat komt dit er ongeveer op neer dat volgens de provincie waardevolle archeologische resten zich bevinden op fossiele geulruggen en in stads-/dorpskernen terwijl op gemeentelijk niveau (onderbouwd) ook verwachtingszones aan andere gebieden zijn toegewezen.

In de omgevingsvisie, -verordening en het programma ruimte wordt vaak aangegeven dat bepaalde processen, ontwikkelingen, etc. geen ingrijpen/toezicht/sturing vanuit de provincie vereisen, omdat er geen provinciale belangen worden geschaad. Het provinciale archeologische belang is echter aanmerkelijk minder gedetailleerd dan het gemeentelijk archeologisch belang. Met andere woorden: als de provincie van mening is dat er geen archeologisch belang wordt geschaad is een gemeente het daar niet per definitie mee eens. Archeologische waarden kunnen echter maar één keer worden verstoord (weg is weg).

Wanneer de provincie op basis van grootschaliger kaartmateriaal voor een bepaald gebied geen archeologisch belang meeweegt en dus ontwikkelingen toestaat zonder eisen op het gebied van de archeologische monumentenzorg, kunnen daarbij (onomkeerbaar) archeologische resten worden geschaad die op basis van gemeentelijk kaartmateriaal wel werden verwacht. Het verschil in schaalniveau van de brondata (in dit geval de CHS) is daardoor op het gebied van archeologische waarden mijns inziens problematisch.

f. Ontwerp verstedelijking & wonen

Pag 1. Voeg toe aan 'bouwen naar behoefte': passend bij de woonvraag van de werknemers van nieuwe bedrijven.

Pag 1. 'De voorkeur gaat uit naar nieuwe woningbouw binnen bestaand stads- en dorpsgebied en nabij hoogwaardig openbaar vervoer'. En: 'De provincie wil dat de ladder op (sub)regionaal niveau wordt toegepast en dat samenwerkende gemeenten een gezamenlijk beeld ontwikkelen van de ontwikkelmogelijkheden binnen en buiten bestaand stads- en dorpsgebied'. Hoe verhoudt deze beleidskeuze zich met de 3 ha kaart waarin wonen buiten bestaand stads- en dorpsgebied toegestaan wordt, nagenoeg zonder deze voorwaarden?

Pag 4. Onder het kopje 'regels in de Omgevingsverordening' staat alleen een blanco kaartje en paragraaf nummer §6.2.3. Wat had hier moeten staan?

Antwoord

a. Dit onderdeel van het provinciaal beleid is inhoudelijk niet gewijzigd bij de beleidsneutrale omzetting naar het Omgevingsbeleid. Wij zullen uw opmerkingen betrekken bij de eerstvolgende herziening van het provinciaal beleid met betrekking tot bedrijventerreinen.

b. Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

c. Dit onderdeel van het provinciaal beleid is inhoudelijk niet gewijzigd bij de beleidsneutrale omzetting naar het Omgevingsbeleid. De teksten zijn dus overgenomen uit het vorige Programma ruimte. De Omgevingsvisie bevat het volledige palet van het provinciaal beleid met betrekking tot cultureel erfgoed. Aanvullend hierop is voor enkele ruimtelijk relevante onderdelen het beleid geoperationaliseerd in het Programma ruimte. Dit geldt dus niet voor alle onderdelen van het beleid voor cultureel erfgoed. Overigens is de Limes-zone voor wat betreft de archeologische aspecten beschermd via de Omgevingsverordening.

d. Het beleid voor bodem en ondergrond en voor archeologie is niet gewijzigd bij de beleidsneutrale omzetting hiervan naar de Omgevingsvisie. Wij voeren nu dan ook geen wijzigingen op dit punt door. Overigens zijn wij het met u eens dat het belang van het archeologisch bodemarchief altijd moet worden meegewogen bij de besluitvorming over processen die hierop van invloed zijn, ook als het niet gaat om graafwerkzaamheden.

e. Het beleid voor archeologie en de Cultuurhistorische Hoofdstructuur is niet gewijzigd bij de beleidsneutrale omzetting hiervan naar de Omgevingsvisie. Wij voeren nu dan ook geen wijzigingen op dit punt door. Overigens wil het feit dat de provincie zich richt op de provinciale schaal (als het gaat om archeologie), niet zeggen dat archeologische waarden die niet in het provinciaal beleid zijn aangeduid zomaar genegeerd kunnen worden. Er geldt wettelijke bescherming. Bovendien is de gemeente eerstverantwoordelijk voor beschermen van archeologische waarden in het bestemmingsplan.

f.

Het gaat om de behoefte van iedereen, dus ook werknemers van nieuwe bedrijven. Wij vinden het niet nodig dit expliciet in die paragraaf op te nemen.

De 3 ha kaart moet in samenhang worden gezien met de regionale woonvisies, waarin de samenhang tussen binnenstedelijk en buitenstedelijk nadrukkelijk aan de orde komt. De 3 ha kaart is vooral een ruimtelijk instrument, om de provincie zeggenschap te geven over grote buitenstedelijke bouwlocaties. Het is geen blancokaart. Het werkingsgebied betreft geheel Zuid-Holland. De regels voor stedelijke ontwikkeling zijn namelijk van toepassing in de hele provincie. De betreffende regels staan in paragraaf 6.2.3 van de Omgevingsverordening.

A033-Y0008 Leefomgevingstoets Omgevingsbeleid Zuid-Holland

In de Leefomgevingstoets Omgevingsbeleid Zuid-Holland in het hoofdstuk 'Behalen van ambities' wordt op een aantal ambities al benoemd dat de ambitie met het voorgestelde beleid niet gehaald wordt of dat de betreffende beleidsverrijking geen concrete onderdelen bevat met relevante effecten ten aanzien van de ambitie, en het daarmee niet bijdraagt aan het halen van de ambitie. Onduidelijk is wat de betekenis hiervan is voor deze beleidsverrijkingen en wat het betekent voor aanpassing van het voorgelegde Ontwerp-Omgevingsbeleid.

Antwoord

Dit laat zien dat er aanpassingen in het beleid nodig zijn om in de toekomst de ambities wel te kunnen gaan halen.

A033-Z0023 Ontwerp Omgevingsvisie

De visie, en de daarin opgenomen ambities, zijn op sommige punten vrij abstract en de samenhang ontbreekt. De gemeente heeft behoefte aan een compacte POVI, waarin de hoofdlijn van het beleid helder is. Het is nu nog teveel een optelsom van schijnbaar losse beleidsterreinen. De beleidskeuzes lijken onderling strijdig. Er is zoveel tekst in verschillende documenten dat iedereen er in zou kunnen lezen wat hij wil. Verschillende uitspraken staan er tegengesteld in.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

A034 – Gemeente Goeree-Overflakkee

A034-T0177 Huisvesting arbeidsmigranten

De gemeente wordt gevraagd bij nieuwe bedrijfsmatige ontwikkelingen inzicht te geven in hoe de vraag naar arbeid wordt opgelost. Specifiek gaat het daarbij om arbeid waarvoor arbeidsmigranten worden ingeschakeld. Dit met als doel om inzicht te krijgen in de behoefte naar huisvesting van arbeidsmigranten. Daarnaast wordt de gemeente gevraagd in de woonvisie inzicht te geven in de behoefte naar logiesfuncties voor arbeidsmigranten. Er zijn vraagtekens bij de mogelijkheid die gemeenten daarbij hebben. Anders dan bij bijvoorbeeld het in beeld brengen van de behoefte naar woningen beschikken gemeente niet over gegevens op basis waarvan een redelijke inschatting kan worden gemaakt van de vraag naar/de behoefte aan (nieuwe) logiesfuncties. Tijdelijke (buitenlandse) werknemers schrijven zich in veel gevallen niet in bij de gemeente. In zoverre is het voor gemeente dus moeilijk, zo niet onmogelijk om in te schatten hoeveel tijdelijke werknemers er in de gemeente werkzaam zijn en hoe groot de behoefte is naar tijdelijke woonruimte. Meer dan een redelijke inschatting op basis van ervaringscijfers kan er dan ook niet gemaakt worden. Een dergelijke regeling is dan ook niet uitvoerbaar.

Antwoord

In uw zienswijze zet u vraagtekens bij de mogelijkheid die gemeenten hebben om de behoefte aan logiesfuncties voor arbeidsmigranten in beeld te brengen.

Wij zijn van mening dat elke gemeente een beredeneerde schatting kan maken van het aantal arbeidsmigranten in haar gemeente. In de publicatie: "Aan de slag met flexwonen! Een handreiking om de vraag naar en de mogelijkheden voor flexwonen in beeld te krijgen en zelf lokaal aan de slag te gaan" die op 17 januari 2019 is gepresenteerd, staat hoe men tot deze schatting kan komen.

Op basis van deze inschatting kan, in combinatie met het beeld van lokale woningmarkt, een behoefte aan aantal logiesplekken worden bepaald.

A034-T0178 Flexwonen

De gemeente mist in de Omgevingsvisie de mogelijkheid om recreatieparken, die geen recreatieve potentie meer hebben, in te zetten voor het oplossen van deze tijdelijke woning nood en/of de huisvesting van arbeidsmigranten. Hierbij kan gedacht worden aan omzetten naar een bredere logiesfunctie of de omzetting naar woondoeleinden. Ook de landelijke politiek geeft aan dat het omzetten van recreatiewoningen voor flexwonen in ieder geval bespreekbaar moet worden gemaakt. In de Omgevingsvisie ontbreken deze mogelijkheden echter. Verzocht wordt hierover een standpunt in te nemen in lijn met de landelijke politiek.

Antwoord

Naar aanleiding van uw reactie dat u in de omgevingsvisie mist dat recreatieparken, die geen recreatieve potentie meer hebben, voor het oplossen van de tijdelijke woningnood en/of de huisvesting van arbeidsmigranten ingezet kunnen worden, merken wij op dat dit wat ons betreft niet de oplossing is. Wij zijn van mening dat recreatiewoningen door hun aard een eigen (recreatieve) waarde hebben, die door permanente bewoning toe te staan, verloren gaat.

Ten behoeve van flexwonen zijn wij juist op zoek naar tijdelijke, goedkope woonruimten voor mensen die snel woonruimte moeten hebben. De omvang van deze groep, de zogenoemde spoedzoekers, is substantieel en deze spoedzoekers vragen om een structurele oplossing. Zo'n structurele oplossing is het aanbieden van woonruimten in tijdelijke of permanente bebouwing (al dan niet in leegstaand of getransformeerd vastgoed), voor de verschillende groepen spoedzoekers.

Ten behoeve van de huisvesting van kort in Nederland verblijvende arbeidsmigranten zien wij graag dat, zeker als het om grotere aantallen gaat, specifieke huisvesting (logies) wordt gerealiseerd.

Het toestaan van permanente bewoning op recreatieparken en herbestemmen van recreatiewoningen leidt ertoe dat parken transformeren naar stedelijke functies, vergelijkbaar met woonwijken. Het eindbeeld van

de door u verzochte beleidswijziging is verdere verstedelijking buiten steden en dorpen, op plekken waar de infrastructuur niet afdoende is en voorzieningen meestal ontbreken. Het tast verder het recreatieve karakter aan van hiertoe aangewezen gebieden en gaat ten koste van recreatieve verblijfsmogelijkheden. Daarnaast is een belangrijk aspect dat mensen die daar verblijven zich niet altijd in kunnen schrijven in de BRP, waardoor het gebruik van verschillende sociale voorzieningen (bijvoorbeeld een uitkering) onmogelijk is. Permanente bewoning van recreatiewoningen wordt daarom door de provincie beschouwd als een ongewenste ontwikkeling.

Verder zien wij in de provinciale verkenning Verblijfsrecreatie die eind 2018 is gepresenteerd, dat recreatieparken snel verouderen ten opzichte van de marktvraag en niet meer investeren in voorzieningen voor recreatie. Daardoor worden veel recreatieparken meer en meer afhankelijk worden van de huisvesting van arbeidsmigranten en spoedzoekers. Deze ontwikkeling zorgt ervoor dat de recreatiefunctie van parken nog verder uitgehold. In het vervolgproces op de verkenning Verblijfsrecreatie die de komende periode loopt, is deze ontwikkeling een van de uitdagingen waarop verder zal worden ingezoomd.

A034-T0179 Opschaling agrarische bouwblokken

Zowel de verordening (artikel 6.18) als de visie maken een agrarisch bouwblok van maximaal 2 hectare mogelijk. Verdere opschaling is mogelijk maar alleen als twee bouwblokken samen worden gevoegd en het achterblijvende blok (planologisch) wordt gesaneerd. Vanuit de agrarische sector op Goeree-Overflakkee komen steeds meer signalen dat de oppervlaktemaat van 2 hectare een verdere groei en ontwikkeling onmogelijk maakt. Inmiddels zijn er ook al een aantal concrete verzoeken waarbij een verdere groei vooralsnog niet mogelijk is vanwege de in het provinciale beleid en verordening opgenomen oppervlaktemaat. Opschaling is wel mogelijk maar alleen als een bouwblok elders wordt gesaneerd. Deze regeling is economisch niet uitvoerbaar voor de sector. Een agrariër die wil uitbreiden moet eerst tot aankoop van een ander bedrijf/bouwblok over gaan en dit vervolgens saneren voor hij tot schaalvergroting over kan gaan. Deze werkwijze betekent eerst een forse investering, de aankoop, welke vervolgens geheel vernietigd moet worden, de sanering, voor weer geïnvesteerd kan worden, de uitbreiding. Dit zal in veel gevallen economisch niet uitvoerbaar zijn. Daarnaast zijn er voldoende alternatieven om de ruimtelijke kwaliteit bij schaalvergroting te waarborgen, bijvoorbeeld door middel van een gedegen landschappelijke inpassing. Verzocht wordt dan ook deze regeling aan te passen. Vergroting van het bouwblok zou volgens ons ook mogelijk moeten zijn als afdoende maatregelen worden getroffen om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen, bijvoorbeeld door landschappelijke inpassing. Een alternatief is dat de gesaneerde bouwblokken eveneens, al dan niet in beperkte mate, ingezet kunnen worden voor een ruimte voor ruimte regeling zodat de investering die gedaan moet worden voor de aankoop en sanering, nog enigszins terugverdiend kan worden.

Antwoord

Het beleid en de regels voor de omvang en de bouw mogelijkheden van agrarische bedrijven zijn niet gewijzigd bij de beleidsneutrale omzetting van de Visie ruimte en mobiliteit en de Verordening ruimte naar de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening. Dit beleid en deze regels staan thans dan ook niet ter discussie.

Terzijde merken wij nog op dat het vergroten van bouwpercelen van veeteeltbedrijven de bouw van megastallen kan ontlokken. Wij vinden dat een ongewenste ontwikkeling.

A034-T0180 Geitenhouderij

Artikel 6.18, onder k van de Omgevingsverordening verbiedt de nieuwe vestiging van geitenhouderijen. De gemeente onderschrijft dit algemene verbod uit het oogpunt van volksgezondheid, echter zouden er wel mogelijkheden moeten worden opgenomen om hiervan af te wijken, namelijk als uit onderzoek blijkt dat een verdere uitbreiding geen gevaar voor de volksgezondheid vormt of als zich in een straal van twee kilometer geen woonfuncties bevinden.

Antwoord

Het beleid en de regels voor agrarische bedrijven, waaronder geitenhouderijen, zijn niet gewijzigd bij de beleidsneutrale omzetting van de Visie ruimte en mobiliteit en de Verordening ruimte naar de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening. Dit beleid en deze regels staan thans dan ook niet ter discussie.

A034-T0181 Aangewezen stiltegebieden

De locatie Zuiderdieppolder bij Steilendam is overeenkomstig kaart 6 aangewezen als stiltegebied. Dit gebied is echter ook aangewezen als wind-op-land locatie. Op deze locatie is inmiddels het windpark Kroningswind planologisch gerealiseerd. Een windpark is een inrichting die enige geluidsbelasting met zich meebrengt. De aanwijzing van dit gebied als stiltegebied en als wind-op-land locatie dan ook niet met elkaar te verenigen en naar buiten toe ook niet uit te leggen. Verzocht wordt de aanduiding van het stiltegebied zo te wijzigen, dat dit geen overlap vertoont met het aangewezen plaatsingsgebied voor wind-op-land.

Antwoord

Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde. Overigens is er geen geluidnorm verbonden aan de aanwijzing van een stiltegebied in Zuid-Holland; daarmee is de combinatie stiltegebied en windpark geen onmogelijke combinatie.

A034-T0182 Aangewezen wind-op-landlocaties

In artikel 6.28 van de Omgevingsverordening is de aanwijzing van wind-op-land locaties geregeld. Deze locaties zijn een-op-een overgenomen uit de oude verordening. Op 12 februari 2018 heeft de gemeente verzocht het plaatsingsgebied Battenoot aan te passen overeenkomstig de bij de brief van 12 februari 2018 gevoegde kaart. De gemeente vindt het bijzonder teleurstellend dat tot op heden geen reactie van de provincie is ontvangen op dit verzoek. Vervolgens is in de verordening de oude locatie weer opgenomen. Dit doet geen recht aan de wijze waarop de gemeente voortvarend met de forse windopgave is omgegaan. Verzocht wordt met klem om dit plaatsingsgebied aan te passen overeenkomstig het kaartbeeld dat bij de brief van 12 februari 2018 is bijgevoegd.

Antwoord

In het Programma Ruimte is ten aanzien van de locaties windenergie bepaald dat gestreefd wordt naar optimale invulling van de vastgestelde locaties windenergie. Binnen dit plaatsingsgebied is technisch gezien ruimte voor 9 windturbines. Om tegemoet te komen aan de bezwaren uit de dorpen Nieuwe en Oude Tonge hebben de initiatiefnemers van het windpark, in nauw overleg met de gemeente, 6 windturbines aangevraagd. Deze zijn vastgelegd in bestemmingsplan en omgevingsvergunning. Voor het windpark is SDE+-subsidie verleend. Door deze keuze zijn ruimere afstanden tot de beide dorpen gecreëerd waarmee de potentiële milieueffecten voor de omwonenden zijn gereduceerd.

De voorgenomen invulling van deze locatie kan, binnen de gegeven omstandigheden, worden gezien als de meest optimale maatwerkoplossing. Het is zeer onwaarschijnlijk dat binnen afzienbare termijn een nieuwe initiatiefnemer zich meldt voor de plaatsing van extra turbines binnen deze locatie danwel dat hiervoor

vergunning zal worden verleend. Wij kunnen dan ook instemmen met de aanpassing van het plaatsingsgebied Battenoord zoals door de gemeente wordt verzocht.

Hoewel het provinciaal beleid voor windenergie niet is aangepast bij de beleidsneutrale omzetting naar het Omgevingsbeleid, nemen wij deze aanpassing nu toch mee. Het gaat namelijk om een aanpassing aan de feitelijke plansituatie. Het nog langer handhaven van een achterhaalde aanduiding vinden wij ongewenst. Dit laat onverlet dat wij ervan uitgaan dat de intentie die de gemeente heeft vastgelegd in haar Structuurvisie windenergie (2014), tot het realiseren van minimaal 225 MW windenergie binnen de in de Structuurvisie opgenomen plaatsingsgebieden, hierdoor niet wordt gewijzigd.

Wijziging Omgevingsbeleid:

Het plaatsingsgebied voor de winlocatie Battenoord wordt aangepast op kaart 16 'Windenergie' van de omgevingsverordening.

A034-X0001 Digitaal systeem is traag of werkt niet

De digitale raadpleegomgeving werkt niet of zeer traag. Het selecteren van een locatie op de kaart en vervolgens kunnen raadplegen van informatie geeft een foutmelding. Hierdoor is informatie slecht te benaderen en niet integraal raadpleegbaar waardoor het lastig is een compleet beeld te krijgen van de stukken die ter inzage liggen. In de huidige digitale omgeving doen deze problemen zich over het algemeen niet voor.

Antwoord

Wij zijn op de hoogte van enkele problemen. Er wordt hard gewerkt aan doorontwikkeling van de digitale raadpleegomgeving. Heeft de raadpleegomgeving een tijd op de achtergrond open gestaan, dan is het wel aan te raden de website te verversen voor verder gebruik. Dit voorkomt in veel gevallen ook de foutmelding. Ophalen van de meer specifieke werkingsgebieden kan soms, zeker bij selectie van een groot aantal beleidsbeslissingen, tijd kosten.

Wij herkennen ons echter niet in algemene traagheid van de raadpleegomgeving, of het niet werken er van. En horen het graag als dit probleem zich voor blijft doen.

A035 – Gemeente Waddinxveen

A035-T0225 Samenwerken: energie en klimaat

De provincie heeft de ambitie om in 2035 alle woningen CO2-neutraal en in 2050 klimaatrobuust te laten zijn. De gemeenten hebben hierin allemaal hun eigen ambities die vastgelegd zijn in duurzaamheidsvisies. Ook zijn er regionale energiestrategieën waar dit thema in naar voren komt. De Waddinxveense strategie past binnen het klimaatakkoord. Ook hier lijkt samenwerking ons meer op zijn plaats dan het opleggen van regels.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijzigingen in het beleid doorvoeren. De provincie is deelnemer aan het RES proces en ondersteunt/faciliteert deze ook. Wij zullen aan Provinciale Staten voorstellen hiervoor een beleidswijziging voor te bereiden.

A035-T0226 Zuidplaspolder

Wij missen de Zuidplaspolder in de beleidsbeslissing. Waddinxveen is onderdeel van het project Zuidplaspolder. Dat project is voor een deel in uitvoering. Het provinciaal beleid ten aanzien van het 'middengebied' is niet eenduidig. In het programma staat het project opgenomen, op andere plaatsen wordt daar beleidsmatig afbreuk aan gedaan. Het wordt ons niet duidelijk op welke wijze dit bovenregionale project beleidsmatig is opgenomen. Evenmin is ons duidelijk hoe de provincie de bovenregionale opgave ziet naast de regionale / lokale behoefte. Om het proces dat nu loopt richting te geven, is duidelijkheid gewenst.

Antwoord

De ontwikkeling van de Zuidplaspolder is voor een groot deel onderdeel van het generieke provinciale beleid zoals opgenomen in het visiedeel en verordening ruimte. Het programma ruimte beperkt zich tot de kern van het provinciale belang mbt de Zuidplaspolder namelijk dat de Zuidplaspolder wordt gezien als een strategische duurzame reservering voor woningbouw. Tevens is de Rode Waterparel aangewezen als topmilieu voor het leveren van een bijdrage aan het (inter)nationaal vestigingsklimaat. De gemeente Zuidplas is een verkenning gestart naar de concrete invulling en uitwerking van dat programma. De provincie is evenals uw gemeente betrokken bij dit proces. Voor de bovenregionale opgave naast de regionale / lokale behoefte is de regionale woonvisie van belang die wordt afgestemd met en goedgekeurd door de provincie. In de regionale woonvisie is de Zuidplaspolder als aparte paragraaf opgenomen. De provincie werkt samen met de regio voor een actualisatie van deze bovenregionale behoefte.

A035-T0227 Aantal regels in de omgevingsverordening

In zijn algemeenheid valt ons op dat de omgevingsverordening uit een zeer groot aantal regels bestaat. Wij vinden het een gemiste kans om niet te kijken naar regels die overbodig zijn of vereenvoudigd kunnen worden. Deregulering is een van de verbeterdoelen van de Omgevingswet. Ook hier had de samenwerking met partners opgezocht kunnen worden.

Antwoord

Bij het ontwerp van de Omgevingsverordening is kritisch gekeken naar de bestaande regels in de 18 bronverordeningen. Het zal duidelijk zijn dat bij de omvorming van 18 verordeningen tot één geheel, nog steeds sprake zal zijn van een groot aantal regels. Niettemin is het aantal regels vergeleken met het aantal regels in de afzonderlijke verordeningen afgenomen omdat dubbelingen zijn verwijderd en procedures zijn geharmoniseerd. Bij de verdere ontwikkeling van de Omgevingsverordening zal wederom aandacht worden gegeven aan deregulering, met name ook via de weg van participatie.

A035-T0228 Herformuleringen in de omgevingsverordening

Bij de stukken zat geen transponeringstabel, waardoor het moeilijk na te gaan was hoe de bestaande verordeningen in de Omgevingsverordening zijn verwerkt. Nadat wij de transponeringstabel specifiek hebben opgevraagd en hadden ontvangen, hebben wij geconstateerd dat er meerdere artikelen toch anders waren geformuleerd dan in de oorspronkelijke verordeningen. Het was nog steeds niet bij alle artikelen mogelijk om te achterhalen waar ze vandaan kwamen en dus ook niet of er sprake is van een beleidsarm of een beleidsrijke wijziging.

Antwoord

De omgevingsverordening is een vertaalslag en integratie van afzonderlijke verordeningen naar één verordening. Om daar een samenhangend geheel van te maken, was het nodig om dubbelingen te verwijderen, procedures te harmoniseren en de stijl te uniformeren. Daarbij is de oorspronkelijke indeling van de verordeningen deels losgelaten en een aantal artikelen opnieuw geformuleerd. Niet alle bepalingen in de Omgevingsverordening zijn herleidbaar tot één enkel artikel uit een bronverordening omdat het met het oog op de integratie nodig was om een aantal onderwerpen uit de diverse verordeningen te lichten en in een afzonderlijk hoofdstuk op te nemen, zoals de algemene bepalingen bij hoofdstuk 3. Deze onderwerpen waren veelal verspreid over en binnen de bronverordeningen geregeld. Verder is ter voorbereiding op de Omgevingswet ook een aantal artikelen opgenomen die aansluiten bij de indeling van de Omgevingswet, bijvoorbeeld de bepalingen omtrent toepassingsbereik, oogmerk en bevoegd gezag. Deze onderwerpen volgden ook uit de bron-verordeningen, maar stonden niet in afzonderlijke artikelen.

A035-T0229 Vaarwater (omgevingsverordening)

Bij artikel 2.1 over vaarwater is de tekst gewijzigd ten opzichte van de oorspronkelijke verordening. Het is voor ons niet duidelijk welke artikelen zijn geschrapt, ongewijzigd zijn overgenomen en welke (redactionele) wijzigingen bevatten.

Antwoord

Artikel 2.1 van de Omgevingsverordening betreft de aanwijzing van vaarwegen en vrijwaringszones. Dit is een redactionele wijziging ten opzichte van de artikelen in de Vaarwegenverordening Zuid-Holland 2015 en een tekstuele ongewijzigde overname uit de verordening ruimte 2014.

Lid 1

De aanwijzing van vaarwegen ansich in lid 1 is ongewijzigd overgenomen uit de Vaarwegenverordening Zuid-Holland 2015. In deze verordening is de aanwijzing van vaarwegen geregeld in artikel 3 (Toepassingsbereik), 4 (Vaarwegbeheer Lijst A) en 5 (Vaarwegbeheer lijst B). De Vaarwegenverordening Zuid-Holland 2015 wijst middels lijsten (A en B) vaarwegbeheer toe aan diverse vaarwegbeheerders. In artikel 2.1 van de Omgevingsverordening wordt naar analogie van de Omgevingswet eerst het betreffende gebied geometrisch begrensd alvorens hier materiele regels over te stellen. Zie voor de ongewijzigde begrenzing de toepasselijke kaart 2. Vervolgens wordt het vaarwegbeheer in hoofdstuk 5 (Toedeling van taken) in artikelen 5.1 (Provinciale Infrastructuur) en 5.2 (Toedeling vaarwegbeheer aan anderen) ongewijzigd aan de diverse vaarwegbeheerders toegedeeld middels de reeds bekende lijsten A en B.

Lid 2

De mogelijkheid tot aanwijzing van vaarstroken, veiligheidsstroken en veiligheidszones is ongewijzigd overgenomen uit artikel 12 (Vaarstroken, veiligheidsstroken en veiligheidszones) van de Vaarwegenverordening Zuid-Holland 2015.

Lid 3

De aanwijzing van vrijwaringszones als bedoeld in het derde lid is ongewijzigd overgenomen uit de verordening ruimte 2014. Artikel 2.1.8 (Vrijwaringszones provinciale vaarwegen) is ongewijzigd omgezet in artikel 6.19 van de Omgevingsverordening. De geometrische verbeelding van deze zones is toegevoegd aan kaart 2 van de Omgevingsverordening, dit was kaart 4: Provinciale vaarwegen van de verordening ruimte 2014.

A035-T0230 Windenergie (omgevingsverordening)

In het kader van windenergie hebben we u op 29 november 2018 een brief gestuurd over het staken van de realisatie van een vijfde windturbine in Waddinxveen. Om voortgang te houden in de realisering van de gemeentelijke, regionale en provinciale duurzaamheidsambities, zullen andere mogelijkheden en locaties voor windenergie binnen de gemeente Waddinxveen worden onderzocht. Zo kunnen we mogelijkheden verkennen voor het opschalen van de bestaande vier naar drie grotere windmolens. Daarmee kan ruim twee keer zoveel energie worden opgewekt als in de huidige situatie. Uit een verkenning blijkt dat vliegveld Rotterdam The Hague Airport voor hoogtebeperkingen van bouwwerken zorgt. De windmolens mogen op deze locatie niet hoger dan 150 meter (tiphoogte) worden. Vanwege de lage subsidies op windenergie zijn echter alleen moderne, hoge windmolens rendabel te krijgen. We willen, voordat er uit gesproken wordt of er op deze locatie hogere windmolens wenselijk zijn, graag verkennen of hogere windmolens überhaupt mogelijk zijn. Het ontwerp-Omgevingsbeleid lijkt hier geen of onvoldoende mogelijkheden voor te geven. Wij herhalen daarom in deze zienswijze onze zienswijze die wij bij de VRM In januari 2018 hierover hebben ingediend. Ten aanzien van de energietransitie staan wij samen voor een grote verandering. De opgave is van zo'n omvang dat met gebruikmaking van nu bekende technieken een volledige transitie niet mogelijk lijkt. Op dit onderdeel treden wij graag met u in gesprek om de mogelijkheden te verkennen en initiatieven mogelijk te maken.

Antwoord

De energietransitie-doelen in visie Ruimte en Mobiliteit en verordening Ruimte zijn ontleend aan het SER-Energieakkoord van 2013. Voor windenergie betekent dit het realiseren van 735,5MW wind op land in 2020. De verordening Ruimte maakt deze opgave ruimtelijk mogelijk. Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde.

De beperking voor het plaatsen hogere windturbines op de locatie in Waddinxveen komt niet voort uit onze verordening maar is het gevolg van de aanwezigheid van Rotterdam The Hague airport. Via ons omgevingsbeleid kunnen we hier geen verandering in brengen.

Een in 2019 te sluiten Klimaatakkoord alsmede vast te stellen Regionale Energiestrategieën kunnen ertoe leiden dat de planologische kaders voor duurzame energieopwekking in de toekomst worden aangepast. Bij de totstandkoming van de Regionale energiestrategieën is de provincie betrokken en in gesprek met de partijen en gemeenten in de regio's.

A035-V0002 Leesbaarheid

In het stuk over de Groenblauwe Leefomgeving vinden wij de manier waarop het nieuwe beleid is opgenomen erg helder weergegeven. Het beleid sluit goed aan op de klimaatopgave. Ook waarderen wij de brede opzet. Wel hebben wij een paar aandachtspunten. Het stuk is niet goed leesbaar. Wij constateren dubbelingen. Ook vragen wij ons af waarom er is gekozen voor het beschrijven van ambities per thema en niet per gebied.

Antwoord

De Provincie heeft met de nieuwe Visie integraal gekeken naar de uitdagingen binnen Zuid-Holland. Klimaat is een opgave die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving. Wij vinden het jammer te horen dat het voor u niet goed leesbaar is, de dubbelingen ontstaan daarbij door de overlap van de ambities die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

De Provincie deelt uw mening dat ambities uit de Visie meer of minder kunnen spelen binnen specifieke gebieden. De Visie richt zich daarbij op de opgaven binnen de gehele provincie Zuid-Holland. In de Uitvoeringsagenda zal daarbij worden ingegaan op wat dit specifiek betekent voor bepaalde gebieden.

035-V0003 Samenwerking

Een positief aspect van de visie is dat er gericht wordt op samenwerking tussen partijen bij de uitvoering. Wat wij echter niet goed begrijpen is waarom er nieuwe samenwerkingsverbanden in het leven geroepen moeten worden. Er zijn al veel samenwerkingsverbanden op het terrein van water en groen. Het lijkt ons dan ook logischer om vanuit bestaande samenwerkingsverbanden te bekijken wat er moet gebeuren en eventueel de bestaande samenwerkingsverbanden te bekijken wat er moet gebeuren en eventueel bestaande samenwerkingsverbanden aan te passen of wellicht samen te voegen, in plaats van nog meer samenwerkingsverbanden in het leven te roepen. In het kader van samenwerking missen wij de samenwerking bij de totstandkoming van uw visie op de groenblauwe leefomgeving.

Antwoord

De Provincie heeft sinds de zomer van 2017 diverse bijeenkomsten georganiseerd met haar partners. De ambities uit deze Visie zijn tot stand gekomen na uitgebreide consultatie met deze partners. Dit zal verder vormgegeven worden in de Uitvoeringsagenda. Wij delen de mening van de Gemeente Waddinxveen dat eerst gekeken moet worden naar de huidige samenwerkingsverbanden en deze aan te passen en of te hervormen als deze niet voldoende bereik hebben. Wij waken ervoor om meer samenwerkingsverbanden tot stand te brengen. We willen echter wel voldoende mogelijkheid bieden aan organisaties om zich aan te sluiten bij de Rijke Groenblauwe Leefomgeving. Om de ambities te bereiken heeft de Provincie haar huidige partners namelijk hard nodig, maar ook nieuwe maatschappelijk betrokken partijen.

A035-V0004 Bentwoud

Het Bentwoud, een grote bovenregionale groenontwikkeling in Zuid-Holland en het grootste aaneengesloten bosgebied in de Randstad, wat deels binnen Waddinxveen ligt, ontbreekt in dit stuk.

Antwoord

De Visie richt zich op Zuid-Holland in zijn geheel, in de Uitvoeringsagenda zal gebiedsgericht worden gekeken. We willen daarbij natuurgebieden ontlasten en daar waar mogelijk koppelkansen benutten.

A035-V0005 Aannames

In het stuk worden aannames gedaan, nergens blijkt echter waar die aannames op gebaseerd zijn, verwijzingen ontbreken hierbij. Het is ons bijvoorbeeld niet duidelijk waar de woningbouwaantallen vandaan komen. Ook is ons niet helder wat de zes regioprojecten zijn. Er wordt regelmatig naar verwezen, maar geen verdere inhoud gegeven.

Antwoord

In de Visie zijn ambities geformuleerd welke wij willen realiseren in 2040. Wat betreft de woningbouwaantallen, dit is een schatting voor de komende 10 jaar. In Zuid-Holland en dan met name in het stedelijke gebied geldt de komende jaren een grote woningbouwopgave waarvoor naar verwachting in 2019 er nieuwe behoeftecijfers komen, hierin zal een verdere onderbouwing plaatsvinden.

De Visie maakt nadrukkelijk gebruik van het advies Landschapspark Zuidvleugel. Een van de ambities onder groenblauw in en om de stad betreft de samenhang en focus die wordt aangebracht in de sturing, samenwerking en financiering van het landschapspark Zuidvleugel en groenblauw in en om de stad door middel van het uitwerken van zes regioprojecten met het historisch watersysteem als drager voor ontwikkeling en de groenblauwe verbinding met het buitengebied, met lijnen als de Rotte, Vliet, Schie en Oude Rijn. In de Uitvoeringsagenda wordt verder ingegaan op de uitwerking van Landschapspark Zuidvleugel.

A035-V0006 Prioriteiten

Tot slot constateren wij dat de prioriteiten en thema's die in de uitvoeringsagenda zouden moeten terug komen niet overeen komen met de ambities in de visie.

Antwoord

De Provincie heeft de thema's in de Uitvoeringsagenda gewijzigd. De keuze voor de vier opgaven komt voort uit de gesprekken met de maatschappelijke partners, het zijn dus niet zozeer de opgaven van de Provincie alleen maar de gezamenlijke opgaven zoals de maatschappelijke partijen deze voor ogen zien. En we verwachten dat met deze focus op de vier opgaven we de meeste winst boeken voor de komende vijf tot vijftien jaar.

A035-X0002 Gebruiksvriendelijkheid

De integraliteit per gebied is niet zichtbaar in de digitale raadpleegomgeving. Deze hebben wij bekeken en vonden wij niet gebruiksvriendelijk noch overzichtelijk. Hierdoor kregen wij niet in beeld wat er specifiek voor ons gebied geldt.

Antwoord

Hartelijk dank voor uw opmerking. Op dit moment is de digitale raadpleegomgeving nog in volle ontwikkeling. In de toekomst kunt u via de kaartviewer gebieden selecteren. U kunt dan bijvoorbeeld zelf een figuur tekenen om uw gewenste gebied aan te geven. Daarnaast kan er in de toekomst ook gezocht worden op postcode, straatnamen, gebieden, steden en dergelijken.. Op deze manier kunt u specifiek gaan filteren op uw gebied en o.a beleidsbeslissingen en de onderdelen van de verordening die gelden voor dat specifieke gebied opvragen vanuit de database.

A035-Z0038 Niet geheel beleidsneutraal

Het gaat voor een groot deel om een beleidsarme omzetting, waardoor er in theorie geen aanpassing van het geldende beleid is. Wij hebben echter geconstateerd dat er ook in het beleidsarme gedeelte een aantal aanpassingen gedaan zijn, waardoor er toch in meer of mindere mate sprake kan zijn van beleidswijzigingen.

Antwoord

Wij hadden graag van u vernomen welke aanpassingen u geconstateerd heeft in het beleidsneutrale gedeelte. In dat geval hadden we onze mogelijke fout graag rechtgezet. In de rest van de Nota van Beantwoording is aangegeven welke correcties nog zijn doorgevoerd. De beleidsneutrale omzetting betrof een forse redactieslag, waarbij wij willen benadrukken dat deze redactieslag in tekst niet heeft geleid tot wijzigingen in rechten en/of plichten van anderen of de provincie. Mocht u nog fouten tegenkomen vernemen wij dat graag.

Er heeft een nauwkeurige omzetting plaatsgevonden van het staande beleid, vanuit de visies naar een digitale raadpleegomgeving. Tekst is herschreven en vaak flink ingekort. We hebben daarom een onafhankelijke (juridische) kwaliteitscheck uit laten voeren op de beleidsneutrale omzetting. Er werd geconstateerd dat de omzetting nauwkeurig en voor het overgrote deel juist was uitgevoerd. De aanbevelingen die uit de check voort kwamen zijn allemaal verwerkt ruim voor de ter inzage legging.

A035-Z0039 Geen samenhangende benadering

Wij missen in de stukken de samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. Het opstellen van een integrale Omgevingsvisie is een mooie gelegenheid om beleid te integreren en waar mogelijk te schrappen. Het valt ons op dat u kiest voor een thematische opbouw van het ontwerp-Omgevingsbeleid. Wij missen hierdoor de integraliteit per gebied.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

Ons Omgevingsbeleid is digitaal raadpleegbaar op <https://www.zuid-holland.nl/actueel/omgevingsbeleid/> voor de gehele procedure van het ter inzage leggen en vaststellen van het Omgevingsbeleid zijn er uitdraaien van de digitale raadpleegomgeving gemaakt. In het origineel, online, is er geen sprake van een opbouw of volgorde zoals bij een papieren nota gebruikelijk is. In de raadpleegomgeving, die gebaseerd is op een database, kan gezocht worden naar onder andere de beleidskeuzes, en kan er via relaties met andere beleidskeuzes, maatregelen, verordening, etc. doorgelinkt worden. Er kan naast de beleidskeuzes, ook gezocht worden op de verordening, de programma's (maatregelen), provinciale opgaven, ambities en de begrotingsdoelen. Vanuit daar kunnen alle daaraan gerelateerde onderdelen van het Omgevingsbeleid gevonden worden.

A035-Z0040 Participatie

Wij willen in de toekomst graag meer vooraf betrokken te worden, zodat het indienen van formele zienswijzen op uw beleidstukken tot een minimum beperkt zou kunnen worden. Helaas is bij de totstandkoming van het ontwerp- Omgevingsbeleid geen betrokkenheid vooraf geweest. Dat hadden wij graag anders gezien. Ook in het geval van een beleidsarme omzetting, was het goed geweest om met gemeenten, de waterschappen, Veiligheidsregio's enzovoorts, aan de voorkant te bepalen

- of wel alles meegenomen moest worden
- of er onderdelen zijn die niet terug hoeven komen
- of er onderdelen zijn waarbij het primaat bij een andere overheid ligt en de Provincie een meer faciliterende of ondersteunende rol heeft. Wij missen in dit ontwerp-Omgevingsbeleid uw visie op samenwerking en participatie en uw sturingsfilosofie. Graag werken wij samen met de provincie aan een slimmer schoner en sterker Zuid-Holland. Wij zien uw uitnodiging om mee te denken en mee te werken aan het provinciale omgevingsbeleid dan ook graag tegemoet.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe. En wij maken graag gebruik van uw aanbod om hierover mee te denken.

A035-Z0041 Leesbaarheid

Wij willen u complimenteren met de Omgevingsvisie. Het is een helder opgebouwd stuk dat prettig leest. Het kaartmateriaal is duidelijk. De beleidskeuzes zijn helder beschreven en u beschrijft per thema het provinciaal belang.

Antwoord

Hartelijk dank voor uw opmerking.

A035-Z0042 Sturingsfilosofie

Wij onderschrijven de rol die de provincie voor zichzelf ziet als partner die open staat voor vernieuwing, die samenwerkt en die zich dienstbaar opstelt. Helaas zien wij dit in het ontwerp-Omgevingsbeleid niet overal terug. Bij de wettelijke taken van de provincie missen we op welke wet of regel de provinciale taak is gebaseerd. Bij de niet-wettelijke taken is niet altijd gemotiveerd waarom een thema van provinciaal belang is. Er wordt in veel gevallen alleen aangegeven dat een thema gemeentegrens overschrijdend is en blijkbaar daarmee van provinciaal belang. De specifieke rol van de provincie wordt niet nader uitgewerkt. In de verdere uitwerking zouden wij uw rol graag verder uitgewerkt willen zien en bij die uitwerking worden wij graag betrokken.

Antwoord

Omdat we toewerken naar de Omgevingswet die uitgaat van integraal beleid hebben we geen uitsplitsing gemaakt naar huidige wetten. Een nadere uitwerking van de provinciale rol en motivatie van het provinciale belang is geagendeerd als nadere uitwerking.

A036 – Gemeente Den Haag

A036-T0277 Bedrijventerreinen

Indiener onderbouwt het belang van voldoende ruimte voor bedrijvigheid. Waarbij indiener aangeeft dat het standaard labelen van de binnenstedelijke bedrijventerreinen met de hoogst mogelijke milieucategorie geen oplossing biedt. Indiener geeft aan graag gezamenlijk met de provincie, de regiogemeenten en de MRDH vorm te geven aan het proces waarbij binnenstedelijke bedrijventerreinen nieuwe rollen krijgen bij de ontwikkeling van de stad.

Antwoord

Wij herkennen het door u geschetste beeld van het dreigend tekort aan ruimte voor kleinschalig klassiek werkmilieu in de Haagse regio. Met u zijn ook wij van mening dat het behoud van binnenstedelijke bedrijventerreinen van groot belang is, zeker in een stad als Den Haag waar ruimte schaars is. Uw ideeën voor het benutten van deze terreinen vinden wij dan ook waardevol. Uw opmerking dat “het standaard labelen van de binnenstedelijke bedrijventerreinen met de hoogst mogelijke milieucategorie geen oplossing biedt” kunnen wij niet goed plaatsen. Het is niet onze intentie om overal en onder alle omstandigheden vast te houden aan een (bestaande) hoge milieucategorie voor binnenstedelijke bedrijventerreinen. Met u zijn wij van mening dat maatwerk mogelijk moet zijn. Dat betekent enerzijds dat bestaande ruimte voor bedrijven in hogere milieu categorieën zoveel mogelijk behouden moet blijven, zoals bijvoorbeeld op delen van de Binckhorst. Anderzijds is dat niet overal mogelijk, ook gelet op toekomstige ontwikkelingen. In die gevallen moet het verlies aan fysieke ruimte en hinderruimte voor bedrijven door transformatie gecompenseerd te worden. Als die ruimte in Den Haag niet te vinden is zijn oplossingen in regionaal verband nodig. Regionale samenwerking in Businesspark Haaglanden en in breder MRDH-verband zijn daarbij van groot belang. Wij zijn het overigens niet met u eens dat er in het geheel geen toekomst meer is voor monofunctionele bedrijventerreinen. Niet alle typen bedrijvigheid leent zich voor functiemenging, ook dit vraagstuk moet in regionaal verband worden gezien.

A036-T0278 Detailhandel

Indiener geeft aan op basis van de uitspraken in een aantal lopende rechtszaken eventueel later op het detailhandelbeleid terug te komen.

Antwoord

Deze zienswijze nemen wij voor kennisgeving aan.

A036-Y0014 Leefomgevingstoets

Indiener vindt het jammer dat dat de Leefomgevingstoets minder informatie bevat op de volgende punten: 1) het duiden van milieugevolgen, 2) het geven van alternatieven en 3) een beschrijving om belangrijke negatieve milieueffecten te voorkomen. Omdat de Leefomgevingstoets zich vooral richt op bestaand beleid is onduidelijk hoe doorwerking van het provinciale Omgevingsbeleid in het gemeentelijk beleid mogelijk is. Indiener verzoekt om meer uitleg over de doorwerking te geven.

Antwoord

Deze Leefomgevingstoets geeft een totaaloverzicht van de leefomgevingskwaliteit in Zuid Holland over de gehele linie van het beleid. Hier gaat met name een agenderende werking van uit.

De komende periode zal aan de hand van een verdieplingslag op de scores en onderliggende indicatoren een monitoringsplan worden opgesteld waarbij uitgangspunt de reproduceerbaarheid van scores en indicatoren is. Zodat het inderdaad mogelijk is om over een langere termijn inzicht te krijgen in de effecten van beleid op de omgevingskwaliteit zodat een integrale afweging gemaakt kan worden en waar nodig bijsturing mogelijk te maken. Tevens zal op de Lange Termijn Agenda van Provinciale Staten worden aangegeven wanneer beleid wordt geëvalueerd.

A036-Z0057 Kennisas

Indiener constateert dat in de introductie tekst bij de omschrijving van de kennisas een verwijzing naar het Central Innovation District (CID) ontbreekt. En verzoekt om deze alsnog toe te voegen.

Antwoord

De omschrijving van de kennisas als opgenomen in de VRM is onderdeel van de beleidsneutrale omzetting van het omgevingsbeleid. Een wijziging van deze omschrijving past niet in een beleidsneutrale omzetting. Graag gaan wij met indiener in gesprek over achtergrond en betekenis van een verwijzing naar het Central Innovation District (CID) in een eventuele beleidsrijke omzetting.

A036-Z0058 Integraal beleid

Indiener stelt dat met de beleidsneutrale omzetting van beleid nog geen sprake is van een nieuwe aanpak zoals een integrale benadering. Ook wordt geconstateerd dat het beginsel 'de gemeente tenzij...' minder aandacht krijgt. Daarom verzoekt de indiener om mee uitleg te geven over hoe de provincie de provinciale ambities wil bereiken en hoe de gemeente gestuurd worden met het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving.

Antwoord

De provincie is helder over hoe zij de ambities wil realiseren en de maatschappelijke opgaven wil oppakken. De (grote) maatschappelijke opgaven zijn vaak multischalig en vragen inzet van meerdere overheden en maatschappelijke partijen. Ons uitgangspunt is dat taken en bevoegdheden in principe op lokaal niveau worden uitgevoerd, tenzij een expliciet provinciaal belang betrokkenheid van de provincie noodzakelijk maakt. Deze belangen komen voort uit onze wettelijke taken, rijkstaken en Europese verplichtingen en uit onze ambities. In de thematische en gebiedsgerichte onderdelen van het omgevingsbeleid worden de specifieke provinciale belangen nader uitgewerkt. Die belangen zijn de basis voor provinciale meervoudige sturing, die gericht is op het leveren van toegevoegde waarde. Die sturing kan variëren van het bieden van ruimte, samenwerken, maken van afspraken tot afdwingen.

B001 – Gemeenschappelijke reactie van de Waterschappen

B001-V0027 Landschapstafels

Met betrekking tot de sturing: Niet alle landschapstafels zijn momenteel effectief om tot afspraken over landschap te komen. Dit komt door zowel de geografische afbakening van gebieden in combinatie met de bestuurlijke organisatie. In deze tafel zijn ook niet alle relevante partners betrokken.

Antwoord

De Provincie is het eens met uw constatering dat de organisatie van de huidige Landschapstafels van elkaar verschilt. Wij zijn momenteel in gesprek met de Landschapstafels over de doorontwikkeling van de Landschapstafels. Wij zien in verband met de Uitvoeringsagenda een rol weggelegd voor onder meer de Landschapstafels. Dit onderwerp heeft om die reden ook centraal gestaan tijdens het door de provincie georganiseerde conferentie van de Landschapstafels op 28 november jl.

B001-V0028 Chemische waterkwaliteit

De chemische waterkwaliteit van het oppervlaktewater ontbreekt volledig in de Visie. Terwijl dit het vertrekpunt is voor het ontwikkelen van groen en groenblauw. Op pagina 8 schrijft de provincie zelf "Schoon water is onmisbaar". In de Visie wordt nergens - behoudens in beperkte mate de KRW en zwemwater - iets over de waterkwaliteit gezegd.

Antwoord

De Provincie deelt de mening dat de chemische waterkwaliteit de basis is van een 'gezonde' groenblauwe leefomgeving. De Provincie wil samen met de waterschappen en andere gebiedspartijen werken aan het behalen van de waterkwaliteitsdoelen. De Provincie gaat graag om tafel met de waterschappen om hier invulling aan te geven. Verdere uitwerking hiervan zal plaatsvinden in de Uitvoeringsagenda.

B001-V0029 KRW-doelstellingen

Om de KRW-doelstellingen in 2027 te behalen dienen maatregelen genomen te worden. Het is niet duidelijk hoe de provincie bij wil dragen aan het behalen van de doelstellingen c.q. het nemen van de maatregelen, welke rol ze daarbij wil vervullen, en wat concreet de bijdrage van de provincie aan het nemen van de maatregelen is. De KRW betreft een gedeelde bestuurlijke verantwoordelijkheid. Wij zouden graag dit samen met de provincie en partners willen uitwerken in de uitvoeringsagenda.

Antwoord

De Provincie gaat in het kader van de Uitvoeringsagenda graag met de waterschappen en partners in gesprek om afspraken te maken om de KRW-doelstellingen te behalen. De KRW-doelen maken integraal onderdeel uit van de doelen en ambities van de Visie.

B001-V0030 Zwemwaterlocaties

De provincie wil graag meer zwemwaterlocaties aanwijzen. Echter de locaties die we nu hebben kunnen we al niet blauwalgvrij krijgen. We zouden, gezien de toenemende temperaturen door klimaatverandering meer willen inzetten op gezondere zwemwaterlocaties en niet perse op meer.

Antwoord

De Provincie is het eens met de opvatting van de waterschappen om eerst de kwaliteit van bestaande zwemwaterlocaties op orde te krijgen, alvorens er nieuwe locaties worden aangewezen. Wij beseffen dat de komende jaren onze energie in het verbeteren van de kwaliteit zal zitten. Onze stip op de horizon blijft echter overeind.

B001-V0031 Exotenbestrijding

Bij alle waterschappen zorgen exoten voor knelpunten in de (ecologische) waterkwaliteit. Een goede samenwerking tussen rijk, provincie en waterschappen ontbreekt nu op dit punt en is zeer noodzakelijk om effectief te zijn bij de exotenbestrijding.

Antwoord

De Provincie deelt de mening dat goede afstemming tussen Rijk, Waterschappen en Provincie noodzakelijk is voor de bestrijding van exoten en gaan graag op uw initiatief dit gesprek aan.

B001-V0032 Vaarrecreatie

Het Hoogheemraadschap van Delfland voert op dit moment een pilot uit naar de kansen om ecologie en vaarrecreatie op een goede manier te combineren en wat het effect is van vaarverkeer op de ontwikkeling en aanwezigheid van aquatische ecologie. Het zou goed zijn om dit te benoemen en dit onderzoek te onderschrijven als urgente kennisontwikkeling. Wat betreft het uitbreiden en verbinden van vaarroutes: betrek de waterschappen in dit proces: zij kunnen beoordelen of het watersysteem hiervoor geschikt is (diepgang, veiligheid, ecologie).

Antwoord

De Provincie begrijpt dat het investeren in het vaarrouthenetwerk een impact heeft op de ecologische (water)kwaliteit. De Provincie zal bij uitbreiding en verbinding van vaarroutes de waterschappen dan ook actief betrekken; ook zal de provincie de uitkomsten van de pilot van Hoogheemraadschap van Delfland meenemen in de ontwikkeling van vaarrecreatie. De vaarrecreatie moet daarbij niet ten koste gaan van de aquatische ecologie door het vaarverkeer. Dit zal worden opgenomen en gewijzigd voor de vaststelling van de Visie.

B001-V0033 Verzilting

Als gevolg van klimaatverandering is het de verwachting dat er sprake zal zijn van toenemende tekorten aan zoetwater en een toename van verzilting. Dit heeft gevolgen voor onder meer de landbouw, maar ook voor bijvoorbeeld natuur. In de Visie zou sterker naar voren moeten komen dat beschikbaarheid van voldoende zoetwater en/of optrede verzilting bepalend zijn voor het al dan niet faciliteren van diverse gebruiksfuncties (zoals landbouw en natuur).

Antwoord

De Provincie erkent het belang van de beschikbaarheid van voldoende zoetwater. De provincie streeft daarbij naar een waterkwaliteit die optimaal is voor de leefomgeving en economie. Het gaat hierbij ook om voldoende zoetwater voor landbouw en natuur. Zorgen voor en verkennen van alternatieven voor voldoende beschikbaarheid van (zoet)water krijgt in de Uitvoeringsagenda een plaats.

B001-V0034 Waterkeringen

De begrenzing van N2000 gebieden moeten hard worden aangegeven volgens een gerechtelijke uitspraak. Een lijn zeewaarts, hoe leg je die in het veld vast?
Vraagt in de uitvoering een goede afstemming. Graag vermelden dat dit in goede afstemming moet plaatsvinden met alle stakeholders.

Antwoord

De Provincie is het eens met de uitspraak van de waterschappen. Voor een dergelijke wijziging zal er een afstemming zijn met de stakeholders van het betreffende gebied.

B001-V0035 Ruimte kust en water

“De kust en het water bieden nog genoeg ruimte.” Hoe verhoudt zich dit met de uitbreiding van b.v. NNN op het strand en de wens om delen van het strand te betrekken bij N2000 gebied?

Antwoord

De Provincie erkent dat er bij de kust een recreatiedruk ontstaat op een aantal gebieden. De Provincie wil zonering van de recreatie stimuleren zodat de druk op de kwetsbare natuurgebieden afneemt. De uitbreiding van recreatie op het strand en het water zal niet ten koste moeten gaan van beschermde natuurgebieden. Gemaakte afspraken omtrent beschermde natuurgebieden blijven onverminderd van kracht.

B002 – Landschapstafel IJsselmonde

B002-V0036 Druk op natuur

De provincie begrijpt het standpunt van de landschapstafel IJsselmonde wat betreft de grote druk op de natuur en de beperkte recreatiemogelijkheden. Samen met de landschapstafel en of betrokken partijen wil de provincie naar mogelijkheden om voldoende groen te creëren, waarbij functies in de omgeving gecombineerd kunnen worden. Strategische keuzes en verdere concretisering zal in het gebied worden gedaan. In de Uitvoeringsagenda wordt dit beschreven.

Antwoord

De Provincie begrijpt het standpunt van de landschapstafel IJsselmonde wat betreft de grote druk op de natuur en de beperkte recreatiemogelijkheden. Samen met de landschapstafel en betrokken partijen wil de Provincie mogelijkheden verkennen om voldoende groen te creëren, waarbij functies in de omgeving gecombineerd kunnen worden. Strategische keuzes en verdere concretisering zal in het gebied worden gedaan. In de Uitvoeringsagenda wordt dit beschreven.

B003 – Landschapstafel Rijn- en Veenstreek

B003-V0037 Recreatie en toerisme

Vanuit Rijn- en Veenstreek ligt de focus op het stimuleren van recreatie en toerisme in de regio. Biodiversiteit is hier een belangrijk onderdeel van. Een rijke stoffering van het Landschap is aantrekkelijk om in te recreëren. In de opgestelde ambities (bijlage 3) komt de rol van recreatie en toerisme beperkt terug, terwijl dit een cruciaal aspect is voor het verbeteren van de natuurlijke leefomgeving. De landschapstafel Rijn- en Veenstreek wil graag op basis van de nu opgedane ervaringen verder werken na 2020 en hoopt dat de provincie hierin blijft investeren.

Antwoord

De provincie erkent het belang van recreatie en toerisme voor het verbeteren van de natuurlijke leefomgeving. In de Visie komt het belang van combineren van functies naar voren. Biodiversiteit zien wij daarbij ook als belangrijk onderdeel van recreatie. Zo willen wij ook samen met u en andere partners zoals de waterschappen de potentie benutten van dijken, waterlopen en erfgoedlijnen. Dit komt verder concreet terug in de Uitvoeringsagenda.

B004 – Gezamenlijke reactie van de Veiligheidsregio's

B004-Z0011 Betrokkenheid Veiligheidsregio's bij ontwikkeling provinciaal beleid

Indiener onderschrijft de wijze waarop de provincie werkt aan het Omgevingsbeleid en verzoekt betrokkenheid bij alle lopende modules. Indiener biedt tevens aan om in de breedte mee te werken bij de ontwikkeling van provinciaal beleid.

Antwoord

Dank voor uw aanbod om mee te werken aan provinciaal beleid. Wij zien de Veiligheidsregio's als een relevante partners bij uitwerking van ons beleid en zullen ons inspannen u vroegtijdig te betrekken. Op de Lange Termijn Agenda (LTA) Omgevingsbeleid is aangegeven aan welke modules de provincie werkt. Zoals ook in de Participatie-visie die in december 2018 is vastgesteld door Provinciale Staten is aangegeven, willen wij partners vroegtijdig betrekken bij beleidsontwikkelingen.

B004-Z0012 Procesafspraken

De veiligheidsregio's worden, in lijn met de voorgestelde procesafspraken rond de modulaire beleidsontwikkeling, graag uitgenodigd om gezamenlijk te onderzoeken hoe deze integratie het beste kan worden vormgegeven. Daarnaast hebben willen wij van de gelegenheid gebruik maken om deze voorgestelde procesafspraken te 'verzilveren' in concrete samenwerkingsafspraken. Op deze wijze kan de voorgestelde participatieve beleidsontwikkeling verder worden ingevuld.

Antwoord

De Provincie gaat graag in gesprek met de veiligheidsregio's om te onderzoeken hoe deze beleidsrijke onderdelen het beste vorm gegeven kunnen worden. Hiervoor zullen de veiligheidsregio's worden uitgenodigd voor de bijeenkomsten van de Rijke Groenblauwe Leefomgeving.

B005-T0145 Ligging op kaart van ondergrondse zoetwateropslag

In de ruimtelijke hoofd structuur van de ondergrond en het water- en bodemsysteem wordt terecht ingezet op ondergrondse zoetwateropslag. De ligging van de locaties op de kaart wordt echter niet onderbouwd en kan een verkeerd beeld geven.

Antwoord

De ligging van de locaties voor ondergrondse zoetwateropslag zijn indicatief, om vooral geen locaties uit te sluiten. In de greenports heeft ondergrondse opslag van zoet water in het eerste watervoerend pakket prioriteit boven andere gebruiksvormen in de ondergrond.

B005 – Gezamenlijke reactie van de Zuid-Hollandse Waterschappen

B005-T0146 Bodemdaling

Ten aanzien van de bodemdaling ontbreekt de relatie met de bebouwde en te bebouwen omgeving en deze is evenzeer van belang. Daarnaast wordt in algemene termen voor het landelijk gebied naast natuuraanleg ook de optie van transitie genoemd. Daarbij zou het goed zijn om bijvoorbeeld ook de relatie te leggen met de bredere landbouwtransitie. Op de kaarten van ondergrond en watersysteem worden twee typen gebieden in het veenweiden gebied aangewezen, die een bepaalde status suggereren:

1) "prioritaire aanpak gebieden": De onderbouwing van deze gebieden is onduidelijk. Bijvoorbeeld, waarom het gebied rond de Kaag daar niet onder valt. Daarnaast maakt de Omgevingsvisie niet duidelijk wat deze "status" beleidsmatig betekent.

2) "knikpuntgebieden":

- Voor de gebieden in het beheergebied van De Stichtse Rijnlanden, die zijn aangemerkt als knikpuntgebieden, zijn maatregelen in voorbereiding/uitvoering, die een dergelijke status niet meer onderbouwen. In Lange Weide wordt het landbouwgebied liggend in het veen van onderwaterdrainage voorzien om de bodemdaling te remmen. In Achttienhoven wordt een bufferzone tussen de natuur en de landbouw aangelegd. Wij vragen u de status van deze gebieden op de betreffende kaarten aan te passen.

- Voor het beheergebied van Rijnland staat de Polder Middelburg en Tempelpolder op de kaart aangegeven als knikpuntgebied. Het integrale gebiedsproces is in deze polder inmiddels bijna afgerond. Begin 2019 zal besluitvorming n.a.v. het gebiedsproces plaatsvinden. De voorlopige conclusies wijzen erop dat de huidige functies in deze gebieden te handhaven zijn ondanks de voortgaande bodemdaling. Wel is daarbij zeer van belang wat er in het omliggende gebied gebeurt t.a.v. (remmen van) bodemdaling en waterpeilaanpassingen. Gezien de voorlopige conclusies en de besluitvorming die kort na het sluiten van deze ter inzage termijn zal plaatsvinden, stellen wij u voor de aanwijzing als knikpuntgebied voor de Polder Middelburg en Tempelpolder te schrappen.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking ten aanzien van het bebouwd gebied en de landbouwtransitie, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Het onderwerp Bodemdaling staat reeds op de lange termijnagenda Omgevingsbeleid als onderdeel van de module Klimaatadaptatie.

U heeft terecht een feitelijke onjuistheid in de tekst opgemerkt. De term prioritair is hier verwarrend en incompleet. In het licht van de totstandkoming van het klimaatakkoord en de specifieke opgave voor reductie van CO₂-eq uit veenbodems, zullen wij de hier gebruikte term prioritaire gebieden laten vervallen, en op nemen dat alle gebieden met veenbodems zijn aangewezen als (zoek)gebieden voor realisatie van de CO₂-eq reductieopgave vanuit het landelijke klimaatakkoord.

De status knikpuntgebied zal niet langer van toepassing zijn op de gebieden "Lange Weide" en "Achtienhoven". Er zal aangegeven worden dat in deze gebieden bodemdaling opgepakt wordt vanuit de generieke opgave om (met name de CO₂-eq uitstoot door) veenbodemdaling tegen te gaan.

De status knikpuntgebied zal niet langer van toepassing zijn op de gebieden "Polder Middelburg" en de "Tempelpolder". Er zal aangegeven worden dat in deze gebieden bodemdaling opgepakt wordt vanuit de generieke opgave om (met name de CO₂-eq uitstoot door) veenbodemdaling tegen te gaan.

B005-T0147 Klimaatadaptatie

Bij klimaatadaptatie wordt voor wateroverlast vooral ingegaan op het voorkomen van overlast en inzet van innovatieve maatregelen. Verwacht wordt dat de provincie juist ook de risicodialog moet inzetten, waarvan ook acceptatie van overlast een uitkomst kan zijn als maatregelen niet doelmatig of gedragen blijken. Op die manier kunnen inzichten over extreme buien door klimaatverandering doorwerken in de provinciale bevoegdheid om het beschermingsniveau tegen wateroverlast vast te stellen. Voor klimaatadaptatie in generieke zin onderschrijven de waterschappen de gezamenlijke aanpak in het kader van het Deltaprogramma. Het is wenselijk dat de impact van klimaatverandering sterker wordt benadrukt bij alle andere opgaven in de Omgevingsvisie.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Het onderwerp wateroverlast staat reeds op de LTA Omgevingsbeleid als onderdeel van de module Klimaatadaptatie. Dit doen wij in samenwerking met onze partners.

B005-T0148 Duurzame waterveiligheid

De primaire inzet op preventie (sterke waterkeringen) wordt benoemd om waterveiligheid te borgen. Om te anticiperen op gevolgen van overstromingen, die nooit zijn uit te sluiten, wordt ook de combinatie met waterrobuuste ruimtelijke inrichting en goede rampenbeheersing benoemd, waarbij de provincie expliciet aandacht houdt voor ontwikkelingen in buitendijks gebied. De inzet voor gevolgbeperking/waterrobuust inrichten wordt echter nog te weinig uitgewerkt.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren.

B005-T0149 Grondwaterkwaliteit

De KRW-doelen voor 2027 worden benoemd zonder een beeld over hoe de voortgang daarvan is noch van de uitdagingen, zoals de omgang met brijn in de toekomst. Voor het benutten en beschermen van de ondergrond worden diverse instrumenten benoemd (bodematlas, bodemladder, ondergrondwijzer) zonder richtinggevende uitspraak over de afwegingen.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Het onderwerp brijn staat reeds op de LTA Omgevingsbeleid als onderdeel van Grondwater.

B005-T0150 Oppervlaktewaterkwaliteit

De oppervlaktewaterkwaliteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle bestuursorganen die op de watertoestand invloed kunnen uitoefenen, zoals bijvoorbeeld regionaal uitgewerkt in het kader van de emissieloze kas. De stelling "waterschappen zijn verantwoordelijk voor het halen van de KRW doelen" is dan ook onterecht. Bij de waterkwaliteit ontbreken de maatregelen voor bijvoorbeeld mest en gewasbescherming zoals nu in de Delta-aanpak Waterkwaliteit wordt opgepakt met het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Verder is de kaart op pagina 240 het werkingsgebied te beperkt. Het thema betreft alle oppervlaktewater. De afgebeelde waterlichamen zijn slechts de rapportage-eenheden via welke rapportage plaatsvindt aan 'Brussel'. De (ecologische en chemische) waterkwaliteitsdoelen zijn alleen te realiseren door te sturen op maatregelen/doelen voor in alle oppervlaktewateren.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Het onderwerp Kaderrichtlijn Water staat reeds op de LTA Omgevingsbeleid als onderdeel van Waterkwaliteit.

B005-T0151 Zoetwatervoorziening

Ten aanzien van zoetwatervoorziening wordt terecht ingezet op behoud en verbetering van aanvoer en streven naar effectief en zuinig gebruik. Daarbij wordt terecht terughoudendheid gehanteerd bij het toestaan van nieuwe functies waardoor de vraag naar zoetwater toeneemt. Wat onvoldoende aan de orde komt is dat opgaven zoals het remmen van de bodemdaling, omgaan met toenemende verzilting, voortzetten van bestaande landbouw en beperken van hittestress door vergroening tot een extra watervraag kunnen leiden. Deze extra watervraag samen met klimaatverandering en zeespiegelstijging geeft aanleiding tot fundamentele afwegingen.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Het onderwerp zoetwatervoorziening staat reeds op de LTA Omgevingsbeleid als onderdeel van de module Klimaatadaptatie.

B005-T0152 Energieopgave

Met betrekking tot de energieopgave wordt verzocht het potentieel van aquathermie mee te nemen bij de energietransitie en de waterbeheerders daarbij te faciliteren.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij zullen aan Provinciale Staten voorstellen hiervoor een beleidswijziging voor te bereiden en uw voorstel hierin te betrekken.

B005-T0153 Regionale verdringingsreeks bij droogte

In de ontwerp-Omgevingsverordening is in artikel 6.46 een 'Regionale verdringingsreeks bij droogte' opgenomen. Deze regionale uitwerking van verdringingsreeks conform artikel 2.9 Waterwet regelt de verdeling van het beschikbare water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek en is overgenomen uit de waterverordeningen voor Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. In de andere waterverordeningen staat geen regionale uitwerking van de verdringingsreeks. Bovendien hanteren alle waterbeheerders in Nederland de landelijke verdringingsreeks bij watertekort. Door de huidige formulering van de bepaling lijkt het of de verdringingsreeks voor alle waterschappen binnen de provincie geldt. Immers, in calamiteitsituaties kunnen vrijwel alle waterschappen enige aanvoer via Amsterdam-Rijnkanaal of Lek ontvangen. Daarmee is sprake van een beleidswijziging, terwijl de Omgevingsverordening een beleidsarme omzetting van de huidige waterverordeningen zou betreffen. Voor Waterschap Rivierenland geldt bovendien dat dit waterschap is gelegen in vier provincies, waarbij peil- en stroomgebieden de provinciegrenzen overstijgen. Indien elke provincie een regionale verdringingsreeks voor gaat schrijven dan leidt tot onwerkbaar situaties bij de bestrijding van situaties met watertekort. Het verzoek is om artikel 6.46 zo aan te passen, dat duidelijk is dat dit artikel alleen geldt voor Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

Antwoord

Het is niet de bedoeling dat deze bepaling met het omzetten naar de Omgevingsverordening een groter bereik krijgt dan in de huidige situatie. Wij komen daarom tegemoet aan de zienswijze en zullen duidelijk maken dat artikel 6.46 alleen geldt voor de twee genoemde waterschappen.

B005-Z0024 Effectieve invulling sturingsfilosofie

Het ontwerp van de Omgevingsvisie en de sectorale, beleidsrijke deelvisies geven vooralsnog onvoldoende richting aan de grote transities die eraan komen. Richtinggevende besluitvorming wordt vooruitgeschoven en dat past niet bij de urgentie van de opgaven. De gekozen sturingsfilosofie, die ruimte geeft om op een flexibele wijze te anticiperen en te sturen op de benodigde transities, wordt ondersteund maar dit ook effectief te kunnen invullen moeten is een helder proces nodig, met een korte termijnagenda en duidelijke overlegstructuur van provincie met belanghebbenden/samenwerkingspartners. Dit proces is nog onvoldoende helder.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

B005-Z0025 Beperkte participatie

Voor het opstellen van de Omgevingsvisie heeft de provincie diverse bijeenkomsten georganiseerd voor andere overheden en stakeholders. Deze bijeenkomsten boden verdieping op diverse thema's maar gaven weinig mogelijkheid om daadwerkelijk op de Omgevingsvisie te reageren of daaraan bij te dragen. De waterschappen betreuren dat dit proces om tot een Omgevingsvisie te komen niet wat meer gezamenlijk, in de geest van de Omgevingswet, is uitgevoerd. Dit strookt niet met de sturingsstijl zoals opgenomen in de visie die de waterschappen nadrukkelijk wel onderschrijven.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

B005-Z0026 Abstractieniveau van opgaven en ambities

De ontwerp Omgevingsvisie blijft voor veel opgaven en ambities op een hoog abstractieniveau. Daarnaast stellen de waterschappen vast dat de schuarpunten hoogstens geagendeerd worden en beslissingen over conflicterende ambities nog nauwelijks zijn opgepakt. Op deze manier biedt de Omgevingsvisie geen heldere kaders van waaruit de provincie kan sturen. Dit betekent dus nog een flinke klus voor het vervolgproces waarbij de waterschappen vanzelfsprekend bereid zijn bij te dragen.

Antwoord

Hartelijk dank voor uw opmerking. We stellen uw bereidheid tot bijdrage op prijs en willen hier graag gebruik van maken.

B005-Z0027 Integrale samenhang zichtbaar maken

De samenhang tussen de verschillende onderdelen in de visie mag duidelijker worden gemaakt. Gesuggereerd wordt een (visueel) overzicht toe te voegen van de samenhang tussen opgaven, ambities, knelpunten en beleidskeuzes te verduidelijken. De huidige opsomming van samenhangende beleidskeuzes op pagina 52 geeft weinig houvast. In potentie kan het figuur op pagina 40 helpen om de opgaven te overzien, ware het niet dat dit nu niet consistent is ingevuld. Zo wordt bijvoorbeeld de ontwikkeling van waterveiligheid niet juist weergegeven. Met de huidige normen blijven we op hetzelfde veiligheidsniveau (dus geen achteruitgang bij bestaand beleid). Wel zal het een hogere inspanning om aan het beleid te voldoen als waterstanden stijgen en neerslag toeneemt, maar dat is volgens de toelichting niet wat het figuur weergeeft. Bij de volgende beleidskeuzes wordt minimaal ook een visie op de samenhang met watervraagstukken verwacht: Agrarische bebouwing en bedrijfsvoering; Beheer recreatievoorzieningen; Bovenregionaal warmtenetwerk; Circulair Zuid-Holland; Faunabeleid; Groene buffers; Stedelijke ontwikkelingen binnen bestaand stads- en dorpsgebied; Toekomstbestendige en duurzame Greenports.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

B005-Z0028 Integratie binnen de Omgevingsverordening

Bij het opstellen van de ontwerp-Omgevingsverordening heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de provincie en de Zuid-Hollandse waterschappen. In die overleggen hebben de waterschappen aangegeven dat dat zij begrip hebben voor uw keuze de huidige verordeningen beleidsarm om te zetten in een omgevingsverordening, maar dat zij liever een verdergaande integratie van de verordeningen hadden gezien.

Antwoord

Hartelijk dank voor uw opmerking. In vervolgstappen op weg naar inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021, zal sprake zijn van een verdergaande integratie van de verordeningen.

B006 – Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard

B006-T0176 Aandacht voor gebiedsgerichte visie of uitwerking Hoeksche Waard

De focus binnen de Omgevingsvisie ligt op het gebied tussen Rotterdam en Den Haag. Een meer gebiedsgerichte visie of uitwerking van de Hoeksche Waard kan beter in beeld brengen wat hier in de toekomst nodig is. Het gaat om integrale keuzes ten aanzien van de vitaliteit van kernen, dorps of landelijk wonen, voldoende werknemers in de toekomst en klimaatbestendigheid, ook in relatie tot landbouw. Inmiddels heeft de provincie, ook samen met de Hoeksche Waard, de nodige stappen gezet.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe. Waarbij ook meer aandacht zal zijn voor de gebiedsgerichte doorwerking van de visie.

B006-Z0034 Participatie

De provincie heeft ervoor gekozen geen uitgebreid participatietraject in te zetten maar een zomertoer te organiseren die voornamelijk als informatief werd ervaren. Ondertussen spelen binnen gemeenten tal van actieve en intensieve participatietrajecten, onder meer in het kader van de omgevingswet. De uitkomsten hiervan kunnen in de toekomst van invloed zijn op de provinciale omgevingsvisie. De provincie wordt uitgenodigd met de nieuwe gemeente Hoeksche Waard in gesprek te gaan over een meer gebiedsspecifieke visie voor de Hoeksche Waard, op basis van actievere participatie en actieve provinciale betrokkenheid bij de lopende participatietrajecten binnen de Hoeksche Waard, waarbij de systematiek van het woningbouwprogramma wordt heroverwogen tegen de achtergrond van het rapport van Fakton.

Antwoord

Wij gaan graag met u het gesprek aan over de wijze waarop het Omgevingsbeleid gebiedsgericht uitgewerkt kan worden voor de Hoeksche Waard.

B007 – Regio Drechtsteden

B007-T0287 Plancapaciteit Dordtse Kil IV en Ambachtsezoom

Goed te constateren, dat overeenkomstig onze zienswijze op de vorige herziening van uw ruimtelijk beleid in het ontwerp-Programma ruimte Dordtse Kil IV en Ambachtsezoom van zachte – in harde plancapaciteit is omgezet.

Antwoord

Hiervan is kennisgenomen.

B007-T0288 Belthurepark verwijderen uit de categorie Topmilieus

Wij verzoeken om in het ontwerp-Programma ruimte Belthurepark uit de categorie Topmilieus te verwijderen. De gemeenteraad van Dordrecht heeft begin 2018 immers het bestemmingsplan dusdanig herzien, dat de bouwtitel is vervallen.

Antwoord

De tekst over de topmilieus wonen in het Programma ruimte is bij de totstandkoming van het Omgevingsbeleid niet gewijzigd. Bij een volgende herziening van het Omgevingsbeleid zullen wij dit beleid opnieuw tegen het licht houden. Op onderdelen is de bestaande tekst inmiddels achterhaald. Wij zullen dit integraal opnieuw bezien. Tot die tijd handhaven wij daarom Belthurepark in de categorie topmilieu 's van het Programma ruimte.

B007-Z0060 Meer ruimte voor maatwerk, lokale afweging en interbestuurlijke samenwerking

Zoals in een eerder stadium door u aangekondigd is uw nieuwe omgevingsbeleid een beleidsarme vertaling van bestaande provinciale beleidsdocumenten zonder inhoudelijke verandering van beleid en regels. In algemene zin constateren wij wel, dat dit resulteert in omvangrijke documenten, met name de ontwerp-visie, met soms nog redelijk gedetailleerde beleidsregels; zoals bijvoorbeeld de contouren voor het binnen- en buitenstedelijk gebied. Een belangrijk aandachtspunt ons inziens voor de eerstvolgende herziening is daarom het meer in lijn brengen van het provinciale omgevingsbeleid met de intentie van de Omgevingswet van meer afwegingsruimte voor gemeenten en maatwerk op lokaal niveau en interbestuurlijke samenwerking. Dit sluit ons inziens ook beter aan op onze huidige bestuurlijke en ambtelijke samenwerking over onder meer de Groeiagenda van de Drechtsteden, onze regionale Woonvisie en de plannen voor de Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

B008 – Regio Midden-Holland

B008-T0155 Detailhandel

Voor de ontwikkeling van detailhandel zenden de stukken gemengde signalen uit. Het beleid vraagt aandacht voor een goede regionale afstemming van detailhandelsontwikkelingen, maar gaat voorbij aan bovenregionale effecten die grootschalige ontwikkelingen in de centrumgebieden kunnen hebben voor de middelgrote en overige centra. Ook hier leggen de beleidsvoorstellen een grote en eenzijdige nadruk op ontwikkelingsmogelijkheden in de metropoolregio Rotterdam-Den Haag.

Alle gemeenten staan voor de voortdurende uitdaging om platteland en kernen aantrekkelijk en leefbaar te houden voor onze inwoners. De gemeenten in Midden-Holland realiseren zich dat terdege en werken aan sterke en vitale centra, onder andere met de regionale visie op de detailhandel. Ook met het oog daarop pleiten wij nadrukkelijk voortijdige bovenregionale afstemming en toetsing van de effecten van grootschalige detailhandelsontwikkelingen.

Antwoord

Wij onderschrijven de noodzaak die u aangeeft om kernen aantrekkelijk en leefbaar te houden. Maar ook dat gemeenten in regionaal verband onderling samenwerken en afspraken maken op de regionale detailhandelsstructuur om deze vitaal en aantrekkelijk te houden. U heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de provincie heeft geboden om een 'regionaal binnenstadslab' te organiseren vanuit het 'Kennisnetwerk Nieuwe Binnensteden'. Hieruit is een vervolgtraject gevloeid dat moet leiden tot regionale afspraken op het gebied van detailhandel. Wij spreken hier onze waardering voor uit. Wat betreft de effecten van grootschalige detailhandelsontwikkelingen, o.a. uit de metropoolregio Rotterdam-Den Haag, verwijzen wij u naar de beantwoording van zienswijze A014 (gemeente Gouda).

B008-T0157 Perspectief Groene Hart

De energietransitie, klimaatadaptatie en de aanpak van bodemdaling (CO₂-besparing) zullen op termijn gevolgen hebben voor het veenweidenlandschap. In het mede door u opgestelde Perspectief Groene Hart wordt hieraan aandacht geschonken. Dit zien wij graag terug in het provinciale omgevingsbeleid.

Antwoord

De genoemde onderdelen van het provinciaal beleid en de provinciale regels zijn beleidsneutraal overgezet van de Visie ruimte en mobiliteit en de Verordening ruimte naar de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening. Thans staan deze onderdelen van het Omgevingsbeleid derhalve niet ter discussie.

B008-Z0029 Beleidsneutrale omzetting

U hebt in dit proces gekozen voor een beleidsarme inzet en een stapsgewijze en sectorale invulling. Daarbij zijn er in onze ogen kansen gemist om het staande beleid aan te passen aan actuele ontwikkelingen en missen wij de gebiedsgerichte integraliteit. Hierdoor worden ontwikkelingen binnen de regio onnodig vertraagd c.q. op slot gezet.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

De lopende beleidstrajecten die klaar waren voor vaststelling, zijn gelijktijdig meegenomen met het Ontwerp-Omgevingsbeleid, namelijk de Ontwerp-Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving, en het Ontwerp-Omgevingsbeleid voor kantoren, verstedelijking en wonen. Er is geen sprake van aanhouden van andere beleidsontwikkelingen door de beleidsneutrale omzetting. In ontwikkeling zijnde, en andere toekomstige, beleidsaanpassingen zullen als module voor het Omgevingsbeleid ontwikkeld worden en na vaststelling daar onderdeel van uit gaan maken.

B008-Z0030 Vervolproces

Wij roepen u op om met ons en andere partijen nader in gesprek te gaan over het beleidsrijke provinciale omgevingsbeleid van de toekomst.

Antwoord

Hartelijk dank voor uw opmerking. We stellen uw bereidheid tot bijdrage op prijs en willen hier graag gebruik van maken, zoals ook beschreven in de Participatie-visie die in december 2018 door Provinciale Staten is vastgesteld.

B010 – Regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

B010-T0208 Sturingsfilosofie mbt archeologie

We vragen u terughoudend te zijn met uw beleid als gemeenten over een eigen of regionaal archeologiebeleid beschikken. Dit is in lijn met de uitgangspunten uit de Omgevingswet dat taken en bevoegdheden in principe op lokaal niveau worden uitgevoerd.

Antwoord

Allereerst melden wij voor alle duidelijkheid dat het Ontwerp-Omgevingsbeleid in deze fase alleen een beleidsneutrale omzetting betreft. Daarom voeren wij nu geen inhoudelijke wijzigingen door in het provinciaal erfgoedbeleid.

Wij zijn het met u eens dat het provinciale beleid terughoudend moet zijn in het geval gemeenten waar over een eigen of regionaal archeologiebeleid beschikken. Daarom beperken wij ons (inhoudelijk ongewijzigde) beschermingsbeleid voor archeologie in principe tot de Romeinse Limes en een selectie van bekende archeologische waarden, op grond van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland.

Voorwaarde is wel dat de gemeente archeologiebeleid heeft vastgesteld, met een archeologische waardenkaart die is gestoeld op archeologisch onderzoek. Als een gemeente geen eigen archeologiebeleid heeft vastgesteld geldt een meer uitgebreid beschermingsbeleid. Dat ruimere beleid betreft dan ook hoge en zeer hoge archeologische verwachtingswaarden, op grond van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland.

Aangezien alle gemeenten in de Regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden een eigen archeologiebeleid hebben vastgesteld geldt hier het terughoudende beleid van de provincie.

B010-T0209 Richtpunten ruimtelijke kwaliteit

Alle richtpunten bij elkaar geven lokale overheden weinig ruimte voor een eigen ruimtelijk ordeningsbeleid. Tevens zijn er passages die de richtpunten een lichtere status geven. Een verduidelijking over de status en verplichtheid van de richtpunten is gewenst.

Antwoord

Het ruimtelijk kwaliteitsbeleid inclusief de richtpunten zijn beleidsneutraal overgenomen vanuit de VRM en zijn om die reden niet aangepast. Onze ervaring de afgelopen jaren is dat de richtpunten juist richting geven, strak waar dat vanuit behoud van bestaande waarden nodig is en flexibel waar dat kan. We verwachten in 2019 en 2020 het ruimtelijk kwaliteitsbeleid tegen het licht te houden mede met het oog op de grote transitieopgaven, zoals klimaat en duurzame energie. Afhankelijk van de uitkomst van die evaluatie zal indien nodig het ruimtelijk kwaliteitsbeleid dan alsnog worden herzien.

B010-T0210 Bereikbaarheid Alblasserwaard – Vijfheerenlanden

De toenemende verkeersdruk in de regio baart ons zorgen. Wij zijn verheugd te lezen dat de provincie inzet op het vergroten van de bereikbaarheid in de regio.

Antwoord

Nemen wij kennis van.

B010-T0212 Energietransitie mbt ruimtelijk beleid

De provincie wil de energietransitie bevorderen. In het ruimtelijke beleid is van het mogelijk maken van wind- en zonne-energie nog weinig te bespeuren. Het huidige ruimtelijke ordeningsbeleid vormt een obstakel bij de implementatie van de energiestrategieën. Wij verzoeken u dringend af te stappen van de klassieke toelatingsplanologie.

Antwoord

Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde.

Een in 2019 te sluiten Klimaatakkoord alsmede vast te stellen Regionale Energiestrategieën kunnen ertoe leiden dat de planologische kaders voor duurzame energieopwekking in de toekomst worden aangepast.

B010-T0213 Verdichting vs klimaatadaptatie

Voor het bebouwd gebied streeft de provincie naar compact, samenhangend en kwalitatief hoogwaardig bebouwd gebied. Dit staat op gespannen voet met de ambities voor klimaatadaptatie, waarin u streeft naar minder versterking en meer water en groen in bebouwd gebied. Hier is duidelijk nog geen sprake van een integrale benadering. Wij verzoeken u deze onderwerpen meer in samenhang te bezien, bijvoorbeeld door uitzonderingen toe te staan.

Antwoord

Om de bouwopgave te realiseren zal verdichting moeten plaatsvinden. Tegelijkertijd willen wij dat de stedelijke omgeving aantrekkelijk en leefbaar is en dat klimaatveranderingen kunnen worden opgevangen. Wij onderzoeken op welke wijze wij deze ambities kunnen combineren. We worden daarin gesteund door een groot aantal partijen met wie wij het Convenant klimaatadaptief bouwen hebben gesloten.

B010-T0214 Strategische drinkwaterreserves (kaart)

De vertaling van de strategische drinkwaterreserves op de kaart bij de structuurvisie gaat letterlijk en figuurlijk veel te ver. Indien er sprake van nieuwe winningen zou zijn, dan zullen die beschermingsgebieden ook, net als nu, langs de Lek komen te liggen en niet kilometers ver landinwaarts, wat de strategische reserves nu wel suggereren. Wij verzoeken u de reserveringsgebieden tot realistische omvang terug te brengen.

Antwoord

De strategische drinkwaterreserves op kaart 14 van de structuurvisie geven indicatief het gebied aan waar nog zoet grondwater binnen de provincie Zuid-Holland aanwezig is en wat aangewezen is als strategische voorraad. De exacte invulling van de gebieden die gereserveerd worden met een bescherming zijn qua omvang kleiner en nagenoeg gelijk aan de reeds bestaande beschermingsgebieden.

B010-T0215 Uitbereiding veeteeltbedrijven

Waarom mogen akkerbouwbedrijven die behoefte hebben aan schaalvergroting wel nabijgelegen percelen overnemen en veeteeltbedrijven niet? We vragen u om deze regel te verbreden.

Antwoord

Het beleid en de regels voor agrarische bedrijven zijn niet gewijzigd bij de beleidsneutrale omzetting van de Visie ruimte en mobiliteit en de Verordening ruimte naar de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening. Dit beleid en deze regels staan thans dan ook niet ter discussie.

Terzijde merken wij nog op dat samenvoeging van bouwpercelen van veeteeltbedrijven de bouw van megastallen kan ontlokken. Wij vinden dat een ongewenste ontwikkeling.

B010-T0216 Weidevogelgebieden

Weidevogelgebieden moeten extra beschermd worden. We merken echter op dat gebieden zijn aangeduid als weidevogelgebied waar in de praktijk maar weinig weidevogels komen. Wij verzoeken u de mogelijkheid op te nemen voor afwijking of herbegrenzing.

Antwoord

De aanwezigheid van weidevogels is geen statische situatie. De begrensde gebieden geven aan welke gebieden actueel of in potentie het meest geschikt zijn. In voorkomende gevallen moet bij ruimtelijke ontwikkelingen die aantasting betekenen van een als 'belangrijk weidevogelgebied' begreemd gebied, altijd worden gezien of er sprake is van een 'significant negatief effect' (oftewel, of er geen sprake is van 'inpassen', maar van 'aanpassen' of van 'transformeren'). Als er geen sprake is van een 'significant negatief effect' dus als er slechts sprake is van 'inpassen', dan heeft de status van 'belangrijk weidevogelgebied' geen consequenties voor de genoemde ruimtelijke ontwikkeling. Wij achten dit voldoende borging.

B010-T0217 Restantopgave Natuurnetwerk (kaart)

De kaart laat niet zien waar de restantopgave ligt.

Antwoord

Het klopt dat de kaart niet de restantopgave laat zien. De restantopgave is geen statisch beeld maar een momentopname, en daarom niet geschikt als kaartbeeld.

B010-T0218 Kaarten niet ingekleurd

De kaarten op p.211 en 225 zijn niet ingekleurd.

Antwoord

Op de genoemde kaarten staan historische windmolens respectievelijk zwemwaterlocaties afgebeeld. Deze zijn allebei te klein om zichtbaar te zijn op de papieren versie. In de digitale raadpleegomgeving zijn ze wel te zien.

B010-T0219 Oude Hollandse Waterlinie (kaart)

Op p.282 lijkt de Oude Hollandse Waterlinie zich te beperken tot Fort Wierickerschans. Terwijl de kaart op p.141 laat zien dat de Waterlinie zich ook uitstrekt tot delen van Alblasserwaard en Vijfheerenlanden.

Antwoord

Er is inderdaad verschil tussen de beide aanduidingen. In het ene geval gaat het om de begrenzing van het kroonjuweel cultureel erfgoed Oude Hollandse Waterlinie / Wierickeschans en in het andere geval om de erfgoedlijn Oude Hollandse Waterlinie. Deze laatste gaat over de gehele Oude Hollandse Waterlinie. Het kroonjuweel omvat een gedeelte daarvan rond fort Wierickeschans.

B010-T0220 Omgevingsverordening (redactionele verwijzing)

Wij geven u in overweging om in artikel 2.3 te verwijzen naar kaart 5 van bijlage II.

Antwoord

De regels voor de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning zijn niet meegenomen in het voorstel. De voorgenomen wijzigingen van die regels zijn niet beleidsneutraal. Deze blijven om die reden vooralsnog achter in de provinciale milieuverordening. In de provinciale milieuverordening zijn de betreffende milieubeschermingsgebieden voor grondwater aangewezen. Deze aanwijzing is in juridische zin maatgevend. De gebieden zijn ook aangegeven op kaart 5 van in bijlage II, maar deze kaart heeft in het kader van de verordening uitsluitend een illustratief karakter. Een aanwijzing van milieubeschermingsgebieden door middel van deze kaart aanduiding zou daarom juridisch niet juist zijn.

B010-T0221 Omgevingsverordening (sturingsfilosofie)

Wij geven u in overweging om artikel 3.8 om te zetten naar een algemene verplichting voor Gedeputeerde Staten om gemeente en waterschap in de gelegenheid te stellen advies uit te brengen over voorgenomen activiteiten op hun grondgebied, en dit dus niet over te laten aan het college alleen 'indien zij dat nodig achten'.

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. De voorgestelde wijziging is beleidsrijk. Het is uitdrukkelijk de bedoeling de omzetting beleidsneutraal te laten plaatsvinden.

B010-T0222 Omgevingsverordening (milieubeschermingsgebieden voor grondwater)

Waarom is deze paragraaf 3.4.2. niet ingevuld?

Antwoord

De regels voor de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning zijn niet meegenomen in het voorstel. De voorgenomen wijzigingen van die regels zijn niet beleidsneutraal. Deze blijven om die reden vooralsnog achter in de Provinciale milieuverordening.

B010-T0223 Omgevingsverordening (taken voor gemeenten)

Waarom is deze paragraaf niet ingevuld? Waar denkt de provincie aan als het tot invulling komt?

Antwoord

De Omgevingsverordening wordt na vaststelling verder ontwikkeld naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Hierin zullen ook keuzes worden gemaakt ten aanzien van taken voor gemeenten.

B010-T0224 Sturingsfilosofie

U geeft op p.26 aan 'ruimte en vrijheid gedijen alleen binnen grenzen'. In de Alblasserwaard Vijfheerenlanden werken wij samen onder de titel 'Grenzenloos samenwerken'. Wij kunnen ons in uw stelling niet vinden.

Antwoord

Met de opmerking 'ruimte en vrijheid gedijen alleen binnen grenzen' doelen we niet op fysieke grenzen, maar op principes en kaders die richtinggevend zijn voor ons werken. Daarom staat die opmerking in de inleiding tot onze sturingsprincipes: opgabegericht werken, handelend vanuit provinciaal belang en netwerkgericht maatwerk. Wij ondersteunen de aanpak in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, waar over bestaande grenzen heen aan opgaven wordt samengewerkt.

B010-V0009 Groenblauwe structuur

De Regio vraagt de Provincie of er budgetten aan de Landschapstafels ter beschikking worden gesteld voor meerjarenafspraken met de Landschapstafels.

Antwoord

De toekenning van nieuwe budgetten voor de Landschapstafels ligt op het bordje van het nieuwe College. Momenteel wordt gesproken met de Landschapstafels over de rol van de bijdrage aan de realisering van de Uitvoeringsagenda en de doorontwikkeling van de Landschapstafels. De gesprekken met de Regiegroepen en de Landschapstafels zal begin 2019 worden gecontinueerd. Daarnaast richt de Provincie zich op de vorming van coalities rondom de opgaven. De vier maatschappelijk opgaven in de uitvoeringsagenda zijn hierbij het vertrekpunt. Vervolgens zoeken we partners / coalities die willen bouwen aan vitale coalities om de gestelde opgaven, wanneer mogelijk gecombineerd met opgaven op andere thema's, aan te pakken. De opgaven zijn daarmee leidend en legitimeren de inzet van de Provincie.

B010-W0057 Arbeidsmigranten – flexwonen

U vraagt ons inzicht te geven in de woningbehoefte voor arbeidsmigranten. Dit is heel lastig omdat arbeidsmigranten zich niet inschrijven en kort verblijven. Ook verblijven arbeidsmigranten niet altijd in dezelfde gemeente als waarin ze werkzaam zijn. Ten aanzien van flexwonen zien wij graag de mogelijkheid dat recreatieparken worden meegenomen als optie voor huisvesting.

Antwoord

U geeft aan dat het geven van inzicht in de woonbehoefte van arbeidsmigranten lastig is.

Wij merken op dat uw regio heeft deelgenomen aan de pilot Flexwonen. In het kader van deze pilot is een beredeneerde schatting gemaakt van alle doelgroepen die gebaat zijn bij oplossingen voor Flexwonen.

Een van die doelgroepen is de doelgroep arbeidsmigranten.

In het kader van deze pilot is op basis van de registratie door het CBS van geregistreerde arbeidsmigranten en een inschatting van het aantal niet-geregistreerde arbeidsmigranten het aantal arbeidsmigranten in uw regio geschat op 2.700 arbeidsmigranten.

Ten behoeve van flexwonen zijn wij juist op zoek naar tijdelijke, goedkope woonruimten voor mensen die snel woonruimte moeten hebben. De omvang van deze groep, de zogenoemde spoedzoekers, is substantieel en deze spoedzoekers vragen om een structurele oplossing. Zo'n structurele oplossing is het aanbieden van woonruimten in tijdelijke of permanente bebouwing (al dan niet in leegstaand of getransformeerd vastgoed), voor de verschillende groepen spoedzoekers.

Naar aanleiding van uw reactie dat u recreatieparken als optie ziet voor flexwonen merken wij op dat wij van mening zijn dat dit niet de oplossing is. Wij zijn van mening dat recreatiewoningen door hun aard een eigen (recreatieve) waarde hebben, die door permanente bewoning toe te staan, verloren gaat.

Het toestaan van permanente bewoning op recreatieparken en herbestemmen van recreatiewoningen leidt ertoe dat parken transformeren naar stedelijke functies, vergelijkbaar met woonwijken. Het eindbeeld van de door u verzochte beleidswijziging is verdere verstedelijking buiten steden en dorpen, op plekken waar de infrastructuur niet afdoende is en voorzieningen meestal ontbreken. Het tast verder het recreatieve karakter aan van hiertoe aangewezen gebieden en gaat ten koste van recreatieve verblijfsmogelijkheden. Daarnaast is een belangrijk aspect dat mensen die daar verblijven zich niet altijd in kunnen schrijven in de BRP, waardoor het gebruik van verschillende sociale voorzieningen (bijvoorbeeld een uitkering) onmogelijk is. Permanente bewoning van recreatiewoningen wordt daarom door de provincie beschouwd als een ongewenste ontwikkeling.

Verder zien wij in de provinciale verkenning Verblijfsrecreatie die eind 2018 is gepresenteerd, dat recreatieparken snel verouderen ten opzichte van de marktvraag en niet meer investeren in voorzieningen voor recreatie. Daardoor worden veel recreatieparken meer en meer afhankelijk worden van de huisvesting van arbeidsmigranten en spoedzoekers. Deze ontwikkeling zorgt ervoor dat de recreatiefunctie van parken nog verder uitgehold. In het vervolgproces op de verkenning Verblijfsrecreatie die de komende periode loopt, is deze ontwikkeling een van de uitdagingen waarop verder zal worden ingezoomd.

B010-Z0037 Sturingsfilosofie

Wij zien de voorkeur in sturingsfilosofie graag terug in de Omgevingsvisie, waarbij de provincie zich nadrukkelijker gaat inzetten om in een vroegtijdig stadium met gemeenten en andere betrokkenen in gesprek gaat en integraal meedenkt over de ontwikkeling van dorpen en steden. Wij zijn verheugd dat de provincie deze werkwijze reeds inzet in Molenwaard en zien graag dat deze werkwijze wordt verbreed en gemeengoed wordt.

Antwoord

In de sturingsfilosofie is verwoord dat een voorkeur bestaat om vroegtijdig op basis van initiatieven uit de samenleving met gemeente en anderen tot oplossingen te komen. Wij zetten de komende jaren verschillende acties in gang om deze aanpak te verbreden en als gemeengoed te verankeren, zoals ook beschreven in de Participatie-visie die in december 2018 door Provinciale Staten is vastgesteld.

B011 – Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland

B011-T0184 Inzet provincie voor energieopwekking wind en zon

Om de landelijke en provinciale ambities op het gebied van energie toe te spitsen op ons grondgebied, hebben wij met u in 2017 een Regionaal Energieakkoord ondertekend. We zetten hierin stevig in op energiebesparing, de warmtetransitie en zon op daken. Duurzame energieopwekking met behulp van windmolens en zonnevelden maakt een belangrijk onderdeel uit van dit akkoord. Daarbij zien we een discrepantie tussen de ambitie en visie van de provincie op dit onderwerp en de uitwerking hiervan in de verordening.

Antwoord

Wij waarderen de afspraken die zijn gemaakt in het Regionale EnergieAkkoord Holland Rijnland en de samenwerking zoals we die de afgelopen jaren ervaren hebben. Wij zetten deze samenwerking graag voort in het kader van de op te stellen Regionale Energiestrategie, waarin het onderwerp 'electriciteit' (de ruimtelijke inpassing van duurzame opwek) één van de belangrijkste onderwerpen is.

De energietransitie-doelen in visie Ruimte en Mobiliteit en verordening Ruimte zijn ontleend aan het SER-Energieakkoord van 2013. Voor windenergie betekent dit het realiseren van 735,5MW wind op land in 2020. De verordening Ruimte maakt deze opgave ruimtelijk mogelijk. Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde.

Een in 2019 te sluiten Klimaatakkoord alsmede vast te stellen Regionale Energiestrategieën kunnen ertoe leiden dat de planologische kaders voor duurzame energieopwekking in de toekomst worden aangepast.

B011-T0185 Ruimte voor opwekken duurzame energie

Op dit moment werken wij de kaders voor het opwekken van duurzame energie verder uit en richten ons daarbij in eerste instantie op 2025 (opwekken van 2,5 PJ duurzame energie). Deze kaders zullen wij in het eerste kwartaal van 2019 aan u aanbieden, met de vraag om ook in het vervolgproces mee te denken over het goed ruimtelijk inpassen van de windmolens en zonnevelden.

Ons Regionaal Energieakkoord hebben wij vastgesteld voordat de Regionale Energiestrategie in het leven werd geroepen. Wij maken graag met u een aangescherpte versie van ons Regionaal Energieakkoord als bod (Regionale Energiestrategie) richting het Rijk. Vooruitlopend hierop verzoeken wij u ruimte te maken in provinciale regelgeving voor de opwekking van duurzame energie, omdat die ruimte op dit moment ontbreekt.

Antwoord

Zie B011-T0184

B011-T0187 Knelpunten huisvesten arbeidsmigranten

In het Omgevingsbeleid staat dat de provincie Zuid-Holland gemeenten wil stimuleren om te voorzien in woonruimte voor woningzoekenden die snel tijdelijke woonruimte nodig hebben. Wij waarderen de steun van de provincie bij het agenderen en promoten van het thema flexwonen, het ontwikkelen van inzicht op dit onderwerp en op het wegnemen van belemmeringen die partijen (nu) denken te ervaren. Flexwonen is bedoeld voor een brede groep mensen, waaronder arbeidsmigranten. Wij ervaren in de regio knelpunten ten aanzien van het realiseren van woonruimte voor het huisvesten van arbeidsmigranten. Wij verzoeken u mee te denken om te komen tot creatieve oplossingen voor flexwonen, zowel binnen als buiten bestaand stads- en dorpsgebied.

Antwoord

U waardeert onze steun ten aanzien van het agenderen en promoten van het thema flexwonen, voor verschillende doelgroepen waaronder arbeidsmigranten, waarbij u geeft aan dat u knelpunten ervaart bij het realiseren van verblijven voor arbeidsmigranten.

Wij zijn verheugd over uw waardering voor onze inzet ten aanzien van flexwonen.

Naar aanleiding van uw ervaring dat het realiseren van voldoende verblijven voor arbeidsmigranten knelpunten oplevert, merken wij op dat wij dat ook ervaren. Er zijn in onze provincie nog te weinig verblijven voor arbeidsmigranten. Daarom starten wij een programma dat gericht is op een integrale benadering om meer verblijven voor arbeidsmigranten te realiseren. In het kader van dit programma willen wij onderzoeken of er specifiek voor kort verblijvende arbeidsmigranten aanpassingen in ons beleid gewenst zijn.

B011-T0188 Opwaardering N11, ruimtelijke reservering aansluiting N11-A4

In het ontwerp-programma Ruimte wordt rekening gehouden met ruimtelijke reserveringen. Wat wij daarin missen is de ruimtelijke reservering van een ongelijkvloerse aansluiting N11-A4. Wij verzoeken u de opwaardering van de N11 te verwerken in het programma Ruimte.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

B011-T0189 Aandachtspunten bij mobiliteit, nadere uitwerking

Aandachtspunten die bij mobiliteit nadere uitwerking behoeven zijn vraaggericht in plaats van aanbodgericht, duurzaamheid, het beperkt houden van afstanden in het natransport. Daarnaast vragen wij aandacht voor het sociale aspect van vervoer, zoals het vergroten van de keuzevrijheid van vervoer voor personen met een beperking of de groter wordende groep van ouderen.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerkingen, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

B011-V0038 Natuurwaarden en toerisme

Holland Rijnland verzoekt de Provincie breder te kijken dan natuurwaarden en toerisme.

Antwoord

De Provincie erkent het belang van recreatie en toerisme voor het verbeteren van de natuurlijke leefomgeving. Het aangehaalde voorbeeld met betrekking tot bereikbaarheid en toegankelijkheid vinden wij aansprekend en passend binnen de Visie. In de Visie komt het belang van combineren van functies naar voren. Biodiversiteit zien wij daarbij ook als belangrijk onderdeel van recreatie. Zo willen wij ook samen met u en andere partners zoals de waterschappen de potentie benutten van dijken, waterlopen en erfgoedlijnen. Dit komt verder concreet terug in de Uitvoeringsagenda.

B011-Z0035 Ruimte voor regionale en lokale keuzes met 'ja, mits' benadering

Met de komst van de Omgevingswet is het bundelen van de verschillende verordeningen voor de fysieke leefomgeving tot een ontwerp-Omgevingsverordening een stap in de goede richting. We zijn als regio graag bereid om mee te denken om te komen tot een 'Ja, mits' benadering (uitnodigingsplanologie) met als doel het tot stand komen en bevorderen van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving met aandacht voor duurzame ontwikkeling. Wij verwachten dat de Ja, mits' benadering ons ruimte geeft om regionale en lokale keuzes te maken en tegelijkertijd burgerinitiatieven een kans te geven.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe. Waarbij ook veel meer aandacht zal zijn voor de gebiedsgerichte doorwerking van de visie.

B011-Z0036 Meer integrale afweging en gebiedsgericht maatwerk

Wij verzoeken u om verschillende ruimtelijke opgaven meer integraal en gebiedsgericht te bekijken. Voorbeeld hiervan is het risico dat het garanderen van voldoende mate van windvang en zicht op historische molens een deel van de ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied, zoals de Duivenvoordecorridor, tegenhoudt. Wij verzoeken u dit per gebied integraal te bekijken en bij de uitwerking maatwerk toe te passen in nauw overleg met de betrokken gemeente.

Antwoord

Zie B011-Z0035

B013 – Rijkswaterstaat

B013-T0158 Compleet Mobiliteitsnetwerk

De formuleringen zijn zo abstract dat er niet uit te halen is welke doelen de provincie nastreeft voor de netwerken.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

B013-T0159 Concentratie bovenregionale (centrum)voorzieningen

Begrijpelijk dat u detailhandel niet alleen maar op de grote locaties wilt, maar zoals het er nu staat mogen perifere detailhandelsvestigingen (PDV's) zich overal vestigen. Is dat werkelijk de bedoeling?

Antwoord

Het provinciaal detailhandelsbeleid stelt dat in principe alle vormen van detailhandel zich in centra moeten vestigen. Naast enkele vormen van kleinschalige detailhandel, is de belangrijkste uitzondering op deze regel detailhandel die vanwege de aard en omvang van het gevoerde assortiment niet of niet goed laat inpassen in die centra. Artikel 6.13 lid 3 van de omgevingsverordening gaat hier op in. Dat betekent concreet dat detailhandel in volumineuze goederen en bijvoorbeeld tuincentra en bouwmarkten zich buiten centra mogen vestigen. Voor woongerelateerde detailhandel geldt dat die zich buiten de centra alleen kan vestigen op de zogenaamde 'PDV-locaties' (woonboulevards. De PDV-locaties zijn aangewezen in de omgevingsverordening. Dit is overigens reeds jarenlang staand provinciaal beleid en het provinciale standpunt op dit punt is niet gewijzigd in deze beleidsneutrale omzetting.

B013-T0160 Concentratie detailhandel en bereikbaarheid

Terecht gericht op concentratie in grote binnenstedelijke centra en terugdringing van leegstand in andere steden en alle andere locaties. Beleid voor perifere detailhandelsvestigingen PDV's (mag als woon- en leefklimaat en ruimtelijke kwaliteit niet onevenredig worden aangetast) is echter te soepel. Daaraan zou ook de bereikbaarheidskwaliteit als criterium moeten worden toegevoegd.

Antwoord

Artikel 6.13 Detailhandel uit de omgevingsverordening is aanvullend op het algemene beleid m.b.t. nieuwe stedelijke ontwikkelingen (artikel 6.10) waar bereikbaarheid een onderdeel van is.

B013-T0161 Goederenvervoer aansluiting Greenport op de Rotterdamse haven

Er worden heel concrete maatregelen genoemd voor aansluiting van de Greenports op de Rotterdamse haven. Ook het hoofdwegennet (HWN) draagt hieraan bij. Daarom ben ik benieuwd wat de provincie Zuid-Holland hier concreet van plan is. Rijkswaterstaat wil hierover graag met u het gesprek aangaan om onze ideeën uit te wisselen over deze opgave en over de wijze waarop daar integraal aan kan worden gewerkt.

Antwoord

Wij nemen kennis van uw opmerkingen. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij zijn graag bereid om met u in gesprek te gaan.

B013-T0162 Goederenvervoer spoorverbinding RoBel

De spoorverbinding Rotterdam – België (RoBel) wordt weer genoemd. Die is in de rijksplannen niet aan de orde.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren.

B013-T0163 Knooppunten en stedelijke centra

Het beleid voor knooppunten en stedelijke centra wordt geheel op OV toegespitst, overigens wel met goed uitgangspunt dat investeringen worden geconcentreerd in stedelijke gebieden op plekken waar de infra capaciteit heeft (overmatige knopen). Die zijn in Zuid-Holland wel zeldzaam.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

B013-T0164 Stedelijke ontwikkelingen binnen BSD

Ik ondersteun van harte de gemaakte keuzes voor stedelijke ontwikkelingen binnen BSD, maar dit kan nog verbeterd worden door duidelijk aan te geven wat bestaand gebied is.

Antwoord

Bestaand stads- en dorpsgebied is een dynamisch begrip, omdat bij iedere stedelijke ontwikkeling daarbuiten het bestaand stads- en dorpsgebied groter wordt. De provincie volgt daarbij de definitie die behoort bij de ladder voor duurzame verstedelijking in het Besluit ruimtelijke ordening. Er is dus alleen een momentopname mogelijk. De provincie hanteert een dergelijke momentopname als werkingsgebied bij onderdelen van het Omgevingsbeleid.

B013-T0165 Stedelijke ontwikkelingen tot 3 ha buiten BSD

Er is ruimte voor het voldoen aan lokale behoefte, wat bijna altijd toch tot uitbreidingen in weilanden leidt. In het stuk Stedelijke ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied wordt dit wel wat makkelijk toegestaan. Alles van 3 hectare of minder mag. Is dat echt de bedoeling?

Antwoord

De ladder voor stedelijke ontwikkeling is ook van toepassing op ontwikkelingen kleiner dan 3 hectare. De gemeente moet dus goed motiveren of er wel behoefte is aan die ontwikkeling en waarom die ontwikkeling niet binnen bestaand stads- en dorpsgebied kan realiseren. In de jurisprudentie worden hoge eisen gesteld aan deze motivering. Ook de provincie ziet hierop toe bij de beoordeling van bestemmingsplannen. Daarnaast vraagt de provincie aan gemeenten om gezamenlijk een regionale woonvisie op te stellen.

B013-T0166 Ruimtelijke kwaliteit, visie stedelijke occupatie

Wat er staat over de laag stedelijke occupatie is vooral een beschrijving, geen visie. Meer visie is wel wenselijk.

Antwoord

Het beleid voor ruimtelijke kwaliteit is niet gewijzigd bij de omzetting van de Visie ruimte en mobiliteit naar de Omgevingsvisie. Het staat wel op de planning om dit beleid opnieuw tegen het licht te houden en te actualiseren. De opmerking zullen we daarbij meenemen.

B013-T0168 Herstructureringsgebieden

De herstructureringsgebieden zijn de bekende gebieden die meestal (alleen BleiZo wat minder) wel goede plaatsen voor verdichting zijn, en dat gebeurt daar dan ook.

Antwoord

Hiervan is kennisgenomen.

B013-T0169 Containerterminals

De containerterminals Delft en Gouda zijn voor ons nieuw, maar misschien zaten die al in de plannen.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren.

B013-T0170 Reserveringen A4 Zuid en Oranjeverbinding

Reserveringen nieuwe infra: A4 Zuid wordt genoemd, maar ook een Oranjeverbinding en dat is voor het eerst. Beide verbindingen komen niet voor in de plannen van het Rijk. Het kan voor lezers van het provinciale omgevingsbeleid verwarrend zijn om deze dan toch op beleidskaarten te zien staan. Dan komen we niet over als één overheid.

Antwoord

Deze mogelijke nieuwe wegen zijn als ruimtelijke reservering ingetekend. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

B013-T0171 Reserveringen N14, Bodegravenboog en uitbreiding N57

Reserveringen nieuwe infra: de N14 binnen het project A4 Haaglanden-N14 wordt onder de regionale wegen genoemd, niet onder HWN. Ook de Bodegravenboog staat er in en uitbreiding N57 Heltevoetsluis - Brielle.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerkingen, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

B013-T0172 Reservering aansluiting A16/Mijlweg

Reserveringen nieuwe infra: de genoemde aansluitingen zijn meestal bekend voor ons, nieuw is de aansluiting A16/Mijlweg.

Antwoord

Het project A16/Mijlweg gaat over een parallelweg aan de A16 en de aansluiting. Dit project is inmiddels uitgevoerd door de gemeente Dordrecht. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren.

B013-T0173 Reservering Noordelijke Randweg Rijnsburg

Reservering nieuwe infra, regionale wegen: opvallend is de Noordelijke Randweg Rijnsburg (aansluiting A44 wordt gemist).

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerkingen, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

B013-T0174 Reservering spoor

Reservering nieuwe infra, spoor: viersporigheid Rotterdam - Gouda is terug op de lijst.

Antwoord

Wij nemen kennis van uw opmerking. Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren.

B013-T0175 Natuurbeleid

Op pagina's 52 en 54 is de visie op de onderwerpen "Behoud en ontwikkeling van biodiversiteit" en "Binnenstedelijk groen" nog niet vastgesteld. Op pagina 159 wordt bij groene buffers niet op de kansen voor biodiversiteit ingegaan. Kunt u aangeven waarom dat niet gebeurd is?

Antwoord

De omgevingsvisie betreft een beleidsneutrale omzetting van bestaand beleid naar het omgevingsbeleid. Daarnaast loopt de procedure tot vaststelling van het beleidsrijke onderdeel "Rijke groenblauwe leefomgeving". Dit onderdeel heeft afzonderlijk ter inzage gelegen en wordt bij vaststelling samengevoegd met de rest van de Omgevingsvisie. De beleidsbeslissingen "behoud en ontwikkeling van biodiversiteit" en "binnenstedelijk groen" horen bij het beleidsrijke onderdeel "Rijke groenblauwe leefomgeving". Daarom is in het ontwerp van de Omgevingsvisie aangegeven dat die nog in ontwikkeling zijn. Het beleid voor Groene Buffers is ongewijzigd. Het natuurbelang wordt genoemd in de tekst van deze beleidsbeslissing. Dit is niet verder uitgewerkt voor biodiversiteit. Dat is echter wel gebeurd bij andere beleidsbeslissingen in de Omgevingsvisie.

B013-Y0009 Indicator biodiversiteit

Op pagina 40 wordt "biodiversiteit buiten NNN en N2000" genoemd in de figuur. Dit wordt verder niet uitgewerkt.

Antwoord

In de Leefomgevingstoets wordt in de factsheet over natuur en biodiversiteit buiten NNN genoemd. Dit beleid is volop in ontwikkeling. Voor de inhoud hiervan verwijzen wij naar de Uitvoeringsagenda van de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving.

B013-Y0010 Kansen voor kwaliteitsverbetering met natuurinclusief bouwen

Er zijn kansen bij natuurinclusief bouwen van gebouwen en woningen en bij provinciale en gemeentelijke infrastructuur. Deze worden in dit document niet genoemd. Voor meer informatie:

https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?utm_source=newsletter&utm_medium=e-mail&utm_campaign=user-mailing&msg=24736

Antwoord

Hartelijk dank voor deze informatie. Natuurinclusief bouwen past goed bij de opgave die wij met name ook binnenstedelijk zien. Deze informatie betrekken wij daar bij.

B013-Y0011 Kansen voor kwaliteitsverbetering NNN en biodiversiteit

Verder wordt ook gezegd: "Grote kansen op verbetering zijn er voor de indicatoren Natuurnetwerk Zuid-Holland (buiten Nature 2000) en biodiversiteit. De sturingsmogelijkheden daarvoor van de provincie zijn relatief groot. De verwachting is dat het kwaliteitsniveau voor biodiversiteit, door de beleidsvernieuwing voor groenblauwe leefomgeving, wat zal verbeteren." Het is goed dat de provincie Zuid-Holland erkent dat grote kansen zijn voor verbetering van de biodiversiteit. Tot nu toe is de positie van de provincie Zuid-Holland op dit gebied echter terughoudend in vergelijking met andere provincies. Die zijn heel actief met natuurontwikkelingen en boeken veel positieve resultaten. De formulering "wat zal verbeteren" blijft terughoudend. Het zou positief zijn als met dit nieuwe omgevingsbeleid meer in de natuur geïnvesteerd wordt.

Antwoord

Voor de concrete uitwerking van de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving verwijzen wij naar de bijbehorende Uitvoeringsagenda.

B013-Z0031 Weinig visie en ruime keuzes

Het "visie-gehalte" van het provinciaal omgevingsbeleid is vrij laag. Het is meer gericht op volledigheid dan op het identificeren en maken van beleidskeuzes. Er is wel visie uit te halen, zij het dat de keuzes meestal vrij ruim zijn. Je kunt er ruimtelijk gezien veel kanten mee op. De provincie heeft, onder de Omgevingswet meer dan nu, de positie om stelling te nemen in kwesties die de fysieke leefomgeving aangaan en om richting te geven aan ruimtelijke ontwikkelingen.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

B013-Z0032 Inhoudelijke betrokkenheid bij beleidsvorming

Over het proces van de totstandkoming van het provinciale omgevingsbeleid wil ik u allereerst graag complimenten maken voor de events die u daaromheen heeft georganiseerd, zowel in het Provinciehuis als in de regio. Tegelijkertijd zou het wat ons betreft de voorkeur hebben om nog vroeger inhoudelijk betrokken te zijn bij de beleidsvorming. Door samen de opgaven te doorleven en de mogelijke maatregelen en oplossingen te verkennen kunnen we als gezamenlijke overheden meer slagkracht bereiken.

Antwoord

Wij delen uw opvatting dat vroegtijdige betrokkenheid leidt tot betere samenwerking tussen overheden en daarmee leidt tot beter Omgevingsbeleid, zoals ook beschreven in de Participatie-visie die in december 2018 door Provinciale Staten is vastgesteld.

B013-Z0033 Verdere ontwikkeling Omgevingsbeleid

Bij de verdere uitwerking en verbetering van het omgevingsbeleid kunt u uw voordeel doen met de ingebrachte punten. Ook vraag ik u Rijkswaterstaat in een vroeg stadium te betrekking bij de verdere uitwerking en vernieuwing van het omgevingsbeleid. Rijkswaterstaat blijft graag met de provincie Zuid-Holland samenwerken aan de ruimtelijke kwaliteit.

Antwoord

Hartelijk dank voor uw opmerking. We stellen uw bereidheid tot bijdrage op prijs en willen hier graag gebruik van maken.

C001 – LTO

C001-V0039 Basisvoedsel

In dit hoofdstuk geeft u eveneens aan dat u ernaar streeft om het basisvoedsel in de eigen provincie te telen. In principe gebeurt dit ook al. Echter, marktwerking zorgt ervoor dat veel producten geïmporteerd worden met als gevolg dat er veel buitenlandse producten in de retail te vinden zijn en de Zuid-Hollandse producten op hun beurt worden geëxporteerd. In onze ogen kan dit alleen veranderen als de retail niet altijd voor de laagste prijs kiest en de consument expliciet vraagt naar Zuid-Hollandse producten.

Antwoord

De Provincie erkent dat dit principe in belangrijke mate wordt bepaald door een marktwerking waarvoor geen provinciegrenzen gelden. Tegelijk zien we binnen de verschillende voedsel families al goede voorbeelden maar beseffen wij ons dat dit geen oplossing is voor de hele sector.

C001-V0040 Bewustwording duurzaam produceren

Gezond voedsel en voldoende groen zijn essentiële componenten voor een gezonde leefomgeving. Tot op heden is de trend dat de consument dit wenst voor de laatste prijs. Zoals hierboven beschreven produceert de Zuid-Hollandse agrariër al zeer duurzaam. Echter, het is van belang de consument bewust te maken van het feit dat voor een volgende stap in het duurzamer produceren van voedsel en groen een hogere prijs door hen betaald moet worden. Tot op heden levert verduurzaming financiële resultaten op door bijvoorbeeld kostenbesparing, maar voor koplopers die al veel stappen gezet hebben, levert een volgende vergaande stap nauwelijks financiële voordelen (meer) op voor de ondernemer.

Antwoord

De Provincie erkent dat er een level playing field is, daarom zal de Provincie in het kader van de Uitvoeringsagenda in ieder geval samenwerken met de aangrenzende provincies. Daarnaast is de situatie in de Zuid-Holland niet te vergelijken met de situatie in bijvoorbeeld de Provincie Groningen. De (gebieds-) eigen omstandigheden vragen om een eigen aanpak en de uitgangspunten van level playing field mogen daarbij niet belemmerend werken. Conform de Visie werkt de provincie aan het verduurzamen van de landbouw- en voedselketen en zoeken wij naar nieuwe verdienmodellen om de agrarische sector financiële armslag te geven voor verduurzaming, investeren in biodiversiteit en continuïteit in de opvolging.

C001-V0041 Waterrecreatie

Wij willen u erop wijzen dat een toename van waterrecreatie ook negatieve effecten op het watersysteem, landbouw en natuur kan hebben. Een voorbeeld hiervan is afkalving van de kanten of verstoring van rust in natuurgebieden. Wij zijn van mening dat het opnemen van bepaalde randvoorwaarden van belang is.

Antwoord

Wij delen de mening dat de integratie van waterrecreatie in het agrarisch landschap geen onoverkomelijke negatieve effecten met zich mag meebrengen. Hiervoor is het noodzakelijk dat de uitwerking in goed overleg plaatsvindt en dat de noodzakelijke randvoorwaarden vooraf worden bepaald. In de context van de Uitvoeringsagenda zullen hierover afspraken gemaakt worden.

C001-V0042 Landschap en duurzame landbouw

Er wordt geschetst dat landschap en duurzame landbouw los van elkaar staan. Dit terwijl landbouw een onderdeel van het landschap is en wel als beheerder en onderhouder.

Antwoord

Het landschap betreft een groter gebied dan alleen het agrarisch gebied, het gaat immers om het totaal van (bestaande) groengebieden, waterlopen, etc. én het agrarisch gebied. In de Visie is ervoor gekozen om de landbouw afzonderlijk te duiden omdat we vinden dat met name de balans tussen de landbouw, natuur en landschap aandacht vergt, dit tot het ecologisch systeem in de landbouwgebieden weer op orde is. Wij zijn het met u eens dat de rol van de landbouw als beheerder en onderhouder van het landschap van belang is.

C001-V0043 Natuurinclusieve landbouw

U spreekt over natuurinclusieve landbouw, iets wat in onze optiek onjuist is aangezien natuur-exclusieve landbouw niet bestaat. Maar om in deze termen verder te spreken is een bijdrage vice versa ook gewenst, door middel van landbouwinclusieve natuur.

Antwoord

Wij zijn het eens met LTO om niet in hokjes te denken, dit is het basis principe van de Visie waarbij gezocht wordt naar een vergaande mate van integratie. Deze uitwerking moet in samenspraak met de sector en ketenpartijen plaatsvinden met aandacht voor de consument.

C001-V0044 Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer Zuid-Holland (Anlb)

Naast het creëren en optimaliseren van de leefomstandigheden van de boerenlandvogels wordt gewerkt aan overige doelen die betrekking hebben op Agrarisch natuurbeheer.

In de Visie zou het ANLb een belangrijke pijler moeten zijn voor het realiseren van de Rijke Groenblauwe leefomgeving.

Antwoord

Wij delen de mening van LTO dat Anlb een belangrijke pijler moet zijn voor het realiseren van de groenblauwe leefomgeving. Anlb in maakt onderdeel uit van het bestaande beleid en de uitvoering – samen met de collectieven – vindt momenteel plaats en maakt onderdeel uit van het bestaande beleid.

C001-V0045 Getijdedynamiek

Getijdedynamiek en het versterken van de vismigratie heeft bepaalde ecologische voordelen. Echter, het brengt ook veel risico's met zich mee. Na de droogte van 2018 blijkt meer dan ooit dat de zoetwaterbekkens van levensbelang zijn. Zorg dat deze zoetwaterbuffers beschermd, benut en vergroot worden en blijven. Versterking van de ecologie op zich is goed, maar wel binnen randvoorwaarden qua effecten op de omgeving.

Antwoord

Wij delen deze opvatting van de LTO dat de zoetwatervoorziening op orde moet zijn voor landbouw, drinkwater en natuur. In de uitvoeringsagenda hebben we een verkenning aangekondigd naar een klimaatbestendige Visie op de delta van Zuid Holland.

C001-V0046 Dijken en waterlopen

Daarop aansluitend wordt de potentie van onder andere dijken en waterlopen alleen gebruikt voor ecologie en recreatie. Juist deze gebieden lenen zich bij uitstek voor crossovers en een robuust ecosysteem. De agrarische sector (agrarische collectieven in het bijzonder) heeft de kennis en ervaring om hier invulling aan te geven.

Antwoord

Samen met de waterschappen en gemeenten en andere betrokken partijen zoals ook de agrarische sector benutten wij de potentie van dijken, waterlopen, erfgoedlijnen en andere landschapselementen voor ecologie, energie, infrastructuur en recreatie. Dat gebeurt door middel van de reeds bestaande praktijk van gebiedsprocessen en de uitwerking in een dijkenperspectief en het verder uitwerken van het Landschapspark Zuidvleugel.

C001-V0047 Faunabeleid

Het faunabeleid is naar onze mening erg eenzijdig verwoord, er ligt veel nadruk op mens en dierwelzijn. U spreekt over duurzaam faunabeheer, wij missen hier de verwijzing naar een verantwoord beheer en schadebestrijding van diersoorten om onder meer schade aan landbouwgewassen te voorkomen. Concreet stellen wij voor toe te voegen na de zin 'Wij vinden ... menselijke belangen' dat het faunabeheer moet worden afgestemd op de draagkracht en de (economische) activiteiten in een gebied.

Antwoord

In de eerste plaats merken wij op dat het bestaand beleid gehandhaafd blijft. Verder wordt bij het faunabeheer rekening gehouden met draagkracht en (economische) activiteiten in een gebied.

C002 – Gemeenschappelijke reactie Natuurorganisaties

C002-V0048 Verband gezondheid en natuur

Hoewel wij zelf overtuigd zijn van het positieve effect van natuur op gezondheid, zal dit niet voor iedereen een vanzelfsprekend verband zijn. Het is daarom van belang om het verband tussen natuur en gezondheid goed te onderbouwen met een nadere toelichting of bronverwijzing.

Antwoord

Het is de ambitie om samen met relevante partners de verbanden te onderbouwen en een gezamenlijk programma op te stellen. De Provincie is op dit terrein slechts een van de vele spelers. Wij zien het wel als onze taak om vanuit opgaven in de uitvoeringsagenda de partijen bij elkaar te brengen en te faciliteren.

C002-V0049 Ecosysteemdiensten

In dit hoofdstuk ontbreekt nog de koppeling tussen de ecosysteemdiensten die de groenblauwe leefomgeving levert met betrekking tot schone lucht en schoon water en gezondheid.

Antwoord

De diensten die de natuur heeft voor de mens (ecosysteemdiensten) staan in de Visie centraal. Deze ecosysteemdiensten zullen per thema in de uitvoeringsagenda meer worden gespecificeerd.

C002-V0050 Natuurbeleving

Daarom is ook nadruk op natuurbelevingsactiviteiten voor kinderen en jongeren in de ambities van belang.

Antwoord

Hier zijn wij het mee eens. Het gezamenlijke programma met IVN, natuurorganisaties, gemeenten en provincie “Groen doet Goed” is juist gericht op het actief de kinderen betrekken bij het groen, hetgeen we in de Uitvoeringsagenda zullen betrekken.

C002-V0051 Midden-Delfland

Voor Midden-Delfland bevat de Visie van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer goede maatregelen om de kwaliteiten van dit gebied te versterken en de relatie tussen stad en buitengebied te verbeteren. Deze maatregelen kunnen gelijk een plek krijgen in de provinciale Visie en de uitvoeringsagenda.

Antwoord

Wij willen samen met de partners deze maatregelen een plek geven in de uit te werken gebiedsagenda.

C002-V0052 Ontheffing tijdelijke natuur

Door gebruik te maken van een ontheffing voor tijdelijke natuur of de gedragscode kan dit ondervangen worden en kunnen braakliggende terreinen een forse bijdrage leveren aan het vergroten van het areaal natuur. Deze kans wordt nu nog niet benoemd in de Visie.

Antwoord

Wij zijn het hiermee eens, dit zal een plek krijgen in de uitwerking van tijdelijke natuur als onderdeel van de Uitvoeringsagenda.

C002-V0053 Landbouw

Er zijn dus vele redenen waarom een transitie van de landbouw noodzakelijk is. Economie is daar ook één van. Ook zijn er overigens grote verschillen tussen verschillende landbouwsectoren zoals melkveehouderij, akkerbouw en glastuinbouw en zijn de opgaven waar deze sectoren voor staan sterk verschillend. Het is dus van belang om daar ook onderscheid tussen te maken.

Antwoord

Wij zijn het met u eens dat de maatschappelijke kosten, naast de maatschappelijk baten, onderdeel zijn van de mate van het succes. Onderdeel hiervan is het verwaarden van maatschappelijk diensten van de landbouw (vastleggen CO2, biodiversiteit, tegengaan bodemdaling etc.) gerelateerd aan een "eerlijke" prijs van landbouwproducten.

C002-V0054 Urgentie

Het PBL heeft bij de evaluatie van het natuurpact al benadrukt dat de overgang naar een natuurinclusieve landbouw een must is om alle doelen van de Vogel- en Habitatrichtlijn te kunnen halen. En onlangs heeft ook de RLI advies uitgebracht waarin benadrukt is dat forse veranderingen in de landbouw noodzakelijk zijn. Met een groeiend aantal inwoners in de Randstad en een hiermee gepaard gaande groeiende behoefte aan groene gebieden voor natuurbeleving, recreatie en ontspanning is het bovendien steeds lastiger vol te houden dat de helft van het Zuid-Hollandse grondgebied monofunctioneel wordt ingezet voor een zo hoog en zo goedkoop mogelijke productie van voedsel of grondstoffen. De urgentie van een ingrijpende transitie van de landbouw mag meer in dit hoofdstuk doorklinken dan momenteel het geval is.

Antwoord

Wij zijn het met u eens dat de opgaven binnen de landbouw complex en noodzakelijk zijn voor het behoud van de biodiversiteit en bodembiodiversiteit, bodemvruchtbaarheid, continuïteit in bedrijfsvoering, de problemen rond bodemdaling, CO2 uitstoot etc. Deze genoemde problemen vragen een veel meer integrale aanpak dan voorheen. Zo starten we in de Uitvoeringsagenda met een verkenning naar de meest kansrijke gebieden voor CO2 reductie in combinatie met biodiversiteit en waterrecreatie. Wij willen ook door de start van een aantal groene cirkels vanuit een meer integrale aanpak gaan werken. Wij hebben u al betrokken en nodigen u verder uit hieraan mee te werken.

C002-V0055 Bijzonder Provinciaal Landschap

We missen in de Visie een passage over het instrument Bijzonder Provinciaal Landschap. Wat zijn de ambities van de provincie als het gaat om het toepassen van dit instrument in haar beleid?

Antwoord

Meerdere reacties vragen aandacht voor de status van belangrijke groengebieden in de omgevingsvisie. Naast bijzondere landschappen als Midden Delfland worden grote groene recreatiegebieden genoemd. Wij zijn het met u eens om, naast de NNN, Natura 2000 en de ecologische verbindingen, deze gebieden met een kwaliteitslabel extra aandacht te geven (op de beleidskaart) van de omgevingsvisie.

C002-V0056 Nationaal Park NL Delta

Wij onderschrijven de ambitie voor Nationaal Park NL Delta met betrekking tot robuuste, onderling verbonden, veerkrachtige natuur (blz. 18), maar willen benadrukken dat om die ambitie te realiseren meer nodig is dan alleen het op een kier zetten van de Haringvlietsluizen.

Antwoord

Wij onderschrijven de ambities en het programma zoals door de landschapstafel Haringvliet (samenwerking droomfondspartners en gemeenten) opgesteld. Er wordt nu door alle partner in het Nationaal Park NL Delta waaronder Natuurmonumenten, Wereld Natuur Fonds en Staatsbosbeheer samengewerkt aan het van de grond van dit 'Nationaal Park Nieuwe Stijl'. Daarbij gaat het inderdaad om veel meer dan allen het op een kier zetten van de Haringvlietsluizen. In de Uitvoeringsagenda kondigen we een integrale Visie op de doorontwikkeling van de deltanatuur aan, waarbij we ook van het rijk en de waterschappen medeverantwoordelijkheid vragen.

C002-V0057 Faunabeleid

Wat de ambities met betrekking tot het faunabeleid betreft, hebben wij zorgen over de geschetste richting voor de actualisatie van het faunabeleid. Het tijdig beheren om dierenwelzijn op de lange termijn beter te borgen is wat ons betreft geen goed uitgangspunt en ook in strijd met de huidige escalatieladder en de Wet natuurbescherming.

Antwoord

Tijdig beheren kan in bepaalde situaties grootschalig ingrijpen voorkomen. Een voorbeeld is de damhertenpopulatie in de Amsterdamse Waterleidingduinen waar te laat is ingegrepen en de biodiversiteit sterk is gedaald. Het duidelijk onderscheiden en benoemen van rollen en taken kan inhouden dat de provincie meer op afstand komt te staan van de Faunabeheereenheid.

C002-V0058 Populatiebeheer

Wij kunnen ons er ook niet in vinden dat bij populatiebeheer en schadebestrijding het uitgangspunt wordt dat gedode dieren zo veel mogelijk benut worden voor consumptie en handel. Hiermee zou namelijk een (financiële) prikkel ontstaan om zo veel mogelijk dieren te doden, terwijl het uitgangspunt, conform de Wet natuurbescherming, zou moeten zijn dat indien afschot toegestaan wordt er niet meer dieren dan strikt noodzakelijk gedood worden.

Antwoord

Wij zijn terughoudend in het verlenen van toestemming voor het doden van dieren. Als wij toestemming geven vinden wij het van belang dat de dieren voor zo ver mogelijk in de voedselketen gebracht worden en niet zomaar vernietigd. Het is zeker niet de bedoeling om een prikkel te genereren om zoveel mogelijk dieren te doden.

C002-V0059 Beheer recreatiegebieden

In de Visie missen wij nog aandacht voor het beheer van de groene recreatiegebieden. Dit is in de huidige situatie nog niet voor alle gebieden goed geregeld en hier ligt dus nog een opgave. Het is daarom belangrijk om hier in de Visie aandacht aan te besteden.

Antwoord

In de Visie staan wij een kwaliteitsimpuls voor in de groene recreatiegebieden. Bijvriendelijk beheer (groene cirkel bijenlandschap) in het Bentwoud heeft de laatste jaren geresulteerd in een spectaculaire toename van het aantal bijensoorten. Wij hebben de intentie het "bijenlandschap" en andere impulsprogramma's zoals icoonsoorten uit te breiden naar andere groene recreatiegebieden.

C002-V0060 Waarde voor natuur

Wij onderschrijven de belangrijke bijdrage die icoonsoorten kunnen leveren aan de kwaliteit van recreatiegebieden. Door in het beheer en de inrichting van recreatiegebieden rekening te houden met soorten kan de biodiversiteit profiteren én de belevingswaarde voor recreanten toenemen. Een bezoek aan een recreatiegebied wordt immers vele malen leuker wanneer je daar bijzondere of mooie dier- en plantensoorten tegen kunt komen.

Antwoord

Bij vriendelijk beheer (groene cirkel bijenlandschap) van recreatiegebieden resulteert in zowel een kleur- en bloemrijker landschap als meer biodiversiteit. Wij hebben de intentie het “bijenlandschap” uit te rollen in alle groene recreatiegebieden. Daarnaast zullen groene recreatiegebieden (naast de NNN) aandacht krijgen binnen de omgevingsvisie.

C002-V0061 Waterrecreatie

In dit hoofdstuk valt de specifieke focus op waterrecreatie en meerdaags verblijf op het water op. Wij missen de onderbouwing waarom juist op deze vorm van recreatie de nadruk ligt.

Antwoord

Uit de gesprekken die zijn gevoerd met de partners is de keus gemaakt om in de Visie de focus te leggen op de waterrecreatie en meerdaags verblijf op water naast de kwaliteitsimpuls van de bestaande groengebieden.

C003 – Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen

C003-V0062 Kustlandschap

In 2017 heeft Zuid-Holland het 'kustpact' (mede) ondertekend. In het kustpact zijn afspraken gemaakt die erop gericht zijn een goede balans te vinden tussen enerzijds bescherming en behoud van ongerept kustlandschap en anderzijds ontwikkeling van de kustzone. De intentie is een zonering voor de kustdelen te ontwerpen passend binnen de lokale en regionale landschappelijke context met als doel het reguleren van het gebruik van het kustgebied. De aanhef van deze alinea suggereert voor de kust vele mogelijkheden (... genoeg ruimte). Dit is in tegenspraak met de intenties uit het kustpact die de prov. Zuid-Holland onderschrijft. Suggestie: De aanhef nuanceren in lijn met de afspraken over het kustlandschap/de kustzone om misverstanden te voorkomen.

Antwoord

De Provincie begrijpt de wens van Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen om nuance aan te brengen aan als het gaat om de ruimte die water en kust te bieden hebben. De Provincie is het eens dat er verstandig om gegaan moet worden met de kust en het water. In de uitvoering zal dit worden meegenomen in het maken van de strategische keuzes binnen het gebied. De Provincie denkt daarbij aan combinaties van functies en houdt zich aan de gemaakte afspraken in het kustpact.

C010 – Algemene Vereniging voor Natuurbescherming

C010-V0063 Groengebieden in EHS

De AVN stelt voor 'groengebieden als Haagse Bos, Koekamp, (Nieuwe) Scheveningse Bosjes, Hubertusduin, Meer en Bos, Madestein etc) toe te voegen, als behorend tot de SEH of te wel het fijnmazige groene netwerk, bijv. in een andere kleur dan gebieden die behoren tot het NNN.

Antwoord

Meerdere reacties vragen aandacht (naast de NNN) voor de status van belangrijke groengebieden in de omgevingsvisie. Naast het bijzondere landschappen als Midden Delfland worden grote groene recreatiegebieden genoemd (Haagse Bos, etc.). Naast het NNN alsmede de ecologische verbindingen, zijn wij het met u eens om deze gebieden een status te geven in het omgevingsvisie.

C010-V0064 Pilot natuurlijk beheer

Maak een pilot voor natuurlijk beheer van het strand/ aanpassing zeewaartse begrenzing Natura 2000 duingebieden –zie agenda p21

Antwoord

Tussen Noordwijk en Zandvoort is het project Noordvoort in ontwikkeling. Het natuurlijk beheer van het strand en de aanpassing van de zeewaartse begrenzing van Natura 2000 duingebieden staan hier centraal. In de Uitvoeringsagenda kondigen we een verkenning aan voor meerdere strandreservaten.

C010-V0065 Invasieve soorten

Aanpak invasieve soorten, snel bepalen wie verantwoordelijkheid heeft (p24), bijv. de Japanse Duizendknoop in de kiem smoren, daar waar hij nog niet wijdverbreid is.

Antwoord

Wij zijn het met u eens dat deze soort snel aangepakt moet worden waar hij niet wijdverbreid is. De Japanse duizendknoop staat echter niet op de Europese Unielijst en een gecoördineerde landelijke bestrijding ontbreekt. Wij stellen voor dat u deze problematiek binnen de discussie van de landschapstafels agendeert.

C014a - Openstaande vragen uit de NvB startdocument – Luchtwachters

C014a-T0204 Bestaande normen

Het beoordelen van maatregelen uitsluitend op bestaande normen is ons inziens onvoldoende en de ambitie moet derhalve voorzien dat normen en maatregelen te allen tijde moeten worden aangepast aan de nieuwste medische inzichten. Het blootstellen van burgers aan luchtvervuiling moet daarom worden geminimaliseerd in overeenstemming met de al een tiental jaren bestaande aanbevelingen van de World Health Organisation (WHO). In uw Omgevingsvisie ontbreekt deze ambitie evenals het streven naar de toepassing van de advies-waarden van de WHO – in plaats van de huidige EU-waarden - inclusief een uiterste datum waarop deze waarden zouden moeten worden gehaald. Wij vragen u deze ambitie expliciet te maken.

Antwoord

Zie C020-T0019

C014a-T0205 Meten van ozon (O3)

In het licht van de waarneembare klimaatsverandering dient ook aandacht te worden geschonken aan het meten van ozon (O3) concentraties in de lucht. Aangezien de kans op ozon weersafhankelijk is, dient in een Omgevingsvisie ook ruimte te worden geschapen voor provinciale maatregelen op dit gebied. Een voorbeeld zou de Franse 'Pic de Pollution'- maatregelen kunnen zijn.

Wij verzoeken u een dergelijk beleid als ambitie te stellen en met andere overheden aan te slag te gaan om dit te bereiken.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij zullen aan Provinciale Staten voorstellen te verkennen of dit tot een beleidsaanpassing leidt .

Ozon op leefniveau wordt continu gemeten in het meetnet van de DCMR (6 stations) en van het RIVM (4 stations in Zuid-Holland). Ozon wordt niet rechtstreeks uitgestoten, maar het wordt in de lucht gevormd bij aanwezigheid van vluchtige organische stoffen, stikstofoxiden (NOx) en zonlicht. Het nemen van maatregelen waardoor de NOx-uitstoot tijdelijk wordt verlaagd zal in de praktijk juist leiden tot hogere ozonconcentraties in de steden. Daarom wordt ozon gereguleerd met structurele maatregelen: de emissies van vluchtige organische stoffen worden zoveel mogelijk beperkt en de NOx-uitstoot moet minimaal voldoen aan de geldende wettelijke regels. Dit bereiken we o.a. met vergunningverlening en handhaving, verkeersbeleid en schoon openbaar vervoer.

De provincie heeft in 2011 een smogdraaiboek vastgesteld waarin is voorgeschreven dat bij verhoogde smogsituaties de bevolking wordt geïnformeerd en gewaarschuwd. Bij een overschrijding van de zogenaamde alarmdrempel kan de Commissaris van de Koning verdergaande maatregelen voorschrijven.

C014a-T0206 Concentraties vervuilde stoffen

Als beoordelingsaspect voor luchtkwaliteit worden concentraties van vervuilde stoffen als maat genomen.

Het is onduidelijk of er sprake is van een gemiddelde concentratie per jaar, per dag of per uur.

Zuid Holland kent voor deze vervuiling grote seizoensinvloeden. Stellen van grenzen voor concentraties per maand is voor Zuid Holland relevanter om grenzen voor gezondheidsrisico's aan te duiden en wij verzoeken u dit mee te nemen in uw ambitie.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij zullen aan Provinciale Staten voorstellen te verkennen of dit tot een beleidsaanpassing leidt .

Als provincie zijn wij gebonden aan nationale wettelijke normen voor de luchtkwaliteit die overgenomen zijn van Europese normen. Het systeem van huidige wettelijke normen kent de volgende grenswaarden: jaargemiddelde en daggemiddelde fijn stof-grenswaarden (PM10), 8-uurs gemiddelde ozon-grenswaarden (O3), uurgemiddelde stikstofdioxide-grenswaarden (NO2) en seizoensgemiddelde zwaveldioxide (SO2) grenswaarden, afhankelijk van de tijdsschaal waarop effecten kunnen worden veroorzaakt.

C014b – Openstaande vragen uit de NvB startdocument – Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland

C014b-Z0001 Vertrekpunt en ambities

De ambitiesnotitie focust veelal op stedelijke gebieden. De Milieufederatie Zuid-Holland vindt dit opmerkelijk gezien de belangrijke rol van de provincie bij aspecten landschap, bodemdaling en waterkwaliteit, want deze spelen voornamelijk in het buitengebied. De provincie heeft een belangrijke rol in het buitengebied tussen de grote steden. De provincie zou ervoor moeten zorgen dat de ruimtelijke kwaliteit hier niet ten koste gaat van de stedelijke belangen en de samenhang tussen stad en platteland versterkt wordt. Dit komt nauwelijks aan bod in de geformuleerde ambities.

Antwoord

Wij onderschrijven het belang van kwalitatief hoogwaardige landelijke gebieden in de provincie Zuid-Holland. De samenhang tussen stad en platteland is een centraal element in de Ambitiesnotitie. In de ambitie 'Naar een levendige meerkernige metropool' staat beschreven dat de kwaliteit van het stedelijk netwerk mede ligt in de kracht van het landelijk gebied. Onder de ambitie 'Naar een nieuwe economie: the next level' wordt genoemd dat een aantrekkelijke, groene en gezonde leefomgeving een belangrijke vestigingsfactor is. En de ambitie 'Gezonde en aantrekkelijke leefomgeving' is voor het grootste deel gericht op versterking van de kwaliteit van landelijke gebieden.

C019 – Wereld Natuur Fonds

C019-V0066 Klimaatverandering

Hoofdstuk 1 mist ons inziens de belangrijke constatering dat klimaatverandering en dan met name zeespiegel stijging, lage en hoge rivierwaterstanden de provincie voor een grote uitdaging stellen. En dat het bereiken van een rijke groenblauwe leefomgeving een goede integrale klimaatadaptatie aanpak vraagt. En dat de provincie daartoe hecht zal moeten samenwerken met de partners in het deltaprogramma ook ten aanzien van het hoofdwatersysteem en de kust wat de provincie op vele plekken doorsnijdt en omringt.

Antwoord

De Provincie is het eens met de constatering dat klimaatverandering Zuid-Holland voor een grote uitdaging stelt. Slim ruimte gebruik en het combineren van functies is noodzakelijk. Dit vraagt om een integrale klimaatadaptatie waarbij samenwerking absolute noodzaak is. De Provincie erkent ook het belang van de beschikbaarheid van voldoende schoon water. In de Uitvoeringsagenda kondigen we een integrale Visie op de delta aan, waarbij wij u vanzelfsprekend betrekken.

C019-V0067 Natuur in de delta

Hoofdstuk 6 er wordt geen rekenschap gegeven van de bijzonder positie die de provincie heeft ten aanzien van natuur in de delta. Dat zij de toegangspoort is tot de stroomgebieden van Maas en Rijn voor talloze soorten trekvis zoals zalm. Dat de getijdennatuur van cruciaal belang is voor het voortbestaan van talloze trekvogelsoorten. Dat deze beide natuurwaarden onder druk staan als gevolg van ingrepen uit het verleden maar naar de toekomst ook door klimaatverandering en onze respons daarop. Het zoetwatersysteem, met innamepunten dicht bij de zee, zet het systeem onder druk en verhindert het herstel van vismigratie en intergetijdennatuur, het meer stroomopwaarts verplaatsen van deze punten kan een oplossing zijn.

Antwoord

De ligging van de provincie Zuid-Holland in de Delta is inderdaad uniek. Daarbij klopt het dat de natuurwaarden van de getijdenatuur en van verschillende soorten trekvis onder druk staan. In de Uitvoeringsagenda en op programmaniveau moet verder invulling gegeven worden aan passende oplossingen hiervoor. In de Uitvoeringsagenda kondigen we een integrale Visie op de delta aan, waarbij wij u vanzelfsprekend betrekken.

C020 – Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland

C020-T0018 Toerisme

De indieners plaatsen grote vraagtekens bij een inzet op 'duurzame groei' van het toerisme vanwege de nu al grote druk op de ruimte. Daarom verzoekt de indiener ook omdat onduidelijk is waar deze beleidskeuze uit voortkomt om deze te schrappen. In plaats van inzet op duurzame groei van het toerisme is het beter om in zijn algemeenheid te streven naar een duurzaam vestigingsklimaat waarbij er zowel voor in het wild levende planten en dieren als inwoners genoeg hoogwaardige natuur- en recreatiegebieden zijn om in te verblijven.

Antwoord

De provincie streeft daarbij naar een duurzame groei van het toerisme. De voorziene groei van het toerisme (+50% tot 2030 in Nederland) is in hoge mate autonoom. Het is daarom van belang om rekening te houden met de groeiende groep bezoekers aan Zuid-Holland en de impact hiervan op ons vestigingsklimaat.

De gewenste verduurzaming van het groeiende toerisme (vervoer, verblijf en 'vermaak') vraagt om inzet van marktpartijen, overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties, zodat toerisme bijdraagt aan welvaart, welzijn en aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.

Duurzame groei en spreiding van toerisme is onderdeel van de gedeelde opgave Toerisme en Recreatie met onderliggende besluiten en opgaven, zoals deelname aan de landelijke HollandCity-strategie en het ondersteunen van toeristisch-recreatief ondernemerschap.

De gewenste ambitie voor een duurzame groei van toerisme met respect voor kernwaarden van gebieden en haar bewoners, zal de komende periode nader worden uitgewerkt.

C020-T0019 Luchtkwaliteit

Indiener geeft aan dat om gezondheidsschade te beperken een verdergaande inzet nodig is dan het voldoen aan de wettelijke Europese eisen, namelijk het voldoen aan de streefwaarden van de WHO.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij zullen aan Provinciale Staten voorstellen hiervoor een beleidswijziging voor te bereiden.

Gedeputeerde Staten werken op dit moment aan een Verkenning gezonde leefomgeving waarin nieuwe beleidsambities voor de luchtkwaliteit kunnen worden opgenomen. De uitkomsten zullen in een volgende fase van de Omgevingsvisie worden meegenomen.

C020-T0020 Mobiliteitsnetwerk

Indiener geeft aan dat voor mobiliteit de integratie m.b.t. de ambities t.a.v. het versterken van biodiversiteit en groenbeleving en het realiseren van een gezonde leefomgeving ontbreekt. En verzoeken om de beleidskeuze 'Compleet mobiliteitsnetwerk' meer te integreren met de ambities op het gebied van de groene en gezonde leefomgeving.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

C020-T0021 Omgevingsverordening m.b.t. Artikel 1.3

Indiener geeft aan dat in de doelstelling van de ontwerp Omgevingsverordening (art. 1.3) de erkenning mist van de intrinsieke waarde van natuur en het belang van waardevolle landschappen. Daarom verzoekt indiener om artikel 1.3 als volgt te herformuleren (toevoegingen zijn onderstreept):

Artikel 1.3 Maatschappelijke doelen van de verordening

Deze verordening is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van de provincie en de bescherming en verbetering van de natuur het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

- a. Bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit;
- b. Doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften;
- c. Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- d. Het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Antwoord

In de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming zijn geen expliciete doelstellingen geformuleerd. Het past in de opzet en structuur van de nieuwe omgevingsverordening om de doelstellingen wel te expliciteren. De zienswijze kan – voorzover het natuurbescherming betreft - in aangepaste vorm worden overgenomen. Aan artikel 1 wordt toegevoegd onderdeel c:

'Zorgvuldig beheren, beschermen en ontwikkelen van de natuur, gelet op de intrinsieke waarde, dierenwelzijn, het behouden en herstellen van de biologische diversiteit, economische belangen, volksgezondheid en openbare veiligheid.'

C020-T0022 Omgevingsverordening m.b.t. Stiltegebieden

Indiener constateert dat een deel van het stiltegebied Haringvliet – Overflakkee (bij het Groote Gat) komt te vervallen. Dit is niet beleidsneutraal, daarom verneemt indiener graag alsnog motivatie hiervoor.

In artikel 3.33 lid 1c wordt de mogelijkheid geboden om in stiltegebieden gebruik te maken van een schietwapen indien dit gebruikt wordt 'met inachtneming van de Wet natuurbescherming'. Deze omschrijving laat te veel ruimte indiener is van mening dat 'schietwapens' sowieso ongewenst zijn in stiltegebieden en verzoekt daarom om de bepaling onder lid 1c2 te schrappen.

In artikel 3.33 lid 5 worden elektrische motorrijtuigen, waterscooters en snelle motorboten uitgezonderd van de verboden uit de artikelen 3.31 eerste lid en 3.32 eerste lid. Omdat bij motorrijtuigen het geluid boven de 50 km/uur echter voornamelijk veroorzaakt wordt door de banden kan er met deze uitzondering alsnog sprake zijn van de aantasting van de stilte. Waterscooters en racende motorboten zijn ongeacht aandrijving wat indiener betreft ongewenst in stiltegebieden. Daarom wordt verzocht om artikel 3.33 lid 5 te schrappen.

Antwoord

Naar het oordeel van de Milieufederatie Zuid-Holland is het vervallen Groote Gat dat deel uitmaakt van stiltegebied Haringvliet/Overflakkee niet beleidsneutraal. Deze vaststelling is juist. Daarom zal deze wijziging worden hersteld en Groote Gat weer worden toegevoegd als stiltegebied.

Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren.

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren.

C020-T0023 Omgevingsverordening m.b.t. Voorwaarden vrijstelling directe schadebestrijding

Indiener constateert dat in artikel 3.61 vierde lid ontbreekt de zinsnede 'en op de in het faunabeheerplan aangewezen tijden en plaatsen' die in de huidige verordening artikel 5.2 lid 4 wel zijn opgenomen. Indiener verzoekt om deze zin alsnog toe te voegen.

Artikel 3.61 lid 7 maakt het mogelijk om schadebestrijding op basis van vrijstelling vanaf een half voor zonsopkomst tot een half uur na zonsondergang uit te voeren. In de toelichting mist de onderbouwing waarom het nodig is om voor- en na zonsopkomst vogels af te schieten. Omdat onder slechte lichtomstandigheden de kans dat de verkeerde soort wordt afgeschoten toeneemt verzoekt indiener om deze bepaling te schrappen.

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. Artikel 3.61 schrijft voor dat uitvoering plaats vindt overeenkomstig faunabeheerplan. Dat impliceert ook overeenkomstig de in het faunabeheerplan genoemde tijden en plaatsen. De betreffende zinssnede was derhalve al overbodig in de huidige verordening en is om die reden weggelaten in de nieuwe omgevingsverordening. Dit betreft een technische wijziging.

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. Deze bepaling staat reeds in de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming en vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in – de toelichting – van het beleid doorvoeren.

C020-T0024 Omgevingsverordening m.b.t. Vrijstelling Natura-2000 gebieden

Indiener constateert dat door middel van artikel 3.69 in Natura 2000 gebieden een vrijstelling wordt verleend voor het weiden van vee en het op de bodem brengen van meststoffen. Indiener geeft aan dat dit in strijd is met de habitatrichtlijn zoals blijkt uit de uitspraak van het Europese Hof van Justitie over de Programmatische aanpak stikstof (PAS). Daarom verzoekt indiener om deze twee activiteiten uit bijlage V te schrappen.

Indiener constateert tevens dat artikel 3.69 tweede lid ('Bijlage V kan door GS worden gewijzigd') niet opgenomen is in de huidige Verordening uitvoering Wet natuurbescherming en derhalve een beleidsrijke wijziging betreft. Indiener acht het onwenselijk dat GS zelfstandig nieuwe vrijstelling voor Natura-2000 gebieden kan afgeven en verzoeken derhalve om artikel 3.69 tweede lid te schrappen.

Antwoord

Indiener vraagt om een wijziging van bestaande regelgeving. Dit verzoek kan niet worden overgenomen. Het Europese Hof heeft de prejudiciële vragen beantwoord van de Raad van State. De Raad van State zal op basis van het arrest van het Hof eerst uitspraak doen in voorjaar van 2019. Wijziging van beleid en regelgeving zou daarom nu prematuur zijn.

C020-T0025 Omgevingsverordening m.b.t. Omgevingswaarden

In hoofdstuk 4 van de Ontwerp-Omgevingsverordening zijn een aantal omgevingswaarden opgenomen. Naar opvatting van de indiener wordt het instrument 'omgevingswaarde' nog te beperkt ingezet. Voor de ambitie gezonde leefomgeving verzoeken indiener om omgevingswaarden in te stellen voor lucht, water en geluid om zo de ambities ten aanzien van een gezonde leefomgeving te borgen.

Antwoord

De Omgevingsverordening wordt na vaststelling verder ontwikkeld naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Hierin zullen ook keuzes worden gemaakt ten aanzien van omgevingswaarden en we nemen uw opmerking daarbij mee.

C020-T0026 Omgevingsverordening m.b.t. Verwijzingen in toelichting naar vigerende verordeningen die komen te vervallen

Indiener constateert dat in de toelichting op de verordening diverse keren verwezen wordt naar de toelichting van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland. Echter deze vervalt met inwerkingtreding van de Omgevingsverordening. Daarom verzoekt indiener om de toelichting uit de verordening wet natuurbescherming integraal over te nemen in de Omgevingsverordening.

Antwoord

De omgevingsverordening is qua opzet, structuur en toelichting anders dan de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming. Integraal overnemen van de oude toelichting uit de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming past niet bij deze opzet. Wel is ervoor gekozen om alle onderdelen uit de toelichting van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming op te nemen bij de specifieke artikelen of het algemene deel van de toelichting van de omgevingsverordening. Op deze manier is inhoudelijk dezelfde toelichting opgenomen.

C020-T0027 Omgevingsverordening m.b.t. Toelichting bijlage III (aangewezen soorten)

Indiener constateert dat een toelichting zoals opgenomen in de Verordening uitvoering wet natuurbescherming Zuid-Holland op de aangewezen soorten ontbreekt. Indiener verzoekt om deze toelichting alsnog op te nemen omdat hieruit blijkt hoe deze lijsten met aangewezen soorten tot stand zijn gekomen en in hoeverre hierbij alle een toetsing aan de randvoorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming voor het afgeven van vrijstellingen heeft plaatsgevonden.

Antwoord

Dit verzoek wordt overgenomen. De toelichting bij de bijlagen 1, 2 en 3 van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming wordt opgenomen in de toelichting van de Omgevingsverordening.

C020-T0028 Omgevingsverordening m.b.t. Tijdelijke natuur

Indiener geeft aan dat tijdelijke natuur op braakliggende terreinen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van de doelstelling voor natuur in en om de stad. Om de inzet van braakliggende terreinen voor tijdelijke natuur te stimuleren verzoeken wij u om in paragraaf 6.2.7 (natuur) een artikel toe te voegen dat stelt dat bij een wijziging van een bestemmingsplan van een onbebouwde in een bebouwde bestemming een onderbouwde afweging gemaakt moet worden of het terrein in aanmerking komt voor tijdelijke natuur (via een ontheffing of de gedragscode) voor de periode van de bestemmingsplanwijzigingen tot aan de realisatie van de definitieve bestemming.

Antwoord

Indiener verzoekt om een wijziging van bestaande regelgeving maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in beleid cq. regelgeving doorvoeren.

C020-T0029 Omgevingsverordening m.b.t. Doorwerking Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving in Omgevingsverordening

Indiener geeft aan dat de omgevingsverordening een belangrijk instrument is om de ambities uit de visie op de rijke groenblauwe leefomgeving te realiseren. En is daarom van mening dat dit instrument meer moet worden benut.

Antwoord

Hiervan is kennisgenomen.

C020-T0030 Omgevingsverordening m.b.t. Beschermen kwetsbare en meest waardevolle landschappen

Artikel 6.9 maakt het onder andere mogelijk om uitzondering te maken op basis van alle in het programma ruimte opgenomen ontwikkelingen. Dit vindt de indiener te ruim en indiener verzoekt dan ook om de passage 'of om een in het Programma ruimte uitgezonderde ruimtelijke ontwikkeling' uit artikel 6.9 lid 2 a en b te schrappen.

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. De voorgestelde wijziging is beleidsrijk. Het is uitdrukkelijk de bedoeling de omzetting beleidsneutraal te laten plaatsvinden.

C020-T0031 Omgevingsverordening m.b.t. Smient schrappen van vrijstellingenlijst

Indiener stelt dat het verlenen van vrijstelling voor schadebestrijding voor soorten die geen gunstige staat van instandhouding kennen in strijd is met het behouden, herstellen en vergroten van de biodiversiteit (beleidskeuze 'Behoud en versterking biodiversiteit'). Ook stelt de wet natuurbescherming dat een vrijstelling alleen verleend mag worden indien de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (art. 3.3.). Indiener stelt dat de smient in 2016 ten onrechte in bijlagen 2 en 3 van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland is opgenomen. Indiener verzoekt om de foutieve opname van de smient op de vrijstellingenlijst nu in de Omgevingsverordening te herstellen en de smient te verwijderen uit bijlage III B en E.

Antwoord

Indiener verzoekt om een wijziging van bestaande regelgeving maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in beleid cq. regelgeving doorvoeren.

C020-T0032 Omgevingsverordening m.b.t. Verduurzaming landbouw

Indiener stelt dat met het oog op de verduurzaming van de landbouw het gewenst is om de Omgevingsverordening te benutten. Hiertoe verzoekt de indiener om gebieden aan te wijzen (bufferzones rond voor stikstof gevoelige Natuur 2000-gebieden, gebieden die het meest gevoelig zijn voor bodemdaling, weidevogelkerngebieden) waar door middel van de Omgevingsverordening wordt bepaald dat nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve melkveehouderij niet mogelijk is.

Antwoord

Vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren.

C020-V0069 Bodemdaling

In de beleidskeuze 'Verstandig omgaan met de gevolgen van bodemdaling in de slappe veenen en/of kleigebieden' die voortkomt uit de Ontwerp-Visie rijke groenblauw leefomgeving, wordt aangegeven dat technieken zoals het toepassen van piepschuim onder wegen of onderwaterdrainage kunnen worden ingezet. Wij pleiten ervoor om deze passage te schrappen uit deze beleidskeuze omdat over onderwaterdrainage nog veel discussie is wat betreft de invloed op CO₂ uitstoot door veenoxidatie.

Antwoord

De Provincie heeft onderwaterdrainage en piepschuim onder wegen als voorbeelden genoemd om de veenbodemdaling te vertragen. Het zijn daarbij niet de enige technieken die worden onderzocht op bodemdaling te vertragen al dan niet te stoppen. Het is wel één van de technieken die we in middels praktijkproeven nader willen onderzoeken tot het gewenste effect, of de uitvoerbaarheid, de inpasbaarheid en de mogelijk (on)gewenste neveneffecten. Op basis daarvan wordt gekeken of uitrol op grotere schaal al dan niet zinvol is. Wij nemen de opmerking van u dan ook mee in de toekomstige overwegingen.

C020-Y0001 Monitoring en evaluatie

Indiener geeft aan dat een toelichting ontbreekt op de wijze waarop de voortgang van de uitvoering van het beleid gemonitord gaat worden en hoe de resultaten van monitoring gebruikt gaan worden om het beleid bij te sturen of te intensiveren wanneer zou blijken dat ambities niet behaald gaan worden. Indiener verzoekt een toelichting op hoe monitoring en evaluatie uitgevoerd gaan worden alsnog toe te voegen.

Antwoord

De komende periode zal aan de hand van een verdieplingslag op de scores en onderliggende indicatoren een monitoringsplan worden opgesteld waarbij uitgangspunt de reproduceerbaarheid van scores en indicatoren is. Zodat het inderdaad mogelijk is om over een langere termijn inzicht te krijgen in de effecten van beleid op de omgevingskwaliteit zodat een integrale afweging gemaakt kan worden en waar nodig bijsturing mogelijk te maken. Tevens zal op de Lange Termijn Agenda van Provinciale Staten worden aangegeven wanneer beleid wordt geëvalueerd.

C020-Y0002 Leefomgevingstoets

Indiener constateert dat de beleidsverrijkingen die meegenomen zijn in de Leefomgevingstoets en bijbehorende passende beoordeling niet overeenkomen met de beleidskeuzes die horen bij de beleidsrijke onderdelen van de Ontwerp-Omgevingsvisie. Het betreft de beleidskeuzes 'Verstandig omgaan met (de gevolgen van) bodemdaling in de slappe veen- en/of kleigebieden' en de 'Programma Stikstof'. Indiener verzoekt om de Leefomgevingstoets hierop aan te vullen.

Antwoord

Hoewel benoemd als beleidsrijk, betreft het slechts redactionele aanpassingen op deze beide onderwerpen. Deze aanpassingen leiden dan ook niet tot een ander milieueffect.

C020-Y0003 Leefomgevingstoets m.b.t. Effectiviteit en intensiteit beleidsverrijkingen

Indiener constateert dat voortzetting van het huidige beleid niet leidt tot het bereiken van een goede leefomgevingskwaliteit. Voorstel is daarom om alle voorstellen die gedaan zijn bij zienswijzen op de ontwerp-Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving over te nemen.

Antwoord

Wij waarderen de betrokkenheid bij de provinciale ambities en het meedenken met de wijze waarop deze verder gebracht kunnen worden. Voor onze reactie op uw zienswijze op de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving verwijzen wij naar die betreffende Nota van Beantwoording.

C020-Y0004 Leefomgevingstoets m.b.t. Recreatie en biodiversiteit

Indiener geeft aan dat in de in de Leefomgevingstoets geconstateerd wordt dat (water) recreatie een negatief effect kan hebben op natuur en biodiversiteit. Daarom wordt voorgesteld om de gebieden voor recreatie te zoneren en het oppervlak aan natuur- en recreatiegebieden uit te breiden.

Antwoord

De afwegingen op het gebied van natuur en recreatie zijn gemaakt als onderdeel van het traject dat doorlopen is in het kader van de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving. Hier heeft het mogelijke negatieve effect van recreatie niet direct geleid tot zonering of uitbreiding. Toekomstige monitoring en evaluatie van het beleid kan aanleiding vormen om deze afweging aan te passen.

C020-Y0005 Leefomgevingstoets m.b.t. Effecten vernieuwing kantorenbeleid

Indiener geeft aan dat de constatering in de Leefomgevingstoets over de mogelijk negatieve gevolgen te zwaar worden ingeschat wanneer verdichten op natuurinclusieve wijze geschiedt. Daarom wordt verzocht om natuurinclusief bouwen en herstructureren onderdeel te maken van het kantorenbeleid. En de Leefomgevingstoets hierop aan te passen.

Antwoord

Het huidige beleid op kantoren omvat niet dat deze natuurinclusief worden ingepast. Daarom is het niet opportuun om de negatieve gevolgen nu anders in te schatten.

C020-Y0006 Leefomgevingstoets m.b.t. Luchthaven Rotterdam The Hague Airport en internationale bereikbaarheid

Indiener stelt dat uit een aantal second opinions uitgevoerd op de MKBA van de luchthaven RTHA blijkt dat het economisch belang niet eenduidig is. Daarom verzoekt indiener de teksten hierover te nuanceren en aan te laten sluiten bij deze onderzoeken.

Antwoord

Het provinciaal omgevingsbeleid wijzigt niet met het verschijnen van second opinions, maar komt tot stand na een besluitvormingsproces waarin vele belangen gewogen worden. Genoemde onderzoeken zijn daarmee niet bepalend voor de inhoud van het provinciaal luchtvaartbeleid. Overigens bestaan ten aanzien van het MKBA-onderzoek voor luchthaven RTHA meerdere onderzoeken, waarbij de uitkomsten niet eenduidig zijn. Naar verwachting zal een nieuwe MKBA volgen, als onderdeel van een nieuw te nemen luchthavenbesluit.

C020-Y0007 Leefomgevingstoets m.b.t. Effecten faunabeheer

Indiener stelt dat bij faunabeheer vaak ook verstoringen optreden en dat dit niet altijd gebeurt vanuit het belang van de natuur. Daarom stelt indiener dat dit aspect al neutraal zou moeten worden geduid en niet als positief in de Leefomgevingstoets.

Antwoord

De schade aan de natuur door faunabeheer is geringer dan de schade die ontstaat door het beheren van populaties van soorten die in grote aantallen schade kunnen veroorzaken (bijvoorbeeld vraat van ganzen of damherten).

C020-Z0007 Betrekken stakeholders

De indieners zijn teleurgesteld over het betrekken van stakeholders bij het proces van totstandkoming van de Ontwerp-Omgevingsvisie en bijbehorende Ontwerp-Omgevingsverordening. Indieners moesten via de officiële kennisgeving vernemen over de ter inzagelegging. Dit is niet de bedoeling van de Omgevingswet. De activiteiten rondom de participatie (Summer schools en Open Huizen) bij totstandkoming van het Omgevingsbeleid worden door de indieners als ontoereikend gezien om serieuze stakeholders op een goede manier te betrekken.

Antwoord

Het Omgevingsbeleid is voornamelijk een beleidsneutrale omzetting van huidig beleid in een digitaal systeem. Hierbij zijn een groot aantal stakeholders op verschillende manieren betrokken, waaronder driemaal een Open Huis, Summerschools en een online Community. Deze informatie was beschikbaar via de provinciale website. Ook zijn vele stakeholders direct, buiten officiële kennisgeving om, via reguliere overleggen op de hoogte gesteld. Beleidsrijke aanpassingen aan het Omgevingsbeleid hebben een separaat traject doorlopen, waarbij relevante stakeholders zijn betrokken. Wij betreuren het dat u zich onvoldoende betrokken heeft gevoeld.

C020-Z0008 Wijziging documenten

De indieners hebben geconstateerd dat stukken zoals gepubliceerd op de website gedurende de ter inzagelegging zijn gewijzigd. Het ging in ieder geval om een nieuwe versie van de Ontwerp-Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving. De wijziging betrof de toevoeging van een overzicht van de beleidsbeslissingen. Het verzoek is om ter inzage gelegde stukken niet meer te wijzigen en mocht er toch iets gewijzigd moeten worden, hier melding van te maken en de aanpassingen inzichtelijk te maken.

Antwoord

Er is inderdaad in de middag op de eerste dag van terinzagelegging (6 november) een aanvulling gedaan. In de Ontwerp-Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving op de website ontbrak de inhoud van de zes beleidsrijke beleidsbeslissingen zoals deze na vaststelling in het Omgevingsbeleid moeten gaan landen. Deze zijn toegevoegd aan het document van de Ontwerp-Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving. Deze inhoud stond al in bijlage 2 van de Ontwerp-Omgevingsvisie. Ter volledigheid zijn ze tevens toegevoegd in het format zoals ze gaan landen in het Omgevingsbeleid.

C020-Z0009 Integraliteit Omgevingsvisie

Indieners vinden het integrale karakter van de Omgevingsvisie tegenvallen. Bovendien zijn de indieners verbaasd over de gekozen werkwijze, waarbij het Omgevingsbeleid eerst wordt vastgesteld, en er vervolgens aan de integraliteit gewerkt gaat worden in 2019. Indieners verzoeken duidelijkheid te geven over hoe de integraliteit uiteindelijk geborgd gaat worden.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

C021 – Stichting Kwaliteitsteam Buytenpark

C021-V0073 Natuurkerngebied

Het natuurdeel van het Buytenpark- ongeveer 60 ha natuur aan de westrand van Zoetermeer, te beschouwen als onderdeel van Buytenhout- tot het Zuid-Hollandse deel van het NatuurNetwerk Nederland. Hiermee wordt geoogd meer waarborg te krijgen voor het behoud van de biodiversiteit in het Buytenpark. Het gebied heeft in het bestemmingsplan de bestemming Natuurkerngebied. De betekening van deze bestemming bestaat nog onduidelijkheid.

Antwoord

Het natuurdeel van het Buytenpark valt in de Verordening Ruimte 2014 en in de Omgevingsvisie onder de beschermingscategorïe 'Groene Buffer en Recreatiegebied' en heeft hiermee een beschermingsstatus. Het gebied maakt als natuurgebied onderdeel uit van het recreatiegebied Buytenpark van de gemeente Zoetermeer. De gemeente Zoetermeer is eigenaar van de grond. Wij onderschrijven het belang van het behoud van de natuur en de biodiversiteit in het Buytenpark Zoetermeer. De bestemming Natuurgebied in het bestemmingsplan geeft zekerheid over de beschermingsstatus. De huidige beschermingsstatus in de Verordening Ruimte is ons inziens voldoende. Het ligt niet voor de hand om dit gebied te begrenzen als onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland.

C023 – Dunea

C023-V0068 Nationaal Park Hollandse Duinen

Dunea zoekt in het realiseren van de ambities van de Visie graag de samenwerking met de provincie. We zijn blij met de samenwerking die we gestart hebben voor het Nationaal Park Hollands Duinen. In dat verband mag in de Visie scherper benoemd worden hoe samenwerking van partijen in het Nationaal Park antwoord kan zijn op de integrale opgave die hier ligt: beschermen van de duinen als multifunctioneel gebied voor drinkwater en natuur en het investeren in een groenblauwe structuur die de duinen verbindt met de omgeving en de groeiende recreatiedruk kan opvangen.

Antwoord

De Provincie werkt graag samen met Dunea om ambities uit de Visie te realiseren. De Provincie is blij met de huidige samenwerking, in het bijzonder het Nationaal Park Hollandse Duinen. De Provincie heeft Hollandse Duinen ook expliciet opgenomen in de gebiedsagenda van de Uitvoeringsagenda.

C024 – LTO Noord Glaskracht

C024-T0034 Verspreid liggende glastuinbouwbedrijven

Indiener pleit ervoor om ook voor bedrijven buiten de voor duurzaam glastuinbouw aangewezen gebieden ruimte te bieden aan ontwikkeling zodat ook deze bedrijven kunnen leveren aan een slimmer, schoner en sterker Zuid-Holland

Indiener stelt dat het ook mogelijk moet zijn voor verspreid liggende glastuinbouwbedrijven om de ontwikkeling op te pakken richting energie-neutrale en circulaire glastuinbouw. Daarom verzoekt indiener om behalve voor akkerbouwbedrijven ook voor glastuinbouwbedrijven de mogelijkheid te bieden hun bouwperceel en kassen te vergroten met ten hoogste 0,5 hectare, daar waar dat nodig en wenselijk is. Daarnaast kan het ook voor verbreding van de traditionele glastuinbouwactiviteiten wenselijk zijn om het bouwblok en/of het areaal glas (beperkt) uit te breiden. Daartoe zou in de ontwerp omgevingsverordening 2019 in artikel 6.18 lid 3a aangegeven moeten worden dat deze afwijking ook geldt voor lid e niet alleen voor lid a en b.

Indiener constateert dat het saneren van verspreid glas op dit moment stagneert. Waardoor wat nu overblijft locaties zijn die lastig te saneren zijn maar waarvoor ook doorontwikkeling van de glastuinbouwfunctie niet wenselijk is. Daarom verzoekt indiener om actief instrumentarium te ontwikkelen gericht op het saneren van dit soort locaties. De doelstelling om 150 ha verspreid glas te saneren via 'faciliterende en stimulerende rol' kan invulling krijgen door de inzet van Wro instrumentarium en subsidie. LTO Noord Glaskracht wil hier graag over meedenken over deze inzet (en mogelijk ook andere) instrumenten.

Antwoord

Het beleid van de provincie is gericht op een duurzame toekomst van de aangewezen glastuinbouw gebieden. Door te glastuinbouw te concretiseren in de aangewezen gebieden kunnen schaal- en clustervoordelen versterkt en beter benut worden. Het gaat daarbij om verduurzaming van productie (bv realisatie van warmtesystemen, collectieve watervoorziening) als ook duurzame bereikbaarheid van de gebieden. De aangewezen glastuinbouwgebieden zijn onderdeel van een groter cluster waarin aan greenport gerelateerde functies aanwezig zijn onder andere onderwijs, handel, logistiek en kassenbouw. Solitair gelegen bedrijven hebben veel minder kans op een duurzame toekomst door het ontbreken van goede inbedding in het cluster. Bedrijven die willen investeren in een duurzame toekomst kunnen die doen binnen de huidige beschikbare ruimte. Verduurzaming van productie kan veelal door maatregelen in de kas zelf (kas als energiebron, nieuwe telen). Er is derhalve geen reden om 0,5ha extra kas toe te voegen. Verbreding van glastuinbouw activiteiten heeft tot nu toe niet geleid tot aanvullende ruimtevraag. Derhalve is er geen reden 0,5 ha extra kas toe te voegen.

Sanering van verspreid liggend glas wordt gefaciliteerd daar waar er lokaal initiatief is. Indien aan de orde maken we graag gebruik van het aanbod van LTO Noord Glaskracht om mee te denken over inzet van instrumenten door de provincie.

C024-T0035 Windturbines in glastuinbouwgebieden

Indiener verzoekt om bij de afweging voor het plaatsen van windturbines ook rekening te houden met economische activiteiten. Dit omdat de meeste glastuinbouwgebieden zijn gelegen in het als economisch kerngebied aangeduide Greenport-gebied. In dit gebied staat de provincie immers voor het versterken van de toppositie van het greenportcluster.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Uw zienswijze geeft daar ook geen aanleiding toe. In het vigerende omgevingsbeleid heeft de provincie locaties windenergie aangewezen waar de plaatsing van windturbines ruimtelijk mogelijk is. Bij de daadwerkelijke ontwikkeling van een locatie kan de gemeente in het bestemmingplan rekening houden met meerdere belangen, zoals landschap, milieu en economie. In beginsel staan economische activiteiten de plaatsing van windturbines niet in de weg, mits voldaan wordt aan wettelijke eisen in het kader van geluid, slagschaduw en externe veiligheid.

C024-T0036 Zonnevelden in glastuinbouwgebieden

Indiener stelt dat in glastuinbouwgebied het aanleggen van zonnevelden onwenselijk is en derhalve niet toegestaan zou moeten worden. Echter buiten deze gebieden zou een dergelijke afweging wel denkbaar kunnen zijn, afhankelijk van het gebied, bijvoorbeeld in transformatie en/of maatwerk-gebieden.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Voor wat betreft zon in glastuinbouwgebieden is in ons beleid uitdrukkelijk opgenomen dat de realisering van een zonneveld mogelijk is, mits dit geen verdringend effect heeft op de functie Glastuinbouw en er behoedzaam omgegaan wordt met de groene ruimtes in de vaak dichtbebouwde kassengebieden. Zonne-energie staat reeds op de LTA Omgevingsbeleid als onderdeel van energietransitie.

C025 – Klankbordgroep Windpark Oude Mol

C025-T0123 Clusteropstelling windmolenpark Oude Mol / Mariapolder

In het ontwerp-omgevingsbeleid staat alleen de mogelijkheid voor een lijnopstelling van de te plaatsen windmolens in de Mariapolder vermeld, terwijl de provincie voor andere gebieden in de Hoeksche Waard ook de mogelijkheden voor een clusteropstelling openhoudt. Criteria voor een meest optimale voorkeursalternatief zijn: minimale hinder van geluid, binnen de wettelijke normen, minimaal hinder van het uitzicht, een opstelling waarbij bewoners “zich niet omsloten voelen door windmolens”, minimale overlast door slagschaduw en nachtverlichting en daarmee samenhangend een zo groot mogelijk draagvlak onder de omwonenden. Na rijp beraad en berekeningen blijkt een clusteropstelling, de beste en weloverwogen keuze te zijn. Ook binnen de gemeenteraad van Strijen is draagvlak en vanuit het kwaliteitsteam Hoeksche Waard is een positief advies gegeven. Deze opstelling past ook het beste in de kaartvoorkeur van de provincie. Verzocht wordt in het omgevingsbeleid ook voor windmolenpark Oude Mol in de Mariapolder de mogelijkheid voor een clusteropstelling open te houden.

Antwoord

Zie A010-T0001

C027 – Buurtvereniging BurenOpSas

C027-T0128 Windmolenpark ‘Oude Mol, Mariapolder Strijensas’

In uw ontwerp-omgevingsbeleid staat nu alleen de mogelijkheid voor een lijnopstelling in de Mariapolder vermeld, terwijl u voor andere gebieden in de Hoeksche Waard ook de mogelijkheden voor een cluster openhoudt. Wij verzoeken u om in het omgevingsbeleid voor Strijensas de mogelijkheid voor een clusteropstelling toe te passen. Dit gelet op het reduceren van de hinder en overlast voor de omwonenden en de realisatie op dit moment van een groot draagvlak. Een clustervariant kan bijdragen aan een soepel besluitvormingsproces voor de realisatie van windmolenpark Oude Mol. Clustervarianten worden ook al toegepast in de aangrenzende provincie langs de A16.

Antwoord

Zie A010-T0001

C029 – Stichting Meyvliet en Vereniging Park Leeuwenbergh

C029-V0010 Locatie 'de Vlietzoom'

Wij doen u hierbij het verzoek om in het 'Ontwerp Omgevingsbeleid voor het onderdeel Rijke Groenblauwe Leefomgeving <https://www.zuid-holland.nl/actueel/omgevingsbeleid/> ' de zuidoostelijke Vlietzoom tussen Leidschendam en Rijswijk specifiek te benoemen. Deze zuidoostelijke Vlietzoom beslaat een gebied dat in de lengte wordt begrensd door de Hoornbrug, gelegen in de gemeente Rijswijk, tot aan de 'Historische Sluisjes', gelegen in de gemeente Leidschendam-Voorburg en in de breedte door de Rijksweg A4 en de Vliet.

Antwoord

De Provincie hecht belang aan voldoende kwalitatief groen in en rondom verstedelijkt gebied, juist met de woonopgave die momenteel speelt, dit geldt ook voor de Vlietzoom. De plaats hiervoor is de bijbehorende Uitvoeringsagenda van de Rijke Groenblauwe Leefomgeving. De provinciaal adviseur ruimtelijk kwaliteit, Harm Veenenbos, heeft een advies gegeven over de ontwikkeling van een Landschapspark Zuidvleugel. Het advies maakt onderdeel uit van de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving. In het advies over het Landschapspark Zuidvleugel worden 6 zogeheten regioprojecten concreet genoemd: Schie, Vliet, Zweth, Rotte, Oude Rijn en Maas/Merwede. De Provincie gaat het Landschapspark Zuidvleugel vanuit de Uitvoeringsagenda dit in 2019 verder uitwerken.

C030 – Erfgoedvereniging Heemschut

C030-T0289 Aandacht voor cultureel erfgoed in de sturing op bestemmingsplannen

In de lange overgangsfase naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet ervaart de vereniging een aantal knelpunten die het gevolg zijn van de aanname dat gemeenten alles op orde hebben en over actuele bestemmingsplannen beschikken. De provincie gaat ervan uit dat er geen provinciaal belang mee is gemoeid de eigen verordening ook toe te laten zien op geldende bestemmingsplannen. Zeker wat betreft cultureel erfgoed is sprake van een knelpunt. Er is door gemeenten nog een grote inhaalslag te maken om de adviezen en conclusies uit cultuurhistorische verkenningen een bestemmingsplannen te koppelen. Zolang die inhaalslag gaande is, staat cultureel erfgoed onder druk. Dit speelt met name in de Metropoolregio waar grote infrastructurele plannen ten uitvoer worden gebracht, maar ook aan de Noordwestrand van Rotterdam in het overgangsgebied naar Midden-Delfland. In Hoek van Holland zet de Hoekse lijn druk op het tot ontwikkeling brengen als badplaats. De Atlantikwall is benoemd als waardevol, maar uit Hoek van Holland en bij Katwijk signaleert de vereniging dat gemeenten worstelen met het beschermen van de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteit. Archeologie zit goed in de verordening maar de bescherming van bovengrondse cultuurhistorische waarden worden onvoldoende tot uitdrukking gebracht.

Antwoord

Allereerst melden wij voor alle duidelijkheid dat het Ontwerp-Omgevingsbeleid in deze fase alleen een beleidsneutrale omzetting betreft. Daarom voeren wij nu geen inhoudelijke wijzigingen door in het provinciaal erfgoedbeleid.

U pleit voor een sturing op cultureel erfgoed waarbij de provinciale Omgevingsverordening ook 'toe ziet' op geldende c.q. vastgestelde bestemmingsplannen (naast ontwerp-bestemmingplannen). Dit in afwijking van de sturing in de nu in ontwerp vastgestelde Omgevingsverordening. Bij de opstelling van het provinciaal Ontwerp-Omgevingsbeleid hebben wij echter bewust gekozen om het vigerende beleid voor cultureel erfgoed (uit de Beleidsvisie Cultureel Erfgoed 2017-2020, de Visie ruimte en mobiliteit en de Verordening ruimte) inhoudelijk ongewijzigd om te zetten naar de nieuwe Omgevingsvisie en Omgevingsverordening. Zodoende achten wij een wijziging van dit beleid nu niet aan de orde.

Overigens geldt voor enkele onderdelen van het provinciaal erfgoedbeleid (molenbiotoop, landgoedbiotoop) al wel de verplichting dat geldende bestemmingsplannen binnen drie jaar in overeenstemming worden gebracht met de omgevingsverordening (cf. artikel 14.2 Aanpassingstermijn geldend bestemmingsplan).

U signaleert verder een knelpunt voor de komende jaren bij het koppelen van erfgoedbelang aan door gemeenten op te stellen omgevingsplannen. Wij zijn van mening dat dit de komende jaren inderdaad ook aandacht vanuit de provincie vraagt. De verantwoordelijkheid in deze ligt echter, conform de nieuwe Omgevingswet, in eerste instantie bij de gemeenten. Maar vanuit het provinciaal belang voor erfgoed en ruimtelijke kwaliteit willen wij gemeenten hierin ondersteunen, begeleiden en zo nodig bijsturen. Dat vanuit onze ambitie voor een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, met karakteristieke open gebieden en een rijk cultureel erfgoed met onder meer aantrekkelijke historische steden, landgoederen en molens.

Ons uitgangspunt daarbij is dat erfgoed niet alleen een aparte opgave is, maar vooral ook deel uitmaakt van een integrale opgave door cultuurhistorie te benutten als identiteitsdrager voor nieuwe gebiedsontwikkelingen. Zo kunnen historische structuren of elementen dienen als vertrekpunt voor grote ruimtelijke opgaven. Bij grote transformaties vraagt dat een zorgvuldige maar vaak ook selectieve benadering waar het gaat om bescherming en behoud van erfgoed. Dat kan inderdaad een worsteling zijn zoals u aangeeft. Overigens ervaren wij doorgaans voldoende bereidheid bij gemeenten om deze verantwoordelijkheid op te pakken.

C030-T0290 Losse kroonjuwelen

Het benoemen van losse kroonjuwelen leidt de aandacht ten onrechte af van historische linten en stedelijke en groene landschappen die van grote waarden zijn. Deze gebieden kunnen buiten de huidige erfgoedlijnen en biotopen vallen en ontsnappen daardoor aan de aandacht. Ook daarbinnen moeten kwaliteitscriteria en kernkwaliteiten expliciet worden gemaakt. Er zijn meerdere plaatsen waar de historische gelaagdheid aanwezig is maar een gepast beschermingsniveau ontbreekt. Een vast en hanteerbaar begrippenkader over ruimtelijke kwaliteit in samenhang met het benoemen van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur is in de verordening niet gedekt. De vereniging vraagt hiervoor aandacht.

Antwoord

U stelt dat de systematiek van kroonjuwelen de aandacht ten onrechte afleidt van historische linten en stedelijke en groene landschappen die van grote waarden zijn. Dit zijn wij niet met u eens. De benoeming van deze kroonjuwelen is juist gebaseerd op het feit dat dit zeer waardevolle erfgoedensembles betreft, die karakteristiek zijn voor het Zuid-Hollands landschap. Onderdeel van deze kroonjuwelen zijn vaak ook historische linten en stads- of dorpsgezichten. Voorbeelden daarvan zijn het kroonjuweel 'Middengebied Krimpenerwaard' met de veel oude boerderijlinten en het kroonjuweel 'Landgoederenzone Wassenaar/Voorschoten/Leidschendam' dat ook het gelijknamige beschermde dorpsgezicht bevat. U vraagt om expliciet te maken wat de - bij kroonjuwelen - door ons gehanteerde kwaliteitscriteria en kernkwaliteiten zijn. Die zijn opgenomen in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Atlas van Zuid-Holland. De daarbij gehanteerde selectiecriteria zijn:

- 1. Aanwezigheid van structuren of ruimtelijke eenheden met een zeer gave en kwetsbare cultuurhistorische samenhang in tijd en ruimte*
- 2. Aanwezigheid van historisch-landschappelijke én historisch-stedenbouwkundige kenmerken, waarvan een groot deel van zeer hoge waarde op grond van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland*
- 3. Zeer goede ruimtelijke en functionele samenhang tussen die kenmerken.*

Met de gekozen systematiek geeft de provincie bewust op een selectieve wijze vorm aan haar specifieke complementaire verantwoordelijkheid bij het beschermen van cultureel erfgoed. Dat houdt dus ook in dat wij niet kiezen voor een vlakdekkende bescherming van alle situaties met een historische gelaagdheid. Daar ligt naar onze mening primair een verantwoordelijkheid bij gemeenten.

Tenslotte stelt u dat een vast en hanteerbaar begrippenkader over ruimtelijke kwaliteit in samenhang met het benoemen van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur in de verordening niet gedekt is. Dit is in onze optiek wel degelijk het geval. Zoals hierboven aangegeven zijn de provinciale kroonjuwelen geselecteerd op basis van de gehanteerde kwaliteitscriteria en kernkwaliteiten in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur. Vervolgens is de ruimtelijke bescherming hiervan geregeld via de ontwerp-Omgevingsverordening (artikel 6.9 Ruimtelijke kwaliteit, in samenhang met kaart 14). De bijbehorende richtpunten voor kroonjuwelen in de Omgevingsvisie (bijlage, Kwaliteitskaart) geven daarbij een handvat om zowel onderdelen maar ook de samenhang daartussen te bewaren en versterken.

C030-T0291 Stedelijke ontwikkelingen buiten de contouren van steden en dorpen

Grote omzichtigheid is geboden bij het omgaan met plannen voor stedelijke ontwikkelingen buiten de contouren van steden en dorpen; daar is maatwerk vereist. Qua maatvoering en kosten gaat het om vraagstukken die de draagkracht van steden en dorpen te boven gaan. De afwegingen zullen lokaal moeten worden gemaakt maar een duidelijke regie tezamen met de waterschappen is nodig.

Antwoord

Op stedelijke ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied zijn het beleid en de regels voor ruimtelijke kwaliteit van toepassing. Het beleid en de regels zijn erop gericht om maatwerk te kunnen leveren, zodat rekening wordt gehouden met de specifieke omstandigheden en kwaliteiten van het betreffende gebied. Daarnaast is een goede belangenafweging nodig en moet de gemeente relevante partijen, zoals het waterschap, betrekken bij de planvorming.

C031 – Faunabeheereenheid Zuid-Holland

C031-T0190 Bescherming van habitats

Verordening, art. 3.56 Oogmerk: het lijkt erop dat er geen bescherming is opgenomen van habitats (als habitattypen) zelfstandig, de formuleringen t.a.v. habitats lijken beide gericht op de bescherming van habitats gekoppeld aan sodorten.

Antwoord

Deze zienswijze wordt overgenomen. De omschrijving van het oogmerk in art 3.56 is thans te beperkt. Deze zal worden vervangen door; 'Deze afdeling is gericht op het zorgvuldig beheren, beschermen en ontwikkelen van de natuur, gelet op de intrinsieke waarde, dierenwelzijn, het behouden en herstellen van de biologische diversiteit, economische belangen, volksgezondheid en openbare veiligheid.' Deze omschrijving komt overeen met de doelstelling die wordt opgenomen in artikel 1 lid 3 onder c. (Zie doelstelling c C020 – T0021 Omgevingsverordening m.b.t. artikel 1.3)

C031-T0191 Oogmerk faunabeheer

Verordening, art. 3.56 Oogmerk: het oogmerk is ook de bestrijding van schade aan wettelijke belangen en duurzaam populatiebeheer (vgl. ook artikel 1.3).

Antwoord

Zie C031-T0190

C031-T0192 Escalatieladder

Verordening, art. 3.57 is een overbodig artikel, de escalatieladder is al op andere wijze geïmplementeerd en aan de grondgebruiker voorgeschreven. Voorstel: verwijderen van dit artikel.

De escalatieladder (in feite een vertaling van 'er bestaat geen andere bevredigende oplossing') is nu van toepassing verklaard op de grondgebruiker, terwijl die al van toepassing is geweest bij het verlenen van de vrijstelling door PS. Verder is in art. 3.62 lid 9 ook voorgeschreven dat de in het faunabeheerplan beschreven passende en doeltreffende preventieve maatregelen worden ingezet overeenkomstig de beschrijving in het faunabeheerplan waardoor er twee verschillende regels rond dezelfde verplichting in de conceptverordening zijn opgenomen (en er dus één moet worden verwijderd).

Verordening, art. 3.59 lid 3 en art. 3.61 lid 4: "en artikel 3.57" verwijderen. Zie de opmerkingen hiervoor onder art. 3.57 escalatieladder. Verder is toepassing van de escalatieladder voor het bewerken van eieren/nesten een wijziging ten opzichte van bestaande verordening. In de toelichting van de huidige verordening staat: 'als eerste moeten diervriendelijke methodes worden toegepast om schade of risico's te voorkomen, pas als dat onvoldoende effect heeft wordt afschot toegestaan. In de praktijk betekent dit dat in eerste instantie preventieve maatregelen moeten worden genomen zoals het plaatsen van vlaggen en akoestische middelen. Tegelijkertijd kunnen de eieren van de desbetreffende soort(en) worden bewerkt.'

Antwoord

Deze zienswijze wordt overgenomen. Geconstateerd is dat de huidige Verordening uitvoering Wet natuurbescherming op het onderdeel van de escalatieladder afdoende is voor de uitvoeringspraktijk. Het opnemen van de escalatieladder in een apart artikel in de omgevingsverordening is derhalve niet nodig en zou bovendien als beleidsrijk gekwalificeerd moeten worden. Het is uitdrukkelijk de bedoeling om de omzetting beleidsneutraal plaats te laten vinden. Het artikel zal derhalve worden verwijderd inclusief eventuele verwijzingen.

C031-T0193 Vrijstellingen vogelsoorten voor bewerken van nesten/eieren en voor doden

Verordening, lid 1 en lid 2 van de artikelen 3.59 (vrijstelling nestbehandeling) en 3.61 (vrijstelling directe schadebestrijding) zien op een vrijstelling voor dezelfde vogelsoorten, respectievelijk voor het bewerken van nesten/eieren en voor doden. De formulering en de belangen komen echter niet helemaal overeen, waarschijnlijk door een foutje? Verder: wat is de betekenis van het woord “directe” in de aanhef van art. 3.61? Beide vrijstellingen zijn gebaseerd op art. 3.3 Wnb en niet op 3.15 Wnb. Wij vragen ons af of hier voldoende rekening mee is gehouden. Art. 3.61 lid 7: “uitsluitend” kan worden verwijderd? Art. 3.61 lid 10: verwijderen “alsmede delen daarvan” want overbodig.

Antwoord

*De huidige vrijstelling moet begrepen worden als vrijstelling als bedoeld in artikel 3.3 én art 3.15 Wnb. Volledigheidshalve wordt art 3.15 nu ook benoemd in het eerste lid van artikelen 3.59 en 3.61. *Dit onderdeel van deze zienswijze wordt overgenomen.*

Formuleringen van 3.59 en 3.61 komen niet overeen maar de reikwijdte cq scope van de artikelen is gelijk. Aanpassing is derhalve niet nodig. Dit aspect van de zienswijze wordt niet overgenomen. Het is een bewuste beleidskeuze geweest dat de belangen op één onderdeel verschillen. Reden hiervoor is dat de soorten waarvan de eieren op grond van artikel 3.59 mogen worden bewerkt, geen risico vormen voor flora of fauna.

Met het woord ‘directe’ in art 3.61 wordt het onderscheid aangebracht ten opzichte van indirecte schadebestrijding, waaronder begrepen de nestbehandeling in artikel 3.59.

** Deze artikelen worden dan als volgt gewijzigd:*

- art 3.59 lid 1 :artikel 3.3., tweede lid, in samenhang met artikel 3.15, van de Wet natuurbescherming

- art 3.61 lid 1 :artikel 3.3., tweede lid, in samenhang met artikel 3.15, van de Wet natuurbescherming

(onderstreept betreft wijziging)

C031-T0194 Rapportageplicht faunabeheer

Verordening, in de artikelen 3.60 en 3.62 staat een foutieve verwijzing naar 3.15 zevende lid Wnb. De artikelen 3.60 en 3.62 kunnen worden verwijderd aangezien de FBE ook zonder deze artikelen een rapportageplicht moet/kan opnemen in het faunabeheerplan. Verder is er in de wet al een algemene rapportageverplichting opgenomen voor jachthouders (in 3.13).

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. Het faunabeheerplan biedt (potentieel) meer mogelijkheden voor het opnemen van uiteenlopende rapportageverplichtingen. Dat het overtreden van de rapportageverplichting een strafbaar feit is speelt hierbij een rol. Door middel van dit artikel kan beter toezicht en handhaving plaatsvinden.

C031-T0195 Jachtakte

Verordening, art. 5.13 Verplicht lidmaatschap van de WBE, “jachthouders met een jachtakte” in lid 1: verwijderen “met een jachtakte” om art. 5.13 aan te laten sluiten bij de verplichting die de wet stelt. In 3.14, tweede lid sub b Wnb staat dat PS bij Verordening regels moet stellen met betrekking tot de gevallen waarin en voorwaarden waaronder “jachthouders zijn uitgezonderd van het eerste lid” (er staat niet: “...waaronder jachthouders met een jachtakte zijn uitgezonderd van het eerste lid).

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen omdat de bewoordingen in de huidige tekst van artikel 5.13 lid 1 beter sluiten aan bij de huidige wettelijke tekst uit de Wet natuurbescherming.

C031-T0196 Faunabeheerplan

Verordening, art. 6.3 Algemene eisen (aan faunabeheerplan): lid 2 is overbodig en kan worden verwijderd omdat jachthouders die het faunabeheerplan uitvoeren verplicht lid zijn van de WBE en daarmee zijn aangesloten bij de FBE.

Het grondgebied van alle Zuid-Hollandse WBE's omvat ook de gehele provincie Zuid-Holland. En: door het woord "gunstige" in lid 8 te verwijderen sluit de tekst beter aan bij de wet.

Antwoord

Dit onderdeel van de zienswijze kan worden overgenomen. Het betreft een tekstverbetering. De navolgende zinsnede in artikel 6.3 lid 2 wordt verwijderd: "...ten behoeve van gronden van jachthouders die niet bij de Faunabeheereenheid zijn aangesloten..."

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. De voorgestelde wijziging zou geïnterpreteerd kunnen worden als beleidsrijk. Het is uitdrukkelijk de bedoeling de omzetting beleidsneutraal te laten plaatsvinden.

C031-T0197 Kwantitatieve gegevens wilde eend en houtduif

Verordening, art. 6.6 Uitoefening jacht, onder b: voor de jachtsoorten wilde eend en houtduif, is het niet goed mogelijk en ook niet zinvol om kwantitatieve gegevens per WBE-werkgebied te verzamelen. Voorstel: in ieder geval voor deze jachtsoorten kwantitatieve gegevens binnen de provincie Zuid-Holland voorschrijven (vgl. art. 6.5 onder b).

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. De voorgestelde wijziging zou geïnterpreteerd kunnen worden als beleidsrijk. Het is uitdrukkelijk de bedoeling de omzetting beleidsneutraal te laten plaatsvinden.

C031-T0198 Terminologie 'in het wild levende dieren'

Verordening, bijlage 1: terminologie, duurzaam beheer van in het wild levende dieren. Waarom 'in het wild': dit moet zijn 'van nature in Nederland voorkomend', anders klopt de redenering niet dat er sprake moet blijven van een levensvatbare populatie die niet in het voorbestaan wordt bedreigt (bijv. exoten leven in het wild)

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. De voorgestelde wijziging zou geïnterpreteerd kunnen worden als beleidsrijk. Het is uitdrukkelijk de bedoeling de omzetting beleidsneutraal te laten plaatsvinden.

C031-T0199 Faunabeleid, schade door wilde dieren

Onder "Omschrijving": "schade veroorzaakt door wilde dieren" moet zijn "schade veroorzaakt door natuurlijk in het wild levende beschermde inheemse dieren, verwilderde dieren en exoten".

Antwoord

We passen de omschrijving aan.

Aanpassing: tekst wijzigen in "schade veroorzaakt door in het wild levende dieren, waaronder verwilderde dieren en exoten".

C031-T0200 Faunabeleid, bescherming van natuurwaarden

Onder "Beleidskeuze" ontbreekt "bescherming van natuurwaarden" . Onder "Motivering" en onder "Afweging" ontbreekt "het voorkomen van schade aan flora en fauna".

Antwoord

Een terechte opmerking. Het faunabeleid ziet inderdaad ook op het beschermen van natuurwaarden. We passen de tekst hierop aan.

Aanpassing: de uiteindelijke teksten luiden:

- Onder 'Beleidskeuze': "De provincie draagt zorg voor een breed gedragen faunabeleid. Om zo de balans te bewerkstelligen tussen economische belangen, natuurwaarden, gezondheid, veiligheid en de populaties van in het wild levende dieren."

- Onder 'Motivering': "Effectief faunabeheer kan economische schade en schade aan natuur beperken en daarmee ook de kosten voor de provincie. Daarnaast draagt het faunabeheer bij aan het beperken van de risico's bij onder andere luchthavens, waterkeringen en infrastructuur."

- Onder 'Afweging': "De balans bewerkstelligen tussen natuurwaarden, economische belangen, gezondheid, veiligheid en de populaties van in het wild levende dieren. Daarbij hebben we aandacht voor het dierenwelzijn op de lange en korte termijn."

De toevoegingen zijn onderstreept

C031-T0201 Faunabeleid, nationaal belang

Onder "Motivering": er is wel een nationaal belang.

Antwoord

Dat klopt inderdaad. We passen dit aan.

Aanpassing: achter 'nationaal belang' moet ook 'ja' worden ingevuld.

C031-T0202 Faunabeleid, voorkomen van schade en verminderen risico's

Onder "Aanleiding": het gaat niet om het voorkomen van overlast maar om het voorkomen aan schade aan o.a. eigendommen, landbouw en flora en fauna en om het verminderen van risico's voor de (vlieg)veiligheid en volksgezondheid.

Antwoord

De term 'overlast' is gekozen als overkoepelend begrip voor allerlei vormen van schade en -risico's. Uit de overige tekst blijkt onzes inziens voldoende duidelijk wat inhoud en doel van het faunabeleid is.

C031-V0070 Tijdig beheer en eenheid

De Faunabeheereenheid onderstreept het belang van een tijdig beheer om grootschalig ingrijpen (zoals nu nodig is voor de ganzen) en grote schade te voorkomen. Hiervoor is wel nodig dat voor sommige soorten - nog tijdiger - een Visie wordt ontwikkeld over "de grenzen die aan de populatie worden gesteld" (aantal dieren, gebieden waar wel en niet welkom) en dat deze Visie in beleid wordt vastgelegd.

Antwoord

Bij het ontwikkelen van toekomstig beleid neemt de Provincie het belang van tijdig en gericht ingrijpen mee in onze overwegingen. Het voorkomen van escalaties, met onder meer mogelijk onnodig dierenleed tot gevolg, speelt daarbij een belangrijke rol.

C031-V0071 Actieve soortenbescherming

Voor reeën zijn er in Zuid-Holland een paar geschikte leefgebieden, met name de duingebieden. Vooral ter voorkoming van aanrijdingen worden reeën beheerd. Om de aanrijdingen verder terug te dringen, kunnen aanvullende maatregelen worden genomen (bijvoorbeeld hekken bij wegen, bescherming habitat). De FBE ziet graag dat de provincie actieve beschermingsmaatregelen voor reeën vastlegt.

Antwoord

Het is wenselijk om aanrijdingen met reeën (en andere dieren) zoveel mogelijk te voorkomen. In voorkomende gevallen zal de Provincie bezien welke rol er voor de Provincie is weggelegd en welke maatregelen nuttig, haalbaar en betaalbaar zijn. Het vastleggen van actieve beschermingsmaatregelen voor de ree als diersoort lijkt op dit moment niet noodzakelijk, gelet op de positieve trend van de reeën in Zuid-Holland.

C032 – VNO-NCW WEST

C032-T0183 Aanpak bedrijventerreinen

VNO-NCW West vraagt de provincie om op het bedrijventerreinenbeleid de regie te pakken. In de huidige economie is de huidige m2 op de bedrijventerreinen nodig is er in sommige regio's zelfs een tekort. Op dit moment willen veel gemeenten hun terreinen transformeren. Verzocht wordt om bij transformatie eerst een economische effectrapportage uit te voeren om een objectief beeld te krijgen over het te transformeren terrein. Op terreinen met bedrijven van categorie 3.1 en hoger vraagt VNO-NCW om via de Omgevingsverordening tegen te gaan dat woningen planologisch worden toegelaten op locaties waar dat ernstig botst met het vestigingsklimaat van bedrijven. Meer concreet wordt verzocht in deze verordening op te nemen dat -behoudens uitzonderingen op maat- het niet toegelaten is om woningen te bouwen binnen de richtafstanden van de VNG-brochure "Bedrijven en milieuzonering". Teneinde ongewenste en niet-omkeerbare gevolgen van de huidige werkwijze bij verschillende gemeenten tegen te gaan is het tevens gewenst om in de Omgevingsverordening op te nemen dat een Economische Effectrapportage verplicht is wanneer een gemeente overweegt een bedrijventerrein te transformeren.

Antwoord

Als provincie kiezen we ervoor beleid te voeren met 'de uitgestoken hand'. Dat wil zeggen dat we ondersteunen met onze expertise waar dat noodzakelijk of gewenst is, maar dat we ons tot dat moment beperken tot het stellen van kaders om gemeenten en regio's bestuurlijke autonomie te blijven bieden. We herkennen de druk die er in de provincie staat op de ruimte voor bedrijvigheid, monofunctionele, binnenstedelijke bedrijventerreinen in het bijzonder. Tegelijkertijd merken we ook op dat we als provincie voor een groot aantal ruimtelijke opgaven staan, waarvan de woningbouwopgave, de energietransitie en tegelijkertijd het behoud van groene ruimte onder meer in de schijnwerpers staan op dit moment. Om de bestaande bedrijven en bedrijventerreinen te beschermen van ongewenste ontwikkelingen in de omgeving hebben we in onze omgevingsverordening onder meer opgenomen dat verlies aan fysieke ruimte en hinderruimte voor bedrijven door transformatie gecompenseerd dient te worden. Daarnaast werken we aan meerdere ambities omtrent het versterken van een vitale, innovatieve en toekomstbestendige regionale economie. Op deze manier pogen we te zorgen voor een blijvend sterk vestigingsklimaat voor bedrijven in de provincie. We verwachten hiermee voor nu voldoende beleidskaders te hebben opgenomen voor regionale en lokale besluiten en nemen uw aanbevelingen dan ook niet over in het omgevingsbeleid. Wel waarderen we het dat u zich actief inspant om aan de provinciale uitgangspunten en (beleids)ambities bij te dragen.

C033 – Vereniging Houdt Vlietrand Groen

C033-T0235 Andere functie Vlietzone

De interesse van de vereniging gaat uit naar het programma binnenstedelijk groen, dat in ontwikkeling is. De provincie noemt echter de Vlietzone als een gebied dat gelegen in één van de stedelijke gebieden een andere functie krijgt. Een functie die beter past bij de locatie. Wat vrijwel in een adem genoemd wordt met een aantrekkelijk vestigingsklimaat en gemengd stedelijk gebied. Het combineren van stedelijke voorzieningen met groen en recreatie. Het is niet geheel duidelijk hoe dit precies moet worden uitgelegd, het valt onder onder het hoofdstuk 'Transformeren en verdichten'. Met name met verdichten gaat in dit gebied het groen en de ruimte verloren, die een gunstige invloed hebben op de temperatuur in dit gebied. De provincie zegt te hechten aan de groene functie van de Vlietzone, maar de gemeente Den Haag zou toch graag bedrijvigheid uit de Binckhorst uitplaatsen naar de Vlietzone. Den Haag wil bedrijventerrein Westvlietweg II, III en IV herontwikkelen. Dit draagt zeker niet bij aan het groene karakter van de Vlietzone. Dit lijkt ook in contrast te staan met de City Deal die Den Haag heeft afgesloten over waarden van groen en blauw in de stad. In het plan 'Groenvisie Vlietzone/A4' dat de vereniging Houdt Vlietrand Groen in 2010 heeft uitgebracht staat de vrees dat in de Vlietzone slechts ruimte overschiet voor snippergroen en aaneengesloten groene zones tot het verleden gaan behoren. De vereniging zou dit deel van deze Omgevingsvisie graag verduidelijkt zien en verzocht wordt de Vlietzone juist aan te wijzen als van provinciaal belang in het kader van de nieuwe Wet natuurbescherming buiten het Natuurnetwerk Nederland. De Vlietzone is vanwege de landgoederen en oude slagenlandschap van toegevoegde waarde en verdient dit beschermingsniveau in het kader van Bijzondere provinciale natuurgebieden of landschappen.

Antwoord

U verzoekt om een nadere toelichting op de tekstdelen die gaan over de ontwikkeling van de Vlietzone en om de aanwijzing provinciaal belang in het kader van de nieuwe Wet natuurbescherming buiten het Natuurnetwerk Nederland.

In de Omgevingsvisie is het ruimtelijk kwaliteitsbeleid beleidsneutraal omgezet en derhalve betreft de transformatie van de Vlietzone geen beleidswijziging. Uw zienswijze wordt in het kader van de Provinciale Omgevingsvisie voor kennisgeving aangenomen. Uw verzoek tot Aanwijzing Provinciaal Landschap zullen wij meenemen in het spoor 'Rijke Groenblauwe Leefomgeving'.

C033-T0236 Windturbines en luchthavenregeling

Er is zorg over windturbines, de vereniging verzoekt de provincie in de plannen duidelijk te maken dat de provincie niet zal meewerken aan de komst van nieuwe windturbines op of nabij bedrijventerrein Westvlietweg II, ook niet aan het vervangen van de huidige Haagse Molen. In het gebied wonen mensen en niet alleen de zichtlijnen van de Vlietzone worden aangetast, maar ook de leefbaarheid van de bewoners, bijvoorbeeld in de Zeeheldenbuurt. Bovendien verzoekt de vereniging de luchthavenregeling, nu geldig tot 2020 van Helihaven Prins Clausplein, niet te verlengen.

Antwoord

Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van het windbeleid aan de orde.

De luchthavenregeling van de helihaven Prins Clausplein is van kracht. Er mogen nog geen helikopters starten en landen, vanwege het ontbreken van de omgevingsvergunning van Gemeente Den Haag. Er is momenteel geen sprake van een verlenging van de luchthavenregeling voor de helihaven Prins Clausplein. De verlenging van de luchthavenregeling van de helihaven Prins Clausplein is geen onderdeel van het Omgevingsbeleid.

C034 – Havenbedrijf Rotterdam N.V.

C034-T0238 Herijking Havenvisie

Het proces om de havenvisie te herijken is afgelopen zomer opgestart. Gelet op het feit dat de provincie participeert in de herijking Havenvisie mag worden verwacht dat de herijking meegenomen wordt in het Omgevingsbeleid. Wereldwijde ontwikkelingen zoals de energietransitie, de grondstoffentransitie en digitalisering vereisen een substantiële aanpassing van het Rotterdamse haven- en industriecomplex. De verschillende ontwikkelingen zijn ingrijpend, veelomvattend en gaan snel. Ze kunnen, zeker in combinatie, zorgen voor trendbreuken. Dat maakt dat aanpassingsvermogen, voldoende ruimte en flexibiliteit en een scherpe strategie gericht op innovatief vermogen, verbreding van het portfolio en versterking van het vestigingsklimaat belangrijk zijn bij het verder ontwikkelen en vernieuwen van de Rotterdamse haven. De geschetste trends en ontwikkelingen vragen om een ingrijpende transitie van het havencomplex. Ook om welvaart en welzijn in deze regio op peil te houden en waar mogelijk te vergroten. Zaken als digitale infrastructuur in de haven, leiderschap in snelle en betrouwbare afhandeling door digitalisering, beschikbaarheid van hernieuwbare energie, verbindende infrastructuur voor uitwisseling van elektriciteit, warmte, CO2 en waterstof, en een vooraanstaand innovatie-ecosysteem zijn cruciaal. De kernpunten van de herijkte Havenvisie die de fysieke leefomgeving raken, zijn als volgt:

1. De factor Rotterdam
2. Global Hub, digitaal en efficiënt
3. Europe's Industrial Cluster, concurrerend en in transitie
4. Ruimte voor ontwikkeling
5. Verwevenheid stedelijke economie
6. Human Capital
7. Innovatie-Ecosysteem.

Antwoord

De provincie is als één van de partners betrokken bij de herijking van de havenvisie van Het Havenbedrijf. Wij onderschrijven de uitdagingen die u schetst en werken samen met het Havenbedrijf en met partners samen aan deze grote opgaven, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. De opgaven die u schetst hebben ook hun plek in de omgevingsvisie. Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren.

C034-T0239 NOVI en het Haven- en industriegebied als perspectiefgebied

In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wordt de gewenste ontwikkeling van de fysieke leefomgeving beschreven. De NOVI geeft richting aan regionale uitwerkingen door provincies en gemeenten, waarbij middels omgevingsagenda's de nationale, provinciale en gemeentelijke visies op elkaar worden aangesloten en wordt toegewerkt naar uitvoeringsafspraken. Deze agenda's worden gezien als een programma onder de Omgevingswet. Aanvullend stelt het kabinet voor specifieke gebieden met zeer complexe opgaven aan te wijzen als perspectiefgebieden. In deze gebieden werken betrokken overheden en maatschappelijke partijen aan urgente opgaven vanuit een gezamenlijk toekomstperspectief. De aanpak in deze gebieden is programmatisch, waarmee de uitvoering over meerdere jaren wordt vormgegeven, met de mogelijke inzet van nieuwe instrumenten en een daarop passende bekostiging. Bij de keuze voor de gebieden wordt gedacht aan de volgende criteria: samenkomen van meerdere prioriteiten, regionale schaal, noodzaak voor meerjarige aanpak, innovatie en betrokkenheid van meerdere overheden - waaronder Rijk - en maatschappelijke partijen. Gelet op de beschreven opgaven en prioriteiten in deze Havenvisie ligt het voor de hand dat het haven- en industriegebied onderdeel uit maakt van een dergelijk perspectiefgebied. De perspectiefgebieden worden in het ontwerp-NOVI beschreven, die begin 2019 door het Rijk wordt opgeleverd. De kaders en fysiek-ruimtelijke consequenties van deze Havenvisie vormen daarbij de basis voor het Perspectiefgebied, inclusief de inzet van de diverse partijen die nodig is om de gewenste transitie te realiseren in het gebied.

Antwoord

Het Havenbedrijf vraagt aandacht voor de integratie tussen de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en het provinciale omgevingsbeleid. Het Rijk werkt nu aan het ontwerp van de Nationale Omgevingsvisie en introduceert hierin omgevingsagenda's en perspectiefgebieden. De provincie is op dit proces aangehaakt. De verwachting is dat het kabinet in deze kabinetsperiode 8 tot 10 perspectiefgebieden aanwijst. Mogelijk wordt het Havengebied Rotterdam er hier één van, in dat geval wordt hiervoor door de betrokken partijen een gezamenlijke visie en strategie ontwikkeld. Uitvoering vindt vervolgens plaats in de volgende kabinetsperiode. Wanneer de Nationale Omgevingsvisie en/of de uitwerking van de omgevingsagenda's en perspectiefgebieden aanleiding geeft tot aanpassing van ons omgevingsbeleid, zullen we dit programmeren als beleidsaanpassing(en).

C034-T0240 Koepelconcept

De gemeente Rotterdam, de provincie en het Havenbedrijf werken aan een pilot 'Koepelconcept', voor toepassing in het Rotterdams haven- en industriegebied. Het is voor het Havenbedrijf van groot belang dat het koepelconcept nader in het stelsel van de Omgevingswet en dus ook in het provinciale omgevingsbeleid wordt verankerd, zodat daar na gezamenlijke positieve beoordeling van de resultaten van de pilot gebruik van kan worden gemaakt. Voor een goede werking van het koepelconcept bestaat voor dit gebied behoefte aan wet- en regelgeving die voorziet in de mogelijkheid dat het omgevingsplan bepaalde (milieu)aspecten uitputtend regelt en daarmee zelf het (enige) beoordelingskader kan zijn voor de beantwoording van de vraag of een milieubelastende activiteit die aan het plan voldoet met betrekking tot die aspecten significante milieuverontreiniging veroorzaakt. Recent is de minister verzocht om in het Besluit kwaliteit leefomgeving te expliciteren dat het criterium dat geen significante milieuverontreiniging wordt veroorzaakt op onderdelen uitputtend door een omgevingsplan kan worden gereguleerd. Dit heeft alleen betrekking op delen van omgevingsplannen die als zodanig door de betrokken bevoegde gezagen worden benoemd. Voor zover sprake is van gemeentegrens overstijgende aspecten moeten de regels in de betrokken omgevingsplannen voor bepaalde aspecten in samenhang leiden tot een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Met het oog hierop wordt niet alleen naar de mogelijkheden van het omgevingsplan gekeken, maar ook naar de mogelijkheden van provinciale regels die doelmatig invulling geven aan het koepelconcept, door kaders te stellen voor gemeentelijke omgevingsplannen met overlappende effectgebieden. Verzocht wordt dit ook te verankeren in het provinciale omgevingsbeleid.

Antwoord

Momenteel werken de gemeente Rotterdam, de provincie Zuid-Holland en het HbR aan een pilot 'Koepelconcept', voor toepassing in het Rotterdams haven- en industriegebied (verder: HIC). Onlangs is onder leiding van het Ministerie van BZK een werkgroep ingericht met vertegenwoordigers van de betrokken departementen, de provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en het HbR. Het doel van de werkgroep is te onderzoeken in hoeverre de Omgevingswet en bijbehorende uitvoeringsregelgeving het koepelconcept faciliteert en of aanvullingen op het instrumentarium nodig en wenselijk zijn onderschrijven wij. Wij stellen voor naar aanleiding van de verdere uitwerking samen conclusies te trekken.

De resultaten van deze uitwerking kunnen eerst in een omgevingsplan of Crisis- en Herstelwetplan voor Maasvlakte 2 (en mogelijk het aansluitende Rotterdamse havengebied) worden verwerkt na een expliciet besluit van de bevoegde gezagen ten aanzien van de regelgeving die benodigd is om milieuaspecten op onderdelen uitputtend bij omgevingsplan te reguleren.

De uitkomsten van de pilot kunnen aanleiding geven tot aanpassing van het wettelijk stelsel en daarbinnen met name paragraaf 8.5.1 van het Besluit kwaliteit leefmilieu of – beleidsrijke – aanpassing van provinciale regelgeving.

Op basis van expliciete besluitvorming - alsdan - over gezamenlijke conclusies zal de provincie de daaruit volgende aanpassingen in haar regelgeving doorvoeren.

C034-T0241 Bijlage IV Voorschriften bestrijding soorten en Gedragscode Wnb

In de ontwerp-omgevingsverordening zijn in artikel 3.59 bepalingen opgenomen onder welke voorwaarden nestbehandeling van vogels plaats kan vinden. Zoals aangegeven is voor dit aspect sprake van een neutrale beleidsomzetting. Voor de soorten die onder deze regeling vallen wordt verwezen naar bijlage III en IV. In bijlage III en IV ontbreekt, ten onterechte, de stormmeeuw. In de huidige ontheffing die Havenbedrijf heeft is de stormmeeuw wel opgenomen. De ontwerp- omgevingsverordening leidt dan ook tot een beperking in een doelmatig beheer van het Haven-en-Industrieel complex. Verzocht wordt de stormmeeuw toe te voegen aan de opsomming van Bijlage III onder a en Bijlage IV onder lid 1.

Momenteel werken RVO en het Havenbedrijf samen aan de totstandkoming van een nieuwe Gedragscode op basis van de Wet natuurbescherming. Om te voorkomen dat het provinciaal beleid straks niet in overeenstemming is met de nieuwe gedragscode, wordt verzocht hier bij de vaststelling van het omgevingsbeleid rekening mee te houden.

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. De neutrale beleidsomzetting betreft het omzetten van de Verordening uitvoering WNB naar de omgevingsverordening. De stormmeeuw is thans niet opgenomen (in de bijlage) van de Verordening uitvoering WNB voor vrijstelling ten behoeve van schadebestrijding. Alsnog opnemen zou derhalve beleidsrijk zijn. Overigens blijft de huidige ontheffing van het Havenbedrijf gewoon van kracht.

C036 – Zuid-Hollandse GGD-en

C036-Y0012 Leefomgevingstoets en realiseren ambities

De leefomgevingstoets laat een zorgelijk beeld zien:

- De huidige toestand van de leefomgeving is te ver verwijderd van de ambitie
- Als gevolg van de autonome ontwikkeling is veelal sprake van achteruitgang
- Het huidige beleid leidt niet tot significante verbetering van de leefomgeving
- De nu voorgestelde beleidsverrijkingen leiden slechts marginaal tot verbetering (Rijke groenblauwe leefomgeving) of zorgen zelfs voor een verslechtering (Juiste kantoor op de juiste plek)

In het algemeen wordt geconstateerd dat de opgave op voorhand groter is dan de beïnvloedingsruimte van de provincie Zuid-Holland. Het vergt ook inspanning van het Rijk, gemeenten, bedrijfsleven. Wat de provincie concreet gaat doen om haar doelen te behalen is nog niet duidelijk. We onderschrijven dan ook de aanbevelingen in het rapport om te komen tot veel concretere beleidsdoelen per (deel)thema en in samenwerking met relevante partners te bepalen hoe met een gezamenlijke inspanning en inzet van alle beschikbare instrumenten wél het realiseren van de ambities dichterbij kan worden gebracht.

Antwoord

De komende periode zal aan de hand van een verdieplingslag op de scores en onderliggende indicatoren een monitoringsplan worden opgesteld waarbij uitgangspunt de reproduceerbaarheid van scores en indicatoren is. Zodat het inderdaad mogelijk is om over een langere termijn inzicht te krijgen in de effecten van beleid op de omgevingskwaliteit zodat een integrale afweging gemaakt kan worden en waar nodig bijsturing mogelijk te maken. Tevens zal op de Lange Termijn Agenda van Provinciale Staten worden aangegeven wanneer beleid wordt geëvalueerd.

C036-Y0013 Aanbod concretiseren beleid en criteria Leefomgevingstoets

De Zuid-Hollandse GGD-en bevestigen het eerder gedane aanbod om mee te denken over en mee te werken aan het concretiseren van het beleid en het verder invullen van de criteria van de Leefomgevingstoets.

Antwoord

Wij maken graag gebruik van uw aanbod om mee te denken over de verdere uitwerking van de onderliggende criteria van de Leefomgevingstoets.

C036-Z0043 Samenhang en integratie

Wij constateren dat er nog een lange weg te gaan is om te komen tot een samenhangende visie. Er komen veel thema's aan de orde. In die zin is het nu gepresenteerde omgevingsbeleid veelomvattend. Er vindt echter nog weinig integratie van beleidsvelden plaats, dat is een stap die echter wel noodzakelijk is. Een illustratief voorbeeld staat in de Leefomgevingstoets mbt de beleidsverrijking 'juiste kantoor op de juiste plek': deze beleidsverrijking leidt in hoog stedelijk gebied tot risico's op negatieve effecten, bijvoorbeeld op het vlak van wateroverlast en hittestress. De beleidsverrijking doet daar geen uitspraak over.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

De beleidsverrijkingen waren lopende beleidsaanpassingen die aan de beleidsneutrale omzetting zijn gekoppeld. Het gaat bij bijvoorbeeld 'juiste kantoor op de juiste plek' niet over een volledige herziening van het totale kantorenbeleid. Met betrekking tot de integraliteit geldt hier grotendeels hetzelfde als bij het beleidsneutrale Ontwerp-Omgevingsbeleid. Aan de integraliteit van het gehele Omgevingsbeleid zal tot inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021 nog gewerkt worden.

C036-Z0044 Meer beleidsvernieuwing nodig

Op een aantal onderdelen na is het bestaande beleid grotendeels ongewijzigd (beleidsneutraal) in de omgevingsvisie opgenomen. Met een veranderende wereld is het echter de vraag of bestaand beleid tot dezelfde uitkomsten leidt als ooit bedoeld. Beleidsvernieuwing is dan ook op (veel) meer terreinen noodzakelijk dan de 3 terreinen die nu onderdeel zijn van de stukken.

Antwoord

De beleidsneutrale omzetting dient als een grote eerste stap richting een integrale Omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met deze stap is al het bestaande beleid samengebracht in een online raadpleegomgeving. De komende twee jaar zullen vervolgstappen gezet worden om tot een Omgevingsvisie te komen zoals bedoeld in de Omgevingswet, inclusief participatie, het vergroten van de integraliteit, het 'lokaal, tenzij'-principe en het 'ja, mits'-principe.

De lopende beleidstrajecten die klaar waren voor vaststelling, zijn gelijktijdig meegenomen met het Ontwerp-Omgevingsbeleid, namelijk de Ontwerp-Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving, en het Ontwerp-Omgevingsbeleid voor kantoren, verstedelijking en wonen. Er is geen sprake van aanhouden van andere beleidsontwikkelingen door de beleidsneutrale omzetting. In ontwikkeling zijnde, en andere toekomstige, beleidsaanpassingen zullen als module voor het Omgevingsbeleid ontwikkeld worden en na vaststelling daar onderdeel van uit gaan maken.

C036-Z0045 Afstemming met de Nationale Omgevingsvisie en de gemeentelijke omgevingsvisies

De provincie is voor de realisatie van haar beleidsdoelen afhankelijk van de inzet van andere partijen, waaronder de medeoverheden. Wij vragen aandacht voor afstemming met de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) enerzijds en de gemeentelijke omgevingsvisies anderzijds. Om te komen tot een effectieve inzet voor de fysieke leefomgeving is het essentieel dat ambities zijn afgestemd en inzet wordt gecoördineerd. In hoeverre dit gebeurt is echter nu uit de voorliggende Omgevingsvisie niet duidelijk.

Antwoord

Het werken als één overheid is een belangrijk uitgangspunt van de Omgevingswet. . De provincie is betrokken bij de Nationale Omgevingsvisie en gemeentelijke omgevingsvisies om het beleid op elkaar af te stemmen. In de introductie van de Omgevingsvisie is dit omschreven als opgedragen samenwerken.

C036-Z0046 Formulerings ambities

De 6 ambities zijn abstract geformuleerd, ze bieden weinig concrete aanknopingspunten voor beleidsinzet.

Antwoord

In de zes ambities schetsen wij een beeld voor de vernieuwingsopgave (een wenkend perspectief) van deze regio en de wijze waarop we daar met betrokken partners aan willen werken. We willen daarbij op voorhand niet alles dichttimmeren maar juist ruimte geven. De ambities zijn richtinggevende kaders. Juist in interactie met de samenleving en belanghebbende willen wij de opgaven in kaart brengen en de ambities aanscherpen. De ambities zijn daarmee een basis voor een gesprek met de belanghebbenden. Welke opgaven de provincie samen aanpakt is afhankelijk van de toegevoegde waarde die zij kan leveren en het provinciaal belang dat in het geding is. Daarom zijn de ambities inderdaad beschreven op hoofdlijnen. De ambities worden - in samenwerking met belanghebbenden - nader en concreet uitgewerkt in deelmodules en programma's, zoals het 'Uitvoeringsprogramma Rijke Groenblauwe Leefomgeving', de 'Verkenning Gezonde Leefomgeving', 'Regionale Energie strategieën', de 'Verstedelijkingsstrategie', 'Programma circulaire economie' en in de 'Provinciale Klimaatadaptiestrategie'.

C036-Z0047 Ambitie Gezonde en aantrekkelijke leefomgeving

De ambitie 'Gezonde en aantrekkelijke leefomgeving' lijkt zich te focussen op het landelijk gebied vanuit de gedachte dat een groene omgeving goed is voor de gezondheid. Dit is een erg beperkte invulling van het begrip gezondheid. Een gezonde leefomgeving is juist ook van groot belang voor de stedelijke gebieden en er is sterke behoefte aan een ambitie die daar invulling aan geeft. In aansluiting op het advies van de RLI 'De stad als gezonde habitat' van april 2018, willen wij benadrukken dat gezondheidswinst is te halen door een combinatie van gezondheidsbescherming (oa op het gebied van luchtverontreiniging en geluidhinder, cumulatie van milieufactoren) én gezondheidsbevordering. Besteed aandacht aan de gezondheid bevorderende werking van de fysieke leefomgeving: het creëren van een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag en het maken van gezonde keuzes.

Antwoord

In de visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving heeft de provincie de volgende ambitie opgenomen ten aanzien van de gezonde leefomgeving: 'De provincie streeft naar het voorkomen en verminderen van stress-gerelateerde ziektes door het aanbieden van verschillende soorten groen (bos, park en recreatieterreinen) en het aanbieden van verschillende recreatiemogelijkheden in het groen en op het water. Samen met partners werken we mee aan een verhoging van de levensverwachting in verschillende wijken.' Deze ambitie is aanvullend op de inzet van de provincie ten aanzien van de inzet op milieu (externe veiligheid, luchtkwaliteit, geluid en water- en bodemkwaliteit). Hiermee tonen we ambitie op de gezonde leefomgeving die al verder gaat dan de huidige rol en taakopvatting. Wat we als provincie, vanuit onze rol, taak en bevoegdheden, nog meer kunnen doen aan het beschermen en bevorden van de gezonde leefomgeving is een beleidsrijke beslissing die buiten de scope van de huidige beleidsneutrale omzetting van het omgevingsbeleid valt. De provincie onderkent dit en werkt op dit moment aan een beleidsverkenning die dit in beeld brengt, en mogelijk tot een beleidsrijke aanpassing van het omgevingsbeleid in de toekomst kan leiden.

C037 – Initiatief Overbewinkeling

C037-T0231 Detailhandel

Allereerst de complimenten voor de scherpe keuzes die gemaakt worden ten aanzien van detailhandel en de daarvoor aangewezen locaties. Het is, gelet op het belang van structuurversterking van belang dat detailhandel zo veel mogelijk geclusterd wordt en solitaire vestiging waar mogelijk wordt voorkomen.

Antwoord

Deze zienswijze nemen wij graag voor kennisgeving aan.

C037-T0232 Perifere en Grootschalige Detailhandelsvestigingen op bedrijventerreinen

Wij kunnen ons niet vinden in de keuze om expliciete vormen van perifere detailhandel mogelijk te maken op bestaande bedrijventerreinen of op een (klein) gedeelte van een nieuw te realiseren bedrijventerrein. Dat laatste dreigt bijvoorbeeld te gebeuren in Hellevoetsluis. Hiermee neemt de bestaande (plan-)voorraad aan m2 bedrijventerrein af, iets dat met de huidige aantrekkende economie niet als een verstandige keuze kan worden gezien. Daarnaast is onze ervaring dat dergelijke ontwikkelingen leiden tot een sterk toegenomen verkeersintensiteit op en rond een bedrijventerrein, waarvan de ervaring elders heeft geleerd dat de overige ondernemers op het bedrijventerrein forse hinder hiervan kunnen ondervinden. Tenslotte geldt dat er grote verschillen zijn in de verkeersaantrekkende werking tussen bedrijvigheid die gericht is op business tot business en business to consumer, met name daar waar het gaat om grootschalige en/of perifere detailhandel.

Antwoord

Het provinciaal detailhandelsbeleid stelt dat in principe alle vormen van detailhandel zich in centra moeten vestigen. Naast enkele vormen van kleinschalige detailhandel, is de belangrijkste uitzondering op deze regel detailhandel die vanwege de aard en omvang van het gevoerde assortiment niet of niet goed laat inpassen in die centra. Artikel 6.13 lid 3 van de omgevingsverordening gaat hier op in. Dat betekent concreet dat detailhandel in volumineuze goederen en bijvoorbeeld tuincentra en bouwmarkten zich buiten centra mogen vestigen. Dit is overigens reeds jarenlang staand provinciaal beleid en het provinciale standpunt op dit punt is niet gewijzigd in deze beleidsneutrale omzetting.

C037-T0233 Detailhandel (omgevingsverordening)

In Artikel 6.13 Detailhandel wordt beschreven op welke voorwaarden nieuwe detailhandelsmeten al dan niet worden toegestaan. In dit artikel wordt onder 6.13.3, lid 4 en 5 een uitzondering gemaakt voor tuincentra en bouwmarkten. Deze uitzonderingen vormen een risico, daar waar ook in de sectoren tuincentra en bouwmarkten steeds vaker sprake is van branchevreemd assortiment, dat in een grijs gebied valt, doch van invloed is of kan zijn op de detailhandelsstructuur. Een steeds groter deel van de assortimentsgroepen wordt ook verkocht in binnenstedelijk gebied. Graag vragen wij uw expliciete aandacht hiervoor.

Antwoord

Wij delen uw visie dat een nevenassortiment bij detailhandel, die is benoemd onder lid 3, sub a. van artikel 6.13, ongewenste negatieve gevolgen kan hebben voor detailhandel in centra.

In de omgevingsverordening is daarom bepaald dat het nevenassortiment bij de in lid 3 onder a van dat artikel genoemde detailhandelsvestigingen moet passen bij het hoofdassortiment, waarbij tevens een maximum aan het netto verkoopvloeroppervlak voor de verkoop van het nevenassortiment is gesteld.

Binnen die randvoorwaarden zijn gemeenten vrij om verdere eigen bepalingen terzake op te nemen. Zij zijn daarmee ook verantwoordelijk voor de handhaving daarvan.

Voor het nevenassortiment geldt -in tegenstelling tot het hoofdassortiment- niet het uitgangspunt dat het moet gaan om goederen die op grond van de verordening alleen op perifere locaties aangeboden mogen worden. Wel dient, zoals hiervoor al aangegeven, het nevenassortiment logisch aan te sluiten bij de hoofdassortimenten van de detailhandelsbranches die zijn benoemd in lid 3.a. van artikel 6.13.

De regeling voor nevenassortimenten biedt enerzijds enige ruimte voor verbreding van het assortiment en stelt anderzijds grenzen aan de aard en omvang. Door grenzen te stellen wordt branchevervaging tegengegaan. Branchevervaging kan ruimtelijk negatieve effecten hebben voor detailhandel binnen de centra.

C037-T0234 Voorbeeldcasus Detailhandel: Hornbach Charlois

In Charlois bestaat het voornemen om op het bedrijventerrein Charloisse Poort een vestiging van Hornbach mogelijk te maken. Het hiervoor geldende bestemmingsplan maakt een vestiging van een Hornbach hier echter niet mogelijk. Er bestaat wel het voornemen om het bestemmingsplan op dit punt voor deze specifieke onderneming te herzien. Daarvoor moet niet alleen de behoefte aan een bouwmarkt met een dergelijke omvang worden aangetoond, ook moet het weg te bestemmen bedrijventerrein worden gecompenseerd, dan wel moet worden aangetoond dat het resterende aanbod in de regio op z'n minst net zo groot is als de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte in de regio. Hierbij is het niet helder wie dat moet aantonen en op basis van welke uitgangspunten die kwantitatieve en kwalitatieve behoefte moet worden bepaald. Ook is niet duidelijk wie hierin uiteindelijk een eindoordeel moet vellen.

In deze specifieke situatie doet zich nog een ander probleem voor, namelijk het risico op een forse toename van de verkeersonveiligheid en het ontstaan van een verkeersinfarct. Uit de verkeersongevallenregistratiedatabase (VIAstat) blijkt namelijk dat met enige regelmaat ongelukken hebben plaatsgevonden. Dit nog zonder een vestiging van Hornbach in de omgeving die een enorme verkeersaanzuigende werking heeft met alle (verkeers-)veiligheidsrisico's van dien. Daar komt nog bij dat het verkeersmodel van de Mobiliteitsregio Rotterdam Den Haag (MRDH-model) nu al laat zien dat er een hoge belasting is op de bestaande wegen en kruispunten. Die belasting zal alleen maar toenemen met de realisatie van een Hornbach, waarbij maatregelen om een verkeersinfarct te voorkomen op dit moment nog volledig ontbreken. Alle bedrijven op het bedrijventerrein Charloisse Poort zullen hierdoor minder (snel) bereikbaar zijn met alle economische gevolgen voor deze bedrijven van dien.

Wij zien in deze concrete casus een bevestiging van onze bezwaar om niet te tornen aan de bestaande (plan)voorraad aan bedrijventerreinen. Zeker niet in een regio die volop profiteert van de groeiende economie en elke m2 bedrijventerrein in de toekomst hard nodig zal hebben.

Antwoord

Deze zienswijze nemen wij voor kennisgeving aan.

C038 – Wijkvereniging Oud Voorburg

C038-T0247 Overlast windmolens

Indiener stelt dat bewoners van Oud Voorburg veel hinder ondervinden van de Haagse Molen op bedrijventerrein Westvlietweg II. Voor indiener blijft onduidelijk of uitbreiding op deze locatie is toegestaan, graag duidelijkheid hierover.

Antwoord

Het omgevingsbeleid zoals dat nu in ontwerp ter inzage heeft gelegen is tot stand gekomen door bestaand beleid te bundelen in een integraal document. Bij deze omzetting is er geen inhoudelijke wijziging van beleid aan de orde. Gezien de bebouwing en de onderlinge afstand tussen windturbines, lijkt uitbreiding van het windpark binnen de bestaande begrenzing niet mogelijk.

C038-T0249 Verdichting Oud Voorburg in relatie tot verkeersdrukte

Indiener stelt dat de Wijk Oud Voorburg nu al te maken heeft met grote verkeersstromen. Met verdere toename van het aantal bedrijven en woningen wordt dit nog erger. Indiener verneemt graag wat de visie van de provincie is op dit punt.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij geven u in overweging om uw zienswijze opnieuw in te dienen bij de eerstvolgende beleidsrijke wijziging van het omgevingsbeleid.

C038-T0250 Groene functie van de Vlietzone

Indiener stelt dat de provincie zegt te hechten aan de groene functie van de Vlietzone. Echter stelt indiener dat door toenemende bedrijvigheid en verkeer de leefbaarheid in het gebied afneemt. Indiener verneemt graag het standpunt van de provincie hierover.

Antwoord

De provincie hecht inderdaad aan het groene karakter en de recreatieve functie van de Vlietzone. In de Omgevingsvisie is het ruimtelijk kwaliteitsbeleid echter beleidsneutraal omgezet en derhalve betreft de transformatie van de Vlietzone geen beleidswijziging. Uw zienswijze wordt meegegeven in de verdere uitwerking van het 'Landschapspark Zuidvleugel'

C038-T0251 Luchthavenregeling helihaven spoorlaan

Indiener stelt dat er door uitbreiding van bedrijventerreinen en wegen al een forste toename van geluidsoverlast en een verslechtering van de luchtkwaliteit is in Voorburg. Daarbij komt nog de overlast van helikopters die boven het Prins Clausplein en Voorburg hangen. Daarom verzoekt indiener om de luchthavenregeling voor de helihaven aan de Spoorlaan niet te verlengen in 2020.

Antwoord

De luchthavenregeling van de helihaven Prins Clausplein is van kracht. Er mogen nog geen helikopters starten en landen, vanwege het ontbreken van de omgevingsvergunning van Gemeente Den Haag. Er is momenteel geen sprake van een verlenging van de luchthavenregeling voor de helihaven Prins Clausplein. De verlenging van de luchthavenregeling van de helihaven Prins Clausplein is geen onderdeel van het Omgevingsbeleid.

C038-T0252 Vlietzone als provinciaal belang

Indiener pleit ervoor om de Vlietzone aan te merken als van provinciaal belang vanwege de landgoederen en het oude slagenlandschap in het kader Bijzondere provinciale natuurgebieden of landschappen.

Antwoord

In de Omgevingsvisie is het ruimtelijk kwaliteitsbeleid beleidsneutraal omgezet en derhalve betreft de transformatie van de Vlietzone geen beleidswijziging. Overigens hebben waardevolle landgoederenzones in de omgevingsvisie doorgaans de aanwijzing 'Kroonjuweel'

C038-Z0049 Haagse Vlietzone, ondersteuning zienswijze Houdt Vlietrand Groen

Indiener ondersteunt de zienswijze van Houdt Vlietrand Groen waarin het belang van een groene Vlietzone wordt benadrukt.

Antwoord

Voor de antwoorden op deze zienswijze, zie 'C033 - Houdt Vlietrand Groen'

C039 – Bewonersgroep Windturbine Vlietzone (BWV)

C039-Z0048 Ondersteuning Zienswijze Wijkvereniging Oud Voorburg en Vereniging Houdt Vlietrand Groen

Indiener geeft aan de Zienswijzen van Wijkvereniging Oud Voorburg en Vereniging Houdt Vlietrand Groen onvoorwaardelijk en op alle punten te steunen.

Antwoord

Voor de antwoorden op deze zienswijze, zie 'C038 - Wijkvereniging Oud Voorburg' en 'C033 - Vereniging Houdt Vlietrand Groen'

C040 – Waternet

C040-T0292 Verzwaring leggerplicht

Artikel 6.38 van de Omgevingsverordening verplicht het waterschap om voor secundaire wateren profielen vast te stellen in de legger. Onder de huidige (inter)provinciale regelgeving is het waterschap vrijgesteld van een dergelijke verplichting, zie artikel 4.1 lid 2 van de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017. Het waterschap richt zich tegen de genoemde verzwaring van de leggerplicht voor secundaire wateren. De verzwaring van de leggerplicht strookt niet met het uitgangspunt van een beleidsneutrale omzetting van de bestaande regels voor waterbeheer naar de nieuwe Omgevingsverordening. Bovendien zou een verzwaring van de leggerplicht voor secundaire wateren een verhoging van de lasten met zich brengen voor het waterschap. Tot slot is niet bekend of de provincies Noord-Holland en Utrecht een verzwaaarde leggerplicht voor secundaire wateren overwegen in hun beleid en omgevingsverordening.

Antwoord

Het is niet de bedoeling geweest om de leggerplicht voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht te verzwaren. Daarom zullen we tegemoet komen aan de zienswijze en in artikel 6.38 opnemen dat de leggerplicht voor secundaire wateren niet geldt voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

C041 – LTO Noord

C041-T0267 Belang agrarische sector in groene ruimte / ruimtelijke hoofdstructuur

[Visie / ruimtelijke hoofdstructuur] Het thema 'Groene ruimte' bevat de inzet op de groenblauwe structuur. De agrarische sector is hiervoor in onze ogen van groot belang en zal zich inzetten hieraan bij te dragen. Echter, wij willen naast het samenhangend stelsel van de groene ruimtes en routes die stad en land met elkaar verbinden ook uw aandacht vragen voor het belang van de economische perspectieven voor de agrarische sector in de groene ruimte. Immers, zonder economische vitaliteit en ontwikkelingsmogelijkheden voor de sector, is het niet mogelijk een vitaal platteland te houden. Dit cruciale punt mist eveneens onder het kopje 'Gezonde en aantrekkelijke leefomgeving'.

Antwoord

De tekst over de ruimtelijke hoofdstructuur is beleidsneutraal overgezet van de Visie ruimte en mobiliteit naar de Omgevingsvisie. Thans staat dit beleid dan ook niet ter discussie.

Terzijde merken wij op dat het economische perspectief voor de agrarische sector elders in de visie wel aan de orde komt.

C041-T0268 Belang zoetwater / ruimtelijke hoofdstructuur

[Visie / ruimtelijke hoofdstructuur] Onder Bodem- en watersysteem ontbreekt het belang van zoetwater. Het is belangrijk dat de zoetwaterbuffers beschermd, benut en vergroot worden en blijven.

Antwoord

De tekst over de ruimtelijke hoofdstructuur is beleidsneutraal overgezet van de Visie ruimte en mobiliteit naar de Omgevingsvisie. Thans staat dit beleid dan ook niet ter discussie.

Terzijde merken wij op dat het belang van zoetwater elders in de Omgevingvisie al voldoende aan de orde komt.

C041-T0269 Bijdrage agrarische sector aan productie duurzame energie

De agrarische sector draagt op dit moment al substantieel bij in de productie van duurzame energie en we zijn van mening dat er meer mogelijk is. Wij hebben dan ook de ambitie dit aandeel op een goede en duurzame manier te vergroten. Hiermee willen we aangeven dat de agrarische sector ook buiten de greenports van belang is en een bijdrage levert.

Antwoord

Wij begrijpen uw opmerking, maar vanwege de beleidsneutrale omzetting zullen wij op dit moment geen wijziging in het beleid doorvoeren. Wij zullen aan Provinciale Staten voorstellen hiervoor een beleidswijziging voor te bereiden en uw voorstel hierin te betrekken.

C041-T0270 Ruimtegebruik woningen en bedrijventerreinen ten koste van agrarische gronden

Op de eerste pagina's van het Ontwerp-Programma Ruimte zijn locaties aangegeven voor nieuwe woningen en bedrijventerreinen. Wij willen u hierbij voor zowel woningen als bedrijventerreinen vragen duurzaam om te gaan met het ruimtegebruik. Tot 2035 staat er 1100 hectare bedrijventerrein ingetekend, dit terwijl er in onze ogen nog veel bedrijventerreinen (half) leeg zijn. Door bestaande bedrijventerreinen te herstructureren en aan te vullen alvorens nieuwe bedrijventerreinen aan te leggen kan er mogelijk ruimte (ten koste van de agrarische gronden) bespaard blijven. Voor woningen geldt eveneens dat er nieuwe locaties aangewezen zijn, hiervoor is het ook van belang eerst naar inbreiding of uitbreiding van bestaande bebouwing te kijken alvorens een nieuwe locatie in te richten.

Antwoord

Als provincie hebben we verschillende opgaven geformuleerd die ten gunste staan van uw zorg, waaronder het behouden en verstrekken van natuurwaarden, het zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving, het zorgen voor een duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond. We hebben ook expliciet de opgave geformuleerd om te zorgen voor een zorgvuldig ruimtegebruik en een compact, samenhangend en kwalitatief hoogwaardig bebouwd gebied. Alle provinciale opgaven tezamen vragen ons om een visie te formuleren en vooruit te kijken, wat we op de eerste pagina's van het ontwerp Programma Ruimte doen, maar vanzelfsprekend zullen we daarbij oog hebben voor een duurzaam gebruik van de reeds beschikbare ruimte. In ons huidige beleid onderschrijven we hiervoor bijvoorbeeld al expliciet de in landelijke wetgeving opgenomen Ladder voor duurzame verstedelijking, die overheden bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen verplicht om hierbij de behoefte te onderbouwen en eerst het bestaand stedelijk gebied maximaal te benutten om in deze behoefte te voorzien, alvorens zij voor een uitleglocatie mogen kiezen.

C041-T0271 Plan 'De Nieuwe Marke' Goeree-Overflakkee

Specifiek willen we een opmerking maken over de nieuwe 40 woningen in plan 'De Nieuwe Marke' op Goeree-Overflakkee. Het plaatsen van 40 nieuwe woningen op terpen op de grens van agrarisch en natuurgebied is geen duurzaam gebruik van de gronden. Daarnaast heeft het ook negatieve gevolgen voor het omliggende agrarisch gebied. Daarom verzoeken we u deze locatie te verwijderen.

Antwoord

Het betreft hier een beleidsneutrale omzetting. De betreffende locatie staat niet ter discussie.

C041-T0272 Tegen clusterlocaties in het buitengebied

Mogelijke locaties voor compensatiewoningen volgens het principe 'ruimte voor ruimte' zijn bij voorbaat niet aangewezen. Clusterlocaties groter dan 3 hectare kunnen ontwikkeld worden vanuit het oogpunt van ruimtelijke kwaliteit waarbij dit de voorkeur verdient boven meerdere kleinere locaties. Wij willen hierbij aangeven dat wij tegen het ontstaan van kleine dan wel grotere clusterlocaties in het buitengebied zijn. Deze clusters zouden gebouwd moeten worden tegen bestaande bebouwing om op deze manier overlast in de breedste zin van het woord voor zowel agrariërs als de burger in het buitengebied te beperken.

Antwoord

Op de bouw van compensatiewoningen volgens het principe 'ruimte voor ruimte' zijn het beleid en de regels voor ruimtelijke kwaliteit van toepassing. Per saldo moet de ruimtelijke kwaliteit verbeteren. Soms zal de bouw van individuele woningen daarbij de voorkeur verdienen, maar soms zal een kleine of grote cluster de voorkeur verdienen. Vanzelfsprekend moet ook rekening worden gehouden met de andere belangen in het gebied, waaronder die agrarische bedrijven en bewoners.

C041-T0273 Gebruik agrarische ondernemingen / meerdere wooneenheden

[Verordening] Artikel 6.18: er wordt aangegeven dat er ten hoogste één agrarische bedrijfswoning per volwaardig agrarisch bedrijf is toegestaan. Wij zouden hierbij de aanvulling prefereren tenzij er meerdere wooneenheden bestemd zijn.

Antwoord

Als er in de bestaande bestemde situatie al meer agrarische bedrijfswoningen of wooneenheden zijn, dan kunnen die gewoon als zodanig opnieuw bestemd worden. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de in de verordening opgenomen afwijkingsmogelijkheid voor maatwerk.

C041-T0274 Gebruik agrarische ondernemingen / toestaan verbreding bouwvlak

[Verordening] Artikel 6.18: onder punt 3a wordt aangegeven dat het bouwvlak maximaal 2 hectare mag zijn en dat er voor verbreding 0,5 hectare extra wordt toegestaan. In de punten die u onder verbreding schaaft, schiet u tekort. Wij wensen de volgende beschrijving: multifunctionele landbouw, duurzaamheidsinitiatieven, ketenintegratie en dierwelzijn.

Antwoord

Het beleid en de regels voor agrarische bedrijven zijn niet gewijzigd bij de beleidsneutrale omzetting van de Visie ruimte en mobiliteit en de Verordening ruimte naar de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening. Dit beleid en deze regels staan thans dan ook niet ter discussie.

C041-T0275 Gebruik agrarische ondernemingen / samenvoegen van twee bedrijven

[Verordening] Artikel 6.18: onder b wordt aangegeven dat samenvoeging van twee akkerbouwbedrijven mogelijk is om de omvang te vergroten tot de omvang van beide percelen gezamenlijk. Wij vragen ons af waarom deze regel alleen mogelijk is voor akkerbouw. Wij pleiten ervoor deze regel voor alle sectoren mogelijk te maken. Iedere sector wil immers werken naar een steeds meer duurzame en circulaire landbouw en daar is ruimte voor, denk aan energieinstallaties, mestvergisters of wateropvangmogelijkheden. Wij vragen u iedere sector deze mogelijkheid te bieden.

Antwoord

Het beleid en de regels voor agrarische bedrijven zijn niet gewijzigd bij de beleidsneutrale omzetting van de Visie ruimte en mobiliteit en de Verordening ruimte naar de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening. Dit beleid en deze regels staan thans dan ook niet ter discussie.

Terzijde merken wij nog op dat samenvoeging van bouwpercelen van veeteeltbedrijven de bouw van megastallen kan ontlokken. Wij vinden dat een ongewenste ontwikkeling.

C041-T0276 Recreatief gebruik van watergangen / voorkomen schade aan oevers

[Verordening] Artikel 6.20: hier spreekt u over het recreatief gebruik van watergangen. Evenals in onze zienswijze op de visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving willen we ook hier pleiten voor het behoud van de kades en moet het recreatieve gebruik beperkt worden om schades aan de oevers te voorkomen. Indien dit niet het geval is, zal de schade uitgekeerd moet worden.

Antwoord

Ook voor de provincie Zuid-Holland geldt, dat het behoud van goede kades belangrijk is. Om die reden zijn de provinciale vaarwegen geclassificeerd, waarmee geregeld wordt wie waar mag varen. Hierbij is rekening gehouden met kwaliteit van kades, breedte van de vaarwegen, etc. Gelijktijdig heeft de provincie de ambitie om recreatief (mede)gebruik van de vaarwegen te bevorderen. Dit moet wel passen binnen ruimtelijke mogelijkheden, kwaliteiten en wensen binnen gemeenten en waterschappen. Overlast bij 'samengebruik' willen we beperken door goede afspraken over nautisch beheer te maken.

Verder geldt, dat natuurlijke deformatie van (onbeschermd) oevers tot het normaal maatschappelijk risico van de eigenaar of pachter behoort van aan water liggende grond. Ook het optreden van de eigenaar zelf kan debet zijn aan de verstoring van oevers en taluds (bijv. bewerking tot de insteek). In deze gevallen moet ten eerste de vraag gesteld worden of de oevererosie een gevaar vormt voor de waterstaatkundige of vaarweg functie van de watergang. Is dit het geval dan kunnen eventuele herstelmaatregelen worden uitgevoerd die wel een beschermend effect op de individuele eigendommen hebben maar toch primair vanuit de taakstelling of de onderhoudsplicht gericht zijn op de waterstaatkundige verzorging van het gebied. Het vaarwegbelang wordt beschermd door de Vaarwegenverordening Zuid-Holland 2015 (art. 13) op basis waarvan de aangrenzende (grond)eigenaar verantwoordelijk is voor instandhouding oever (en daarmee voorkoming van afkalving van een grondlichaam).

De provincie Zuid-Holland onderhoudt de kades als zij eigenaar is van die kades. Met particulieren kan een overeenkomst worden gesloten om het beheer en onderhoud over te nemen. Dit gebeurt uitsluitend bij een groot provinciaal belang.

C042 – Windpark Oude Mol BV

C042-T0242 Clusteropstelling windmolens Oude Mol, Mariapolder, Strijensas

Onze zienswijze betreft uw beleid ten aanzien van de opstelling van de windmolens in het windmolenpark Oude Mol in de Mariapolder. Wij verzoeken u om uw beleid door te voeren met ook de toepassing van een clusteropstelling in de Mariapolder. Dit vanuit het oogpunt zoals u omschrijft in het ontwerpomgevingsbeleid als: opgavegericht samenwerken, filosofie van de Omgevingswet die in 2021 in werking treedt: minder en overzichtelijker regels, lokaal maatwerk, meer ruimte voor maatschappelijke initiatieven en meer vertrouwen en een energietransitie welke vorm krijgt door lokale initiatieven, waaraan u als Provincie ruimte wil bieden. In uw ontwerp-omgevingsbeleid staat nu alleen de mogelijkheid voor een lijnopstelling in de Mariapolder vermeld, terwijl u voor andere gebieden in de Hoeksche Waard ook de mogelijkheden voor een cluster openhoudt.

Antwoord

Zie A010-T0001

C043 – Dierenradar

C043-T0302 Vrijstellingen aangewezen soorten

Indiener onderschrijft geen van de vrijstellingen voor de aangewezen soorten, inclusief de ondeugdelijke en feitelijk onjuiste toelichting daarbij, zoals opgenomen in de Verordening uitvoering Wet Natuurbescherming Zuid-Holland die in de Ontwerp-Omgevingsverordening ontbreekt.

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. De neutrale beleidsomzetting betreft het omzetten van de verordening uitvoering WNB naar de Omgevingsverordening, inclusief alle vrijstellingen. Wel zal de toelichting zoals opgenomen in de verordening uitvoering WNB alsnog opgenomen worden.

C043-T0303 Knobbelzwaan en smient schrappen van vrijstellingslijst

Indiener meent dat de diersoorten die in de bijlagen van de Verordening uitvoering Wet Natuurbescherming Zuid-Holland zijn vermeld om talloze redenen daarin ten onrechte zijn opgenomen, waarvoor ten onrechte een vrijstelling is verleend. Dat geldt in het bijzonder voor onder meer de smient en de knobbelzwaan. Indiener verwijst voor de motivatie m.b.t. de smient naar de Zienswijze d.d. 12 december 2018 van de Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland t.a.v. de Ontwerp-Omgevingsvisie Zuid-Holland en Ontwerp-Omgevingsverordening (p. 10).

Ook voor de knobbelzwaan is om meerdere redenen ten onrechte een vrijstelling verleend. Indiener verwijst voor de motivatie hiervoor naar de stukken c.q. gronden die Dierenradar alsook de Stichting Faunabescherming inzake het bezwaar en verzoek voorlopige voorzieningen tegen het besluit tot goedkeuring van het "Faunabeheerplan Knobbelzwaan ZH 2018-2014" hebben ingebracht, die hier als herhaald en ingelast dienen te worden beschouwd. De stukken die Dierenradar op 14 november 2018 aan de rechtbank en aan u deed toekomen (welke stukken de voorzieningenrechter op verzoek van de provincie buiten beschouwing liet) dienen hier ook als herhaald en ingelast te worden beschouwd. Indiener verzoekt u de diersoorten die in de Bijlagen van de Ontwerp-Omgevingsverordening vermeld zijn te verwijderen en daarvoor geen vrijstelling te verlenen. Indiener verzoekt u in het bijzonder om de smient uit Bijlage III B en E van de Ontwerp-Omgevingsverordening te verwijderen alsook de knobbelzwaan uit Bijlage III A en B en voor deze diersoorten geen vrijstellingen te verlenen.

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. De neutrale beleidsomzetting betreft het omzetten van de Verordening uitvoering WNB naar de Omgevingsverordening.

C043-T0304 Schrappen van artikel 3.61 lid 7 van de Ontwerp-Omgevingsverordening

Artikel 3.61 lid 7 dient naar de mening van indiener geschrapt te worden, omdat schadebestrijding vanaf een half uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang onontkomelijk leidt tot afschot van verboden vogelsoorten alsmede tot aangeschoten dieren die door gebrek aan zicht en licht niet binnen gehaald (kunnen) worden. Indiener verwijst ter motivatie naar de uitspraak d.d. 22 november 2018 van de voorzieningenrechter van de rechtbank Den Haag inzake het bezwaar en verzoek voorlopige voorzieningen van Dierenradar en de stichting Faunabescherming tegen het besluit tot goedkeuring van het "Faunabeheerplan Knobbelzwaan ZH 2018-2014" alsook naar de door haar en de Faunabescherming inzake deze procedure ingebrachte stukken, die hier als herhaald en ingelast dienen te worden beschouwd. Dierenradar zou graag in de gelegenheid worden gesteld een aanvulling hierop u te doen toekomen.

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. De voorgestelde wijziging is beleidsrijk. Het is uitdrukkelijk de bedoeling de omzetting beleidsneutraal te laten plaatsvinden.

C043-T0305 Het gebruik van slag-, steek- en snijwapens voor knobbelzwanen en ganzen dient uit Ontwerp-Omgevingsverordening geschrapt te worden

De Raad voor Dierenaangelegenheden bracht in zijn "Verkorte zienswijze over vang- en dodingsmethoden Vogels" reeds in 2016 een advies uit over het doden van vogels met gebruik van slag-, steek- en snijwapens (p. 19-20, 27) waarnaar ik hierbij verwijs. Dit advies lag aan de invoering van de Wet natuurbescherming ten grondslag.

Uitgaande van het feit dat er voorschriften aan de uitvoering van het gebruik van slag- steek- en snijwapens zijn gesteld (waarvan bij de Ontwerp-Omgevingsverordening ten onrechte geen sprake is), concludeerde de Raad voor Dierenaangelegenheden in de "Verkorte zienswijze over vang- en dodingsmethoden Vogels" dat het gebruik van slag- steek- en snijwapens uit het oogpunt van dierenwelzijn en ethische aspecten, niet geschikt zijn om in te zetten als directe methode, alleen als noodoplossing voor individuele vogels die reeds verwond zijn, met inachtneming van de soort vogel. Er dient volgens de Raad altijd te worden bekeken of er een beter inzetbaar middel/methode is. Dit advies lag aan de invoering van de Wet natuurbescherming ten grondslag.

In het geval van door de jacht gewond geraakte knobbelzwanen en ganzen is naar de mening van Dierenradar altijd een beter inzetbaar middel/methode dan het gebruik van slag-, steek- en snijwapens aanwezig die minder nadelige gevolgen voor het welzijn van de desbetreffende knobbelzwanen en ganzen heeft: namelijk het geven van een genadeschot met het geweer. Bij het geven van een genadeschot op geringe afstand van de knobbelzwaan c.q. gans wordt het dier in één keer op zeer snelle, doeltreffende en humane wijze gedood.

Dierenradar bracht inzake het bezwaar en verzoek voorlopige voorzieningen tegen het besluit tot goedkeuring van het "Faunabeheerplan Knobbelzwaan ZH 2018-2014" vele stukken in, die hier als herhaald en ingelast dienen te worden beschouwd. Het betrof o.a. door deskundigen overgelegde verklaringen dat het gebruik van slag-, steek- en snijwapens een onontkoombaar ontoelaatbaar ernstig, langdurig onnodig lijden van knobbelzwanen betekent en daarmee een ernstige aantasting van het dierenwelzijn. Het gebruik van slag-, steek- en snijwapens een half uur voor zonsopgang en een half uur na zonsopgang is wegens onvoldoende tot geen zicht volstrekt af te wijzen, waarbij bovendien een controle op de juiste uitvoering op voorhand reeds onmogelijk is. Ook uit het oogpunt van ethische aspecten is deze methode af te wijzen. Er is naar de mening van Dierenradar mening altijd, in alle omstandigheden, een beter inzetbaar middel/methode dan het gebruik van slag-, steek- en snijwapens aanwezig die minder nadelige gevolgen voor het welzijn van de desbetreffende knobbelzwanen heeft: namelijk het geven van een genadeschot met het geweer. Bij het geven van een genadeschot op geringe afstand van de gewonde knobbelzwaan wordt het dier in één keer op zeer snelle, doeltreffende en humane wijze gedood. Dat geldt evenzo voor ganzen.

De provincies Gelderland en Friesland stoppen met het verlenen van nieuwe ontheffingen voor de afschot van knobbelzwanen. Ze vinden dat de schade die door zwanen aan landbouwpercelen wordt veroorzaakt verwaarloosbaar klein is en niet opweegt tegen het dierenleed en het maatschappelijke onbegrip en ophef daarover. Dierenradar verzoekt u hieraan een voorbeeld te nemen.

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. De voorgestelde wijziging is beleidsrijk. Het is uitdrukkelijk de bedoeling de omzetting beleidsneutraal te laten plaatsvinden. GS merkt hierbij op dat de inzet van slag-, steek- en snijwapens uitdrukkelijk bedoeld is als ultimum remedium, om het dier uit zijn lijden te verlossen in gevallen dat de inzet van het geweer niet mogelijk is.

C043-T0306 Het vangen, doden en verjagen met haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds dient uit Ontwerp-Omgevingsverordening geschrapt te worden

Op grond van de deskundigenverklaringen van de heer drs. F.A.L.M. Verstappen en overige dierenarts specialisten vogels (waaronder de dierenarts specialisten vogels van de Faculteit Diergeneeskunde), vogeldierenartsen en circa 130 Caring Vets, meent Dierenradar dat het vangen, doden en verjagen met haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds van diersoorten c.q. vogelsoorten die (aanzienlijk) zwaarder zijn dan de desbetreffende roofvogels en die derhalve geen natuurlijke prooi voor de desbetreffende roofvogels zijn uit Ontwerp-Omgevingsverordening geschrapt dient te worden. Ter motivatie verwijst Dierenradar naar hetgeen zij inzake het bezwaar en verzoek voorlopige voorzieningen tegen het besluit tot goedkeuring van het "Faunabeheerplan Knobbelswaan ZH 2018-2014" heeft ingebracht en wel in het bijzonder naar de desbetreffende deskundigenverklaringen, die hier als herhaald en ingelast dienen te worden beschouwd.

Antwoord

Deze zienswijze wordt niet overgenomen. De voorgestelde wijziging is beleidsrijk. Het is uitdrukkelijk de bedoeling de omzetting beleidsneutraal te laten plaatsvinden.

C043-T0307 Faunabeheer heeft negatief effect op de kwaliteit van het natuurnetwerk Nederland

Een zeer grote door Dierenradar op camera vast gelegde videobeelden bewijzen dat faunabeheer een negatief effect heeft op de kwaliteit van het natuurnetwerk Nederland.

Antwoord

Hiervan is kennisgenomen.

C043-Z0061 Betrekken stakeholder

Indiener geeft aan dat zij en andere stakeholders ten onrechte niet betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de Ontwerp-Omgevingsvisie en de Ontwerp-Omgevingsverordening. Het primair communiceren via de formele weg is niet de bedoeling van de Omgevingswet.

Antwoord

De termijn waarbinnen gereageerd kon worden was 6 weken zoals wettelijk voorgeschreven. In het traject vooraf is participatie onderdeel geweest van het proces. Onder andere met Open Huizen, Summerschools en de Zomertour afgelopen zomer. De Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving is al enkele maanden voor de officiële inspraak beschikbaar gesteld. Ook het Ontwerp-Omgevingsbeleid, het neutraal omgezette deel van de ter inzage liggende stukken plus het onderdeel kantoren, verstedelijking en wonen, was digitaal al enkele maanden beschikbaar en daar zijn in de laatste weken voor de officiële inspraak slechts kleine en tekstuele wijzigingen in aangebracht. Op beide was continue feedback mogelijk. Wij betreuren het dat u de mogelijkheden tot participatie en inspreken als onvoldoende heeft ervaren.

C043-Z0062 Verzoek gelegenheid aanvulling

Indiener verzoekt om de zienswijze nog te mogen aanvullen na het verstrijken van de termijn.

Antwoord

Indiener heeft ruimte gekregen om de zienswijze nog aan te vullen, maar hier geen gebruik meer van gemaakt.

C043-Z0063 Onderschrijven zienswijze Natuur- en Milieufederatie

Indiener onderschrijft grotendeels de zienswijze van de Natuur- en Milieufederatie van 12 december 2018, met uitzondering van de laatste alinea op pagina 8 met de kop “Toelichting bijlage III (aangewezen soorten) ontbreekt”.

Antwoord

Voor de antwoorden op deze zienswijze, zie 'C020 - Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland'

C044 – Wijkvereniging Leidschendam Oud Zuid

C044-Z0056 Ondersteunen andere zienswijzes

Het bestuur van Wijkvereniging Leidschendam Oud Zuid (Zeeheldenbuurt, tussen N14, Vliet, NS-terrein en a4) wil de reacties ingediend door wijkvereniging Oud Voorburg en Houd Vlietland groen, ondersteunen.

Antwoord

Voor de antwoorden op deze zienswijze, zie 'C038 - Wijkvereniging Oud Voorburg' en 'C033 - Vereniging Houdt Vlietrand Groen'

C045 – TenneT TSO B.V.

C045-T0293 Leveringszekerheid

Indiener verzoekt de Provincie om rekening te houden met de aanwezigheid van hoogspanningsverbindingen in het Omgevingsbeleid en de Omgevingsverordening en daarmee doorwerking in bestemmingsplannen.

Antwoord

De provincie heeft voor wat betreft hoogspanningsverbindingen geen toezichthoudend taak of rol naar gemeenten. De gemeenten zijn zelf verantwoordelijk om in hun bestemmingsplannen rekening te houden met alle relevante belangen, waaronder hoogspanningsverbindingen. Vanzelfsprekend houdt de provincie in haar eigen beleid en bij de uitvoering daarvan rekening met hoogspanningsverbindingen.

C045-T0294 Windturbines in relatie tot hoogspanningsverbinding

Indiener verzoekt om bij plaatsing van windturbines te voldoen aan de afstanden zoals vermeld in het handboek Risicozonering Windturbines (opgesteld in opdracht van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) voor de afstand ten opzichte van hoogspanningsverbindingen. Indien hieraan niet voldaan kan worden, wordt er verzocht contact op te nemen met Chantal ter Braak (chantal.ter.braak@tennet.eu, 06 1093 9441).

Antwoord

Van dit verzoek wordt kennisgenomen. Bij de vergunningverlening voor windturbines wordt door gemeenten en provincie altijd rekening gehouden met het Handboek Risicozonering Windturbines.

C045-T0295 Voorwaarden kleinschalige windturbines

Indiener verzoekt de Provincie bij het toestaan van locaties voor kleinschalige windturbines (tot 15 meter) rekening te houden met een werpafstand van 2x nominaal toerental. Deze afstand dient aangehouden te worden ten opzichte van een bovengrondse hoogspanningsverbinding. Dit in verband met het feit dat kleinschalige windturbines niet hoeven te voldoen aan certificering. Daarbij komt dat een tweetal beveiligingsmechanismen bij kleine windturbines (vooralsnog) ontbreekt, die indiener van groot belang vindt voor het veilig kunnen functioneren van kleine windturbines; te weten ijsdetectie en een automatisch remsysteem.

Onlangs is uitspraak gedaan door de Raad van State inzake een te plaatsen EAZ-windturbine in de gemeente Slochteren (Zaaknummer 201608033/1/R3). In de uitspraak is o.a. bepaald dat regels moeten worden gesteld om daarmee de kans op falen van de windturbine en daarmee een risico op onderbreking van de energielevering te voorkomen. Dit dient te worden geborgd in de regels van een bestemmingsplan en/of een (omgevings)vergunning.

Bouwpercelen waarop windturbines geplaatst mogen worden kunnen zich binnen de toelaatbare afstand van een hoogspanningsverbinding bevinden. Hiermee kan de indiener niet instemmen en vandaar dat de indiener graag een uitzondering opgenomen wil hebben dat hierop getoetst wordt door het bevoegd gezag, door een aanpassing van de beleidsregels.

Indiener verzoekt medewerking van de Provincie om vooraf advies in te winnen bij de netbeheerder, indien een windturbine binnen een werpafstand van 2x nominaal toerental van de hoogspanningsverbinding wordt geplaatst. Eveneens verzoekt indiener om dit in uw planologisch beleid op te nemen.

Antwoord

De provincie maakt de plaatsing van kleine windturbines in aangewezen gebieden planologisch mogelijk. Gemeenten kunnen in deze gebieden de plaatsing van kleine turbines toestaan in het bestemmingsplan. De vergunningverlening voor windturbines tot 15 meter berust bij de gemeenten. In de vergunning kunnen zij eisen stellen aan de veiligheid.

C045-T0296 Aanwijzen vogelweidegebieden

Indiener wil de Provincie er op attenderen dat bij het aanwijzen van vogelweidegebieden een grote kans is op stijging van draadslachtoffers. Daarom wordt medewerking gevraagd bij het aanwijzen van deze gebieden om rekening te houden met de hoogspanningsverbindingen.

Antwoord

De status van 'belangrijk weidevogelgebied' is bedoeld om nieuwe ontwikkelingen die schadelijk kunnen zijn voor weidevogels, planologisch te beperken. Deze status zal daarom op zichzelf niet leiden tot meer draadslachtoffers. Overigens zijn er in deze herziening geen nieuwe gebieden aangewezen.

C045-T0297 Toestaan zonnepanelen

Indiener wil plannen voor realisatie van zonneparken binnen de belemmerde strook van een hoogspanningsverbinding toetsen om te zien of het technisch uitvoerbaar, danwel toelaatbaar is.

Antwoord

Van dit verzoek wordt kennisgenomen. De gemeenten zijn aan zet als het gaat om het daadwerkelijk planologisch mogelijk maken van een zonneveld.

C045-T0298 Waterbergingsgebieden

Wanneer de ondergrond van masten en/of een kabel wijzigt, kan dit gevolgen hebben voor de leveringszekerheid en veiligheid van een hoogspanningsverbinding.

Voor een bovengrondse verbinding kan er bijvoorbeeld instabiliteit ontstaan voor de masten door de vernatting van de bodem en hierop zijn de masten niet berekend ten tijde van aanleg.

Een ondergrondse kabel moet altijd bereikbaar zijn en blijven voor onderhoud en calamiteiten en als een gebied onder water komt te staan is dit niet het geval. Dit kan gevaarlijke en ongewenste situaties veroorzaken.

Bij het eventueel aanleggen van dijken en/of taluds (om het retentiegebied) dient er ook rekening te worden gehouden met de hoogspanningsverbindingen in verband met een andere zetting (druk) van de grond.

Antwoord

In het ontwerpomgevingsbeleid worden geen nieuwe waterbergingsgebieden aangewezen. Het ontwerpomgevingsbeleid betreft nl. een beleidsneutrale omzetting, waarbij geen wijzigingen in het beleid zijn doorgevoerd. Voor wat betreft aanleg van dijken zie ook antwoord op C045-T0299.

C045-T0299 Versterken/verhogen waterkeringen

Indien er waterkeringen worden versterkt/verhoogd binnen de belemmerde strook van een hoogspanningsverbinding, dan verzoekt de indiener dat de Provincie vooraf overleg met de indiener pleegt. Reden hiervoor is dat de indiener aan wettelijke normeringen moeten voldoen qua afstand van het maaiveld tot aan de draden van een hoogspanningsverbinding en de bereikbaarheid van de verbinding. Op deze manier kan de indiener toetsen of ze nog aan de wettelijke normen voldoet of dat er door deze ontwikkeling een reconstructie van de hoogspanningsverbinding noodzakelijk is.

Antwoord

In het ontwerpomgevingsbeleid zijn alleen de tracé's en veiligheidsnormen van regionale keringen opgenomen, maar niet waar en wanneer versterking/verhoging van keringen moet plaatsvinden. Indien een waterkering niet aan de veiligheidsnorm voldoet en moet worden versterkt, is het aan de waterkeringbeheerder (in de meeste gevallen een waterschap) om contact op te nemen met de betreffende netwerkbeheerder over de wettelijk vastgelegde afstand tussen maaiveld en hoogspanningsverbinding.

C045-T0300 Natuurgebieden / recreatiegebieden

Bij de ontwikkeling en/of aanwijzing van een natuurgebied (groen) verzoekt indiener ook rekening te houden met de hoogspanningsverbindingen. Binnen de belemmerde strook van een bovengrondse hoogspanningsverbinding mogen geen hoogopgaande beplanting of bomen worden aangebracht en/of verwijderd. Binnen de belemmerde strook van een ondergrondse kabel mogen geen diepwortelende struiken of bomen worden aangebracht en/of verwijderd.

Ook dit heeft te maken met de leveringszekerheid, de bereikbaarheid, de veiligheid van de omgeving en hoogspanningsverbinding. Wanneer bomen te hoog worden kunnen ze overslag veroorzaken en wanneer ze te diep wortelen kunnen ze rondom een kabel gaan wortelen.

Antwoord

Wij zijn ons bewust van deze beperkingen en houden daar bij de ontwikkeling van nieuwe gebieden rekening mee. Het beheer van bestaande gebieden is de verantwoordelijkheid van de beheerder.

C045-T0301 Aanvraag omgevingsvergunningen

Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning wil indiener de Provincie adviseren om de initiatiefnemers, vooraf aan de verlening, een gesprek aan te laten gaan met de indiener. Op deze manier kan de indiener voorwaarden stellen voor de uit te voeren (bouw)werken en toetsen of de plannen (technisch) realiseerbaar en toelaatbaar zijn. Eventuele wijzigingen kunnen dan worden verwerkt in de tekening en dan kan het bevoegd gezag een omgevingsvergunning verlenen aan de hand van de juiste tekeningen.

Overigens is een bevoegd gezag verplicht om advies in te winnen bij de netbeheerder volgens de regels van een bestemmingsplan voordat een omgevingsvergunning kan worden verleend.

Antwoord

De komst van de Omgevingswet vraagt om participatie en heeft ook invloed op het proces van vergunningverlening. Tot 2021 werken wij verder aan uitwerking van de werkwijze, waaronder de werkwijze van vergunningverlening. In december 2018 hebben Provinciale Staten de Participatievisie vastgesteld die wij hierbij zullen betrekken.

C046 – Voedselfamilies

C046-V0072 Voedselbeleid

Dit betekent ook dat er financiële middelen beschikbaar moeten zijn voor de volgende stap, het verbreden en versnellen. Dat kan door de budgetten van de verschillende terreinen samen te voegen en nieuwe financiële impulsen te geven voor een integraal voedselbeleid en uitvoering met alle partners en stakeholders. Transitie betekent ook ombouw en afbraak. De noodzakelijke transitie betekent ook dat de dingen niet zullen blijven zoals ze nu zijn. Daar moeten we ook reëel over zijn. Dat betekent niet dat het van vandaag op morgen ineens allemaal anders moet en kan en zal. Daar hoeven we niet bang voor te zijn. Het betekent wel dat we de dingen van vandaag en gister niet langer als norm en vertrekpunt blijven hanteren.

Antwoord

Op het gebied van voedselbeleid ligt zeker nog een opgave voor de Provincie. Vanuit de ambitie voor gezond, duurzaam en betaalbaar eten voor iedereen is een voedselVisie een goede zaak. Tuinbouw, landbouw en visserij horen bij elkaar en een voedselVisie zou hieraan een integrale uitvoering kunnen geven. Zoals gedeputeerde Weber ook al heeft aangegeven “Het voedselsysteem moet op de schop”.

D001 – Webinar 2018

D001-V0074 Waterveiligheid

Met betrekking tot zwemwater wil ik wel opmerken dat alleen waterkwaliteit niet voldoende is. Waterveiligheid (is het veilig, is er geen gevaarlijke stroming) speelt ook een belangrijke rol.

Antwoord

De Provincie deelt de opvatting van de spreker dat naast waterkwaliteit ook de waterveiligheid een belangrijke rol speelt. Bij een integrale afweging komen beide onderwerp sowieso aan bod. Er is voor waterkwaliteit en de –veiligheid ook een rol weggelegd voor de waterschappen, een intensieve samenwerking zal invulling moeten geven aan een integrale benadering van water bij de ontwikkeling van een gezonde ne aantrekkelijke leefomgeving.

D001-V0075 Vleermuizen

MBT Vleermuizen vraag ik mij af of inwoners de mogelijkheid krijgen om kasten te laten plaatsen op hun eigen gevels of gaan we bedrijfspanden hiervoor bestuderen.

Antwoord

De bescherming van vleermuizen zal op verschillende manieren plaats moeten krijgen. Wij denken concreet aan de vergroening van bedrijventerrein en de kansen die dit biedt voor vleermuizen. Daarnaast zal er de komende tijd een grote ontwikkeling plaatsvinden van het aantal woningen. Naast een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving is het ook noodzakelijk dat maatregelen worden getroffen die de bescherming van planten en dieren waarborgt. In de Visie heeft de provincie 40 iconsoorten opgenomen, waaronder de vleermuis. Samen met partners moeten nu maatregelen worden benoemd die de ontwikkeling en bescherming van vleermuizen mogelijk maakt.

D001-V0076 Beheer recreatiegebieden

Beheer is buiten de natuurgebieden een zwakpunt. Zonder goed beheer van de recreatiegebieden geen kwaliteit!

Antwoord

De Provincie deelt deze opvatting en is van mening dat de kwaliteit van de bestaande groengebieden – daarmee de biodiversiteit - enorm kan toenemen door verbeterd beheer. Dit onderdeel vormt een van de speerpunten voor de provincie in de Uitvoeringsagenda.

D001-V0077 Fietssnelwegen

Hoe kan de PZH en de Visie ondersteuning bieden aan fietssnelwegen? bv juist langs de groen/blauwe zones? (elektrische fiets in opmars) bereikbaarheid, files tegengaan. Duurzaamheid.

Antwoord

Het is belangrijk dat het bestaande groen snel en aantrekkelijk kan worden bereikt. Deze ambitie geldt voor alle burgers in Zuid-Holland. De Provincie deelt met u de opvatting dat fietssnelwegen een goede bijdrage kunnen leveren aan onderwerpen als duurzaamheid, bereikbaarheid en het tegengaan van files.

3. Reactie op advies van de Commissie m.e.r. op de Leefomgevingstoets

Reactie op het toetsingsadvies over het milieueffectrapport op de Omgevingsvisie Zuid-Holland van de Commissie voor de milieueffectrapportage

Status van het besluit

De Commissie adviseert voorafgaand aan het besluit duidelijk aan te geven wat precies de status is van het besluit dat nu wordt genomen over de visie. Geef aan hoe de visie in de toekomst verder uitgebouwd wordt, en welke informatie nodig is op weg naar een volwaardige versie van de omgevingsvisie. Maak duidelijk hoe de hierbij benodigde stappen worden geborgd.

Reactie

Met het besluit dat nu voorligt worden alle bestaande visies en beleidsplannen samengevoegd tot één digitale Omgevingsvisie onder het huidig recht; Wet ruimtelijke ordening (art. 2.2), Wet Milieubeheer (art. 4.9), Waterwet (art. 4.4), Planwet verkeer en vervoer (art.5) en de Wet natuurbescherming (art. 1.7). Tevens vervallen met de vaststelling alle huidige visies en beleidsplannen.

Hiermee wordt de basis gelegd maar nog niet voldaan aan de vereiste voor een visie zoals bedoeld in de Omgevingswet (art. 3.2). Daarom worden voor 2021 nog de volgende aanvullingen gedaan; het verwerken van de AmvB's onder de Omgevingswet in provinciaal beleid en regelgeving, het brengen van meer samenhang en integraliteit in het provinciaal beleid, meer gebiedsgericht maatwerk in het provinciaal beleid, nadere motivatie en beschouwing van het subsidiariteitsartikel uit de Omgevingswet en de toedeling van bevoegdheden tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Al deze activiteiten zijn vastgelegd door Provinciale Staten in de langetermijnagenda voor het Omgevingsbeleid. Daarnaast vindt op inhoudelijke modules nog beleidsontwikkeling plaats waarbij per module wordt gezien of volstaan kan worden met al aanwezige informatie over de milieueffecten of dat hier nog een aanvullende milieueffectrapportage voor nodig is. Waarbij steeds een integrale afweging plaatsvindt op basis van de permanente monitoring van de Leefomgevingskwaliteit.

Aanvullen LOT

De Commissie adviseert de informatie uit de LOT aan te vullen en dan een besluit te nemen over de omgevingsvisie en de beleidsverrijkingen.

Reactie

De huidige Leefomgevingstoets met de achterliggende informatie biedt voor nu voldoende basis om het grotendeels staande beleid te continueren. Om een integrale afweging mogelijk te maken bij de ontwikkeling van nieuw beleid en de doorontwikkeling van het huidige beleid is het inderdaad nodig om de informatie over omgevingskwaliteit beter te organiseren, structuren en te ontsluiten. Hiertoe wordt een monitoringsplan gemaakt waarbij de informatie uit de Leefomgevingstoets als startpunt wordt benut.

Scores per indicator

De Commissie adviseert in een aanvulling op de LOT nadere informatie over de indeling in scores per indicator te geven. Zo is het mogelijk deze scores in de toekomst opnieuw vast te stellen, te vergelijken en te beoordelen of er een verbetering of verslechtering is opgetreden.

Reactie

De komende periode zal aan de hand van een verdieplingslag op de scores en onderliggende indicatoren een consistent monitoringsplan worden opgesteld waarbij uitgangspunt de reproduceerbaarheid van scores en indicatoren is. Zodat het inderdaad mogelijk is om over een langere termijn inzicht te krijgen in de effecten van beleid op de omgevingskwaliteit zodat een integrale afweging gemaakt kan worden en waar nodig bijsturing mogelijk te maken.

Totstandkoming effectscores

De Commissie adviseert voorafgaand aan een besluit over de omgevingsvisie aan te geven hoe de effectscores tot stand zijn gekomen. Geef aan welke bronnen zijn gebruikt. Als gebruik is gemaakt van expert-judgement, geef dan ook aan welk type deskundigen zijn benut, en hoe zij hun beoordeling hebben uitgevoerd.

Reactie

De effectbeoordeling is kwalitatief uitgevoerd op basis van een deskundigenoordeel (expert judgement). Voor de beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling per milieuthema zijn deskundigen van Royal HaskoningDHV, DCMR en de provincie Zuid-Holland ingezet. Zij hebben op basis van bestaande en beschikbare informatie beoordeeld in hoeverre er met betrekking tot de indicatoren uit het beoordelingskader problemen en knelpunten optreden en verwacht worden. Het kan daarbij zowel om knelpunten vanuit oogpunt van wet- en regelgeving gaan (overschrijding wettelijke normen), als knelpunten die zich in de leefomgeving voordoen (bijvoorbeeld wateroverlast). Per thema uit het beoordelingskader is een werksessie georganiseerd om de knelpunten en problemen in beeld te krijgen. Aan de werksessies hebben experts van milieuthema's als klimaat, energie, mobiliteit en ecologie van zowel de provincie, Royal HaskoningDHV als DCMR deelgenomen. Op basis daarvan zijn met 'stoplichtkleuren' kwaliteitsniveaus toegekend in het 'rad van de leefomgeving'. De stoplichtkleuren representeren op hoofdlijn wat het kwaliteitsniveau is en hebben vooral een signalerende functie: bij welke aspecten zijn er problemen (te verwachten) en bij welke niet. In factsheets is per thema en indicator een verantwoording en onderbouwing bij de toegekende kwaliteitsniveaus gegeven, inclusief vermeldingen naar gebruikte informatiebronnen. Vervolgens zijn voor de beleidsverrijkingen (nieuw beleid) ook weer op basis van expert-judgement de effecten van nieuwe beleidsuitspraken in beeld gebracht. Vanwege het abstractieniveau van de omgevingsvisie (hoofddlijnen van beleid) zijn de effecten in beeld gebracht in termen van 'kansen op positieve effecten' en 'risico's op negatieve effecten'. De nieuwe beleidsuitspraken zijn op systematische wijze geconfronteerd met het beoordelingskader. Per uitspraak is per indicator beoordeeld welke kansen en risico's zich voordoen. Vervolgens is beoordeeld in hoeverre de gesignaleerde kansen en risico's tot een gewijzigd kwaliteitsniveau in het rad van de leefomgeving leidt. Deze effectbeoordeling en uitkomsten daarvan zijn ook weer in de factsheets met leefomgevingsindicatoren onderbouwd en verantwoord.

Uitwerking landschappelijke en stedelijk kernkwaliteiten

De Commissie adviseert voorafgaand aan het besluit de verschillende landschappelijke en stedelijke kernkwaliteiten/-gebieden van de provincie uit te werken. Zo kunnen de effecten, kansen en knelpunten voor deze kwaliteiten in beeld worden gebracht.

Reactie

In de Omgevingsvisie wordt uitgebreid aandacht besteed aan de unieke kwaliteiten van het Zuid-Hollands landschap in het onderdeel Omgevingskwaliteit. Daarnaast wordt bij de beleidsbeslissing 'Behoud en versterking ruimtelijke kwaliteit' de verbinding gelegd met de gebiedsprofielen waar per gebied ingegaan wordt op deze kwaliteiten en over de wijze waarop deze recht kan worden gedaan bij ontwikkelingen in het fysiek domein. (p82. – p 85.)

Natuur en biodiversiteit

Indicatoren: gebruik bronnen en betrek evaluaties natuurbeleid

Vanouds worden in de provincies veel natuurwaarden in beeld gebracht. Dat geldt zowel voor soorten als voor milieu-indicatoren zoals vocht en nutriënten. Ook de Aeries-calculator geeft veel kwantitatieve informatie. In de LOT lijkt deze informatie niet benut te zijn.

In het compendium van de leefomgeving wordt geconstateerd dat in Nederland de laatste jaren de gemiddelde natuurkwaliteit ook binnen natuurgebieden niet duidelijk toeneemt. Dit ondanks het reeds bestaande natuurbeleid. Ook deze informatie lijkt niet meegenomen te zijn in de LOT.

Reactie

De experts hebben deze informatie betrokken bij het vormen van een oordeel over de huidige kwaliteit. Het is echter niet gelukt om deze informatie al zodanig te ordenen en beschikbaar te stellen dat deze zelfstandig raadpleegbaar en reproduceerbaar is. Dit zal als onderdeel van het monitoringsplan worden meegenomen.

Niet locatie specifiek

De provincie Zuid-Holland kent vele verschillende typen natuurgebieden, binnen en buiten beschermde gebieden. De weidevogels in het Groene Hart, de kwetsbare vegetaties in de duinen en de dynamische Biesbosch hebben bijvoorbeeld elk hun specifieke situatie, die niet met elkaar te vergelijken is. Deze komen niet specifiek terug in de beoordeling voor natuur. De diverse aard van deze natuurgebieden vragen wel om een specifieke beoordeling.

Reactie

Deze informatie is wel door de experts betrokken bij het op abstract niveau beoordelen van de kwaliteit van biodiversiteit en natuur maar heeft nog geen gebiedsspecifieke uitwerking gekregen. Dit zal een plaats krijgen in de nadere uitwerking van Omgevingskwaliteit naar gebieden. Zoals opgenomen in de Lange Termijn Agenda voor het Omgevingsbeleid van Provinciale Staten.

Onderbouwing effectscores

Onduidelijk is hoe al deze natuurinformatie is omgezet naar rode, oranje of groene indicaties. Zonder bronvermelding is in de LOT gesteld dat de autonome ontwikkeling van kwaliteit van natuurgebieden in het rad verbetert en dat de biodiversiteit buiten de natuurgebieden verslechtert ten opzichte van de huidige situatie. Als verklaring wordt gegeven dat er wel natuurgebiedenbeleid bestaat, maar nauwelijks beleid voor biodiversiteit buiten natuurgebieden. De impliciete aanname die hierbij wordt gemaakt is dat het provinciale natuurbeleid tot een algehele verbetering van Natura 2000 en natuurnetwerk leidt. Deze onderbouwing ontbreekt nu in de LOT.

Ook over de biodiversiteit buiten de natuurgebieden geeft de LOT weinig informatie. De LOT geeft geen duiding aan het feit dat het zo slecht gaat met deze natuur. De rol van de steeds intensievere landbouw, recreatie, verkeer, verstedelijking of waterbeheer komen niet aan bod.

Reactie

Op basis van de oordelen van de experts is deze afweging wel gemaakt. Het klopt echter dat deze informatie niet uit de rapportage te herleiden is. Om recht te doen aan de wijze waarop dit oordeel tot stand is gekomen is in de Omgevingsvisie nader ingegaan op de wijze van monitoring en de wijze waarop zorg wordt gedragen voor reproduceerbaarheid en consistentie van de hieraan verbonden oordelen over de staat van de Omgevingskwaliteit.

Aanvullen

De Commissie adviseert bovenstaande punten voorafgaand aan het besluit over de omgevingsvisie en de beleidsverrijkingen aan te vullen. Geef hierbij aandacht aan de verschillende typen natuurgebieden in Zuid-Holland en de uiteenlopende biodiversiteit buiten de natuurgebieden.

Reactie

De huidige Leefomgevingstoets met de achterliggende informatie biedt voor nu voldoende basis om het grotendeels staande beleid te continueren evenals de nu voorgestelde aanpassingen. Om een integrale afweging mogelijk te maken bij de ontwikkeling van nieuw beleid en de doorontwikkeling van het huidige beleid is het inderdaad nodig om de informatie over omgevingskwaliteit beter te organiseren, structuren en te ontsluiten. Hiertoe wordt een monitoringsplan gemaakt waarbij de informatie uit de Leefomgevingstoets als startpunt wordt benut.

Gezonde leefomgeving

Indicatoren: gebruik bestaande bronnen

Voor de gezonde leefomgeving is het beoordelingskader met de indicatoren niet compleet. Voor geur en geluid ontbreken de indicatoren geurbelasting en geluidbelasting. De EU Richtlijn Omgevingslawaaai verplicht de provincie bijvoorbeeld om onder andere 5-jaarlijks geluidsbelastingkaarten te maken en een actieplan op te stellen. Voor hittestress wordt de indicator "het aantal nachten boven 20 graden" wel besproken, maar is deze beoordelingsparameter niet opgenomen in het beoordelingskader.

Reactie

De experts hebben deze informatie betrokken bij het vormen van een oordeel over de huidige kwaliteit. Het is echter niet gelukt om deze informatie al zodanig te ordenen en beschikbaar te stellen dat deze zelfstandig raadpleegbaar en reproduceerbaar is. Dit zal als onderdeel van het monitoringsplan worden meegenomen.

Niet locatie specifiek

Voor de beoordeling van veel indicatoren van een gezonde leefomgeving is deze score-indeling niet hanteerbaar, omdat deze indicatoren altijd variëren over de provincie en een wisselend beeld geven:

- Zo doen bijvoorbeeld geluidknelpunten zich vooral voor in gebieden met drukke wegen en geurknelpunten in gebieden met veel industrie. Deze indicatoren zullen daarmee altijd oranje scores, maar onduidelijk is waarom bijvoorbeeld een indicator als verkeersveiligheid, die ook een wisselend beeld geeft, rood scoort.
- Voor de gezondheid is het belangrijk om de score-indeling te baseren op het aantal, de hoogte (uitgedrukt in concentraties of belastingen) en omvang (gebied) van knelpunten in verschillende deelgebieden. Ook de cumulatie van verschillende knelpunten is belangrijk

Reactie

Deze informatie is wel door de experts betrokken bij het op abstract niveau beoordelen van de kwaliteit van gezondheid en leefbaarheid maar heeft nog geen gebiedsspecifieke uitwerking gekregen. Dit zal een plaats krijgen in de nadere uitwerking van Omgevingskwaliteit naar gebieden. Zoals opgenomen in de Lange Termijn Agenda voor het Omgevingsbeleid van Provinciale Staten.

Onderbouwing scores

Bij de onderbouwing van de scores ontbreekt het aan kaartmateriaal waarop bijvoorbeeld de luchtconcentraties, geluidbelastingen, geurcontouren of risicocontouren zijn weergegeven, zodat onduidelijk is waar de knelpunten liggen, hoe hoog bijvoorbeeld de luchtconcentraties of geluidbelastingen zijn en wat de omvang van de knelpunten is. Voor geurhinder, externe veiligheid risico's en luchtconcentraties is het niet duidelijk op welke informatiebron de onderbouwing gebaseerd is. Hierdoor is de toewijzing van een score voor een indicator niet goed navolgbaar en reproduceerbaar.

De Commissie adviseert bovenstaande punten met betrekking tot gezondheid voorafgaand aan het besluit over de omgevingsvisie en de beleidsverrijkingen aan te vullen.

Reactie

De experts hebben deze informatie betrokken bij het vormen van een oordeel over de huidige kwaliteit. Het is echter niet gelukt om deze informatie al zodanig te ordenen en beschikbaar te stellen dat deze zelfstandig raadpleegbaar en reproduceerbaar is. Dit zal als onderdeel van het monitoringsplan worden meegenomen.

De komende periode zal aan de hand van een verdieplingslag op de scores en onderliggende indicatoren een consistent monitoringsplan worden opgesteld waarbij uitgangspunt de reproduceerbaarheid van scores en indicatoren is. Zodat het inderdaad mogelijk is om over een langere termijn inzicht te krijgen in de effecten van beleid op de omgevingskwaliteit zodat een integrale afweging gemaakt kan worden en waar nodig bijsturing mogelijk te maken.

Beleidsverrijkingen

De Commissie adviseert voorafgaand aan het besluit over de beleidsverrijkingen aan te geven wat besloten wordt over de beleidsverrijkingen. Geef aan wat nu vast komt te liggen en wat later uitgewerkt gaat worden. Geef ook aan hoe het milieubelang bij deze verdere uitwerking kan meewegen.

Reactie

De besluiten die nu voorliggen met daarin beleidsverrijkingen betreffen aanpassingen en toevoegingen op de ontwerpen Kantoren, Wonen & Verstedelijking en de Rijke, Groenblauwe Leefomgeving. Het betreft aanpassingen aan de Omgevingsvisie. In het geval van de Rijke, Groenblauwe Leefomgeving wordt dit nader uitgewerkt in de uitvoeringsagenda. Voor Kantoren heeft nadere uitwerking plaats gevonden in de Omgevingsverordening en in het Programma Ruimte. Alle te verwachten ontwikkelingen zijn opgenomen in de Lange Termijn Agenda voor het Omgevingsbeleid van Provinciale Staten. Bij deze ontwikkelingen zal informatie over de Leefomgevingskwaliteit worden benut voor het maken van een integrale afweging.

Alternatieven

De Commissie adviseert daarom voorafgaand aan het besluit over de beleidsverrijkingen alternatieven te onderzoeken. Dit kunnen zowel locatiealternatieven zijn, maar ook verschillende manieren sturing die de provincie in de verdere uitwerking zou kunnen kiezen.

Reactie

Het meenemen van alternatieven op locatie is vanwege het abstractieniveau van de aanpassingen aan de Omgevingsvisie niet aan de orde geweest. Bij de keuze voor instrumenten en sturing zijn geen alternatieven gewogen maar is de huidige instrumentinzet geoptimaliseerd. Bij het doorontwikkelen van de sturingsfilosofie ligt het wel voor de hand om hier ook het effect op de Omgevingskwaliteit bij te betrekken.

Programma Ruimte

De Commissie adviseert aan te geven wat de status van het Programma Ruimte is en, indien de LOT ten grondslag moet liggen aan het besluit hierover, de LOT op dit punt aan te vullen.

Reactie

Het Programma Ruimte omvat het restant van het huidige Programma Ruimte zonder de beleidsonderdelen die nu opgenomen zijn in de Omgevingsvisie. Voor het Programma Ruimte is al eerder een planMER uitgevoerd als onderdeel van de Visie, Ruimte en Mobiliteit. Omdat hier geen wijzigingen in beleid in zitten is het nu niet nodig om hier nog aanvullend informatie over op te nemen.

Aanbevelingen

De Commissie geeft de volgende uitgangspunten voor de rol die een volgend LOT kan spelen in de vervolgstappen voor een volgende versie van de omgevingsvisie. Benut hiervoor als basis zeker ook de analyse uit de LOT:

- • Uitwerking eventuele nieuwe ambities: als in de toekomst nieuwe ambities worden geformuleerd, geef dan aan hoe deze tot stand komen. Doe dit bij voorkeur in een brede maatschappelijke discussie waarbij bewoners, ondernemers, belangenorganisaties en provinciale staten betrokken zijn.
- • Beleidsopties voor de leefomgeving: in een visie kunnen beleidsopties voor de leefomgeving integraal afgewogen worden. Voor een aantal van de huidige ambities zijn verdergaande beleidsopties denkbaar, zoals onderzoek naar de maximale inzet op opwekking van hernieuwbare energie en wat dit betekent voor andere ambities zoals het versterken van de groen-blauwe structuur.
- • Rol provincie: de Commissie onderstreept de aanbeveling van de LOT op dit onderwerp om duidelijk aan te geven wat de rol opvatting van de provincie is. Geef aan welke rol de provincie wil spelen voor verschillende beleidsonderdelen: als initiatiefnemer, wetgever, handhaver, facilitator of inspirator.
- • Integrale beoordeling: de omgevingsvisie gebruikt de term vaak, maar het is niet duidelijk hoe de onderlinge samenhang van onderwerpen wordt geborgd, nu en in de toekomst. Ook is hiervoor de eerder genoemde navolgbaarheid en herhaalbaarheid van belang. Maak hierbij een onderscheid tussen de indicatoren voor milieueffecten en doelbereik.
- • Monitoring en bijsturing: een goed monitoringssysteem start met een goede nulmeting, hiervoor biedt de LOT een goede basis. De navolgbaarheid en daardoor ook de herhaalbaarheid zijn nog niet geborgd, omdat de provincie zich niet uitspreekt over wat er met aanbevelingen uit de LOT zal gebeuren. Ook is niet aangegeven wanneer, of en hoe de integrale monitoring wordt ingezet en hoe dit tot aanpassingen in het beleid kan leiden. Met een integraal systeem voor monitoring en bijsturing, kan het milieubelang volwaardig meewegen, nu en in de toekomst. Ook kan de omgeving betrokken blijven in dit iteratieve proces, net als bij de totstandkoming van de omgevingsvisie

Reactie

Alle aanbevelingen worden meegenomen bij de verdere uitwerking van het Omgevingsbeleid.

4. Wijzigingen

De zienswijzen hebben tot een aantal wijzigingen geleid. In onderstaand overzicht zijn alle wijzigingen aan de het beleidsneutrale Omgevingsbeleid terug te vinden.

4.1 Omgevingsvisie

Was	Wordt	Paginanr. in gewijzigd ontwerp-Omgevingsbeleid
Voorziene aanpassingen in ons omgevingsbeleid zijn terug te vinden in de 'Programmering Omgevingsbeleid'.	Voorziene aanpassingen in ons omgevingsbeleid zijn terug te vinden in de Lange Termijn Agenda Omgevingsbeleid van Provinciale Staten.	p. 4 – Introductie, Omgevingsbeleid Zuid-Holland, Opgavegericht samenwerken, eerste alinea
Prioritaire aanpak bodemdaling	Veenbodems	p. 21 – Introductie, Ruimtelijke hoofdstructuur, Bodem- en watersysteem, Legenda bij kaart 'zoetwatervoorziening en bodemdaling'
	<i>Toegevoegd:</i> Met het provinciaal omgevingsbeleid sluiten we aan op de maatschappelijke doelen van de omgevingswet: het doelmatig benutten van de fysieke leefomgeving voor maatschappelijke opgaven en het bereiken en in stand houden van een goede omgevingskwaliteit.	p. 36 - Omgevingskwaliteit, Verbeteren omgevingskwaliteit, eerste alinea
Leefomgevingskwaliteit	Omgevingskwaliteit	p.36 t/m 44 - Op enkele plekken in het onderdeel Omgevingskwaliteit Zuid-Holland
Een eerste toets van de bestaande LEEFOMGEVINGSKWALITEIT, waarin ook aandacht voor aspecten van milieukwaliteit. Deze toets vormt een nulmeting voor de monitoring van het omgevingsbeleid en voor toekomstige kwaliteitsverbetering.	Een beschrijving van de bestaande OMGEVINGSKWALITEIT op basis van de leefomgevingstoets, waarin ook aandacht voor aspecten van milieukwaliteit. De leefomgevingstoets is agenderend voor verdere beleidsontwikkeling. Hiertoe implementeren we een integrale beleids cyclus en monitor Omgevingskwaliteit voor toekomstige kwaliteitsverbetering.	p. 36 - Omgevingskwaliteit, Verbeteren omgevingskwaliteit, tweede aandachtsstreepje
Zuid-hollandse steden	Zuid-Hollandse steden	p.37 - Omgevingskwaliteit,, Unieke kwaliteiten van Zuid-Holland,

		tweede koptekst
Omgevingskwaliteit	Omgevingskwaliteit Zuid-Holland	p. 40 - Omgevingskwaliteit, kop Omgevingskwaliteit Zuid-Holland
In onderstaande figuur zijn de kwaliteitsniveaus van de verschillende thema's en indicatoren in de huidige situatie en de autonome ontwikkeling (situatie in 2030, op basis van bestaand beleid zonder beleidsvernieuwing) te zien.	In onderstaande figuur worden de resultaten van de leefomgevingstoets weergegeven in het zogenaamde 'Rad van de leefomgeving'. Het rad laat voor alle thema's en indicatoren zien hoe de kwaliteit van de leefomgeving ervoor staat. Dit in de huidige situatie en bij autonome ontwikkeling (situatie in 2030, op basis van bestaand beleid zonder beleidsvernieuwing).	p. 40 - Omgevingskwaliteit, Omgevingskwaliteit Zuid-Holland, 2 ^{de} alinea
Toekomstige beleidsvernieuwing biedt kansen voor verbetering van de kwaliteit, maar het is niet te verwachten dat die groot genoeg zijn om knelpunten en problemen substantieel op te lossen.	Toekomstige beleidsvernieuwing biedt kansen voor verbetering van de kwaliteit, maar het is niet te verwachten dat die groot genoeg zijn om alle knelpunten en problemen substantieel op te lossen.	p. 41 - Omgevingskwaliteit, Omgevingskwaliteit Zuid-Holland, Kwaliteitsverbetering, 2 ^{de} alinea
	Toegevoegd: Provinciaal beleid en opgaven Omgevingskwaliteit Het provinciaal omgevingsbeleid is gericht op het realiseren van maatschappelijke belangen en het bereiken en in stand houden van een goede omgevingskwaliteit. Hiermee sluiten we aan bij de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet. Voor het realiseren van maatschappelijke belangen werken we vanuit de zes vernieuwingsambities en vanuit opgaven in gebieden. Voor het realiseren van een goede omgevingskwaliteit werken we vanuit twaalf samenhangende opgaven van het omgevingsbeleid, die we van provinciaal belang achten. Onze beleidskeuzes hebben we in die opgaven geclusterd. Samen geven deze 'Opgaven Omgevingskwaliteit' invulling aan de provinciale opgaven en belangen bij de zorg voor een goede omgevingskwaliteit. De twaalf provinciale 'Opgaven Omgevingskwaliteit', waar we vanuit provinciaal belang beleid voor hebben ontwikkeld en waar we samen met andere overheden en maatschappelijke partners aan werken, zijn (in willekeurige volgorde): Landschap en cultuurhistorie Beschermen, versterken en beleefbaar maken van de kwaliteit van het landschap,	p. 41 t/m 43 Omgevingskwaliteit, Omgevingskwaliteit Zuid-Holland, nieuwe tekstdelen

	cultuurhistorische waarden en natuurlijke karakteristieken van de leefomgeving Gezondheid en veiligheid Zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving en het beperken van hinder Natuur en recreatie Behouden en versterken van natuurwaarden en het ontwikkelen van voldoende, aantrekkelijk en beleefbaar groen en water, waar mensen met plezier recreëren Ruimte en verstedelijking Zorgen voor een zorgvuldig ruimtegebruik en een compact, samenhangend en kwalitatief hoogwaardig bebouwd gebied Wonen Bevorderen van de beschikbaarheid van voldoende passende woningen in een aantrekkelijke leefomgeving, aansluitend op de behoeften van verschillende doelgroepen Bodem en ondergrond Zorgen voor een duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond Cultuurparticipatie en bibliotheken Ondersteunen van cultuurparticipatie en bibliotheken Klimaatadaptatie Bevorderen van een leefomgeving die de gevolgen van klimaatverandering en weersextremen kan opvangen Zoetwater en drinkwater Duurzaam voorzien in de behoefte aan zoetwater en waarborgen van de beschikbaarheid van voldoende drinkwater Bereikbaarheid Bevorderen van een goede en veilige bereikbaarheid, met een mobiliteitsnetwerk dat keuzevrijheid biedt en aansluit op de behoeften van reizigers en vervoerders Regionale economie Versterken van een vitale, innovatieve en toekomstbestendige regionale economie Energievoorziening Bevorderen van een betrouwbare, duurzame en efficiënte energievoorziening met een minimale uitstoot van broeikasgassen De beleidsuitwerkingen die horen bij deze opgaven zijn opgenomen in het onderdeel 'samenhangende beleidskeuzes' van deze	
--	--	--

	Omgevingsvisie en terug te vinden in de digitale raadpleegomgeving. Beleidscyclus, monitor en evaluatie Omgevingskwaliteit Omgevingsbeleid is gericht op het voortdurend werken aan een goede omgevingskwaliteit. Uit de leefomgevingstoets kunnen we concluderen dat die omgevingskwaliteit in Zuid-Holland onder druk staat. De leefomgevingstoets is een basis voor verdere monitoring van de omgevingskwaliteit en de beleidseffecten hierop. De uitkomsten van de leefomgevingstoets en toekomstige monitoring zijn agenderend voor verdere beleidsvernieuwing. Daartoe implementeren we een beleidscyclus en ontwikkelen we een monitoringssystematiek. In onderstaande figuur wordt de beleidscyclus voor aanpassing van het omgevingsbeleid weergegeven. We hanteren hierin een modulaire werkwijze, wat betekent dat niet het hele omgevingsbeleid in één keer wordt herzien maar dat onderdelen worden aangepast wanneer daar aanleiding toe is. Verkenningen en voornemens tot aanpassing worden geagendeerd door PS, op de Lange Termijn Agenda Omgevingsbeleid. De beleidscyclus omvat de volgende beslismomenten: Agenderen van een beleidsaanpassing en starten Verkenning; Voornemen tot aanpassen onderdelen van het omgevingsbeleid; Vaststellen beleidsmodule met wijzigingen voor onderdelen van de visie en/of verordening; Vaststellen uitvoeringsprogramma of module met wijzigingen in bestaande programma's; Bijsturen op basis van een integrale Monitor en Evaluatie Omgevingskwaliteit.	
--	---	--

	 The diagram illustrates the Policy Cycle (Beleidscyclus) as a continuous loop. It starts with 'Agendering in LTA Omgevingsbeleid' (Agendering in LTA Environmental Policy), which leads to 'Verkenning en strategie' (Exploration and strategy) and 'Voornemen tot aanpassen onderdelen omgevingsbeleid' (Intentions to adapt parts of environmental policy). This leads to 'Beleidsmodule Wijzigen' (Policy module change) and 'onderdelen visie en verordening' (parts of vision and regulation). This leads to 'Uitvoeringsprogramma of Module realisatie' (Implementation program or module realization) and 'Aanpassen bestaande programma's' (Adapting existing programs). This leads to 'Monitor en Evaluatie Omgevingskwaliteit' (Monitoring and evaluation of environmental quality), which then feeds back into 'Agendering in LTA Omgevingsbeleid' via a blue arrow labeled 'uitvoering' (implementation). The central label 'Beleidscyclus' connects the main stages. De beleidscyclus en de bijbehorende monitoringssystematiek worden in de periode tot invoering van de Omgevingswet verder ontwikkeld en geïmplementeerd als werkwijze voor provinciale beleidsontwikkeling. Om ervoor te zorgen dat we de effecten van onze beleidskeuzes goed kunnen monitoren, kiezen we voor indicatoren die aansluiten op de indeling van het beleid. Daarbij hanteren we de twaalf provinciale Opgaven Omgevingskwaliteit als basis voor de monitor. De indicatoren uit het beoordelingskader van de leefomgevingstoets brengen we onder de noemer van deze opgaven. De Monitor en Evaluatie Omgevingskwaliteit wordt zo ontwikkeld, dat dit instrument bijdraagt aan het inzicht in de bestaande en gewenste Omgevingskwaliteit in gebieden. We benutten deze informatie bij het maken van nieuwe beleidskeuzes en gebiedsspecifieke afwegingen. Op deze manier werken we verder aan de ontwikkeling van generiek én gebiedsspecifiek provinciaal beleid.	
Te versterken centra Het toekomstperspectief voor de 'te versterken centra' is over het algemeen goed. Het provinciale beleid richt zich op behoud en versterking van de (boven)regionale positie van deze centra. Kwantitatieve uitbreiding is in deze centra mogelijk, maar dient altijd weloverwogen plaats te vinden. De Ladder voor duurzame verstedelijking blijft hiervoor een belangrijk instrument.	Te versterken centra Het toekomstperspectief voor de 'te versterken centra' is over het algemeen goed. Het provinciale beleid richt zich op behoud en versterking van de (boven)regionale positie van deze centra. Kwantitatieve uitbreiding is in deze centra mogelijk, maar dient altijd weloverwogen plaats te vinden. De Ladder voor duurzame verstedelijking blijft hiervoor een belangrijk instrument. Ontwikkelingen in deze centra moeten niet leiden tot onaanvaardbare leegstandseffecten in andere centra. Qua omvang, functioneren en verwacht	p. 107 van gewijzigd Ontwerp-Omgevingsvisie

Ontwikkelingen in deze centra moeten niet leiden tot onaanvaardbare leegstandseffecten in andere centra. Qua omvang, functioneren en verwacht toekomstperspectief onderscheiden de binnensteden van Rotterdam en Den Haag zich ten op zichte van de andere centra. Ook hebben deze twee centra een grote aantrekkingskracht op (inter)nationale bezoekers. De andere centra in deze categorie vervullen vooral een regionale functie. Nieuwe ontwikkelingen zouden ook bij dat profiel moeten passen. <u>De hoogste categorie van de provinciale hoofdstructuur bestaat op dit moment uit elf locaties</u> - Internationale centra: Den Haag binnenstad en Rotterdam binnenstad; - Nieuwe centra: Zoetermeer Stadshart, Rijswijk in de Bogaard, Rotterdam Alexandrium I, Rotterdam Zuidplein en Leidschendam Leidsenhage; - Historische binnensteden: Leiden centrum, Delft binnenstad, Dordrecht binnenstad en Gouda binnenstad.	toekomstperspectief onderscheiden de binnensteden van Rotterdam en Den Haag zich ten op zichte van de andere centra. Ook hebben deze twee centra een grote aantrekkingskracht op (inter)nationale bezoekers. De andere centra in deze categorie vervullen vooral een regionale functie. Nieuwe ontwikkelingen zouden ook bij dat profiel moeten passen. <u>Te versterken centra van de provinciale hoofdstructuur bestaat op dit moment uit elf locaties:</u> - Internationale centra: Den Haag binnenstad en Rotterdam binnenstad; - Nieuwe centra: Zoetermeer Stadshart, Rijswijk in de Bogaard, Rotterdam Alexandrium I, Rotterdam Zuidplein en Leidschendam Leidsenhage; - Historische binnensteden: Leiden centrum, Delft binnenstad, Dordrecht binnenstad en Gouda binnenstad.	
Beleidskeuze Provincie Zuid-Holland ondersteunt structureel de groene vrijwilligers.	Beleidskeuze Provincie Zuid-Holland ondersteunt structureel de groene vrijwilligers <u>en stimuleert groenparticipatie.</u>	p. 165 van gewijzigd Ontwerp- Omgevingsvisie
Omschrijving De provincie bevordert de groenbeleving door de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen in de provincie te stimuleren.	Omschrijving De provincie bevordert de groenbeleving door de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen in de provincie te stimuleren. <u>Eén van de manieren om burgers te betrekken is vrijwilligerswerk in het groen. De provincie wil samen met maatschappelijke partners een efficiëntere organisatie van aanleg, onderhoud en herstel van landschapselementen realiseren. De uitwerking hiervan heeft geleid tot het programma De Groene Motor.</u> <u>Het programma De Groene Motor ondersteunt vrijwilligerswerk door het aanbieden van</u>	p. 165 van gewijzigd Ontwerp- Omgevingsvisie

	cursussen, gereedschap uitleen, verzekering en ladderkeuring. Hierbij is veilig en professioneel werken van belang. Via het platform zelfdoeninerfgoedengroen.nl wordt deze ondersteuning gefaciliteerd. Tevens kunnen vrijwilligersgroepen via het platform vacatures plaatsen voor activiteiten/vrijwilligerswerk. Het groene vrijwilligerswerk is divers. Vrijwilligers zijn o.a. actief bij beheer landschapselementen, natuurbeheer, weidevogelbeheer, natuurinventarisatie en als natuurgids. De laatste jaren is dit verder aan het ontwikkelen via burgerparticipatie. Deze burgerinitiatieven vinden vooral plaats in het stedelijk gebied.	
Aanleiding Op verzoek van PS bij de behandeling van de beleidsvisie Groen.	Aanleiding Op verzoek van PS bij de behandeling van de beleidsvisie Groen. <u>Bevorderen groenbeleving en betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen.</u>	p. 165 van gewijzigd Ontwerp- Omgevingsvisie
Nationaal belang Nee	Nationaal belang Ja	p. 82 van gewijzigd Ontwerp- Omgevingsvisie
Motivering Het Rotterdamse havengebied is één van de belangrijke mainports voor Nederland en van groot economisch belang voor de provincie Zuid-Holland. <u>Samen met het Rijk, het Havenbedrijf Rotterdam, Deltalings en de gemeente Rotterdam is een visie opgesteld voor de toekomst van de haven. Het resultaat is de Havenvisie 2030, die ook door de provincie Zuid-Holland is onderschreven.</u>	Motivering Het Rotterdamse havengebied is één van de belangrijke mainports voor Nederland en van groot economisch belang voor de provincie Zuid-Holland. <u>Het havenbedrijf Rotterdam werkt op dit moment aan een herijking van de havenvisie 2030. Reden hiervan is dat de afgelopen jaren er een aantal ontwikkelingen hebben plaatsgevonden, zoals het Klimaatakkoord van Parijs, die nu een plek krijgen in de herijkte visie. Deze herijking doet zij tezamen met haar partners; het Rijk, de provincie, Deltalings, de Gemeente Rotterdam en de andere regio gemeenten. Het resultaat moet een herijkte Havenvisie 2030 van het havenbedrijf Rotterdam worden, waar iedere partner vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid een bijdrage aan levert.</u>	p. 113 van gewijzigd Ontwerp- Omgevingsvisie
Beleidskeuze De provincie draagt zorg voor een breed gedragen faunabeleid. Om zo de balans te bewerkstelligen tussen economische belangen, gezondheid,	Beleidskeuze De provincie draagt zorg voor een breed gedragen faunabeleid. Om zo de balans te bewerkstelligen tussen economische belangen, <u>natuurwaarden</u> , gezondheid, veiligheid en de	p. 149 van gewijzigd Ontwerp- Omgevingsvisie

veiligheid en de populaties van in het wild levende dieren.	populaties van in het wild levende dieren.	
Motivering Effectief faunabeheer kan economische schade beperken en daarmee ook de kosten voor de provincie. Daarnaast draagt het faunabeheer bij aan het beperken van de risico's bij onder andere luchthavens, waterkeringen en infrastructuur.	Motivering Effectief faunabeheer kan economische schade <u>en schade aan natuur</u> beperken en daarmee ook de kosten voor de provincie. Daarnaast draagt het faunabeheer bij aan het beperken van de risico's bij onder andere luchthavens, waterkeringen en infrastructuur.	p. 149 van gewijzigd Ontwerp- Omgevingsvisie
Afweging De balans bewerkstelligen tussen economische belangen, gezondheid, veiligheid en de populaties van in het wild levende dieren. Daarbij hebben we aandacht voor het dierenwelzijn op de lange en korte termijn.	Afweging De balans bewerkstelligen tussen <u>natuurwaarden</u> , economische belangen, gezondheid, veiligheid en de populaties van in het wild levende dieren. Daarbij hebben we aandacht voor het dierenwelzijn op de lange en korte termijn.	p. 149 van gewijzigd Ontwerp- Omgevingsvisie
Omschrijving De provincie is bevoegd gezag voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming een van de onderdelen daarvan is faunabeleid. Belangrijke partner bij de uitvoering is de Faunabeheereenheid Zuid-Holland. De Omgevingsdienst Haaglanden verleent namens de provincie de vergunningen en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving. Bij12-Faunafonds verleent namens de provincie tegemoetkomingen in de schade veroorzaakt door wilde dieren bij agrarische bedrijven.	Omschrijving De provincie is bevoegd gezag voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming een van de onderdelen daarvan is faunabeleid. Belangrijke partner bij de uitvoering is de Faunabeheereenheid Zuid-Holland. De Omgevingsdienst Haaglanden verleent namens de provincie de vergunningen en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving. Bij12-Faunafonds verleent namens de provincie tegemoetkomingen in de <u>schade veroorzaakt door in het wild levende dieren, waaronder verwilderde dieren en exoten</u> bij agrarische bedrijven.	p. 149 van gewijzigd Ontwerp- Omgevingsvisie
Nationaal belang Nee	Nationaal belang Ja	p. 149 van gewijzigd Ontwerp- Omgevingsvisie
Omschrijving De inzichten in de kwantitatieve behoeften komen uitgebreid aan de orde in de behoefte-raming die in 2017 is uitgevoerd. Een van de conclusies daarbij is dat er binnen de Zuid-Hollandse regio's zeker nog kwalitatieve behoefte is aan nieuwe ontwikkelingen. In sommige gevallen kan het nodig zijn om slechte	Omschrijving De inzichten in de kwantitatieve behoeften komen uitgebreid aan de orde in de behoefte-raming die in 2017 is uitgevoerd. Een van de conclusies daarbij is dat er binnen de Zuid-Hollandse regio's zeker nog kwalitatieve behoefte is aan nieuwe ontwikkelingen. In sommige gevallen kan het nodig zijn om slechte plekken, waaraan geen behoefte blijkt, uit de markt te nemen of een andere invulling	p. 216 t/m 218 van gewijzigd Ontwerp- Omgevingsvisie

plekken, waaraan geen behoefte blijkt, uit de markt te nemen of een andere invulling te geven. Er wordt op basis van de huidige informatie geconstateerd dat vooral voor grootschalige (logistieke) bedrijven en HMC-bedrijven in veel regio's een kwalitatieve mismatch lijkt te bestaan: het bestaande aanbod dekt mogelijk niet volledig de vraag vanuit deze segmenten. Daarnaast is het aanbod voor regulier-gemengde bedrijvigheid (lokaal MKB) geografisch niet altijd optimaal verdeeld in de regio's. Zo zijn er gemeenten/subregio's met nauwelijks nog hard planaanbod voor dit segment, terwijl daar zeker wel vraag te verwachten is van soms sterk lokaal gewortelde bedrijven. Hierover kan een regionale visie goed inzicht geven.	te geven. Er wordt op basis van de huidige informatie geconstateerd dat vooral voor grootschalige (logistieke) bedrijven en HMC-bedrijven in veel regio's een kwalitatieve mismatch lijkt te bestaan: het bestaande aanbod dekt mogelijk niet volledig de vraag vanuit deze segmenten <u>maar het beeld verschilt per regio</u>. Daarnaast is het aanbod voor regulier-gemengde bedrijvigheid (lokaal MKB) geografisch niet altijd optimaal verdeeld in de regio's. Zo zijn er gemeenten/subregio's met nauwelijks nog hard planaanbod voor dit segment, terwijl daar zeker wel vraag te verwachten is van soms sterk lokaal gewortelde bedrijven. Hierover kan een regionale visie goed inzicht geven.	
In tabellen in het Programma Ruimte is opgenomen welke bedrijventerreinen een zachte plancapaciteitstatus hebben en welke een harde status.	In tabellen in het Programma Ruimte is opgenomen welke bedrijventerreinen een zachte plancapaciteitstatus hebben en welke een harde status. <u>Inmiddels zijn er bestuurlijke afspraken in de A12 corridor gemaakt. Deze afspraken zijn nog niet terug te vinden in de genoemde tabellen omdat het provinciaal programma bedrijventerrein A12 nog niet geactualiseerd is.</u>	p. 216 t/m 218 van gewijzigd Ontwerp-Omgevingsvisie

4.2 Omgevingsverordening

Was	Wordt	Paginanr. in gewijzigd ontwerp-Omgevingsbeleid
Omgevingsverordening Zuid-Holland 2019	Omgevingsverordening Zuid-Holland	Opschrift
	zorgvuldig beheren, beschermen en ontwikkelen van de natuur, gelet op de intrinsieke waarde, dierenwelzijn, het behouden en herstellen van de biologische diversiteit, economische belangen, volksgezondheid en openbare veiligheid.	Art. 3.1 onderdeel c
d. de dagtekening.	c. de contactgegevens; en d. de dagtekening	Art 3.2
lid 3		Art 3.4 lid 3
e. het doen van archeologische opgravingen door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed of een andere instelling die voor het doen van de opgraving in het bezit is van een vergunning krachtens de Monumentenwet 1988	e. het doen van archeologische opgravingen door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed of een andere instelling die voor het doen van de opgraving in het bezit is van een vergunning krachtens de Monumentenwet 1988 <u>of een certificaat krachtens de Erfgoedwet</u>	Art. 3.36 onder e
Deze afdeling is gericht op het beschermen van vogels, dieren en planten van in het wild voorkomende soorten en van hun habitats en habitats van soorten die van nature in Nederland voorkomen.	Deze afdeling is gericht op het zorgvuldig beheren, beschermen en ontwikkelen van de natuur, gelet op de intrinsieke waarde, dierenwelzijn, het behouden en herstellen van de biologische diversiteit, economische belangen, volksgezondheid en openbare veiligheid.	Art 3.56
De grondgebruiker mag de vrijstelling van artikel 3.61 slechts toepassen als geen bevredigende oplossing kan worden bereikt voor de in dat artikel bedoelde belangen door toepassing van preventieve maatregelen en evenmin door toepassing van preventieve maatregelen en de vrijstelling van artikel 3.59.	Gereserveerd	Art 3.57
Op grond van de mogelijkheid van artikel 3.3, tweede lid, van de Wet natuurbescherming	Op grond van de mogelijkheid van artikel 3.3, tweede lid, <u>in samenhang met artikel 3.15</u> , van de Wet natuurbescherming	Art. 3.59 en 3.61 lid 1
Op grond van de mogelijkheid van artikel 3.8, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, is het de grondgebruiker, op de door hem gebruikte gronden of in of aan door hem gebruikte opstallen,		Art 3.59 lid 2

toegestaan om van de brandgans opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, in het belang van: a. de voorkoming van ernstige schade aan gewassen en veehouderijen als bedoeld in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, en onder 2° van de Wet natuurbescherming; of b. de volksgezondheid of de openbare veiligheid als bedoeld in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, en onder 3° van de Wet natuurbescherming.		
	Gedeputeerde staten kunnen de bepalingen van § 3.9.5 buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing, gelet op het belang van een doelgerichte of evenwichtige besluitvorming, naar hun oordeel tot onevenredig bezwarende gevolgen zou leiden.	Art. 3.68a
Een faunabeheerplan bevat de voorwaarden waaronder het mogelijk is gebruik te maken van de aan de faunabeheereenheid verleende ontheffing ten behoeve van gronden van jachthouders die niet bij de faunabeheereenheid zijn aangesloten.	Een faunabeheerplan bevat de voorwaarden waaronder het mogelijk is gebruik te maken van de aan de faunabeheereenheid verleende ontheffing.	Art. 6.3 lid 2
	voorzover daarover gegevens beschikbaar zijn, een onderbouwde inschatting van de verwachte effectiviteit van de bestrijding als bedoeld onder a.	Art. 6.5 onderdeel g
	Gedeputeerde staten kunnen de bepalingen van § 6.1.2 buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing, gelet op het belang van een doelgerichte of evenwichtige besluitvorming, naar hun oordeel tot onevenredig bezwarende gevolgen zou leiden.	Art. 6.7a
De exacte omvang en ligging van de regionale waterkeringen is aangegeven in de door de beheerder van die betreffende waterkering vastgestelde legger.		Art. 4.1 lid 3
Een wijziging van de kaart of een veiligheidsnorm als bedoeld in het tweede lid, geschiedt in het geval een regionale waterkering in twee		Art. 4.1 lid 7

provincies is gelegen bij besluit van provinciale staten van beide provincies		
Een bestemmingsplan voor gronden waarop een regionale waterkering ligt en waarvan de plaats geometrisch is bepaald en verbeeld op kaart 3 in bijlage II, bestemt die waterkering als zodanig.	Een bestemmingsplan voor gronden waarop een regionale waterkering ligt <u>als bedoeld in artikel 2.2</u> , bestemt die waterkering als zodanig.	Art. 6.22 lid 1
De in artikel 5.1, eerste lid, van de Waterwet bedoelde verplichtingen met betrekking tot vorm en constructie gelden niet voor bergingsgebieden binnen de beheersgebieden van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, het waterschap Rivierenland en het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.	De in artikel 5.1, eerste lid, van de Waterwet bedoelde verplichtingen met betrekking tot vorm en constructie <u>alsmede de hierboven onder b en d bedoelde verplichtingen</u> gelden niet voor bergingsgebieden binnen de beheersgebieden van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, het waterschap Rivierenland en het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.	Art. 6.38 lid 3
	De in het eerste lid, onder b, omschreven verplichting geldt binnen het beheersgebied van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht niet voor secundaire wateren.	Art. 6.38 lid 4
	Het eerste, tweede en derde lid geldt uitsluitend voor Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Waterschap Amstel, Gooi en Vecht .	Art. 6.46 lid 4
Indien binnen de in het negende lid genoemde termijn: a. een reactie is ingediend, brengt de adviseur binnen vier weken na het verstrijken van die termijn een advies uit aan gedeputeerde staten, waarbij de ontvangen reacties zijn betrokken; b. geen reactie is ingediend, brengt de adviseur binnen twee weken na het verstrijken van die termijn een advies uit aan gedeputeerde staten.	De adviseur brengt een advies uit aan gedeputeerde staten met afschrift aan de aanvrager en eventueel andere betrokken bestuursorganen en belanghebbenden als bedoeld in artikel 6.4a, tweede en derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening: a. binnen vier weken na het verstrijken van de termijn, bedoeld in het negende lid, indien een reactie is ingediend; b. binnen twee weken na het verstrijken van de termijn, bedoeld in het negende lid, indien geen reactie is ingediend.	Art. 10.10 lid 10
Gedeputeerde staten zijn bevoegd om de begrenzing van de bij of krachtens deze verordening aangewezen gebieden nader uit te werken en te wijzigen.	Gedeputeerde staten zijn bevoegd om de begrenzing van de bij of krachtens deze verordening aangewezen gebieden nader uit te werken en te wijzigen indien: <u>a. sprake is van kennelijke onjuistheden in de begrenzing; b. strijdigheid bestaat met een wet, een algemene maatregel van bestuur of anderszins wettelijke maatregel.</u>	Art. 14.1 lid 1

Het vorige lid is niet van toepassing op een geldend bestemmingsplan dat afwijkt van artikelen 6.9, eerste of tweede lid, 610, of 6.2.8.3.	Het vorige lid is niet van toepassing op een geldend bestemmingsplan dat afwijkt van artikelen 6.9, <u>6.10, of 6.27</u> .	Art. 14.2 lid 2
regionale waterkering: waterkering, niet zijnde een primaire waterkering als bedoeld in de Waterwet, die beveiliging biedt tegen overstroming	regionale waterkering: waterkering, niet zijnde een primaire waterkering als bedoeld in de Waterwet, die beveiliging biedt tegen overstroming, <u>waarvan de plaats indicatief is verbeeld op kaart 3 in bijlage II en nader is bepaald in de legger, bedoeld in artikel 5.1 van de Waterwet</u>	Bijlage I
Grondwaterbeschermingsgebieden	Milieubeschermingsgebieden voor grondwater	Bijlage II naam kaart 5
Brandgans	Gereserveerd	Bijlage III onderdeel C
	Diverse tik- en taalfouten verbeterd	Gehele verordening
	Ingevuld paragraaf 7: De gevolgen van de verordening	Algemeen deel van de toelichting
	Ingevuld paragraaf 8: Advies en consultatie (totstandkoming)	Algemeen deel van de toelichting
	Enkele delen van de toelichting bij de uitvoeringsverordening Natuurbescherming toegevoegd	Algemeen deel / artikelsgewijs van de toelichting
	Toegevoegd nadere uitleg bij artikel 2.3 (Milieubeschermingsgebieden voor grondwater)	Artikelsgewijs van de toelichting
	Toegevoegd nadere uitleg bij artikel 5.15 (Onderhoudsplicht oevers)	Artikelsgewijs van de toelichting
	Toegevoegd toelichting bij artikel 6.8 (Bestaand en nieuw)	Artikelsgewijs van de toelichting
	Diverse tik- en taalfouten verbeterd en begrippen met de verordening geharmoniseerd.	Gehele toelichting

4.3 Programma Ruimte

Was	Wordt	Paginanr. in gewijzigd ontwerp- Omgevingsbeleid
o Logistiek park A12 (hard) 16 hectare o Logistiek park A12 (zacht) 9 hectare	o Logistiek park A12 (hard) 15 hectare o Logistiek park A12 (zacht) 6 hectare	p. 12 t/m 14 van gewijzigd Ontwerp-Programma Ruimte
	Maatwerkgebied Driehoek Galgeweg De driehoek tussen de Galgeweg, de Piet Struikweg en de N213 is in de Omgevingsverordening aangeduid als 'maatwerkgebied glastuinbouw'. Een deel van dit gebied heeft al geen glastuinbouwfunctie meer. Er bevindt zich onder andere een sportaccommodatie, een woonwagenkamp en een wateropvang. De nog aanwezige glastuinbouwbedrijven kunnen hun bedrijfsvoering voortzetten. Vrijkomende percelen kunnen een andere functie krijgen, passend in de omgeving. Er zijn al plannen voor onder andere een groenzone (onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland)."	p. 17 t/m 18 van gewijzigd Ontwerp-Programma Ruimte
Lange Weide, Achttienhoven, Polder Middelburg, Tempelpolder	Verwijderd als knippuntgebied.	p. 50 van gewijzigd Ontwerp-Programma Ruimte